

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
50 EAST LAKE STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60607, U.S.A.
100 Brook Hill Drive, West Nyack, New York 10994, U.S.A.
27, Bedford Square, London, W.P.1, U.K.

EMILIE ZOLA

THE ROSE OF FERGUSIN

Emile Zola Therese Raquin

Türkçesi Evket Altın

Therese Raquin

I

Rıhtımdan yola çıkıldı ında Guenegaud soka ının sonunda Mazarine'den Seine soka ına açılan ve karanlık Pont Neuf geçidi görülürdü. Bu, otuz adım uzunlu unda, iki adım'geni li inde bir geçitti. Sararmı , yerinden oynamı , sürekli pis bir su sızdıran eski maltata larıyla kaplıydı. Üstünü örten üç kö e üç kö e kesilmi camekân kir den^Akapkara bir haldeydi.

Yaz güne inin sokakları yakıp kavurdu u güzel günlerinde bu kirli camlardan donuk bir ı ık süzülür, geçidin içinde yoksullukla sürünür. Kı ın fena günlerinde, sisli sabahlarda bu camlar yapı kan .maltata larının üzerine gecelerin karaltısını, kirli ve i renç karaltılarından ba kasını vurmazdı.

Sol tarafta mahzenin so uk soluklarımı hohlayan karanlık, alçak basık dükkânlar gömülü dururdu. Buradaki

oyuncaklar, kullanılmı kitaplar, mukavva i leri satan dükkânların tozdan boz bir renk alan tezgâhları lo lu un içinde belli belirsiz uyuklardı. Bunların dört kö e camlardan yapıma camekânları, e yayı ye ilimsi renkli yansımalarla garip biçimde renklendirirdi. Bu sergilerin arkasındaki kapkaranlık dükkânlar, içlerinde garip ekillerin kımıldandı ı kasvetli uyuklardan ba ka bir nesne de ildi.

Sa tarafta bütün geçit boyunca kar ıki dükkâncıların daracık dolaplarıyla kaplı yüksek bir duvar uzanır; rengi kötü bir ekilde kararmı ince tahtaların üzerinde belki yirmi yıldır unutulmu , ne oldu u belirsiz e ya, satılık öteberi dizili dururdu. Bu dolaplardan birinin içine kurulan yapay takı satıcısı bir kadın maun bir kutunun içinde mavi kadifeden bir yastı a özenle yerle tirilmi on be er su'luk (1) bilezikler satardı.

(1) Sous.: Franktan küçük para birimi.

Cüzamlı gibi yaralarla kaplı, delik de ik, kaba saba sıvalı kapkara duvar, camekânın üstünde yükselmekteydi.

Pont Neuf geçidi gezi yeri de ildi. Buraya ancak kestirmeden gitmek birkaç adım kazanmak için sapılır. Buradan, gidece i yere do ruca, çarbucak gitmeden ba ka kaygusu olmayan i güç sahibi bir insan kalabalı ı geçerdı. Önlüklü çıraklar, i takımlarını ta ıyan i çiler, eli kolu paketli kadınlar erkekler, camlardan süzülen alacakaranlıkta sürünen ya lılar, ko arken sabolarını maltata larına vura vura takırdatmak için okullarından zincirden bo anmı çasına çıkan ö renciler görülür. Bu gürültüler gün boyu insanı çileden çıkararak kuru, tela lı ayakların ta lara vuran sesleridir. Hiçbiri konu maz, hiçbiri durmaz. Ba ları önlerinde dükkânlara bir kez bile bakmadan hızlı hızlı i lerine ko ar. Dükkâncılar sergilerinin önünde bir mucize kabilinden duranlara ku ku ve kaygıyla bakarlardı.

Döü kö e fenerlerin içinde hapsolmu üç havagazı ambası ak amlan bu geçidi aydınlatırdı. Üzerlerinde ası ii buldukları camekâna yer yer kızıl bir aydınlık veren bu havagazı, lambaları çevrelerine, arada sırada kaybolur gibi görülen solgun titrek

daireler çizerlerdi. Geçit, tam bir hırsız yata nın korkunç manzarasını alırdı. Ta ların üstünde upuzun gölgeler uzanır, sokaktan nemli esintiler gelir; öyle ki insan buraya üç türbe kandilinin belli belirsiz aydınlattı ı bir yeraltı dehlizi diyebilirdi. Dükkân sahipleri ı ık olarak hava gazı lambalarının kendi vitrinlerine verdi i bu zayıf ı ıkla yetinirlerdi. Dükkânlarında yalnız tezgâhlarının üstünde abajurlu küçük bir lamba yakarlardı. Oradan geçenler de bu sayede gündüzün de gece karanlı ından farksız bu izbelerde bulunan nesnelere seçebilir. Dükkân tezgâhlarının bu bir sıra karaltısı üzerinde bir tek kâ ıtçının vitrini aydınlıktır. ki gaz lambası iki sarı alevle karanlı ı deler, öte tarafta da asma lambanın içine dikilen bir mum yapay takı kutusuna yıldız yıldız ı ık serperdi. Ellerini salıyla örten satıcı kadın, dolabının ardında uyuklardı. Birkaç yıldır bu kadının kar ısında cam ye ili rengi kaplamasının bütün çatlaklarından nem sızan bir dükkân ortaya çıkmı tır; ince uzun bir tahtadan yapılmı tabelasında kara kara harflerle (Mercerie = Tuhafiyeci) yazısı vardır. Kapının camlarından birinin üzerinde de kırmızı harflerle bir kadın adı olan Therese Raquin yazılıdır. ç i mavi kâ ıt kaplı iki kuytu vitrin, sa lı sollu iki taraftan dükkânın içine do ru uzanırdı.

Bir tarafta birkaç çama ır: tanesi iki üç franklık fitilli tüllerden boneler muslin kolluklar, yakalıklar, trikolar, kadın, erkek çorapları, pantolon askıları dururdu. Bütün bu sararmı kırı kırı olmu nesnelere tel çengellere acı nacası bir halde asılıdır. Vitrin aynı zamanda tepeden tırna a karanlı ın saydamlı ında hüzünlü bir hal alan beyazımsı bez parçalarıyla doludur. Yeni boneler daha parlak beyazlıklar ile yeri süsleyen mavi kâ ıt üzerinde olu turur. Uzun bir sıra a asılı renk renk erkek çorapları, muslinlerin uçuk renkli solgunlu u üzerinde koyu renkli benekleri andırırdı.

Öte tarafta daha dar bir vitrin içinde, ye il renkli büyük yün yumakları, beyaz kartonlara dikili siyah dü meler, her renkte, her boyda kutular, mavi kâ ıtlara dolanmı çelik incili saç fileleri, tı demetleri, halı örnekleri kurdeleler; hiç ku kusuz be , belki de altı yıldır orada oldu u gibi duran bir yı n renksiz, soluk e ya. Tozun, nemin her eyi çürüttü ü bu dükkânda bütün renkler kirli bir sarıya dönmü tü. Yazın ö len güne in, meydanları, sokakları kızıl parıltılarla kavurdu u sıralarda öteki vitrindeki bonelerin arkasından vakur ve solgun bir genç kadın profili seçilirdi. Bu profil dükkâna egemen olan karanlı ın içinden belli belirsiz ortaya çıkardı. Kısa ve kuru alnının altında uzun ve çekik bir burun; dudaklar solgun, pembe renkte iki çizgi, yumu ak ince bir çizgiyle boyuna do ru uzanan kısa ve asabi bir çene; karanlıkta kaybolan beden görünmezdi. Yalnız koyu, gür saçların altında ezilmi gibi duran mat beyaz bir profil ve onun üstünde derinle en iri siyah bir göz. Bu profil orada nemli demirin yol yol paslandırdı ı iki bonenin arasında sakin ve hareketsiz saatlerce dururdu. Ak amüstü lamba yanınca dükkânın içi görülmeye ba lardı. Dükkânın derinli inden çok uzunlu u vardı, öbür ucunda birinci kattaki odalara çıkan dolambaçlı bir merdiven, duvarlara vitrinler, dolaplar, ye il karton desteleri yerle tirilmi ti. Dört sandalye, bir masa dekoru tamamlar. Burası çırçıplak ve çok so uk görünürdü. Paket halinde kö eye buca a tığı tırılmı satılık mallar, renklerinin ne eli parlaklıklarıyla ötede beride sürükleniyordu.

Tezgâhın arkasında ço u kez iki kadın otururdu. Biri dimdik profiliyle genç, öteki uyuklarken gülümseyen ya lı bir kadın. Ya lısı altmı ya la ondaydı. Dolgun ve sakın yüzü lambanın ı ı ında aydınlanırdı. Tezgâhın bir kö esine çömelmi koca bir tekir kedi, kadının uyuklamasını seyrederdi.

Daha geride bir sandalyeye oturmı otuz ya larında bir adam bazen okur, bazen genç kadınla yava yava konu urdu. Bu adam ufak tefek, çelimsiz, yorgun tavırlı, çi sarı saçlı, seyrek sakallı, çilli, hasta ve ımarık bir çocu u andırırdı.

Saat daha on olmadan kadın uyanırdı. Dükkânı kapar bütün" aile yatmaya çıkardı. Tekir kedi merdivenin her tırabzan dire ine ba ını sürte sürte, mırıl mırıl efendilerini izlerdi.

Ü st kattaki daire üç odadan olu maktaydı. Merdivenden çıkılınca yemek odasına girilirdi, burası aynı zamanda konuk odası olarak da kullanılır. Solda bir oyukta bir çini soba vardı kar ıda bir büfe, duvar boyunca dizilmi sandalyeler odanın ortasında yuvarlak ve üstü açık bir masa, dipte camekânlı bir bölmenin arkasında kapkara bir mutfak; yemek odasının iki tarafında da birer yatak odası bulunurdu.

Ya lı kadın o luyla gelinini kucakladıktan sonra odasına çekilirdi. Kedi mutfakta bir sandalyede uyuklardı. Karıkoca da kendi odalarına girerdi. Bu odanın ikinci kapısı dar ve karanlık bir yoldan geçide çıkan bir merdivene açılırdı. Her zaman ate nöbetleriyle titreyen koca yata ına yatardı, o sırada genç kadın pancurları kapamak için camları açardı. Dehlizin üstünde yükselip uzanan kaba sıvalı kara duvarın önünde müphem bakı larını gezdirerek sessiz, sessiz durur, sonra her zamanki kayıtsızlı ıyla yata ına girerdi.

Madem Raquin, Vernon'da eski bir tuhafiyeciydi. Yirmi be yıla yakın bir zaman bu ehrin küçük bir dükkânında ya amını geçirmi ti. Kocasının ölümünden birkaç yıl sonra bu i ten usandı, bütün mallarını sattı. Biriktirdi i paraları da buna ekleyince eline, kendisine iki bin frank gelir getiren kırk bin franklık bir sermaye geçti. Bankaya koydu u bu para ona bol bol yeti irdi. Dünyanın sefasından tasesından habersiz dingin bir ya am sürüyordu. Kendine rahat bir ya am, dingin bir mutluluk sa lamı tı.

Dört yüz franga, bahçesi Seine Nehri kenarına kadar uzanan küçük bir ev tuttu. Burası manastır tünellerinin karı ık kokularıyla dolu, kapalıca, dünyayla ili kisini kesmi bir yerdi. Geni çayırın ortasındaki bu ıssız eve dar bir patikadan gidilirdi. Evin pencereleri Seine Nehri'ne, kar ı kıyıdaکی çıplak topraklara bakıyordu. Ellisini a mı kadınca ız, bu ıssız yerde, o lu Camille ye eni Therese ile mutlu bir ya amın zevkini sürüyordu.

Camille o zaman yirmi ya ındaydı. Annesi onu hâlâ küçük bir çocuk gibi ımartıyordu. Acıyla geçen uzun gençli ini, o lunu ölümün elinden kurtarmak için çaba harcayarak tüketti i için ona adeta tapardı. Çocuk birbiri üstüne hummalar geçirmi , akla hayale gelmez hastalıklara tutulmu tu.

Madam Raquin tarn on be yıl o lunu elinden almak için birbiri arkasına sıralanan bu amansız hastalıklarla bo u mu ve sevgisi, özeni, saboyla hepsini yenmi ti.

Camille ölümden kurtulup büyüdü. Vücudunu kasıp kavuran, bu birbiri arkasından gelen sarsıntılar onu titremeler içinde bıraktı. Tam serpilme ya ında geli emedi i için ufak tefek, hastalıklı kalmı tı. ncecik kollarının, bacaklarının, hareketleri yorgun, a ırdı. Annesi, bu zayıflı ından dolayı onun üstüne titrerdi. Sapsarı, küçücük, zavallı yüzüne sevgi ve iftiharla bakar, belki on kezden fazla ona yeniden hayat verdi ini dü ünürdü.

Hastalıklardan kalkabildi i çok az zamanlarda çocuk, Vernon'da bir ticaret okulunun kurslarına katılmı tı. Orada hesabı, yazını ö renmi ti. Bütün bildikleri, hesabın dört i lemle pek yüzeysel dilbilgisinden ibaret kaldı. Daha sonra yazı ve defter tutma (1) dersi aldı. O lunu koleje vermesini önerdikleri zaman Madam Raquin'in yüre i a zına gelirdi. Kendinden uzak kalınca çocu un ölece ini biliyordu. "Kitaplar onu öldürür, derdi. Camille cahil kaldı. Cehaleti de zayıflı ını arttırdı.

On sekiz ya ındayken annesinin, üzerine bu kadar çılgınca dü mesinden ve i sizlikten son derece sıkılıp bir kuma tüccarına yanına yazıcı olarak girdi. Ayda altmı frank kazanıyordu. Öncelerin dayanılmaz i siz güçsüzlü ünün verdi i huzursuzluk içinde idi. imdi bu kaba saba i in içinde, her rakamı birer birer tekrarлата tekrarлата upuzun toplamalarla faturaların üstünde onu iki büklüm (1) Muhasebe defteri.

tutan bu memurluk i inde, daha sıhhatli, daha sakin, daha rahattı. Ak am vücudu yorgun, kafası bombo bir halde her yanını kaplayan bir sersemlikle sonsuz zevkleri tadıyordu. Kuma tüccarının girebilmek için annesiyle mücadele etmek zorunda kalmı tı. Annesi onu çifte çifte yorganlar arasında, hayatın kazasından belasından uzak, daima kendi yanında alıkoymak istiyordu.

Genç Camille sözünde diretti, ba ka çocukların oyuncak istedikleri gibi "i isterim" diye tutturdu. Bunu i dü üncesiyle de il, içgüdüsel olarak yaradılı mın gereksinimiy le istiyordu. Annesinin sevgisi, fedakârlıkları onda hırçın bir bencillik olu turmu tu. Kendisine sevgisi olanları, merhamet edenleri sevdi ini zannederdi. Gerçekteyse kendi benli i içinde, herkesten uzak, yalnız kendi e lencesini arttıracak eyleri arayarak yalnız kendi kendini severek ya ıyordu. Madam Raquin'in sevgisi onu tiksindirince, uruplardan, kaynamı köklerden, yapraklardan kurtulmak için kaba ve acımasız bir i e kendini deli gibi attı. Sonra ak amüstü yazıhaneden dönünce dayısının kızı Therese ile Seine Nehri'nin kenarında dola ırdı.

Therese on sekiz ya ına geliyordu. On altı yıl önce bir gün, daha Madam Raquin tuhafiyecilik yaparken karde i yüzba ı Degans kuca ında küçük bir kız getirmi ti. Cezayir'den geliyordu. Gülerek:

te sana bir çocuk, dedi. Sen bunun halasisın. Annesi öldü... Ben ne yapaca ımı bilmiyorum. Bunu sana veriyorum.

Kadın çocu u aldı, sevdi, pembe yanaklarından öptü. Degans Vernon'da sekiz gün kaldı. Kız karde i kendisine bıraktı ı bu çocu a birkaç soru sordu, yavrucu un Oran'da do du unu, annesinin de memleketin yerlilerinden gayet güzel bir kadın oldu unu anlayabildi. Yüzba ı gitmeden bir saat önce Therese'in kendi kızı oldu unu

bildiren bir nüfus kâ ıdı bıraktı. Gitti ve bir daha görünmedi; birkaç yıl sonra Afrika'da kendini öldürdü.

Therese, Camille ile aynı karyolada yatarak halasının tatlı sevgisiyle büyüdü. Turp gibi sa lıklıydı. Fakat halasının hasta o luyla aynı sıcak odada hapsolup onun ilaçlarını payla arak hastalıklı bir çocuk gibi bakıldı. Oca ın kar ısında dü ünceli dü ünceli göz kırpmadan alevlere bakarak saatlerce büzülüp otururdu. Bu zorunlu nekahet hayatı onu çekingen yapmı tı. Yava sesle konu mak, gürültü etmeden yürümek, sandalyenin üzerinde sessiz ve hareketsiz, bo bakı larla oturmak alı kanlı ını edinmi ti. Bir kol kaldıracak , bir ayak atacak olsa hareketlerinde tatlı bir yumu aklık sezilir, uyu ukla an etinin içinde güçlü kasların, bütün bir kudretin, bir ihtirasın gizlenip uyudu u anla ılırdı. Bir gün halasının o lu, zafiyetinden gözü kararıp yere yı ılmı tı. Therese onu ani bir hareketle yerden kollarına alıp götürürvermi ti. Kuvvetini böyle belli etmesi kızın yüzünü pençe pençe kızartmı tı. Sürdü ü bu inziva hayatı, yedi i perhiz yemekleri sıırım gibi bedenini zayıf dü üremedi. Yalnız yüzü hafif solgun bir renk aldı, ı ıksızlıktan hemen hemen çirkinle ti. Bazen pencerenin önüne gider, güne in yıldızla kapladı ı kar ı evleri seyrederdi.

Mme. Raquin ötesini berisini satıp da su kenarındaki bu küçücük eve çekildi i zaman, Therese'in sevincinden için için yüre i çarpmı tı.

Halası ona: "Gürültü etme, rahat otur, diye o kadar çok karı ırdı ki, Therese bütün duygularını, do asını, bütün ate ini içinde gizlerdi. Sonsuz so ukkanlılı ımın, sakin görünü ünün altında fırtınalar gizliydi. Kendini daima hala o lunun odasında, ölümle pençele en bir çocu un yanında olarak dü ünürdü. Ya lı kadınlar gibi peltek peltek konu maya, yumu ak hareketlere, sessizli e ve dinginli e alı mı tı. Bahçeyi, bembeyaz nehri, ufukta yükselen yemye il yamaçları görünce ba ırmak ko mak için çılğın bir iste e kapıldı, gö sünün içinde kalbinin güm güm attı ını duydu, fakat yüzünün hiçbir çizgisi kıpırdamadı. Halası ona yeni evden ho lanıp ho lanmadı ını sordu u zaman, gülümsemekle yetindi.

Hayat imdi ona daha tatlı geliyordu. Yava yürüyü lerini, yüzünün sakin, kayıtsız ifadesini, hasta yata ında büyümü bir çocuk halini koruyor ama içten içe ate li ve ta kın bir varlı ı ya ıyordu. Suyun kenarında yalnız kaldı ı zaman çayırların üzerine yüzükoyun kapanmı vücutu, büyümü kapkara gözleriyle sıçramaya hazır bir hayvan gibi yatardı. Orada öylece hiçbir ey dü ünmeden, güne ten yana yana, parmaklarını topra a geçirmenin zevki içinde saatlerce kalırdı. Delice dü ler kurardı; suyun kendi üzerine birdenbire atılıp hücum edece ini dü ünür, gürüldeyen nehre okur gibi bakardı; o zaman vücudunu gerer, kendini korumaya hazırlanır, dalgalan nasıl yenebilece ini kendi kendine hırsla sorardı.

Ak amları Therese halasının yanında sakin sakin, sessizce diki dikerdi. Lambanın abajurundan hafifçe dökülen ı ı m altında yüzü uyur gibi dururdu. Koltu una gömülen Camille de yaptı ı hesap toplamlarını dü ünürdü. Yalnız ara sıra yava sesle söylenen bir söz, derin bir suskunlu a dalan odanın sessizli ini bozardı.

Madame Raquin: çocuklarına saf bir sevecenlikle bakardı. Onları birbirleriyle evlendirmeyi kurmu tu. Her zaman için o luna ölüm hastası gözüyle bakıyordu. Bir

gün gelip ölece ini, o lunu acıyla ve yalnız bırakaca ını dü ündükçe yüre i titredi. O zaman Therese'e güvenir, genç kızın, Camille'in yanında dikkatli bir bakıcı olaca ını dü ünürdü. Sakin tavrı sessiz ba lıh ıyla ye eni ona sonsuz bir güven duygusu veriyordu. Genç kızın i ba ında denemi ti. Onu o luna koruyucu bir melek gibi vermek istiyordu. Bu evlenme önceden kararla mı , çözümlenmi bir sorundu. Çocuklar çoktan beri bir gün evleneceklerini biliyorlardı. Kendilerine o denli do al ve alı ılmı gelen bu tasarı içinde büyümü lerdı. Aile içinde bu birle meye gerekli ve kaçınılmaz bir ey gibi bakılıyordu.

Mme. Raquin, "Therese'in yirmi ya ına gelmesini bekleyece iz..." demi ti. Onlar da heyecansız, hararetsiz sabırla bekliyorlardı.

Hastalıklar Camille'in kanını da zayıf dü ürdü ü için, gençli in ihtiraslı arzularından haberi yoktu. Dayı kızının yanında küçük bir çocuk gibi kalmı tı. Onu bencil huzurundan hiçbir ey kaybetmeden, alı kanlıkla annesini kucaklar gibi kucakladı. Ona kendisinin fazla sıkılmasını gideren ve gerektiğe ıhlamur kaynatan bir arkada gözüyle bakardı. Onunla akala tı ı, kolları arasına aldı ı zaman bir erkek çocu unu tutuyormu çasına vücudunda hiçbir ürperti duymazdı. Ve böyle zamanlarda Therese'in sinirli bit gülü le kıvrılan sıcak dudaklarından öpmeyi aklına bile getirmezdi.

Genç kıza gelince, o da so uk ve kayıtsız görünürdü. Bazen iri gözlerini Camille'in üzerinde durdurur, son derece sakın bir ısrar ile dakikalarca ona bakardı. O zaman salt dudakları görünmez, küçük hareketlerle kımıldardı. Yatı tırılmaz bir iradenin sürekli tatlı bir ifade kazandırdı ı bu kapalı yüzden, bir ey okumak olası de ildi. Genç kız evlenmesinden söz edildi i zaman a ırla ır, Mme. Raquin'in söylediklerini ba ıyla onaylamakla yetinirdi. Camille uyuklardı.

Yaz ak amlarında iki genç suyun kıyısına kaçarlardı. Camille annesinin ardı arkası gelmez meraklarından sinirleniyordu. Onun da isyanları vardı. Ko mak, midesini bulandıran ımartılmalardan kurtulmak istiyordu. O zaman Therese'i sürüklüyor, çayırların üzerinde yuvarlanmaya, iti meye te vik ediyordu. Bir gün onu itti ve dü ürdü; genç kız bir sıçrayı la tekrar aya a kalktı, hayvani bir vah etle gözleri kıpkırmızı, yüzü hiddet içinde iki kolunu kaldırıp üzerine atıldı. Camille yere çököverdi; korkmu tu.

Aylar, yıllar akıp geçti, dü ün için kararla tırılan gün geldi. Mme. Raquin Therese'i bir kenara çekti, annesinden babasından söz etti, do u unun öyküsünü anlattı. Genç kız halasını dinledi, dinledi, sonra tek sözcük söylemeden boynuna sarıldı.

Gece Therese merdivenin solundaki kendi odasına gidece ine, hala çocu unun sa taraftaki odasına girdi. Ya amının bütün de i ikli i bu oldu. Ertesi gün genç evliler a a ıya indikleri zaman Camille'de yine o dermansız hasta hali, o mübarek bencilli inin rahatlı ı vardı. Therese sürekli kayıtsızlı ını, ihatalı yüzünün korkunç sükûnunu koruyordu.

III

Evlenmesinden sekiz gün sonra Camille annesine Vernon'dan çıkıp Paris'te oturmaya karar verdi ini söyledi.

Mme. Raquin vaveylayı kopardı! O, ya amını ona adamı tı; hiçbir ey de i tirmek istemiyordu. O lu hırçınla tı, istedi ine razı olmazsa hastalanaca ını söyleyerek annesini tehdit etti.

imdiye kadar tasavvurlarının hiçbirine kar ı gelmedim, dayımın kızıyla evlendim, bana verdi in bütün ilaçları içtim. Bütün bunlara kar ılık bugün de benim bir iste im var. Senin de bunu kabullenmen gerekir. Ayın sonunda gidece iz.

Mme. Raquin o gece uyamadı. Camille'in kararı hayatını altüst ediyordu. Yeniden bir varlık kurabilmek olana ını umutsuzca arayıp duruyordu. Sonra yava yava din ginle ti. Yeni yuvanın çocukları olabilece ini, o zaman kendi küçük servetinin yetemeyece ini dü ündü. Daha fazla para kazanmak, ticarete koyulmak, Therese için faydalı bir u ra bulmak gerekiyordu. Ertesi gün artık gitmek fikrine alı mı , yeni bir ya amın tasarısını yapmı tı.

Kahvaltıda pek ne eliydi, çocuklarına:

Bakın ne yaparız, dedi. Yarın ben Paris'e gider bir dükkân ararım. Therese ile yerle ir, i ne tire satarız; bu bizim için bir u ra olur. Sen de Camille istedi ini yaparsın: ister bir i bulur, ister serbestçe gezer dola ırsın.

Delikanlı:

bulurum, yanıtını verdi. Camille'i gitmeye sürükleyen ahmakça bir hırsı. Büyük dairelerin birinde görev almak istiyordu. Kollarında saten kolluklar, kula ında kalemle, kendine geni bir yazıhanenin ortasında oturmu dü ledi i zaman tasavvur ettikçe sevincinden kıpkırmızı oluyordu.

Therese'le görü memi lerdı. Her eye o denli kar ı koymadan boyun e erdi ki, halasıyla kocası onun fikrini almak zahmetine bile katlanmazlardı. Dargınlıksız, ikayetsiz, onlar ne yaparlarsa o da yapar, nereye giderlerse o da giderdi; hatta bu de i ikli in farkına bile varmıyor mu gibi görünürdü.

Mme. Raquin Paris'e geldi, do ru Pont Neuf geçidine gitti. Vernon'lu geçkin bir kız, bu geçitte tuttu u bir tuhafiyeye dükkânını devretmek isteyen bir akrabasının adresini vermi ti. Eski bir tuhafiyeci olan Mme. Raquin, dükkânı biraz küçük, biraz karanlık buldu, ama Paris'in içinden geçerken sokakların gürültüsünden, dükkânların süsünden ürkmü tü. Bu daracık dehliz, bu yalın vitrinler ona eski, sakın küçük ma azasını anımsatmı tı. Kendisi yine ta ra çevresindeymi gibi farzedebildi, rahat bir soluk aldı, sevgili çocuklarının bu ıssız kö ede mutlu olacaklarını dü ündü.

çindeki e yanın dü ük bedeli ona kararını verdirdi. ki bin frank istiyorlardı.

Dükkânla üstündeki katın kirası da ancak bin iki yüz franktı.

Mme. Raquin'in dört bin frank kadar birikmi parası vardı; bankadaki parasına dokunmadan e yayı devralıp bir senelik kirayı verebilece ini hesap etti. Camille'in maa ı ve dükkânın getirece i kâr günlük gereksinimlerin kar ılayabilirdi. Bu suretle kendi gelirine hiç dokunmaya cak, ileride torunlarını çeyizlemek için anapara da art mı bulunacaktı.

Vernon'a sevinçle döndü. Paris'in göbe inde nefis bi yer, bir inci buldu unu söyledi. Birkaç gün içinde aksan sohbetlerinde geçidin karalık ve alçakgönüllü dükkânı gi derek bir saray halini aldı. Anılarının derinli inde onu rahat, geni , sakın ve anlatılmaz bin türlü kazanç ve yararlarla dolu görüyordu.

Ah Therese'ci im, göreceksin o kö ecikte ne kadar mutlu olaca ız. Üst katta üç güzel odası var. Geçit kum gibi insan dolu. Vitrinleri çiçek gibi süsleriz. Keyfine bak, hiç canımız sıkılmayacak.

Bu konudan sürekli söz etmekten kendini alamıyordu, bütün eski tüccar kanı kaynamaya ba lamı tı. Therese'e alım satım ve küçük ticaretin hileleri hakkında önceden nasihatler veriyordu. Nihayet aile Seine kıyısındaki evden çıktı, aynı günde Pont Neuf geçidine yerle ti.

Therese bundan sonraki ya amını geçirece i dükkâna giderken kendini bir çukurun ıslak toprakları içine do ru iniyor sandı. Bo azına kadar gelen bir bulantı duydu. Korkudan ürperdi. Pis, nemli geçide baktı. Dükkânı dola tı, yukarı kata çıktı, her odaya girdi: bu çıplak ve e yasız odalar yalnızlık ve sefaletten korkunç bir haldeydi. Genç kadın yapacak bir ey bulamadı, bir kelime bile söylemedi, donmu gibiydi. Halasıyla kocası a a 1 inmi lerdı. Elleri kaskatı kesildi, bo azı hıçkırık doldu, ama bir damla gözya ı bile akmadan bir dengin üzerine oturuverdi.

Mme. Raquin gerçe in kar ısında kurdu u dü lerden dolayı sıkılmı , utanmı tı. Bu devir alma muamelesinde kendini savunmaya çalı tı. Ortaya çıkan her sakıncaya bir çözüm buluyor, karanlı ı, havanın kapalılı ına atfediyor, bir süpürgeyle her eyin düzelece ini söylüyordu.

Camille:

Adam sen de, diyordu. Zaten burada ancak ak amları oturaca ız; ben saat be ten altıdan evvel gelmem; siz de nasıl olsa berabersiniz, sıkılmazsınız.

Dairesinin tatlı ılık havasını hesaba katmamı olsaydı, dünyada böyle pis bir yerde oturmaya razı olamazdı. Kendi kendine: "Bütün gün dairede sıcacık otururum; ak amları da erkenden yatarım" diyordu.

Koca bir hafta dükkân da ev de düzensizlik içinde kaldı. Therese, daha ilk günden tezgâhın arkasına oturmu ve bir daha da oradan kımıldamaz olmu tu.

Madame Raquin onun bu üzüntülü durumuna a ırmı tı. Genç kadının evini güzelle tirece ini, pencerelere çiçekler koyaca ını, yeni halılar, perdeler isteyece ini sanıyordu. Ye enine eve yara acak bir nesne ya da bir onarım önerdi i zaman o sükûnetle:

Ne olacak sanki, böyle çok iyi süse gereksinimimiz yok, diye cevap veriyordu. Dükkâna biraz çekidüzen vermek, odaları düzeltmek i i Madam Raquin'e kaldı.

Therese, gözlerinin önünde onun durmadan dola tı ını görmeye dayanamaz oldu; bir gündelikçi buldu, halasını zorla yanında oturttu.

Camille bir ay i bulamadı. Dükkânda, ne kadar mümkünse o kadar az kalıyordu, bütün gün bombo geziyordu.

Can sıkıntısından o derece bunaldı ki, Vernon'a dönmekten bile söz etmeye ba ladı. Nihayet Orlean imendifer idaresine girdi. Eline ayda yüz frank geçiyordu. Dü ü gerçek olmu tu.

Evden sabahleyin saat sekizde çıkardı. Guenegaud soka ından rıhtıma iner, elleri cebinde, yava adımlarla, enstitüden botanik bahçesine kadar Seine Nehri boyunca giderdi. Günde iki defa geçti i bu uzun yol kesinlikle canını sıkımadı. Nehirden a a ı do ru yüzen sıra sıra kereste sallarını seyretmek için dururdu. Hiçbir ey

dü ünmezdi. O sıralarda onarılmakta olan Notre Dame kilisesinin önündeki iskeleyi seyretmek için ço unlukla orada dikilir kalırdı: bu koskoca keresteler nedense onu pek e lendi rirdi. Sonra geçerken Port aux Vins'e bir göz atar, limandan gelen gemileri sayardı. Ak amları kafası dairede anlattıkları bir sürü saçma sapan öykülerle sersemlemi bir halde botanik bahçesinden geçer, acelesi yoksa ayıları seyre giderdi. Orada hende in kenarına abanıp, hantal hantal salınan ayılara gözleriyle yarım saat dalar kalırdı. Onları kocaman kocaman açık gözleriyle a zı açık inceler, hayvanların alt alta, üst üste hareketlerini seyretmekten ahmakça bir zevk duyardı. Sonunda eve dönmeye karar verip gelen geçenle, arabalarla, dükkânlarla me gul ola ola ayaklarını sürür yürürdü.

Eve gelir gelmez yemek yer, sonra okumaya koyulurdu. Buffon'un yapıtlarını almı tı; böyle eyleri okumaktan sıkıntı duydu u halde her ak am yirmi otuz sahife hatmetmeyeyi i edinmi ti. Forması on santimlik Thiers'in L'Histoire du Consulat et de l'Empire'ini ya da Lamartine'in L'Histoire de Jirondinsüni, ya da piyasa i i sıradan yayınların bazılarını okurdu. Böylelikle kendini yeti tirmeye çalı tı nı zannedirdi. Bazı efsanelerin bazı sahifelerini dinlemesi için karısını zorlardı. Therese'in bütün gece, eline kitap almak arzusu duymadan, dü ünçe içinde sessiz sessiz oturmasına a ardı. çinden karısının akılca pek zavallı oldu u kanısına varırdı.

Therese kitaplara dayanamaz, onları hemen geri iterdi. Sabit bakı larla, a kın ve bir dalda durmayan dü ünceleriyle bombo oturmaya ye lirdi. Zaten de i mez ve uysal bir huyu vardı. Bütün iradesi kendini pasifbir ho nutluk ve özveri aracı haline getirmeye yönelikti. Alı veri leri a ır gidiyordu. Her aynı kârı hep aynı düzen içinde birbirinin e iydi. Mü terileri mahallenin i çi kızlarıydı. Be dakikada bir genç kız girer, birkaç kuru luk alı veri ederdi. Therese, mü terilere dudaklarında makinele mi bir gülümsemeyle hep aynı sözleri söyleyerek hizmet ederdi. Madame Rauquin daha yumu ak ve konu kan davranır, do rusunu söylemek gerekirse mü teriyi asıl o çeker ve tutardı.

Üç yıl boyunca aynı günler birbirini izledi. Camille bugün bile dairesine gitmemelik etmedi. Annesiyle karısı dükkândan dı arı pek az çıktı. Therese nemli bir zindanda gamlı ve ezici bir sessizlik içinde ya arken, ya amı, her ak am aynı so uk yatak, her sabah aynı bo günlerle gözlerinin önünde çıırçılak uzanmı olarak görüyordu.

IV

Her hafta per embe günleri Raquin ailesinin kabul günüydü. Yemek odasında büyük bir lâmba yakarlar, ate in üstüne de çay yapmak için bir ibrik koyarlardı. Bu ba lı ba na önemli bir olaydı. Bu geceler ötekilere hiç benzemezdi. Bu geceler, ailenin alı kanlıkları arasında çılgınca bir ne e halinde bir burjuva cünbü ü gibi girmi ti. On birde de yatarlardı.

Paris'te Madame Raquin, Vernon'da bir zamanlar yirmi yıl çalı ıp kendisiyle aynı evde oturmı olan eski ahbablarından polis komiseri Michaud'yu buldu. O zaman aralarında sıkı bir dostluk kurulmu tu. Sonra dul kadın sermayesini satıp da su kenarındaki eve göç etti i zaman yava yava birbirlerini kaybetmi lirdi. Michaud onlardan birkaç ay sonra o ehirden gitmi bin be yüz frank tutan emekli aylı nı rahatça yemek için Paris'e, Seine soka na gelmi ti. Ya murlu bir günde Pont Neuf

geçidinde eski ahbabı Madame Rauquin'le karılaştı, aynı günün akşam yemeğini onlarda yedi.

Perembe kabulleri böyle başladı. Eski polis komiseri her hafta dakikası dakikasına gelmeyi alıkanlık edinmişti. Sonunda mızımız, hastalıklı, ufak tefek bir kadınla evli, uzun boylu, kupkuru, zayıf otuz yaşlarındaki o lu Olivier'yi de getirmeye başlamıştı. Olivier'nin emniyet müdürlüğünde üç bin frank maaşlı bir memuriyeti vardı ki, Camille bunu alabilirdi diye kıskanırdı. Olivier, emniyet ve asayiş dairesinde çalışıyordu. Charles, sırtık gibi uzun, sevimsiz karısının varlığıyla dükkânın onurlandırılmıyacağını sanan bu soğuk, dimdik duran adamdan, onu gördüğünde nefret etti.

Camille eve bir konuk daha: Orleans demiryollarının eski bir görevlisini getirdi. Yirmi yıldır bu idareye hizmet eder. Grivet, baş memurdu. Kazancı iki bin yüz frank tutuyordu. Camille'in dairesindeki görevlilere iş dağıtımını o yapıyordu. Camille de ona karşı bir tür saygı duyardı, on seneye kadar bir gün Grivet'nin öleceğini, yerine de kendisinin geçeceğini düşünürdü. Grivet, Madame Raquin'in kabullerinden pek hoşlandı. Her hafta tam bir intizamla gelmeye başladı. Altı ay sonra bu perembe ziyaretleri onun için bir görev düşüncesinden farksız oldu. Her sabah dairedeki işine gittiği gibi, her hafta Pont Neuf geçidine makinele mi bir halde sanki bir içgüdüsellikle gidiyordu.

Artık toplantılar sevmeye başlamıştı. Saat yedide Madame Raquin ateş yakar, masanın ortasına bir lamba koyar yanına da bir domino kutusu yerleştirir, büfenin üstünde duran çay takımlarını kurularlardı. Tam saat sekizde Grivet ile duran çay takımlarını kurularlardı. Tam saat sekizde Grivet ile Michaud, biri Seine sokağından öteki Mazarine'den gelip dükkânın önünde birleşirler. Çeri girerler, ailece yukarı kata çıkarırlardı. Masanın etrafına oturup, daima geç gelen Olivier Michaud ile karısını beklerlerdi. Konuklar tamamlandıktan sonra Mme. Raquin çayları koyar. Camille domino kutusunu mu ambanın üstüne koyar, herkes kendi oyununa dalardı. Dominoların akırtısından başkalarını seslendirilmezdi. Her partinin sonunda oyuncular iki üç dakika tartışır, sonra yine ortalkırtıların bozduğu derin bir sessizlik çökerdi.

Therese, Camille'i sinirlendiren bir kayıtsızlık içinde oynardı. Kucağına François'yu, Madame Raquin'in Ver non'dan getirdiği kocaman tekir kediyi alır, bir eliyle hayvanı okarken öteki eliyle dominoları koyardı. Bu perembe geceleri onun için bir azaptı; çok kez oyuna karışmayıp oracıkta, yarı uykuda tembel tembel oturmak için rahatsızlığını ya da iddetli baş ağrısını gerekçe gösterirdi. Dirseği masanın üstünde, yanağı avucunun içinde, lambadan çıkan dumanlı sisin arkasından kocasının ve halasının misafirlerine bakardı. Bütün bu başlıklar onu çileden çıkarırdı. Gözleri derin bir nefret, gizli bir hiddetle birinden ötekine giderdi. Hıtiyar Michaud'nun, çil çil kırmızı lekeli renksiz bir suratı vardı, çocukla mı ihtiyaçların ölgün yüzleri gibi bir surat. Grivet'nin dar bir çehresi, yuvarlak gözleri, ince, aptal bir ifade veren dudakları vardı. Kemikleri yanaklarından fırlayan Olivier'nin gülünç vücudunun üstüne manasız dimdik bir başbütün ağırlığıyla çökmüştü. Karısı Suzanne'a gelince, o da boğboğ bakan gözleri, bembeyaz dudakları ve ruhsuz yüzüyle solgun bir yaratıktı.

Therese çevresinde bulunan bu kaba saba musibet yaratıkların arasında tek insan, tek canlı varlık göremezdi; bazen kendinden geçer, sicimleri çekildikçe balarını sallayan, kollarını bacaklarını, kımıldatan makineli cesetlerle beraber, bir yeraltı mezarlığına gömüldü ü hissine kapılırdı. Yemek odasının, ağır havası onu bunaltırdı; tüyleri ürperten sessizlik, lambanın sarı ışığı ona belli belirsiz korku, anlatılmaz bir sıkıntı verirdi.

Ağır ağıya, dükkân kapısına bir zil takmışlardı; zilin ince sesi mü terilerin geldiğini bildirirdi. Therese kulak kabartırdı, zilin sesini işitecek olursa, yemek odasından ayrılma sevinciyle ağır ağıya inerdi. Mü terinin işini ağır ağır görürdü. Yalnız kaldığı zaman da yukarı çıkmaktan ürküp alabilirdi ince uzun zaman tezgâhın arkasına oturur, gözlerinin önünde Grivet ile Olivier'in bulunmamasından gerçek bir sevinç duyardı. Dükkânın nemli havası alev gibi yanan ellerinin ateşini yatırtırdı. Orda her zamanki, en ciddi düllerine daldı.

Ne yazık ki böyle uzun zaman kalamazdı. Camille Therese'in yokluğuna kızar, perembe akamları, dükkânı, yemek odasına yerleşmenin nedenini bir türlü anlayamazdı. Parmaklı ağabanır, gözleriyle karısını arar:

Orada ne yapıyorsun ayol, neye yukarı çıkmıyorsun? Grivet'de öyle bir şans var ki şimdi yine kazandı, diye bağırdı.

Genç kadın zorla kalkar, yukarı çıkar, sarkık dudaklarından mide bulandırıcı gülümsemeler dökülen ihtiyar Michaud'nun, karısındaki yerine otururdu. Saat onbire kadar sandalyasının üstüne çöker, çevresinde surat eden mukavvadan kuklaları görmemek için kucağında tuttuğu Françpis'ya bakardı.

Bir perembe günü Camille iş dönüşünde geniş omuzlu bir gençle birlikte geldi, onu teklifsizce dükkândan içeri iterken Mme. Raquin'e:

Anne, dedi, bak bu beyi tanıyor musun?

Yağlı tuhafiyeci kadın iriyarı gence baktı. Belle işini yokladı, fakat hatırlayamadı. Therese bu sahneyi sakin bir tavırla seyrediyordu. Camille:

Nasıl olur? diye üsteledi, Laurent'i tanıyamadın mı? Baba Laurent'in oğlu küçük Laurent, Jeufosse civarında güzel bu day tarlaları vardı. Hani sabahları okula onunla beraber giderdim; bizim bitişimizde oturan amcasının evinden beni almaya gelirdi, hani sen ona reçelli ekmek verirdin, anımsamadın mı?

Mme. Rauquin birdenbire küçük Laurent'i anımsadı. Onu pek fazla büyümüş buldu. Görmeyeli tam yirmi yıl olmuştu. Kadıncağız bir sürü anı, birçok tatlı dilli, sevecen ilk karışığındaki ağakınlığı delikanlıya unutturmak istedi. Laurent oturmuştu, gülümsüyor, temiz bir sesle cevap veriyor, çevresine sakin sakin teklifsizce bakıyordu.

Biliyor musunuz bu muzip, sekiz aydır Orleans demiryollarında görevliyimi de ancak bu akşam birbirimizi görüp tanıyabildik. Bu Orleans idaresi o kadar geniş, o kadar önemli bir yer ki!

Camille bu son sözleri, gözlerini büyütüp dudaklarını ısırarak, koca bir makinenin ufacık bir çarkı olmaktan onur duyarak söylemişti. Başını sallayarak devam etti:

Ah, fakat o hem sa lıklı, hem tahsilli. Daha imdiden bin be yüz frank kazanıyormu . Babası onu koleje koymu , hukukta okumu , resim de ö renmi ... De il mi Laurent? Artık yeme i bizimle yersin.

Laurent hiç sıkılmadan:

Hayhay, yanıtını verdi; apkasını çıkarıp, sandalyesinde iyice yayıldı. Mme. Raquin tencerelerine ko tu. O ana kadar a zını hiç açmamı Therese, yeni konu a bakıyordu. imdiye kadar hiç tam erkek görmemi ti. Uzun boylu, güçlü kuvvetli, genç yüzlü Laurent onu a ırtmı tı. Siyah sık saçlı basık alnını, dolgun yanaklarını, kırmızı dudaklarını, sa lıklı bir görünümü olan düzgün yüzünü bir tür a kınlık ve be eniyle seyrediyordu. Bakı ları bir süre ensesine takıldı. Bu ense kısa, geni , toplu ve kuvvetliydi. Sonra kendini unutup delikanlının dizlerinin üstünde duran ellerine dikkatle bakmaya ba ladı; parmakları dört kö eydi: Yumru u herhalde pek güçlü olmalıydı; bir öküzü tepeleyebilirdi. Laurent a ır yürüyü ü, yuvarlak sırtı, kesin hareketleri, sakın ve inatçı tavrıyla tam bir köylü çocu uyd. Giysisinin altında, dolgun ve geli mi adaleli, sa lam ve sık etli bir vücut hissediliyordu. Therese onu yumruklarından yüzüne kadar merakla inceliyor, gözleri bo a gibi ensesine kaydıkça hafif hafif ürpertiler duyuyordu.

Camille arkada ına kendinin de çalı tı ını göstermek için Buffon ciltlerini, onar santimlik formalarını yaydı. Sonra bir müddetten beri kendi kendine sordu u bir soruya yanıt veriyormu gibi:

Herhalde karımı sen de tanıyorsundur, dedi. Ver non'da bizimle beraber oyun oynayan o küçük ye enimi anımsıyor musun?

Laurent, Therese'in yüzüne bakarak:

Madamı gayet iyi hatırladım, dedi.

Therese bu ta içine i leyen dimdik bakı lardan sıkıldı. Zoraki bir gülümsemeyle Laurent'la kocasına birkaç söz söyledi; sonra hemen halasının yanına gitti.

Üzülüyordu.

Sofraya oturdular. Çorbaya ba larken Camille arkada ıyla ilgilenmek zorunlulu unu duyarak sordu:

Baban nasıl? Laurent:

Bilmem, aramız açık, be yıldır mektupla tı ımız yok, yanıtını verdi.

Böyle çirkin bir durum kar ısında a kınlı ını gizleye meyen Camille:

Bak hele! diye ba ırdı.

Evet, mübarek adamca ızın kendine özgü fikirleri vardır. Bütün kom ularıyla davalı oldu u için bir gün kusursuz bir avukat olur da davalarını kazanırım dü leriyle beni koleje koydu. Ah Laurent, babam yalnız çıkarını dü ünür; deliliklerinden bile yararlanmak ister.

Gittikçe daha çok a ıran Camille:

E, sen avukat olmak istemedin mi? dedi. Arkada ı gülerek:

Allah hakkı için istemedim... ki yıl babamın pansiyon parası diye gönderdi i bin iki yüz frangi almak için derslere gidiyormu um gibi yaptım. Kolejden bir ressam arkada ımla beraber oturuyordum. Ben de resim yapmaya ba ladım. Bu beni

e lendiriyordu. Yorucu olmayan e lenceli bir meslek. Bütün gün sigara içiyor, gevezelik ediyorduk...

Raquin ailesinin gözleri falta ı gibi açılıyordu. Laurent:

Maalesef, diye devam etti, bu böyle daha fazla süremezdi. Babam kendisine yalan söyledi imi anladı, ayda yüz frangımı bir güzel kesti, beni de kendisiyle beraber tarla sürmeye, yanına ça ırdı. O zaman ben de kutsal resimler yapıp satmaya kalkı tım. Para getirmedi. Açlıktan ölece imi anlayınca sanata "cehennem dibine gitsin" dedim, bir i aradım. Babam her halde yakında ölür. Hiçbir i yapmadan geçinmek için onu bekliyorum.

Laurent sakın bir sesle konu uyordu. Durumunu ortaya koyan öyküyü birkaç kelimedede anlatmı tı. Aslında bu, ate li tutkuları ve kolay devamlı zevkleri için ısrarlı arzuları olan tembelin biriydi. Bu güçlü kuvvetli koskoca beden zamanını tembel tembel yatarak, iddetli arzularını doyurarak geçirmek istiyordu. Hiçbir i yapmadan, yerinden kıpırdamadan, herhangi bir çabanın arkasından ko mak bahtsızlı ına dü meden iyi yemek, güzel güzel uyumak zevklerine tümüyle kavu mak iste indeydi.

Avukatlık mesle i onu yıldırımı tı. Topra ı sürmek fikrinden de tüyleri ürperiyordu. Bir tembel i i bulurum ümidiyle kendini sanata attı. Fırça ona kullanılması kolay bir alet gibi görünmü tü; üstelik, ba arıyı da kolay elde edilir bir nesne zannetmi ti. Ucuza bir zevk sefa hayatı, kadınlarla dolu, sedirler üstünde rahat rahat geçen, bol bol yemekli, içkili güzel ya am dü lüyordu. Bu hayal Laurent baba paraları yolladı ı müddetçe devam etmi ti. Fakat artık otuz ya ına gelen delikanlı, ufukta sefaleti fark edince dü ünmeye ba ladı. Yoklu un kar ısında yılgınlık duydu. Sanatın en büyük zaferi için bile, gününü ekmezsiz geçirmeye razı olamazdı. Büyük i tahını dindiremeyece ini gördü ü gün, dedi i gibi resmi defetti. Zaten ilk resim deneyleri ortanın a a ısında kalmı tı. Onun köylü gözü, do ayı ancak kirli ve zarafetten uzak görebiliyordu. Pis, buru uk ve fena gerilmi tuvalleri bütün ele tirilere meydan okuyordu. Zaten hiçbir zaman sanatçayım diye gururlan mamı tı. Fırçaları atmak gerekti i zaman da çok büyük

acı duymadı. Asıl kolejli arkada ının atölyesinden, zevk ve sefa içinde yuvarlandı ı bu geni atölyeden yoksun kaldı ına üzülmü tü. Bir de hevesleri, arzuları kesesine elveren model kadınlardan ayrıldı ına canı sıkılıyordu. Bu kaba saba e lence hayatı onda yakıp kavuran ehevi ihtiyaçlar bırakmı tı. Yine de memurluk hayatında rahat ve serbestti. Onu yormayan, zihnini uyu turan bu i i günden güne seviyordu. Yalnız iki ey onu sinirlendiriyordu: Kadından mahrum olmak, lokantaların, obur açlı ını tatmin edemeyen on sekiz sou'luk (1) yeme i.

Camille bön bir a kınlıkla bakıyor, onu dinliyordu.

Bu çelimsiz, bu dermansız çocuk hiçbir zaman böyle bir arzu ile sarsılmamı tı.

Arkada ının anlattı ı atölye hayatını bir çocuk safdili iyle gözünün önüne getiriyordu. Çıplak vücutlarını te hir eden o kadınları dü ünüyordu. Laurent'e sordu:

Böyle senin önünde soyunan kadınlar oldu mu? Laurent sapsarı kesilen Therese'e bakarak:

Elbette, diye güldü. Camille çocukça gülüyordu.

Herhalde üzerinde garip bir etki yapmış tır. Ben olsam sıkılırdım. İlk gördüğünde herhalde sen de aptalmışsındır.

(1) Hemen hemen kuru ayarında bir para birimi

Laurent kocaman ellerinden birini açtı. Avucuna dikkatle bakarken parmakları hafifçe titremeye başladı; yanakları kızardı. Kendi kendine konuşur gibi:

İlk defa, dedi, zannedirim ki bu hali tabii buldum; bu musibet sanat epeyce lenceli ama insana on para getirmiyor. Kızıl saçlı, fevkalade güzel bir modelim vardı: Parlak, sıkı etli bir vücut, nefis bir göğüs, geniş kalçalar...

Laurent başını kaldırdı; önünde Therese'i sessiz ve hareketsiz gördü. Genç kadın hiç gözünü ayırmadan ona bakıyordu. Mat siyah gözleri sonsuz iki kuyu gibiydi. Yarı aralık dudaklarının arasından ağzının effaf pembeli görünüyordu. Ezilmiş, yılmış bir halde dinliyordu.

Laurent'ın gözleri Therese'den Camille'e gitti. Eski ressam bir gülümsemeyi zor zaptetti. Cümlesini genç kadının gözleriyle takip ettiği serbest ve ehvetli bir hareketle bitirdi. Yemeğin sonuna gelmişlerdi. Madame Raquin bir müteriye bakmak için ağzına inmişti.

Sofranın örtüsü kalkınca birkaç dakikadır düğünceli duran Laurent birdenbire Camille'e:

Biliyor musun? Dedi, senin bir portreni yapmalı.

Bu fikir Madame Raquin'le o lunu çok memnun etti. Therese sesini çıkarmadı.

İmdi yaz, daireden saat dörtte çıkıyoruz; akamları gelirim, sen iki saat durursun. Bir haftalık iştir.

Camille sevincinden kıpkırmızı kesilerek yanıt verdi:

Tamam! Akşam yemeklerini bizde yersin; ben saçlarını kıvırtırım, siyah redingot giyerim.

Saat sekizi çalıyordu. Grivet'le Michaud çıkageldi; arkalarından Oliver ile Susanne da gecikmedi.

Camille arkadaşını tanıttı; Grivet dudaklarını ısırıldı. Maaşının, onunkinden daha hızlı arttığını Laurent'dan nefret ediyordu. Zaten yeni bir konunun bu meclise girmesi bir sorundu. Raquin'lerin konukları bir yabancıya soğuk davranmadan edemiyorlardı. Laurent tahammüllü ve terbiyeli davrandı; vaziyeti kavramıttı; hoş gitmek, bir anda kendini kabul ettirmek istedi. Öyküler anlattı. Gürültülü kahkahalarıyla meclisi enlendirdi, Grivet'nin bile dostluğunu kazandı.

Therese o akşam dükkâna inmek için bahane aramadı. Sandalyesinin üstünde on birer kadar oturdu, oynadı, konuştu: Yalnız, artık kendisiyle meşgul olmayan Laurent'la göz göze gelmekten sakındı. Bu adamın zevk düğünü hali dolgun sesi, çapkın çapkın gülümüşü bedeninden yayılan, güçlü keskin kokular, genç kadını altüst ediyor, onda asabi heyecanlar uyandırıyor.

VI

Laurent o günden sonra hemen hemen her akşam Raquin'lere gelmeye başladı. Portaux Vins'in karısında St. Victor sokasında ayda on sekiz franga, mobilyalı bir odada oturuyordu. Bu oda çatı arasında olmasına karşın altı metre kare genişliğinde,

tavandan enfiye kutusu gibi yarı açık, gökyüzüne bir penceresi olan oda idi. Laurent bu çatı odasına olabildi ince geç gelirdi. Camille'le kar ıla madan önce kafelerde sürtmeye parası yeti medi inden ak am yemeklerini yedi i sütçüde oturur, piposunu tüttürerek, üç sou'ye konyaklı kahve içerdi. Sonra yava ça rıhtımın üstünde i siz güçsüz dola arak, hava üiksa bankların üstünde otura otura St. Victor soka ına gelirdi. Pont Ne ufgeçidindeki dükkân onun için sıcak, sevimli, rahat, sohbet içinde dostluk gördü ü bir çevre olmu tu. Konyaklı kahve parasını da tasarruf edip Madame Raquin'in nefis çayını mideye indiriyordu. Saat ona kadar kendi evindey mi gibi yediklerini sindiriyor, rahat rahat oturuyor, dükkânı kapamak için Camille'e yardım ettikten sonra evine gidiyordu.

Bir ak am sehpasını, boyalarını getirdi. Ertesi gün Ca mille'in portresine ba laması gerekiyordu. Bir tual alındı, inceden inceye hazırlıklar yapıldı; sanatçı, sonunda karı kocanın yatak odasında i e ba ladı.

Orası daha aydınlık, diyordu.

Ba ı çizmek üç ak am sürdü. Karakalemi tuvalin üstünde itina ile, küçük küçük darbelerle hafifhafifyürütüyordu. Kuru ve sert hatlarının kaba saba hali, primitif resim ustalarının çizgilerini hatırlatıyordu.

Camille'in yüzünü, ö rencinin bir akademi nüshasını kopya etmesi gibi kararsız bir elle, asık suratlı bir ifade veren beceriksiz bir sadakatle kopya etti. Dördüncü gün tuvalin üstüne küçük küçük renkler koydu ve fırçanın ucuyla boyamaya ba ladı; ufak, kirli, vuru çuklarla tuvali lekeliyor, sanki kur unkalem kullanıyormu gibi kısa ve sık taramalar yapıyordu.

Her ara verili in ardından Madame Raquin'le Camil le a kın a kın bakıyorlardı. Laurent sabretmek gerekti ini, resmin gitgide Camille'e benzeyece ini söylüyordu. Portre yapılmaya ba ladı ından beri Therese atölye haline giren odadan çıkmaz olmu tu. En ufak bir bahane ile halasını tezgâhın arkasında yalnız bırakıp yukarıya çıkıyor, Laurent resim yaparken dalıp kalıyordu.

Daima ciddi, daha solgun, daha sessiz oturup nefes almadan fırçaların hareketini izliyordu. Ne var ki bu manzara onu pek e lendirmiyordu; oraya bir güçle çekilmi gibi geliyor, çivilenmi gibi kalıyordu.

Laurent ara sıra ona dönüp, gülümseyerek portrenin ho una gidip gitmedi ini soruyordu. Therese kısa yanıt veriyor, ürperiyor, sonra yine kendinden gecik haline dönüyordu.

Therese Raquin

Laurent ak amlan St. Victor soka ına dönerken uzun uzun muhakemeler yürütüyordu. Therese'in â ı ı olsam mı, olmasam mı? diye iç çatı malarına dalıyordu.

te bir kadınca ız ki, diyordu, ben istersem metresim olabilir, her zaman arkamda beni inceliyor, beni ölçüyor, beni tartıyor.. Çarpıntılar geçiriyor, yüzü çok tuhaf; sessiz ve ihtiraslı; bir a ı a gereksinimi oldu u kesin; bu onun gözlerinde okunuyor... Camilie hiç ku kusuz zavallı bir koca.

Laurent içinden arkada ının o ucuz benzini, zayıflı ını dü ündükçe kendi kendine gülüyordu. Sonra gene dü ünçe yürütüyordu:

Bu kadın o dükkânın içinde sıkılıyor. Ben oraya gidiyorum, çünkü gidecek ba ka yerim yok. Böyle olmasa beni Pont Neuf geçidinde kimse göremezdi. Bir kadın öyle bir yerde ölür. Onun ho una gidiyorum, buna eminim; o halde niye ben olmayayım da ba kası olsun?

Duraklıyor, hodbinli e kapılıyor, dalgın dalgın Seine Nehri'nin akı ına bakıyordu.

nan olsun umurumda bile de il. İlk fırsatta kucaklarım... Derhal kollarıma dü ece ine yemin ederim.

Gene yürümeye ba lıyor, gene kararsızla ıyordu:

Üstelik çirkin de, uzun bir burnu, koskoca bir a zı var. Zaten ho uma da gitmiyor. Belki ba ım belaya girer. Bu noktayı iyi dü ünmeli...

Çok ihtiyatlı olan Laurent tam bir hafta bu dü ünceleri zihninde evirdi, çevirdi.

Therese'le ili kisinin yol açabilece i bütün tehlikeleri hesapladı. Ancak gerçekten çıkarı olaca ına kanaat getirdikten sonra bu serüvene atılmaya karar verdi.

Ona göre Therese hakikaten çirkindi, ondan ho lanmıyordu. Ama ne de olsa ona bedavaya mal olacaktı. Azıcık para kar ılı ında elde etti i kadınlar, ne Therese'den daha güzeldi, ne de onları sevdi i vardı. Tasarruf fikri, onu arkada ının karısını elde etmeye itiyordu. Öte yandan da zevkini doyumuna ula tırmayalı uzun zaman geçmi ti; para azdı, yoksunlu a katlanıyordu. Bu fırsatı kesinlikle kaçırmak istemiyordu. Nihayet iyi idare edilecek olursa böyle bir ili kinin kötü sonuçları olamazdı.

Therese'in her eyi saklamakta çıkarı vardı, ne zaman isterse onu kolayca bırakabilirdi; Camille'in her eyi ke fedip kızaca ını, bir kötülük yapmaya kalkı aca ını farzetse bile onu bir yumrukta yere serebilirdi. Örne in her taraftan Laurent'a kolay ve uygun görünüyordu.

O günden itibaren rahat rahat zamanım kolladı. İlk fırsatta açıktan açı a harekete geçmeye karar verdi. Gelecekte de tatlı geceler görüyordu. Bütün Raquin'ler onun keyfine hizmet edeceklerdi. Therese kanının ate ini söndürecek, Mmc. Raquin bir anne gibi onu nazlandıracak, Camille ak amları kar ısında ho be ederek dükkânda onun iç sıkıntısını giderecek.

Portre bitiyor, fırsat ele geçmiyordu. Therese acı ve heyecan içinde hep oradaydı.

Fakat Camille hiç odadan dı arı çıkmıyordu. Laurent onu bir saat bile uzakla tıramadı ı için kederleniyordu. Sonunda bir gün geldi, ertesi gün resmin bitece ini haber vermek gerekti. Mme. Raquin yeme i hep beraber yiyip ressamın eserini kutlayacaklarını bildirdi.

Ertesi gün Laurent tuvalin üstüne son fırçaları vurdu u zaman resmin ne kadar çok benzedi ini söylemek için bütün aile toplanmı tı. Portre yer yer morumsu, kirli kur uni, kaba saba bir eydi. Laurent parlak renkleri donukla tırmadan, kirletmeden kullanamıyordu. Elinde olmadan modelinin soluk renklerini abartmı ve Camille'in yüzü suda bo ulan bir adamın ye ilimtrak rengini almı tı. Buru uk tuval hatları titrek gösterdi i için me um benzeyi daha çok göze çarpıyordu. Fakat Camille çok memnundu; tuvali üstünde daha kibar bir hali oldu unu söylüyordu.

Çehresini takdirle seyrettikten sonra iki i e ampanya alaca ını söyleyip çıktı. Mme. Raquin tekrar dükkâna indi. Laurent Therese'le yalnız kaldı.

Genç kadın büzülüp kalmı belli belirsiz önüne bakıyordu. Ürpermeler içinde bekliyor gibiydi. Laurent tereddüt etti. Tuvali tetkik ediyor, fırçalarıyla oynuyordu. Zaman geçiyordu, Camille neredeyse dönecek, bu fırsat da belki bir daha ele geçmeyecek. Ressam birdenbire döndü, kendini Therese'in kar ısında buldu. Bir iki saniye birbirlerine baktılar.

Sonra Laurent sertçe e ildi, genç kadını tutup gö süne çekti, ba ını arkaya atıp dudaklarını kendi dudaklarının altında ezdi. Kadın ilkin hiddetle hırçın bir isyan duydu. Sonra birdenbire kendini bıraktı, yere dö emenin üzerine kaydı. kisi de hiçbir söz söylemedi. Sahne sessiz ve sert geçmi ti.

VII

Â ıklar ba langıcından itibaren aralarındaki ba ı gerekli, kaçınılmaz ve do al buldular. Daha ilk bulu malarında ili kileri yıllardır sürüyorm usça sına sıkılmadan kızarmadan, sarma tılar, senlibenli oldular. Yeni konumlarında da tam bir küstahlıkla rahat rahat, istedikleri gibi ya ıyorlardı.

Bulu ma saatlerini saptadılar; Therese çıkamadı ı için Laurent'in gelmesi kararla tırıldı. Genç kadın açık ve emin bir sesle ona buldu u çözümü anlatıverdi. Bulu maları, karıkocanın odasında olacaktı. Laurent geçide giden aralıktan içeri girecek, Therese de ona merdiven kapısını açacaktı. Bu sırada Camille dairesinde, Madame Raquin de a a ıda dükkânda bulunacaktı. Cüretli hareketler ancak orada korkusuzca ba arılabilirdi.

Laurent kabul etti. Onun ihtiyatında dü üncesiz kaba bir cesaret, yumru una güvenen bir adamın cüreti vardı.

Metresinin ciddi ve sakin hali onu, önüne bu kadar cesaretle serilen bu muhabetten yararlanmaya itti. Bir bahane buldu, efinden iki saatlik izin aldı. Pont Neuf geçidine ko tu.

Daha geçidin kapısında içini tutu turan arzular duymaya ba ladı. Yapay takılar satan kadın, tam onun girece i arada kapısının kar ısında oturuyordu. Kadınının me gul olmasını, bir i çi kızın gelip birkaç paraya bakır bilezik, yüzük almasını beklemek gerekti. Sonra hemen aralıktan içeri daldı, nemden kabarmı duvarlara tutuna tutuna karanlık, dar merdivenden çıktı. Ayakları ta basamaklara çarpıyor, her çarpı ta gö sünü ba tan ba a bir ate in kapladı ını hissediyordu. Bir kapı açıldı; e ikte beyaz bir ı ı ın ortasında Therese'i bir etek buluzla saçlar arkaya sımsıkı toplanmı , pırıl pırıl gördü. Genç kadın kapıyı kapadı, Laurent'in boynuna sarıldı. Vücudundan henüz yıkanmı bir tenin ve temiz çama ırların güzel kokusu yayılıyordu.

Leurent a ırmı , metresini güzel görmü tü. Kar ısındaki bu kadını hiç görmemi ti. Therese yumu ak ve kuvvetli haliyle yüzünde ate li parıltılarla, ihtirashı gülü leriyle ba ını arkaya atarak onu kucaklıyordu. Sevd i kadının yüzü de i mi ti; çılgın ve istekli bir hali vardı. Nemli dudakları, tutu mu gözleriyle parıl parıl parlıyordu. Büyük bir tutku içinde gergin ve kıvrım kıvrım kıvranan genç kadının garip bir güzelli i vardı. Yüzü sanki içinden aydınlanıyor, teninden alevler fi kınıyordu. Tutu an kanı, gerilen sinirleri etrafına sıcak sıcak bu ularla içlere geçen yakıcı bir hava ne rediyordu.

Daha ilk öpü mede bütün uhlu unu gösterdi. Doyurulmamı bedeni kendini kapıp koyuverdi. Sanki bir uykudan uyanıyor, ihtiras içinde yeniden do uyordu. Camil le'in çelimsiz kollarından Laurent'ın kuvvetli kollarına geçiyor ve bu küçük adamın yakla ması, onu uyu ukluktan uyandıran ani bir iddetli sarsıyordu. Kadın sinirlerinin bütün içgüdüleri duyulmamı bir iddetle belirdi. Zayıf ve hemen hemen bakir vücudunda annesinin damarlarını tutu turan kanı dola ıp iddetle atmaya ba ladı. Dünyaya hiç aldırılmazcasına sarılıyor, tepeden tırna a kadar her tarafını uzun titremeler kaplıyordu.

Laurent hiç böyle bir kadına rastlamamı tı. a ırdı, yadırgadı. Metresleri, umumiyetle onu bu türlü çılgınlıklarla kar ılamazlardı. So uk, kayıtsız buselere bezgin ve tok a klara alı mı tı. Theres'in hıçkırıkları, buhranları, bütün zevk dürtülerini tahrik etmekle beraber onu korkutur gibi de oldu. Kadını bıraktı ı zaman sarho gibi sallanıyordu. Ertesi gün ihtiyatlı ve kurnaz dinginli ine yeniden kavu unca, kendi kendine, öpücüklerinden humma nöbetlerine tutuldu u bu sevgilinin yanına gidip gitmemeyi dü ündü. Önce kesinlikle gitmemeye karar verdi, sonra gev edi. Therese'i unutmak, onu çıplaklı ı ve iddetli, tatlı ok amalarını bir daha görmemek istiyordu, fakat o daima, kollarını avutulmaz bir halde uzatmı oradaydı. Bu manzaranın sebep oldu u maddi ıstırap dayanılmaz bir hale gelmi ti.

Dayanamadı, yeniden bir randevu aldı ve Pont Neuf geçidine gitti.

Therese o günden itibaren onun hayatına girmi ti. Henüz bunu benimsememi ti. ama kabul etmek zorunda kaldı. Korktu u saatler, tedbirli davrandı ı anlar olmu tu; kısacası bu ili ki onu tatsız bir halde sarsıyordu. Ne var ki korkuları, üzüntüleri arzularının kar ısında yok olup gidiyordu. Bulu malar birbirini izledi.

Therese'in böyle tereddütleri yoktu. Hiç sakınmadan kendini koyuveriyor, ihtirasının sevketti i tarafa dosdo ru gidiyordu. çinde bulundu u artların imdiye kadar belini büktü ü bu kadın nihayet do ruluyor, hayatını anlatarak bütün varlı ını çırçıplak ortaya döküyordu.

Bazen kollarını Laurent'ın boynuna dolar, gö sünün üstünde sürtünerek hâlâ soluyan bir sesle:

Ah, bilsen derdi, ne kadar ıstırap çektim. Bir hasta odasının sıcak rutubeti içinde büyüdüm. Camüle'le beraber yatardım. Geceleri vücudundan yayılan fena kokudan midem bulanır, ondan uzakla ırdım. Huysuz ve inatçıydı; ben de içmedikçe ilacını içmezdi. Halamı memnun etmek için bütün ilaçlardan içmeye mecbur olurdum. Nasıl oldu da ölmedim, bilmiyorum... Beni bunlar çirkinle tirdiler zavallı dostum! Nem varsa çaldılar. Sen, beni benim seni sevdi im kadar sevemezsin.

A lıyor, Laurent'ı kucaklıyordu. Gizli bir kinle devam etti:

Onlara kötülük etmek istemem, beni büyüttüler; beni yoksulluktan kurtarıp korudular... Fakat ortada kalmayı onların bu iyiliklerine ye lerdim. Açık havaya deh etli ihtiyacım vardı. Küçükken çıplak ayak sokaklarda toz toprak içinde ko mayı, çingeneler gibi dilenmeyi dü lerdim. Bana, annemin Afrika kabilelerinden birinin reisinin kızı oldu unu söylediler; kendisini çok dü ündüm ve anladım ki benim kanım, dürtülerim anneme çekmi . Ondan hiç ayrılmamak, kum denizlerini

onun sırtında asılı olarak geçmek isterdim... Ah ne gençlik! İmdi bile. Camille'in hırıldadı ı odada geçirdi im uzun günleri hatırladıkça içimden nefret ve isyan duyuyorum. Ate in kar ısında çö melir, kollarımın bacaklarımın kaskatı kesildi ini duyarak, kaynayan ıhlamura sersem sersem bakardım. Kımıl dayamazdım da, gürültü etsem halam darılırdı. Daha sonraları nehir kıyısındaki evde çok e lendim. Fakat bir kere sersemlemi tim, ancak yürüyebiliyor, ko arsam dü üyordum. Sonra beni diri diri bu kuytu dükkâna gömdüler.

Therese derin derin soluyordu. Kollarının olanca gücüyle â ı ına sarılıyor, intikam alıyordu. Burnunun ince ve zarif kanatları asabi çırpıntılarla hareket ediyordu.

Beni ne kadar kötü ettiklerine inanamazsın. Beni ikiyüzlü, yalancı bir insan haline getirdiler. Kendi baya ı ılımlılıkları içinde beni bo dular; anlayamıyorum, nasıl oluyor da hâlâ damarlarımda kan dola ıyor... Gözlerimi kapadım, onlar gibi donuk ve ahmak bir yüz ifadesi takındım, onların ölü hayatlarını sürdürdüm. Sen beni gördü ün zaman hayvan gibiydim de il mi? A ır duruyordum, ezilmi ve aptalla mı tım. Hiçbir umudum kalmamı tı; bir gün kendimi Seine Nehri'ne atmayı dü ünüyordum. Fakat böyle bunalıma dü ünçeye kadar gecelerce ne kötü anlar geçirdim. Ötede, Vernon'daki evde, so uk odamda feryatlarımı saklamak için yastıkları ısırırdım, dövünür düm. Kendimi bir korkak alçak gibi görüyordum. Kanım alev alev tutu uyordu, neredeyse kendi bedenimi parçalayacaktım. ki kez ba ımı alıp kaçmak istedim, cesaret edemedim; tiksindirici efkatleri, ruhsuz iyilikleriyle beni uysal bir hayvan haline getirmi lerdı. Ben de yalan söyledim, sürekli yalan söyledim. çimden dayak atmak, ısırma ister, fakat son derece sakın, sessiz dururdum.

Genç kadın nemli dudaklarını Laurent'in koluna silerek azıcık duruyor, biraz sustuktan sonra konu masını sürdürüyordu.

Camüle'e evlenmeyi neden kabul etti imi hiç bilmiyorum. Bir nevi kayıtsızlıkla hayır diyemedim. Bu çocu a acıyordum. Onunla oymadı ım zaman parmaklarımın vücuduna balçık çamuruna batar gibi gömüldü ünü hissederdim. Onunla evlendim, çünkü halam öyle istiyordu. Sonra onun için hiçbir sıkıntıya girmeyece imi de hesaba katıyordum... Kocam yine daha altı ya ında iken beraber yattı ım o hastalıklı çocuktu: o kadar zayıf, o kadar mızmızdı; beni bir zamanlar o denli tiksindiren o hasta çocuk kokusu hâlâ üstündeydi. Bütün bunları sana onu kıskanmaya sın diye söylüyorum. Midem a zıma gelirdi. çti im ilaçları hatırladıkça ondan uzakla ır ve müthi geceler geçirirdim... Fakat sen, sen...

Therese do rulup kendini arkaya atıyor, parmakları Laurent'in güçlü ellerinde, onun geni omuzlarına, koskoca ensesine bakarak:

Sen, beni seviyorum. Seni, daha Camille dükkâna ilk getirdi i gündenberi seviyorum, dedi. Belki bir kerede sana tamamıyla teslim oldu um için bana iyi gözle bakmayabilirsin, hakkın var... Nasıl oldu bilmem... Onur duydum.. Hiddet duydum... Bu odada beni ilk defa kucakladı ın, yere attı ın zaman seni dövmek istedim. Bilmiyorum, seni nasıl sevdim. Daha çok senden nefret ederdim. Seni görmek beni tahrik ederdi, bana ıstırap verirdi. Sen burada oldu un zamanlar sinirlerim kopacak derecede gerilir, kafam bo alır, gözümü kan bürürdü. Ah ne ıstırap çekerdim yine de o ıstırap arardım; gelmeni beklerdim, senin solu unun havasında gezinmek, senin

giysilerine srtnmek için oturdu un sandalyenin etrafında dola tırdım, yanından geçerken kanın üzerime ate püskürtüyor mu gibi gelirdi. te bütün gizli isyanlarıma kar ın beni sana çeken, yanında tutan kuvvet, seni saran bu ate li havaydı. Hatırlıyor musun, burada resim yaptı ın zaman kaçınılmaz bir g beni hep senin yanına sürüklerdi, kırıp geçiren zevkler duyarak senin havanı solurdum. Buse dilenir gibi göründü mn farkındaydım. Bu tutsaklı ımdan utanır, bana dokunacak olursan d ece imi hissederdim. Zaaflarıma kapılıp, senin bir gün beni kollarına almak istemeni beklerken so uktan donmu gibi tir tir titrerdim.

Therese intikamını almı da gururlanıyormu gibi r pere rpere susuyordu. Kendinden geçerek Laurent'ı g snn üstünde sıkıyor, sonra bu çıplak buz gibi odada müthi bir hayvaniyetle ate li a k sahneleri geçiyordu. Her bulu ma daha iddetli krizlere yol açıyordu.

Genç kadın cretkrlıktan, kstahlıktan ho lanıyor gibiydi. Hiç tereddüdü, hiç korkusu yoktu. Bir tür zevkle tehlikeyi hiçe sayıyor ve bunda bir gurur duyarak kendini bu günah hayatına atıyordu. Â 1 ının gelece i zaman ihtiyat olmak üzere bütün yaptı ı ey, halasına biraz dinlenmek için yukarıya çıktı ını söylemekten ibaretti.

Laurent oradayken yürür, konu ur, açıktan aı a hareket eder, gürültü etmekten çekinmeyi aklına bile getirmezdi. nceleri bazen Laurent korkardı. Therese'e usulcacık:

Aman yarabbi, derdi, bu kadar gürültü yapma kuzum, imdi Madame Raquin yukarı çıkacak.

Therese gülerek:

Puh, diye cevap verirdi, sen de her eyden korkarsın. O yerine mihlidir, buraya gelip de ne yapacak? Bir eyi alınacak diye daha çok korkar o. Sonra bir de çıksın varsın, saklanırsın... Ben de onunla alay ederim... Seni seviyorum.

Bu sözler Laurent'ı pek kandırmıyordu. Onun köylü basireti a kla henüz ba lanmamı tı. Yine de az alı kanlık ona, fazla korkmadan Madame Raquin'in iki adım ötesinde, Camille'in odasında güpegündüz bulu maların daki cüreti kabul ettirdi. Metresi, korkmayanların ba ına tehlikenin gelmeyece ini söylüyordu; haklıydı da. Bu â ıklar hiç kimsenin, onları aramak için u ramadı ı bu odadan daha emin bir yeri, dünyada bulamazlardı. İnanıl maz bir rahatlık içinde a klarını doyuruyorlardı.

Ne var ki bir gün Madame Raquin, ye eninin hasta olup olmadı ını merak ederek yukarı ıktı. Genç kadın  saattir yukardaydı. Odanın yemek odasına açılan kapısını kilitlemeyecek kadar cüretli davranmaya ba lamı tı. Laurent, ihtiyar kadının tahta merdivenlerinden çıkan a ır ayak seslerini duyunca titredi, tela la yele ini, apkasını aramaya ba ladı. Therese onun yüzünün bu garip haline gülüyordu. Kolundan yakaladı, karyolanın ayakucuna iki kat oturttu. Sonra yava sesle:

Orda dur, kıpırdama, dedi. tede beride sürünen erkek giysilerini Laurent'ın üstüne attı, en üstüne de kendi çıkardı ı beyaz etekli i rtt. Bütün bunları hızlı ve ke sin hareketlerle, so ukkanlılı ını hiç yitirmeden yapıyordu. Sonra saçları darmada ın yarı çıplak, yüzü gözü hâlâ kpkrmızı bir halde, hâlâ ürpermeler içinde yata a yattı.

Madame Raquin yava ça kapıyı açtı. Kedi gibi sessiz adımlarla yata a yakla tı. Genç kadın uyur gibi yapıyordu. Laurent beyaz etekli in altında terler döküyordu. Ya lı kadın:

Therese, diye efkatle seslendi, hasta mısın kızım?

Therese, gözlerini açtı, esnedi, döndü, ikâyetli bir sesle ba ının deh etli a rıdı ını, uyumak istedi ini söyledi: halasından kendisini yalnız bırakmasını rica etti. İhtiyar kadın geldi i gibi gürültü etmeden gitti. ki â ık kıs kıs gülererek iddetli bir muhabbetle birbirlerine sarıldılar. Therese zafer kazanmı çasına:

te gördün ya! Dedi. Burada korkulacak hiçbir ey yok... Bütün bu insanların gözleri kör: Çünkü sevmiyorlar.

Bir ba ka gün genç kadının aklına garip bir dü ünçe geldi. Bazen deliden farksız olur, saçlamalardı.

Tekir kedi Francois odanın tam ortasında oturm tu. Dimdik, hiç kıpırdamadan duruyor, iki iri tekerle i andıran gözleriyle iki â ı a bakıyordu. eytansı bir zekâyla onları inceliyor gibiydi. Therese Laurent'a:

u François'ya bak hele, dedi. Sanki olanların tümünü anlıyor da bu ak am Camille'e söyleyecekmi gibi. u kedi, dükkânda konu maya ba larsa pek tuhaf olmaz mı söylesene. Do rusu bizim hakkımızda oldukça güzel öyküler anlatır. Kedinin konu abilmesi fikri, genç kadını epey e lendirdi. Laurent kedinin iri, ye il gözlerine baktı, vücudunda bir ürpertinin dola tı ını hissetti. Therese:

Bak nasıl anlataca ını göstereyim, dedi. Arka ayaklarının üstüne kalkar, potüerinden biriyle seni, biriyle de beni göstererek: "Bu Madam ile bu Mösyö odada birbirleriyle pek sıkı kucakla ıyorlar, bana güvenmiyorlar de il ama bu acımasız a k ili kileri hiç ho uma gitmedi i için, lütfen ikisini de tutuklayınız. O zaman benim rahatımı bozmazlar... diye ba ırır.

Therese çocuk gibi e leniyordu. Kedinin taklidini yapıyor, ellerini kedi pençesi gibi uzatıyor, omuzlarını kedi sırtı gibi kamburla tırıyordu. Francois ta gibi hareketsiz onu seyrediyordu. Yalnız gözleri canlı gibiydi. Burnunun kenarlarındaki iki derin katmer bu tüylü hayvan ba ına kakhaha atıyormu gibi bir ifade veriyordu.

Laurent iliklerine kadar dondu unu hissetti. There se'in bu akasını garip buluyordu; aya a kalktı, kediyi kapıdan dı arı attı. Korkuyordu. Metresi daha onu bütünüyle avucunun içine alamamı tı. çinde hâlâ, genç kadının ilk öpücüklerinde hissetti i bir nevi huzursuzluk vardı.

VIII

Ak amları Laurent dükkânda pek mutluydu. yerinden her zaman Camille'le birlikte dönerlerdi. Mme. Ra quin Laurent'ı bir anne sevgisiyle seviyordu. Onun sıkıntı içinde ya adı ını, iyi yemek yiyemedi ini, çatı katında kaldı ını biliyordu. Bir gün ona sofralarında her zaman için yeri oldu unu söylemi ti. Madame Raquin bu genç adamı, ihtiyar kadınların, kendi memleketlerinden gelip, onlara geçmi in anılarını getiren kimselere gösterdikleri cıvıl cıvıl bir sevgiyle seviyordu. Laurent da bu konukseverlikten fazlasıyla faydalanıyordu. ten çıktıkları zaman eve gelmeden önce, Camille'le rıhtımda gezinirlerdi. kisinin de bu samimiyette kendilerine göre hesapları vardı. Bu suretle canlan daha az sıkılıyor, gevezelik ederek vakit

geçiriyorlardı. Sonra Madame Raquin'in çorbasını içmeye gelirlerdi. Laurent ev sahibiyimi gibi dükkânın kapısını açardı. Kendi evindeymi gibi sigara içerek, yerli yersiz konu arak sandalyelerin üzerine ata biner gibi otururdu.

Therese'in varlığından kesinlikle rahatsız olmazdı. Ona bir dost gibi davranırdı. İnkâr eder, bayağı bayağı nezaketler yapmaya kalkar ve yüzünün hiçbir çizgisi kıpırdamazdı. Camille sırtır, karısının Laurent'a verdiği birer hecelik cevaplardan onların kesinlikle birbirinden nefret ettiğini düşünürdü. Hatta bir gün Therese'e, Laurent'a soğuk davrandığı için darülmıttı bile.

Laurent iyice fetmişti:

Kadının âşkı, kocasının ahbabı, annenin deşmarık çocuğu olmuştuk. İmdiye kadar hiç arzularının böyle tam anlamıyla doyumuna ulaşmıştı. Kökülleri içinde yaşamamıştı. Raquin ailesinin kendisine sağladığı zevk içinde rahat bir yaşam sürüyordu. Zaten bu aile içindeki durumunu son derece doğal buluyordu. Camille'le barışık bir şekilde vicdan azabı duymadan senlibenli konuşuyordu.

Kendi ihtiyat ve sükûnetinden o kadar emindi ki hareketlerini de, sözlerini de gözetmezdi bile. Mutluluğunu borçlu olduğu bencillik, onu bütün hatalardan koruyordu. Dükkânda bulunduğulara sıralarda metresini kucaklamaması gereken, hatta kendisi için hiçbir anlam ifade etmeyen başka bir kadın olurdu. Herkesin önünde onu kucaklamıyorsa bu, bir daha oraya gelmemek kaygısından ileri geliyordu. Yalnız böyle bir sonuç onu durduruyordu. Öyle olmasa Camille'le aşşinesinin ıstıraplarıyla güzelce alay edebilecekti. İnkâr kileri anlaşılacak olursa bu durumda, onun yerinde kim olursa olsun, bütün yoksul ve aç insanların aynı şekilde davranacağına inanırdı.

İnkâr kiyüzlü soğukkanlılığı, sakınlı cüreti, yalın, akacı tavırları bundan dolayıldı. Başına gelecekleri için üzüldüğü yoktu.

Ondan daha sinirli, daha heyecanlı olan Therese rol yapmak zorundaydı. Gördüğü terbiyenin sağladığı deneyimli hilekârlıkla bu rolü kusursuz oynuyordu. İnkâr için ateşini söndürüp, kapalı ve uyuşmuş görünmek için avutulmaz bir irade harcayarak on beş yıldır yalan söylemişti. Yüzünü donukla tıran bu maskeyi takınmak ona çok güç gelmezdi. Laurent geldiği zaman Therese'i vakarlı, asık yüzlü, daha uzun burunlu, daha ince dudaklı, çirkin, sert, yanına yana ılmaz bir halde görürdü. Aslında Therese'in hareketlerinde, abartı yoktu. Eski kileri için rolünü daha sertçe dikkati çekmeden olduğu gibi oynuyordu. O, Camille'le Madame Raquin'i aldatmakta acı bir tat duyuyordu. Laurent gibi, arzularının bol bol tatmin edilmesinden zevkemi bir halde görevinin bilincindeydi. Yaptığı kötülüğü bilerek yapıyordu. Halasıyla Camille'e aptal olmadığını, onun da bir sevgilisi bulunduğunu göstermek için sofradan kalkıp Laurent'ı tam aşşından öpmek için çılgınca isteklere kapıldığı da olurdu.

Bazen ateşini başına vurur, iyi bir artist olduğu halde âşşının orada bulunmadığı ve kendi sırlarını ele vermekten çekinmişdiği zamanlar, arkı söylemekten kendini alamazdı. Bu ani ne elenmeler, yenenini fazla ciddilikle itham eden Madame Raquin'i memnun ediyordu. Genç kadın saksı saksı çiçekler aldı. Odasının penceresini bunlarla süsledi; sonra duvarlara yeni kâğıtlar yaptırttı. Pa lissandre aacından döşeme, halı, perde istedi. Bütün bu süs Laurent içindi.

Do a ve ko ullar bu kadını bu adam için yaratmı , onları birbirine do ru sürüklemi gibiydi. Bu sinirli ve hilekâr kadın ve bu kanlı canlı, kaba saba ya ayan erkek birbirlerine güçlü ba larla ba lı bir çift olu turuyordu. Birbirlerini kar ılıklı koruyor ve tamamlıyorlardı. Ak amları sofrada lambanın soluk ı ı nda Therese'in anla ılmaz, sessiz maskesinin kar ısında Laurent'in gülümseyen kaba yüzüne bakınca, ba lılıklarının kuvveti hissedilirdi.

Bu ak amlar tatlı ve sakın ak amlardı. Bu sessizli in içinde, bu ılık ve effaf gölgenin altında dostça sözler yükseliyordu. Masanın çevresinde topla ırlar, yeme in sonunda günün bin bir saçmasından konu urlar, geçmi in hatıralarından, gelece in emellerinden söz ederlerdi. Bencilli i tatmin edilen Camille, Laurent'ı olabildi ince seviyordu. Laurent da ona aynı derecede muhabbet gösteriyor gibiydi. Aralarında dostça cümleler, hizmete hazır tavırlar, kar ısındakinin iste ini anlayan bakı lar olurdu. Madame Raquin o sakın yüzüyle, bütün huzurunu çocuklarının çevresine ve onların soludukları sakın havaya vakfetmi ti.

Bu hale, birbirinin duygularını tanıyan, dostluklarının güveni içinde rahat ve dingin ya ayan eski tanı ın insanların birle mesi denilebilirdi.

Therese hareketsiz ve ötekiler gibi sakın bir halde bu baya ı ne eye, bu yüzü gülen sessizli e bakardı. çinden vah i vah i güler, yüzü so uk duru unu korurken, içten içe bu durumla alay ederdi. Daha birkaç saat önce biti ik odada, zevkin bütün incelikleriyle yarı çıplak, saçlar da ınık bir halde Laurent'in kuca ında oldu unu dü ünür, bu çılgın ihtiras saatlerini bütün ayrıntılarıyla hatırlar, belle inde yeniden ya ar ve bu ate li sahneyi imdi gözünün önündeki ölü sahneyle kar ıla tırır. O, bu saf insanları nasıl da aldatıyordu. Ve zafer kazanmı çasına bir küstahlıkla aldattı ından dolayı ne kadar mutluymuştu. Oracıkta, iki adım ötede, u incecik bölgenin arkasında odasına bir. erkek alıyor, oracıkta günahın bütün hırsları içinde yuvarlanıyordu.

Â ı ı, bu saatte de kocasının bir arkada ı, bir nevi budala bir sı ıntı, hiç kaygı duymaması gereken bir yabancı oluyordu. Bu acımasız komedi, bu hayatın yalancılı ı, gündüzün öpü melerinin gece oynanan kayıtsızlık oyunuyla kar ıla tırılması, genç kadının kanındaki ate i yeniden körüklerdi.

Tesadüfen Madame Raquin'le Camille a a ı inecek olsalar, Therese bir sıçrayı ta kalkar, dudaklarını sessizce, hayvani bir iddetle â ı ının dudaklarına yapı tırır, soluk solu a, bo ulurcasına, ta tahta merdiven basamaklarının sesini duyuncaya kadar öylece kalırdı. Sonra hızlı bir hareketle yerine geçer, gene asık suratını takınırdı. Laurent sakın bir sesle Camille'le yarıda kalan konu masına devam ederdi. Bu, sakın bir gökte, çabuk ve göz kama tırıcı bir ihtiras im e i gibi olurdu. Per embe ak amları biraz daha canlı geçerdi. O günlerde ölecek kadar sıkılan Laurent toplantıların hiçbirini

kaçırmamayı da görev edinmi ti. Önlem olarak Camil le'in arkada larınca tanınmak ve itibar görmek istiyordu. Grivet ile Michaud'nun, yaverlerini dinlemek zorundaydı; Michaud hep aynı cinayet ve hırsızlık öykülerini anlatır, Grivet de hep dairesinden, çevresindeki çalı anlardan, eflerinden söz ederdi. Laurent, aptallıklarına daya

nılabilen Olivier ile Suzanne'a sı nır, domino oyununun ba lamasını dört gözle beklerdi.

Therese bulu ma günlerini ve saatlerini bu Per embe ak amları kararla tırırdı. Veda karga alı ı arasında Madame Raquin'le Camille, konukları geçidin kapısına kadar u urladıkları sırada genç kadın Laurent'a yakla ır, alçak sesle söyler, elini sıkardı. Hatta bazen herkesin arkası dönükken ecaat gösterir gibi adamı kucaklardı. Tam sekiz ay bu örtülü co ku ya amı sürdü. Â ıklar mutlulu un doru unda ya ıyorlardı. Therese'in artık canı sıkılmıyor, Laurent'ın karnı doymu , iyi bakılmaktan daha çok kilo almı tı. Tek korkusu bu güzel hayatın devam edememesi olası ıydı

IX

Bir gün ö leden sonra, Therese'in yanına ko mak için tam daireden çıkaca ı sırada efi Laurent'ı ça ırttı, bundan sonra devamsızlık etmesine izin vermeyece ini bildirdi. Aldı ı izinler çok fazla olmu tu. Bir kez daha çıkacak olursa i inden atılacaktı.

Laurent o gün ak ama kadar ümitsizlik içinde sandal yasına çivilenmi gibi kaldı. Ekme ini kazanması gerekiyordu. Kendini göz göre kapı dı arı ettiremezdi. O ak am Therese'in kızgın suratı onun için bir azap oldu. Sözünde duramay ının nedenini metresine nasıl anlatmalıydı. Bir aralık Camille dükkânı kapatırken hemen genç kadına yakla tı, alçak sesle:

Bir daha bulu mamız olası de il, dedi, efim artık izin vermiyor.

Camille geliyordu. Laurent durumu ayrıntılarıyla anla tamadan Therese'i bu haberin ezici darbesi altında bırakarak gitmek zorunda kaldı.

Therese zevklerine engel olmalarına meydan vermemek hırsı içinde, ba ka türlü bulu ma planları kurarak uykusuz bir gece geçirdi. O per embe günü Laurent'la bir dakika kadar konu tu. Kederleri o kadar büyüktü ki nerede bulu up da birbirlerini avutacaklarını, anla acaklarını bilemiyorlardı. Therese â ı na yeni bir randevu verdi; fakat Laurent ikinci kez sözünde duramadı. O günden itibaren genç kadında, her ne pahasına olursa olsun onu yeniden görebilmek sabit fikri hasil oldu.

On be gündür Laurent, Therese'e yakla amıyordu. Kendisi için bu kadının nasıl bir ihtiyaç oldu unu anladı. Zevke alı kanlık, onda iddetli ihtiyaç halinde yeni i tahlar do urmu tu. Metresinin sarma larını artık yadırgamı

' yor, bu sarma maları aç bir hayvan ısrarıyla arıyordu. Kanındaki ihtiras, bedeninin içinden kuluçkaya yatmı tı. Sevgilisini elinden aldıkları u sırada, bu htiras, onu, çevresindekileri göremez kılan bir iddetle ortaya çıktı. Kudur mu çasına seviyordu. Hayvan tarafı, tam ve kusursuz olan bu yaratıkta her ey us dı ında gibiydi.

çgüdülerin emrine uyuyor, uzviyetinin iste ine göre hareket ediyordu. Ona bir yıl önce, bir gün bir kadına, rahatı bozulacak kadar tutulaca ını söyleselelerdi kakkahalarla gülerdi. Gizli heveslerin için için i lemesi, haberi onu eli kolu ba lı bir halde Therese'in vah i ellerine atmı tı. Laurent imdi ihtiyatı elden bırakırım diye korkuyor, bir delilik yapmaktan çekindi i için Pont Neuf geçidine gitmeye cesaret edemiyordu. Artık kendinde de ildi. Metresi .kedi sokulganlı ı, asabi kıvrılı larıyla

yava yava vücudunun bütün elyafına kadar i lemi ti. Ya amak için nasıl yemeye, içmeye gereksinimi varsa bu kadına da öyle muhtaçtı.

E er Therese'den ertesi gün evinde kalmasını bildiren bir mektup almasıyla kesinlikle bir delilik yapacaktı. Sevgilisi ak amın sekizine do ru gelece ini yazıyordu.

Dairenden çıkınca yorgun oldu unu gidip hemen yataca ını söyleyerek Camille'den kurtuldu. Therese de yemekten sonra rolünü oynadı; borcunu ödemedi ev de i tiren bir mü teriden bahsetti; lafınlamaz bir alacaklı olmu tu, ille gidip parasını koparacaktı. Mü teri Batignolles'de oturuyordu. Madama Raquin'le Camille, yolu uzun, bu gidi i tehlikeli bulmakla beraber buna a mamı lardı. Huzur içinde Therese'i bıraktılar.

Genç kadın kirli kaldırımların üzerinde kayarcasına, acelesinden gelene geçene çarpa çarpa Port aux Vins'e ko tu. Yüzü gözü ter içindeydi. Elleri yanıyordu. Sarho gibiydi. Otelin merdivenlerini çabucak çıktı. Nefes nefese, gözleri dumanlanmı bir halde altıncı kata gelince, trambzana abanmı kendisini bekleyen Laurent'ı gördü. Çatı odasına girdi. Yer o kadar dardı ki geni etekleri sı mıyordu. Bir eliyle apkasını çıkardı, bitkin bir halde karyolaya dayandı.

Ardına kadar açık duran çatı katı penceresi bu hararetli yata a gecenin serinli ini getiriyordu. Â ıklar bir izbe kö esine benzeyen bu daracık yerde uzun zaman kaldılar. Therese birdenbire, Pitie saatinin onu çaldı ını duydu. Bunu duymamak için sa ır olmaya razıydı. Zorla aya a kalktı; o ana kadar göremedi i bu tavan arası odasına baktı. apkasını aldı, kurdeleleri ba ladı, a ır a ır:

Gitmeli, diyerek oturdu.

Laurent önünde diz çökmü , ellerini eline almı tı. Therese hiç kımıldamadan:

Ho ça kal, dedi.

Yoo, allahısmarladık de il, bu pek belirsiz bir söz, bir daha ne zaman geleceksin? Therese, Laurent'ın yüzünü bakıyordu:

Açık konu mamı ister misin? Öyleyse bir daha gelmeyece im. Hiçbir bahane yok, bulamam da.

Öyleyse birbirimize veda etmeliyiz.

Hayır, istemiyorum.

Therese bu sözleri korkuyla karı ık bir öfke içinde söylemi ti. Sonra sandalyesinden kıpırdamadan ne söyledi ini de bilmez bir halde daha yava ça:

Gidiyorum, dedi.

Laurent dü ünceliydi, Camille'i dü ünüyordu. Onun adını söylemeden:

Ona bir dü manlı ım yok ama, dedi, do rusu artık bizi çok rahatsız ediyor. Böyle uzakta bir yere, bir yolculu a gönderip ondan kurtulmamıza bir çare bulamaz mısınız? Genç kadın:

Ha, evet, yolculu a göndermek! diye cevap verdi. Onun gibi bir adamın yolculuk kabul edece ini mi sanıyorsun?.. Yalnız bir yolculuk var, ondan da geri dönülmesi olanaksız ama o hepimizi gömer. Yalnız bir soluktan ibaret olan bu adamlar hiç ölmez.

Bir sessizlik çöktü. Laurent diz üstü süründü, metresine sokularak ba ını gö süne dayadı:

Ben dü kurmu tum, dedi, bütün bir geceyi seninle beraber geçirmek istiyordum, kollarında uyumak, sabahleyin öpücüklerinle uyanmak.. Kocan olmak isterdim; anlıyor musun?

Therese titreyerek yanıt verdi:

Evet, evet..

Birdenbire Laurent'ın yüzüne do ru e ildi; bütün yüzünü öpücüklere bo du.

apkasını ba ları genç adamın sert sakalından talazlanıyordu. Giyimli oldu unu, giysilerinin buru aca ını aklına bile getirmiyordu. Hıçkırıyor, gözya ları içinde soluk solu a:

Böyle söyleme, diyordu. Sonra hiç gidecek gücüm kalmaz. Burada kalıveririm. Bana cesaret ver, "Bir daha birbirimizi görece iz" de. Mademki senin bana gereksinimin var, elbet bir gün birlikte... ya amak olana ını buluruz.

Laurent titreyen ellerini boylu boyunca uzatarak kar ılık verdi:

Öyleyse yarın, yarın bir daha gel.

Gelemem, sana söyledim, hiçbir bahane bulamam. Therese kollarını ovu turdu ve devam etti:

Bir rezaletin çıkmasından korkum yok; istersen imdi gider, Camilfe'e senin benim â ı ım oldu unu söyler, gelir, burada yatarım. Senin için korkuyorum yoksa. Se nin hayatını bozmak istemiyorum; sana mesut bir ya ayı temin etmek istiyorum.

Laurent'ın önlem alma damarları yeniden kabardı.

Hakkın var, dedi, çocuk gibi hareket etmemeli. Ah u kocan oluverse...

Therese yava ça:

Oluverse... diye yineledi:

Seninle evlenirdik, artık hiçbir eyden çekinmeden, a kımızdan bol bol zevk duyardık... Ne tatlı! Ne güzel hayat!..

Genç kadın aya a kalktı. Yüzü sapsarı, â ı ına mahzun gözlerle bakıyor, dudakları titriyordu. Sonunda:

nsanlar bazen oluverir, dedi. Yalnız, arkada kalanlar için bu tehlikelidir.

Laurent yanıt vermedi, Kadın:

Görüyorsun ya, diye devam etti, bütün bildi imiz çareler fena...

Laurent so ukkanlılıkla:

Anlamadın, dedi, ben o kadar budala de ilim, seni dinginlik içinde sevmek isterim, dü ündü üm ey, her zaman insanın ba ına kaza gelebilir; aya ı kayar, ba ına bir kiremit dü er, anla ıldı mı? Bunda yalnız rüzgâr suçlu olur.

Garip bir sesle konu uyordu. Gülümsedi; sonra ok ayan bir ifadeyle:

Haydi git, rahat et; birbirimizi sevece iz, mutlu olaca ız... Sen gelemedi ine göre, ben her i i çözümlerim. Birkaç ay birimizi göremeyecek olursak beni dü ün ki mutlulu umuz için çalı ıyorum.

Gitmek için kapıyı açan Therese'i kollarına aldı:

Sen benimsin de il mi? Ne zaman istersem kendini bana tamamıyla verirsin, de il mi? Yemin et..

Genç kadın:

Evet, diye haykırdı, ben seninim, ne istersen yap.

Bir müddet sessiz ve ürkek durdular; sonra Therese güçlkle kendini kurtardı, ba ını çevirmeden bu çatı arasından çıktı, merdivenleri indi. Laurent, onun uzakla an ayak seslerini dinledi.

Artık bir ey i itmez olunca odasına gitti, yattı. Çar aklar hâlâ sıcaktı. Therese'in ihtirasından kalan hararetle dolan bu daracık kovukta bo uluyordu. Ona hâlâ genç kadının havasından bir eyler soluyor gibi geliyordu. O buradan menek e kokularıyla, içlere i leyen bir buhar saçarak geçmi ti. Laurent imdi yalnız metresinin elle tutulamayan hayalini kucaklayabiliyordu. Yeniden uyanan ve doyum ula mamı a kın sıtma nöbetleri içindeydi. Pencereyi kapamadı. Arka üstü yattı, çıplak kolları, açık elleriyle serinlik arayarak pencere pervazının gökyüzünden kesti i koyu mavi dört kö eye bakıp dü ündü.

Sabaha kadar aynı fikir zihnini kurcalayıp durdu. The rese gelmeden önce Camille'i öldürmeyi dü ünmemi ti, olayların akı ı ve sevgilisini bir daha görememe olasılı ının acısı ona bu sözleri söyletmi ti. Böylece uursuz do asının bir kö esi uyanıyordu. Gizli günahının uyandırdı ı isyanla içinde cinayetini tasarlamaya giri ti. imdi bu sakin gecenin yarısında, sükûnet içinde yapayalnız bu cinayeti inceliyordu. ki öpücük arasında meydana çıkan bu ölüm dü üncesi imdi mutlak gerekli ve de i tirilemez bir fikir oluyordu. Laurent uykusuzluktan sarsılmı , Therese'in geride bıraktı ı kokulardan sınırları bozulmu bir halde zihninde tuzaklar kuruyor, beklenmedik olasılıkları hesaba katıp katil olursa edece i istifadeleri gözden geçiriyordu.

Bütün çıkarlar onu cinayete do ru sürüklüyordu. Kendi kendine:

Jeufosse köylüsü babanın daha ölmeye niyeti yok, diyordu. Belki de daha on yıl bu memurluk hayatında, sütçü dükkânlarında karın doyurarak, tavan aralarında kadınsız yatarak ömrünü geçirecekti. Bu dü ünçe onu ziva nadan çıkarıyordu. Oysa Camille ölse Therese'le evlenir,

jvladame Raquin'in mirasına konar, istifasını verip keyfine bakar keyfince gezerdi.

Artık bu tembel hayatını dü ünde canlandırmak ho una gidiyordu. Daha imdiden babasının bir an önce ölmesini beklemeden bombo gezerek yiyip içti ini dü lüyordu. Fakat bu dü lerin arasında gerçekler gözlerinin önüne geldi i zaman Camille'e hırslanıyor, onu tepeleyecekmi gibi yumruklarını sıkıyordu.

Laurent, Therese'i istiyordu; Therese'in, daima eli altında bulunmasını, yalnız kendisine ait olmasını istiyordu. Kocasını yok etmezse, kadın elinden gidecekti.

Therese ona bir daha gelemeyece ini söylemi ti. Sevgilisini kaçırıp ba ka bir yere götürebilirdi. Ama o zaman ikisi de aklıktan ölürdü. Kocayı öldürmekte tehlike daha azdı; bu i te rezalet filan olmazdı; Yerine geçmek için bir adamı ortadan kaldırıverecekti. Kendi kaba köylü mantı nda bu çözümü do al ve kusursuz buluyordu. htiyatlı yapısı bile ona bu acil çözümü öneriyordu.

Yatakta terler içinde yüzükoyun yuvarlanıyor, nemli yüzünü Therese'in saçlarının süründü ü yastı a yapı tırıyordu. Örtüyü kupkuru dudaklarının arasına alıyor, çar afın hafif lavanta kokusunu içiyor, öylece nefessiz bo ularak, kısık gözlerinin önünden ate ten sıra sıra çubukların uçu tu unu görüyordu. Kendi kendine "Camille'i nasıl öl dürmeli" diye dü ünüyordu. Sonra solu u kesilince bir sıçrayı ta dönüp sırtüstü yatıyor, gözlerini olanca büyüklü üyle açarak pencereden yüzü erirdik topluyor, yıldızların, gökyüzünün mavi aydınlı ında bir öldürme önerisi, bir katil planı arıyordu.

Hiçbir ey bulamadı. Metresine söyledi i gibi budala de ildi, çocuk de ildi; ne silah istiyordu, ne zehir. Ona tehlikesizce ba arılacak kurnazca bir cinayet, bir nevi kaza bo ulması olmalıydı: korkusuz, sessiz, yalnızca vücudun, ortadan kalkması gerekiyordu. Tutku onu bo una sarsıyor, ileri atıyordu, bütün varlı ı kesinlikle ihtiyatlı olmayı istiyordu. Huzurunu tehlikeye koyamayacak kadar alçak, son derece ehvetine dü kündü. Sakin ve mesut ya amak için adam öldürecekti.

Yava yava uyku bastırdı. Serin hava Therese'in ılık ve güzel kokulu hayaletini kovmu tu. Laurent ezilmi ve sinmi , kendisini bir nevi tatlı ve belli belirsiz bir uyu uklu a bırakmı tı. Uyku arasında uygun bir fırsat kullanmayı kararla tırmı , gittikçe silinip kaybolan dü üncesi: "Öldüre ce im, öldüre ce im; diye mırıldanarak onu uyutmu tu. Be dakika sonra soluk alı veri leri düzenli bir hale girerek, uykuya dalmı tı.

Therese eve saat on birde dönmü tü. Ba ı ate ler içinde, dü üncesi eriyip bitmi , yürüdü ü yolun farkına bile varmadan tâ Pant Neuf geçidine kadar gelmi ti. Ona sanki imdi Lauhent'in odasından inivermi gibi geliyordu. Ona sanki imdi Lauhent'in odasından inivermi gibi geliyordu. Kulakları alabildi ine onun sesiyle, sözleriyle doluydu. Madam Raquin'le Camille'i merak ve tela içinde buldu. Sordukları soruları sadece bo u bo una gitti ini, kaldırımın üstünde bir saat otobüs bekledi ini, söyleyerek yanıtladı.

Yata ına yattı ı zaman çar afları so uk ve nemli buldu. Henüz ate li olan vücudu nefretten ürperdi. Camille çok geçmeden uyudu; Therese yastı ın üstünde aptal aptal yatan bu a zı açık, soluk çehreye uzun uzun baktı. Geri çekildi; bu açık a ıza yumru unu tıkamak istedi.

X

Yakla ık üç hafta geçti. Laurent her ak am dükkâna gelmeyi sürdürüyordu. Hasta, yorgun gibi görünüyordu. Gözlerinin altı mor bir halkayla çevrilmi , dudaklarının rengi uçmu ve çatlama tı. Her zamanki a ır sükûnetiyle Camille'le yüz yüze gelebiliyordu, aynı katıksız dost davranı nını sürdürüyordu. Madame Raquin bu aile dostunu böyle gizli bir hummaya tutulmu gördü ünden beri göstermekte oldu u özeni arttırmı tı.

Therese yeniden suskun ve asık suratlı olmu tu. imdiye kadar görüldü ünden daha hareketsiz, daha sakin, daha kapalıydı. Sanki Laurent mevcut de ilmi gibi hemen hiç ona bakmıyor, pek nadir konu uyor, tam bir kayıtsızlıkla davranıyordu. yi yürekli Madame Raquin bu duruma üzülmüyor, bazen delikanlıya: "Ye enimin bu

so uklu una bakmayın, ben onu bilirim, yüzü böyle so uk durur amma kalbi sıcaktır, efkat ve fedakârlıkla doludur..." diyordu.

ki â ik artık bulu amıyordu. St. Victor soka nda geçen ak amdan sonra hiç yalnız kalmamı lardı. Ak amları görünü te birbirlerine yabancı ve kayıtsız duruyorlar, fakat yüzlerini örten derinin altında ihtiras, arzu ve korku fırtınaları kopuyordu. Therese'de öfke, sinsisi, acımasız bir alay. Laurent'da da karı ık duygulardan olu an bir ku kuculuk, acı bir kararsızlık vardı. Kendi benliklerinin derinli ine, beyinlerini kalın ve yakıcı bir sis gibi kaplayan karmakarı ık bunalımların ardına bakmaya kendileri bile cesaret edemiyorlardı.

Mümkün oldukça kapı aralarında, hiç söz söylemeden birbirlerinin elini çabucak, ezercesine sıkıyorlardı. Arzularını yatı tırmak için böyle el sıkılmaktan ba ka yapacak bir eyleri yoktu. Ona bütün varlıklarını veriyorlardı. Ba ka bir ey aradıkları yoktu, bekliyorlardı.

Bir per embe ak amı oyuna ba lamadan Raquin ailesinin konukları her zamanki gibi bir tartı maya tutu mu lardı. Konu manın ba lıca konusu ya lı ihtiyar Michaut'ya eski memuriyetinden söz açmak, içinde bulunmu olmasi icap eden garip ve korkunç serüvenlere ili kin sorular sormaktı. Camille'le Grivet tıpkı "Mavi sakal," ya da "Ba parmak, öykülerini dinleyen çocuklar gibi korkudan a ızlan açık dinlerlerdi. O gün de Michaut öyle korkunç bir cinayeti anlatmı tı ki, ayrıntılar, dinleyenleri tir tir titretmi ti. Michaut ba mını sallayarak devam etti:

Kimsenin bir eyden haberi yok. Böyle ne kadar cinayetler meçhul kalıyor!. Ne kadar katiller adaletin pençesinden kurtuluyor.

Grivet hayretle:

Nasıl? dedi. Böyle cinayetleri yapıp da yakayı ele vermeden sokak ortasında dola an alçaklar var mıdır, dersiniz?..

Olivier acı bir tavırla güldü, gevrek sesiyle:

Aziz dostum, onlar yakayı ele vermezler. Çünkü katil olduklarını bilen olmaz, dedi.

Bu hüküm Grivet'yi tatmin etmemi gibiydi. Camille onun yardımına yeti ti.

Ahmakça bir önemsemeyle:

Ben M. Grivet'nin fikrindeyim, dedi, polis örgütünün kusursuz oldu una, kaldırım üstünde bir katille burun buruna gelmedi imize inanmak isterim.

Olivier bu sözlerde ki isel bir saldırı sezindi. Üzgün bir eda ile:

Polis örgütü kesinlikle kusursuzdur, dedi, bununla beraber mümkün olmayanı yapabilmek elimizden gelmez; öyle caniler vardı ki cinayeti eytanın mektebinde ö renirler: Allahın gözünden bile kaçarlar... De il mi baba?..

htiyar Michaut:

Evet, evet!., diye do ruladı; hani ben Vernon'day ken belki bunu siz de hatırlarsınız Mme Raquin bü-

yük caddenin üstünde bir arabacıyı öldürmü lardı. Ceset parça parça do ranmı oldu u halde bir çukurun içinde bulunmu tu. Suçluyu hiç ele geçiremedilerdi; belki de bugün hâlâ sa dır; belki de bizim yakınlarımızda bir yerdedir; belki de M. Grivet her ak am evine giderken onunla kar ıla ıyordun

Grivet çar af gibi bembeyaz kesildi. Arabacının katili arkasında duruyormu çasına ba ını çevirmeye cesaret edemiyordu. Zaten korkudan büyülenmi gibi; ne söyledi ini bilmez bir halde kekeledi:

Ah, daha neler, daha neler?.. Ben buna inanmam. Ben de bir olay biliyorum. Bir hizmetçi, efendilerinden gümü bir çatal çaldı diye hapse atılmı tı. kî ay sonra kestikleri bir a açta bir saksa an yuvasının içinde çatalı buldular. Oysa hırsız saksa anmı . Hizmetçiye kovuverdi ler. Gördünüz ya, suçlular nasıl olsa bir gün cezalarını görürler.

Grivet zaferi kazanmı tı. Olivier bıyık altından gülerek:

Öyle ise, dedi, saksa anı mı hapse attılar.

Camille, efinin böyle gülünç bir duruma dü mesinden canı sıkılarak:

Monsieur Grivet öyle demek istemedi. Anne, u dominoları versene, dedi. Madam Raquin kutuyu aramaya giderken, geç adam Michaud'ya yönelerek konu masını sürdürdü.

Öyleyse polis âcizdir, bunu itiraf ediyorsunuz, elini kolunu sallaya sallaya gezen katiller var demek?..

Komiser:

Ne yazık ki evet, diye yanıt verdi. Grivet:

Bu, ahlak bozucu, diye hükmünü verdi.

Bu konu ma sırasında Therese'le Laurent susmu lardı. Grivet'nin ahmaklı ına gülümsememi lerdı bile. Dirsekleri masanın üzerine dayalı, yüzleri hafifçe sararmı ve dalgın gözlerle dinlemi lerdı. Bir an arzu ve fesat dolu bir bakı la gözleri kar ıla tı; Therese saçlarının dibine kadar boncuk boncuk ter dökmü , Laurent'in bedeniniyse so uk so uk ürpermeler kaplamı tı.

XI

Bazen pazar günleri, hava güzel oldu u zaman Camille, Therese'i Champe Elysee'ye kadar çıkıp birlikte bir gezinti yapmak için zorlardı. Genç kadın dükkânın lo lu u içinde oturmayı ye lerdı. Kaldırımın üstünde dükkânlara bir budala a kırılı ryla bakakalan, yorumlar yapan, sonra susup duran kocasının kolunda sürüklenmekten sıkılır, yorulurdu. Fakat Camille memnundu. Karısını etra fa göstermekten ho lanıyordu. Bir daire arkada ile, hele eflerinden biriyle kadın yanında selamla maktan çok gururlanırdı. Salt yürümek için yürür, hemen hiç konu madan, pazar giysilerinin içinde dimdik ve sahte tavrıyla ahmak ve kibirli taban teper dururdu. Therese yanında böyle bir adamın bulunmasından çok sıkılırdı. Gezme günlerinde Madam Raquin çocuklarını geçidin sonuna kadar götürür, sanki seyahate çıkıyorlarmı gibi onları kucaklardı. Bitmez tükenmez tembinler eder, sıkı fıkı yalvarırdı:

Aman, dikkat ediniz; bu Paris'te o kadar çok araba var ki!... Kalabalı ın arasına girmeyece inize söz verin...

Sonunda onları özgür bırakır, arkalarından uzun uzun bakardı. Sonra dükkâna dönerdi. Artık gittikçe a ırla an dizleri uzun uzun yürüyü lerden onu mahrum etmeye ba lamı tı.

Karıkoca Paris'ten pek nadir çıkardı. St. Ouen'e Asni ere'e giderler, nehir kıyısındaki lokantaların birinde birer kızartma yerlerdi. Bu gezintiler, bir ay önceden tahtanası ba layan israf günleriydi. Therese gecenin on birine kadar açık havada kalmasına olanak tanıyan bu gezintileri daha istekle, hatta neredeyse sevinçle kar ıldardı. St. Ouen yeme il adacıklarıyla ona Vernon'u hatırlatırdı. Genç kızken Seine Nehri'ne duydu u büyük dostlu un tekrar uyandı nını hissederdi. Kumların üzerine oturur, ellerini nehre daldırır, gölgeliklerde esen a ır havayı de i tiren güne in sıcaklı ı altında ya adı nını duyardı. O, çakılların, nemli toprakların üstünde yırtılmasına, kirlenmesine aldırılmazken Camille temiz mendilini yere yayar, bin itina ile Therese'in yanına çömelirdi. Bu genç aile, son zamanlarda kahkahalarıyla, köylü ruhlarıyla gezintilerine ne e katan Laurent'ı da hemen sürekli birlikte götürür olmu tu.

Bir pazar, saat on bire do ru, Camille, Therese ve Laurent St. Ouen yolunu tuttular. Gezinti çoktan kararla tırılmı tı. Mevsimin de son gezintisi olacaktı. Sonbahar yakla ıyordu; so uk rüzgâr geceleri havayı serinletmeye ba lamı tı.

O sabah henüz gökyüzü masmavi ve açıktı; hava güne te sıcak, gölgede ılıktı. Bu son sıcaklardan istifade etmeyi kararla tırdılar.

Ü çü de ya lı tuhafiyeci kadının hüznü u urlamaları arasında bir arabaya bindi. Paris'i bir uçtan ötekine, istihkâmların oldu u yerde arabadan indiler, oseyi izleyerek St. Ouen'e geldiler. Ö le olmu tu. Güne in ba tan ba a aydınlattı ı tozlu yol gözleri kama tıran kar beyazlı ın daydı. Therese, CamiUe'in koluna girmi , emsiyenin gölgesinde küçük adımlarla ilerliyor, kocası da yüzünü koskoca bir mendille yelpazeliyordu. Arkalarından Laurent geliyordu. Güne ensesini ha ladı ı halde hiçbir ey duy muyormu gibi görünüyor, ıslık çalarak aya ıyla çakıl ta ı larını dürte dürte yabancı gözlerle metresinin iki tarafa sallanan kalçalarına bakıyordu. St. Ouen'e geldikleri zaman a açlık bir yer, gölgelikte çimenlerden olu an bir hah bulmak için bakındılar. Bir adaya geçtiler, bir koruya daldılar. Dökülen yapraklar ayaklarının altında kuru hı ırtılarla ezilen kızıl bir örtü halindeydi; sayısız gövdeleri, gotik sütun yı nları gibi yükseliyor; a açların dalları, gökyüzü adına ölü yaprakların kızıl tepesinden, me elerin, akça gürgenlerin siyahlı beyazlı gövdelerinden ba ka bir ey göremeyen gezinenlerin alınlarına kadar iniyordu. Issızlık içinde hüznü bir bucakta, ormanın seyrek, sakin, serin bir yerindeydiler. Dört taraflarından Seine Nehri'nin akı nını duyuyorlardı.

Camille kuru bir yer buldu. Redingotunun eteklerini kaldırarak oturdu. Therese geni , büzgülü ete inin hı ırtıları içinde kendini yaprakların üzerine attı. Otururken giysisinin kabaran kıvrımları vücudunu yarı yarıya kapamı önünden bir baca ını diz kapa ına kadar açı a çıkarmı tı. Laurent yüzükoyun yere yatmı , çenesini topra a dayamı , açık kalan bu baca a bakıyor, bir yandan da Sein'in bütün bu küçük adacıklarını Tuileries'de oldu u gibi makaslanmı a açlı, kanepeli, çakıl yollu, ngiliz bahçelerini andıran biçimde yapılması gerekti ini söyleyerek idareye atıp tutan arkada ını dinliyordu. Ak am yeme inden evvel kırları gezebilmek için orada üç saat kadar güne in sıcaklı ının azalmasını beklediler. Camille dairesinden söz

etti, saçma sapan öyküler anlattı, sonra yoruldu, gidip bir tarafa devrildi, uyumaya başladı; apkasını yüzüne kapamı tı. Therese de epeydir gözlerini kapatmı uyuma taklidi yapıyordu.

Laurent yava ça genç kadından tarafa kaydı, dudaklarını uzattı, onun ayakkabısını, topu unun üstünü öptü, bu deri parçası, bu beyaz çorap dudaklarını yakıyordu, topra ın kekremsi kokusu Therese'in hafiflavanta kokusuna karı ıyor, kanını alevlendiriyor, onu daha çok uyarıyordu. Bir aydan beri hırs içinde bir perhiz hayatı geçirmi ti. Güne te St. Ouen yolunu yürümek içini tutu turmu tu. İmdi orada ıssız bir kö ede, gölgelik, sessizlik içindeydi ve kendisinin olan bir kadını yine gö süne bastıramıyordu. Kocasını neredeyse uyanacak bütün ihtiyatlı hesaplarını bo a çıkaracaktı. Bu adam her zaman bir engeldi. Â ık, topra a yamyassı uzanmı etekli in arkasına gizlenerek ayakkabıya, beyaz çoraba öpücükler konduruyordu. Therese, ölü gibi hareketsiz duruyordu. Laurent, onun uyudu unu sandı.

Aya a kalktı, sırtı a rımı tı, bir a aca dayandı. O zaman genç kadının iri parlak gözlerinin olanca açıklı ıyla havaya baktı ını gördü. Yukarı kaldırdı ı kollarının ortasında duran yüzünün sararmı , mat bir rengi, esrarlı bir hali vardı. Therese dü ünüyordu. Sabit bakı lı gözleri, içinde karanlıklardan ba ka bir ey görülmeyen uçurumlara benziyordu. Kıpırdamadı, arkasında ayakta duran Laurent'a bakmadı. Â ık, bu kadar ok amasına ra men, onun böyle hareketsiz ve sessiz duru unu adeta korkarak seyretti. Giysinin kıvrımları arasına gömülen bu sakın ve beyaz ba onda ate li arzularla dolu bir tür korku uyandırdı. E ilip bu iri gözleri dudaklarıyla kapamak isterdi. Ama çok yakınlarında Camille uyuyordu. Zavallı yaratık bütün sıskalı ını sergileyen bir ekilde yere serilmi , hafifçe horluyordu. Yüzünü yarı yarıya örten apkanın altında uykunun sonucu aptalca bir kıvrımla kıvrılan açık a zı görünüyordu. Zayıfçenesindeki tek tük kumralımsı tüyler soluk tenine kirli bir görünü veriyor, ba ını da arkaya devirdi i için buru uk sıska boynunun tam ortasında kiremit rengi kırmızılı ındaki çıkıntılı gırtlak kemi i her horlayı ta inip çıkıyordu.

Laurent ona bakarken ani bir hareketle aya ını kaldırdı. Bir indiri te Camille'in suratını da ıtacaktı.

Therese içinden gelen çı lı ı zor tuttu. Sapsarı oldu, gözlerini kapadı. Ba ını çevirdi; sanki üzerine sıçrayacak kandan sakınıyordu.

Laurent'in ökçesi birkaç saniye, uyuyan Camille'in suratının üstünde havada durdu. Sonra Laurent aya ını yava ça indirdi. Birkaç adım uzakla tı. Kendi kendini ustaca yapılmı bir cinayet olmayaca ını dü ünümü tü. Bu ezilmi kafa onu polise teslim edebilirdi. O yalnız Therese'le evlenebilmek için Camille'den kurtulmak istiyordu. Mic haud'nun anlattı ı arabacının katili gibi cinayetten sonra özgürce dola abilmeliydi.

Nehrin kıyısına kadar gitti. Anlamsız bakı larla suyun akı na baktı. Sonra birdenbire yeniden a açlı a döndü; Sonunda bir plan tasarlamı kendisi için tehlikeli olmayan bir cinayet tarzı bulmu tu.

Bir çöp parçasıyla burnunu gıdıklayarak Camille'i uyandırdı. Camille aksırarak aya a kalktı, bu aka pek ho una gitmi ti. Laurent'ı bu tuhafıkları için severdi. Sonra

gözlen kapalı duran karısını dürttü. Therese aya a kalkıp da kuru yapraklarla dolan buru mu ete ini silkeledi. Ardından üçü de önlerine çıkan küçük dalları kıra kıra a açlık yerden ayrıldılar.

Pazar gezmesine çıkanlarla dolu olan yollardan geçtiler. Çitlerin arasında kız çocukları rengârenk giysileriyle ko u uyor, sandal meraklıları arkı söyleyerek geçiyor, sıra sıra orta tabaka çiftleri, ihtiyarlar, e leriyle gelen memurlar, yava yava geziniyorlardı. Bütün yollar kalabalık ve gürültülü bir caddeyi andırıyordu. Yalnız güne bütün dinginli ini koruyor, yapraklan kızarmı a açların, beyaz yolların üzerine, geni , parlak, sarı örtüler sererek ufka do ru iniyordu.

Therese artık Camille'in kolunda de ildi. Camille La urentla konu uyor, arkada ının akalarına, hendeklerden atlayarak, a ır ta ları kaldırarak yaptı ı kuvvet gösterilerine gülüyordu. Genç kadın yolun öbür tarafında ba ı önünde ikide birde yerden bir ot koparmak için e iliyordu. Geride kaldı ı zamanlar uzaktan kocasıyla â ı na bakıyordu. Camille:

Ey karnın acıkmadı mı daha? diye seslendi:

Acıktı!..

Öyleyse yürü!..

Theres acıkmamı tı; yalnız yorgun ve endi eliydi. La urent'ın ne yapaca ını bilmiyor, üzüntüsünden bacakları titriyordu.

Üçü de nehrin kıyısına gelip bir lokanta aradılar; ya ve arap kokan bir meyhanenin ah ap taraçasına yerle tiler, kapalı kısım ba ırı malar, arkılar, tabak çanak gürül tülerıyla doluydu, her salonda, her bölmede ba ıra ça ıra konu uluyordu. Kâ ıt gibi duvarlar bu sesleri büsbütün artırarak yayıyordu. Merdiven, garsonlar inip çıkarken sarsılıyordu.

Yukarıda, taraçada nehirden esen yelle yanık et kokuları her yana da ılıyordu.

Therese, parmaklı a dayanmı rıhtımı seyrediyordu. Sa da solda iki sıra meyhane ve sergi barakaları dizilmi ti. Sararmı seyrek yaprakların arasından masa örtülerinin beyazlı ı, paltoların siyahlı ı, kadınların dikkati çeken giysileri görünüyordu. Konu up gülü en insanlar ba ı açık gelip geçiyor, kalabalı ın bu amatacı yaygarasına barbarı orglarının a ır arkıları karı ıyordu. Durgun havaya, toz ve kızartma kokusu sinmi ti.

Taraçanın a a ısında, Th rese'in baktı ı yerde Quartier Latin'li kızlar, çi nenmi çimenlerden bir halı üzerinde, çocuklar gibi halka olu turarak oturmu arkı söylüyorlardı. apkalan omuzlarına dü mü , saçları çözülmü , el ele tutu mu küçük kızlar gibi oynuyorlar, yeniden körpele en seslerinden bir a olu turuyorlardı, hoyrat ok amaların örseledi i solgun yüzlerini tekrar bekâretin pembeli i kaplıyor, iri cin gibi gözlerinde nemli bir yumu aklık beliriyordu. Üniversite ö rencileri beyaz toprak pipolarını tütürerek onların fırıl fırıl dönü lerini, çapkın çapkın süzerek seyrediyorlardı.

Seine Nehri'nin yukarısında, yamaçlara ak amın dinginli i, a açları duru bir sisle kaplayan mavimsi bir hava çöküyordu.

Laurent, merdivenin parmaklı ına abanarak ba ırdı:

Haydi bakalım garson, nerde kaldı bu yemek? Sonra sanki fikrini de i tirmi gibi ekledi:

Ne dersin Camille yemekten evvel bir sandal gezintisi yapsak mı?.. Burda bir saat pilicin kızarmasını beklersek canımız sıkılacak.

Camille kayıtsızca:

Nasıl istersen; fakat Therese'in karnı aç. Genç kadın Laurent'in sabit bakı larının tesiri altında aceleyle:

Hayır hayır bekleyebilirim, dedi.

Üçü de merdivenleri tekrar indiler. Tezgâhın önünden geçerken bir saat sonra geleceklerini söyleyerek yemek ısmarladılar, bir masa tuttular. Meyhaneci kiralık sandal da veriyordu; bir tane de kendilerine kiralamasını rica ettiler. Laurent daracık bir sandal seçti. Sandalın hafifli i Camille'i ürkütmü tü.

Vay canına! dedi. Bunun içinde kıpırdamaya gelmez. nsan güzel bir dalı yapar!. Gerçekten de Camille'in sudan ödü kopardı. Ver non'da çocukken, daima hastalıklı olması suya girmesine engel olmu tu. Bütün arkada ları nehirde ko u up, sulara atılırlarken o iki sıcak yorganın altında yatardı. Laurent cesur bir yüzücü, yorulmak bilmez bir kürekçi olmu tu. Camille, derin sularda çocuklarla kadınların duydu u korkuyu içinde hep duyardı. Sandalın sa lamalı ndan emin olmak için, aya ıyla, sandalın burun tarafına dokundu. Laurent gülerek:

Haydi atla bakalım, titreyip duruyorsun.

Camille aya mını attı; sendeleye, sendeleye gidip kışa oturdu. Altında dö emeyi hissedince rahatladı; cesur hareketler yaparak akala maya ba ladı:

Therese hareketsiz ve a ır, kenarda, palamarı tutan â ı mın yanında duruyordu. Laurent e ildi, yava sesle ve çabucak:

Dikkat et, dedi, onu nehre ataca ım, ben ne dersem onu yap, her eyi dü ündüm. Genç kadının rengi kaçtı; topra a mışlanmı gibi kalakaldı. Gözleri büyümü , vücudu kaskatı kesilmi ti. Laurent tekrar mırıldandı:

Haydi, atla sandala:

Kadın kıpırdamadı; içinde korkunç bir mücadele geçiyordu. Bütün kuvvetiyle iradesini toplamaya çalı ıyor, oracı a dü üp hiçkıra hiçkıra a lamaktan korkuyordu. Camille ba ırdı:

Ooo Laurent, Therese'e bak! Asıl o korkuyor!.. Tereddüt ediyor.

Kıştaki koltu a yerle mi dirseklerini kenara dayamı , sallanarak kahramanlık taslıyordu. Therese ona garip bir bakı la baktı: bu zavallı adamca ızın bu türlü akaları ona bir kırbaç darbesi tesiri yaptı; onu itti, sürükledi. Birdenbire sandala atladı. Ba a geçti, Laurent kürekleri aldı, sandal kıyıdan ayrıldı, adacıklara do ru yava ça ilerledi.

Ak am oluyordu; a açların gölgeleri uzamı , kıyılardaki sular kararmı tı. Nehrin ortasında geni , gümü ten bir yol uzanıyordu. Sandal az sonra tam Seine Nehri'nin ortasına ula mı tı. Orada rıhtımın bütün gürültüleri siliniyor du; arkılar, ba ırılı malar müphem, hüznü sesler gibi geliyordu. Kızartma ve toz kokusu duyulmuyordu; burası ıssızdı.

Laurent kürekleri bıraktı. Sandalı suların akı na salıverdi.

Kar ısında adalar kızıl bir yı ın halinde yükseliyordu. ki sahil kur uni lekeli, koyu kahverengi birer erit gibi ufukla birle iyordu. Su ve gök aynı beyaz kuma tan kesilmi birer parça gibiydi. Hiçbir ak am sonbahar ak amlarının ıstıraplı sükûneti gibi sakin olamaz güne in ı ı ı titrete hava içinde solgunla ır, ihtiyarlayan a açlar yapraklarını dökerler, yaz güne inin hararetinden tutu an kırlar ilk so uklarla beraber ölümün yakla tı mını hissederler, göklerde ikâyetçi ve ümitsiz rüzgârlar eser, gece, karanlıkları içinde kefenler getirerek çöker.

Ü çü de susuyordu. Suyun akıntısıyla kayan sandalın içine oturmular, yüksek dallardan güne in son ı ıklarının çekilmesine bakıyorlardı. Adalara yakla mak üzereydiler, kızıl yı ınlar koyu bir renk alıyor, bütün do a ak amın alacakaranlı ında sadele iyordu. Nehir, gökyüzü, adalar, sahiller hep buz ve kur uni lekeler halinde süt gibi bir sisin içinde siliniyorlardı.

Camille yüzükoyun sandalın içinde yatmı , ba ı suyun üzerinde ellerini nehre daldırıyordu.

Ayy! Ne so uk! Bu suya kafamı daldırmak hiç ho bir ey olmasa gerek! diye ba ırdı.

Laurent cevap vermedi. Bir müddettir iki sahile kaygıyla bakıyordu; dudaklarını ısırarak, koca ellerini dizlerinin üzerinden ileri do ru uzatıyordu. Therese gergin vücuduyla ba ını e mi , hareketsiz bekliyordu.

Sandal iki ada arasına sıkı mı , dar ve karanlık bir koya girmek üzere idi. Adalardan birinin arkasından bir denizci kafilesinin gittikçe hafifle en arkıları geliyordu: uzakta kaynak tarafında nehir serbestle iyordu.

Laurent aya a kalktı. Camille'i belinden yakaladı. Öteki kahkahayla güldü:

A, yok sata ma! burda aka olmaz, bak, yeter... dü eceksin.

Laurent daha fazla sıktı ve iddetle sarstı. Camille arkasına döndü, arkadaş ının tamamıyla de i mi , korkunç çehresini gördü. Bir ey anlamadı, müphem bir korkuya kapıldı, ba ırmak istedi, bo azını bir elin sıktı mını hissetti. Kendini müdafaa eden bir hayvan içgüdüleriyle sandalın kenarına sarılarak dizlerinin üstünde do ruldu. Böylece birkaç saniye mücadele etti. Kısık ve bo uk bir sesle:

Therese, Therese! diye seslendi.

Genç kadın iki eliyle nehrin üstünde gıcırdarak sallanan sandalın güvertesine tutunmu bakıyordu. Korkunç bir ekilde açılan gözlerini bu müthi mücadeleye dikmi bir türlü kapatamıyordu. Susmu ve kaskatı kesilmi ti. Zavallı talihsiz hırıldaya hırıldaya:

Therese, Therese diye bir daha seslendi.

Bu son ça ır ı a Therese hıçkırıklarla mukabele etti. Gerilen sinirleri gev emi ti. Korktu u buhran ba ına gelmi , onu sandalın içine yuvarlamı tı. Orada ölü gibi baygın bir halde iki kat kalakaldı.

Laurent bir eliyle Camille'in bo azını sıkarak onu sürekli sarsıyordu. Sonunda öteki kolunun yardımıyla onu sandaldan çıkarmayı ba ardı. Kuvvetli kollarıyla havada çocuk tutar gibi tutuyordu. O sırada kendi de ba ını e mi boynu meydana çıkmı tı. Eline dü en bu zavallı, hiddet ve korkudan deli gibi, can havliyle di lerini bu açık boynun etlerine geçirdi. Katil, can acısından ba ırmamak için kendini zor tuttu. Bu

sırada Camille'i birdenbire nehre bırakıverdi. Camille'in di leri Laurent'ın etinden bir parçayı da koparıp götürdü.

Camille feryat ederek suya dü tü. ki üç defa yüze çıktı. Feryatları gittikçe bo ukla ıyordu.

Laurent bir saniye bile kaybetmeden boynundaki yarayı kapamak için paltosunun yakasını kaldırdı. Sonra bayılan Therese'i kuca ında aldı. Sandala bir tekme atıp devirdi, sevgilisini kuca ında tutarak kendini de nehre bırakıverdi. Kadını suyun üstünde tutarak acıklı bir sesle imdat istemeye ba ladı.

Adanın arkasından biraz evvel arkılarını i itti i sandalcılar çala kürek yeti tiler, bir felaket oldu unu anladılar, Therese'i sudan çıkarıp kerevetin üstüne yatırdılar, Laurent da kurtarıldı ve arkada ının ölümüne yanıp yakılmaya ba ladı. Kendini tekrar nehre attı, Camille'in bulunamayaca ı yerlerde onu ara tırdı. Sonra a layarak, kollarını ısırip saçlarını yolarak geri döndü. Sandalcılar onu sakinle tirmeye, avutmaya çalı tılar. Laurent:

Benim hatam! diye ba ırıyordu. Bu çocukca ızın sandalın içinde bu kadar oynamasına, dans etmesine izin vermemeliydim... Bir an üçümüz de kendimizi sandalın bir tarafında bulduk ve devrildik... Dü erken bana karısını kurtarmam için yalvarıyordu.

Sandalcıların arasında her zaman oldu u gibi birkaç genç, olay tanı ı olmak hevesine dü erek:

Vallahi biz sizi gördük, diyordu. Tanrı seni bildi i gibi etsin, sandal, parke dö eme gibi sa lam olur mu? Zavallı kadınca ız, ayrılınca görece i var.

Yeniden küreklere sarıldılar, sandalı çektiler, The rese'le Laurent'ı yemeklerinin hazır oldu u lokantaya götürdüler. Bütün St. Ouen birkaç dakika içinde kazayı ö rendi. Sandalcılar gözleriyle görmü gibi anlatıyorlardı. Meyhanenin önüne, bu hale acıyan bir kalabalık toplandı.

Meyhaneciyle karısı iyi insanlardı; kazaya u rayanlara giysi verdiler. Therese ayrıldı ı zaman müthi bir sinir buhranına tutuldu. Yürek paralayan hıçkırıklarla a lamaya ba ladı. Onu yata a yatırmak zorunda kaldılar. Do a, oynadı ı öldürücü komediye yardım ediyordu.

Genç kadın biraz sakinle ince Laurent onu lokanta sahiplerine emanet etti. Madame Raquin'e bu acı haberi

Emile Zola

mümkün oldu u kadar idareli bir ekilde verebilmek için Paris'e yalnız dönmek istiyordu. Gerçekte Therese'in a ırı sinir buhranından çekiniyordu, rolünü dü ünebilmesi için ona zaman kazandırmayı tercih ediyordu.

Camille'in yeme ini sandalcılar yedi.

XII

Laurent kendisini Paris'e götüren posta arabasının lo kö esinde planını tamamladı. Ceza görmeyece inden hemen hemen emindi. A ır ve sıkıntılı bir sevinç, ba arıya ula mı bir cinayetin verdi i sevinç içindeydi. Clichy sınırında bir araba tuttu. htiyar Michaud'nun Seine soka ındaki evine gitti. Saat ak amın dokuzuydu. Eski polis komiserini Olivier ve Suzanne'la sofrada buldu, ileride kendisinden ku kulanacak

olurlarsa Michaud'un korumasını sağlamak için oraya gitmişti. Madame Raquin'e de acıklı haberi kendi kendine vermekten çekiniyordu. Bu haberi vermek ona garip bir sıkıntı veriyordu. Görece ini tahmin etti i büyük acı kar ısında, yeterince içten rol yapamamaktan çekiniyordu. Aslında buna pek o kadar aldırdı ı yoksa da yine bu annenin ıstırabı ona a ır geliyordu.

Michaud, Laurent'ı böyle kendine dar gelen biçimsiz giysilerle görünce gözleriyle sorar gibi baktı. Laurent kazayı yorgunluk ve üzüntüden bitkin ve ıstıraplı bir sesle anlattı. Sonunda:

Sizi almaya geldim, dedi, bu kadar acı bir darbeye u rayan bu iki kadını ne yapaca ını bilemiyorum... Annesine yalnız gitmeye kesinlikle cesaret edemiyorum, lütfen siz de benimle beraber geliniz. ^A

Laurent konu urken Olivier onu tela a dü üren dik ve sabit bakı larla süzüyordu. Katil, ba ı önünde, kendini kurtarmak cüretiyle bu güvenlik görevlilerinin arasına atılmı tı. Fakat onların kılı kırk yaran irdeleyici bakı ları altında titremekten de kendini alamıyordu. a kınlık ve merhametten ba ka bir ey bulunmayan bu bakı larda o, güvensizlik görüyordu. Daha zayıf ve solgun olan Suzanne neredeyse bayılacaktı. Ölüm fikrinden ürküp, aslında yüre i buz kesilen Olivier hayret ve ıstıraptan yüzünü buru turarak, u ursuz gerçekten en ufak bir ku kusu olmadı ı halde mesleki bir alı kanlıkla Laurent'in yüzüne derin derin, tahkik eder gibi bir ifade ile bakıyordu. İhtiyar Michaud'ya gelince, o da korku, merhamet ve hayret nidaları saçıyor, sandalyesinin üstünde fırıl fırıl dönüyor, ellerini kavu turup gözlerini gökyüzüne çevirerek kesik bir sesle:

Aman Tanrım! diyordu, aman Tanrım! Ne korkunç ey! Evinden çık, sonra böyle birdenbire öl!.. Müthi !.. Ya zavallı Madame Raquin, zavallı anne! Ona ne diyece iz? Bize gelmekle gerçekten iyi ettiniz. Birlikte gidelim.

Aya a kalktı. Bastonunu, apkasını aramak için odanın içinde döndü, tepindi; öteye, beriye ko arken Lau rent'a kazayı, bütün ayrıntılarıyla yeniden anlattırdı. Her cümlesinde yeniden hayret, merhamet ve korku sesleri çıkarıyordu.

Dördü de a a ı indi. Pont Neurf geçidinin giri inde Michaud, Laurent'i durdurdu.

Siz gelmeyiniz, dedi. Sizin bulunmanız imdi sakınmamız gereken ani bir itiraf olur; mutsuz anne felaketten ku kulanır, kendisine gerçe i söylemek zamanı gelmeden bizi söylemeye zorlar. Siz burada bekleyiniz.

Bu tedbir katilin yüre ine su serpti, zira geçitteki dükkâna girmek fikri onu titretiyordu. Sükûnet buldu, kaldırımında a a ı yukarı gidip gelmeye ba ladı. Zaman zaman olanı biteni unutuyor, dükkânlara bakıyor, di lerini arasından ıslık çalıyor, kendisine çarpan kadınlara bakmak için dönüyordu. Böylece uzun bir yarım saat sokakta kaldı. Gittikçe so ukkanlılı ını topluyordu.

Sabahtan beri bir ey yememi ti; bir pastacıya girdi, pastaları tikindi.

Geçitteki dükkânda yürekler parçalayıcı bir sahne geçiyordu. İhtiyar Michaud'nun bütün ihtiyatına, tatlı ve dostça cümlelerine ra men Madame Raquin o lunun ba ına bir felaket geldi ini anladı; anlar anlamaz da müthi bir üzüntü, gözya ları ve feryatlarla ihtiyar ahabını konu turdu. Gerçe i ö renince ıstırabı pek feci oldu.

Sessiz hıçkırıklar, sarsıntılarla kendini koyveriyordu. Acıdan ve kederden çılgın bir

buhrana tutuldu. Kederinden yüre ini tıkayan fenalıklar içinde zaman zaman keskin çı lıklar kopararak bayıldı kaldı. Suzanne onun dizlerine kapanıp a layarak solgun yüzünü ona do ru kaldırarak belinden tutmasaydı yerlere yuvarlanacaktı. Olivier ile babası bencilliklerine tesir eden bu manzaradan tatsız heyecanlar duyarak sessiz ve sinirli bir halde ba larını çevirmi ayakta duruyorlardı. Zavallı anne o lunun Seine Nehri'nin bulanık sularında korkunç bir ekilde i mi bir halde yuvarlandı ını gözünün önüne getiriyor, küçükken be ikteki halini, kaç kez üzerine kapanıp ölümü ondun uzakla tırdı ını hatırlıyordu. O lunu o on defadan fazla ya ama döndürmü tü. Onu otuz yıldır gösterdi i özen ve muhabbetle seviyordu. Ve i te o lu annesinden uzakta so uk, pis suların içinde köpekler gibi ölmü tü. Madam Raquin onu sıcacık yorganlarla nasıl sarıp sarmaladı ını hatırlıyordu. Bu kadar itina, bu kadar nazlandırma, bu kadar çaba böyle sefil bir halde bo uldu unu görmek için mi idi? Bunları dü ünürken Mme. Raquin bo azının tıkandı ını duyuyor, acısından bo ulup ölmek istiyordu.

htiyar Michaud gitmek için sabırsızlanıyordu. Suzan ne'ı kadının yanında bıraktı. Olivier ile beraber bir an önce Saint Ouen'e gitmek için Laurent'i aramaya çıktı. Yolda pek fazla konu madılar. Her ikisi de arabanın bir kö esine çekilmi ti. Ara sıra hava gazı lambalarının seri ziyaları yüzlerini çabucak aydınlatıp geçiyordu. Onları birle tiren ölümcül olay, çevrelerinde hazin bir sıkıntı olu turuyordu. Sonunda nehrin kıyısındaki lokantaya geldikleri zaman Therese'i ba 1, ate içinde yatakta buldular. Lokantacı usulcacık onlara genç kadının ate inin çok oldu unu haber verdi. Gerçekteyse Theres güçsüz oldu unu ve korktu unu hissetti i için, bir kriz esnasında cinayeti itirafetmekten korktu u için, hasta gibi görünmeyi ye lemi ti. Gözlerini, a zını sımsıkı kapamı , kimseyi görmek istemiyor, konu maktan çekiniyor, vah i bir sessizlik içinde susuyordu. Yorganı çenesine kadar çekmi , yüzünün yarısı yastıkta, büzülmü yatıyor, etrafında söylenen sözleri sıkıntı içinde dinliyordu. Kapalı gözkapaklarının arasından süzülen kırmızımtırak aydınlı ın ortasında hep La urent'la Camille'in sandalın kenarında bo u tuklarını, kocasının solgun, korkunç uzamı vücudunun çamurlu bir suyun içinden dimdik kalktı ını görüyordu. Bu önüne geçilmez görüntü, bunalımını arttırıyordu.

htiyar Michaud onunla konu mak, onu avutmak istedi. Theres bir red hareketi yaptı. Arkasına döndü, yeniden hiçkırma ya ba ladı. Lokantacı:

Bırakınız Mösyö, dedi. En ufak bir seste titremeler geçiriyor. Görüyorsunuz, dinlenmeye ihtiyacı var.

A a ıda büyük salonda bir polis memuru kaza hakkında zabıt tutuyordu. Michaud ile o lu arkalarında da Laurent a a 1 indiler. Olivier güvenlik görevlisi oldu unu söy lemeyince her i on dakikada bitti. Sandalcılar hâlâ orada idiler, bo ulma olayını en ufak ayrıntısına kadar anlatıyorlar, üç ki inin nasıl nehre dü tü ünü gözleriyle görmü gibi tasvir ediyorlardı. Olivier ile babasının ufacık ' ,, ku kuları olsa bu tanıkların kar ısında o da silinirdi, ba

kat ku kulanmayı bir saniye bile dü ünmemi lerdı. Tam tersine polise Laurent'ı, ölenin en iyi arkada ı olarak tanıttılar, hatta delikanlının Camille Raquin'i kurtarmak için kendini tekrar suya attı ını bile zabıt varakasına geçirttiler. Ertesi günü gazeteler

kazayı bütün ayrıntılarıyla ballandıra ballandıra yazdı. Bütün Paris basınını ve ardından yerel gazeteleri dola an bu haberde eksik yoktu: mutsuz anne, acısı dinmeyen e , asil ve cesur arkada .

Zabıt tutma bitince Laurent yeni bir hayatın sıcak sevincini bütün vücudunda hissetti. Camille di lerini onun boynuna geçirdi i zamandan beri kaskatı kesilmi , çok önceden hazırlanmı planlar üzerine kurulan bir makine gibi hareket ediyordu. Gizleme güdüsü ona nasıl bir tavır alaca ını gösteriyor, ne söyleyece ini ö retiyordu. imdi, cezasız kalmasının bu rahatlı ı kar ısında kanı damarlarında tatlı bir sükûnla atmaya ba lamı tı. Zabıta cinayetini ta yanından geçmi ve hiçbir ey görmemi ti. Bu dü ünçeyle sevincinden bütün bedenini bir nem, organlarım ve beynini uyu ukluktan kurtaran bir sıcaklık hissetti. Görülmemi bir deneyim ve cesaretle gözya ı döken arkada rolünü oynamakta devam etti; oysa içinde hayvanca bir ho nutluk duyuyordu. Yukarıda yatan Therese'i dü ünüyordu. Michaud'ya:

Bu zavallı genç kadını burada bırakamayız, dedi, belki tehlikeli bir hastalık ba langıcıdır. Mutlaka Paris'e götürmeli. Gelin kandıralım da bizimle beraber gelsin. Yukarı çıktı, Therese'e kalkıp Pont Neuf geçidine gitmesini söyledi. Bizzat yalvardı. Genç kadın onun sesini i itince birden titredi, gözlerine olanca büyüklü üyle açıp baktı. a kınlık içinde tir tir titriyordu. Cevap vermeden güçlkle kalktı. Erkekler onu lokantacının karısıyla yalnız bırakıp çıktılar. Therese giyinince sallana sallana a a ı indi, Olivier'ye tutunup arabaya bindi.

Yolculuk sessizlik içinde geçti. Laurent cüretle ve tam küstahlıkla elini genç kadının etekli i boyunca kaydırıldı. Parmaklarını tuttu. Therese'in kar ısında, yarı karanlıkta oturuyordu: kadının gö süne do ru e ilmi yüzünü göre miyordu. Elini yakalayınca kuvvetle sıktı, Mazareni soka ına kadar bırakmadı; bu elin titredi ini hissediyordu, fakat bu el kaçmıyor, bilakis ok uyordu; bu eller birbirinin içinde yamyor, nemli avuçlar birbirine yapı ıyor, sımsıkı tutulan parmaklar her sarsıntıda eziliyordu. Laurent ile Therese, bu birle en ellerin içinden kanlarının geçip birbirinin kalbine aktı ını duyuyor gibiydiler. Bu eller onların hayat kayna ı olan sıcak bir yuva idi. Her yeri kaplayan yo un sessizli in ve karanlı ın içinde bu iddetli el sıkı ması Camille'in ba ını suyun altında tutan ezici bir a ırlık gibiydi.

Araba durdu u zaman, önce Michaud'yla o lu indi. Laurent, metresine do ru e ilip yava ça:

Metin ol Therese! dedi. Daha uzun zaman bekleyebiliriz, kendine gel.

Genç kadın daha söz söylememi ti. Kocasının ölümünden beri ilk defa olarak a zını açtı. Titreyerek, nefes gibi hafif bir sesle:

Ah!.. Kendime gelece im... dedi.

Olivier arabadan inmesi için ona elini uzattı. Laurent bu kez dükkâna kadar gitti. Mme. Raquin müthi bir kriz geçirerek yata a dü mü tü. Therese yata ına kadar sürüklendi. Suzanne onun giysilerini çıkarabilecek zamanı ancak bulabildi. Her eyin yoluna girdi ini gören Laurent yava ça St. Victor soka ındaki tavan arasına do ru yollandı.

Vakit gece yarısını geçmi ti. Issız ve sessiz sokaklarda efin bir rüzgâr esiyordu. Laurent ayaklarının kaldırım ta larından çıkardı ı muntazam gürültüden ba ka bir

ey duymuyordu. Serinlik saadet halinde içine geçiyor, sessizlik ve karanlıktan zevk duyuyordu. Özgürdü.

Cinayetinin yükünü nihayet üstünden atmıştı. Camille'i öldürmüştü. Bu iş olup bitmişti; artık ondan söz edilmeye sahip olma imkânını bekleyerek rahatça yaşayabilirdi. Cinayeti düündükçe bazen boğulur gibi olurdu. Artık şimdi cinayet tamamlanmıştı. Yüreği serin, rahat nefes alıyordu. Tereddüt ve çekinmenin verdiği ıstıraptan kurtulmuştu.

Esas itibarıyla biraz a kınlanmıştı, yorgunluk vücuduna bir a ırlık veriyordu. Evine girdi, derin bir uykuya daldı. Uykusu esnasında yüzünde hafif sinir kasılmaları beliriyordu.

XIII

Ertesi gün Laurent dinlenmiş bir halde dipdiri kalktı. Rahat uyumuştur. Pencereden giren soğuk hava uykusunu kanını harekete geçiriyordu. Bir gün önce geçen sahneleri belli belirsiz hatırlıyordu. Boynunu cayır cayır yakan o yara olmasaydı, sakince bir akşamdan sonra on saat uyku uyuduğunu zannedebilirdi. Camille'in diplerinin açtığı yara, derisinin üstüne konmuş kızgın bir demirden farksızdı. Düüncesini bu yaranın neden olduğu acının üstünde durunca müthiş bir ıstırap duydu. Etine düzinelerle inebatıyordu gibi geldi.

Gömleğinin yakasını sıyrıldı. Duvarda asılı duran on beş sous'ya almış olduğu çok kötü gösteren bir aynada yaraya baktı. Bu yara bir ikilik büyüklüğünde kıpkırmızı bir delikti. Deri sıyrılmış ve altından ötesi berisi kararmış çıplak et görünüyordu.

Omzuna kadar sızan kan pul pul kurumuyor, yol yol izler vücuda getirmiyordu. Beyaz boynunda bu yara derindi ve kapkara görünümüyle dikkati çekiyordu. Sağı tarafta, kulağının altındaydı. Laurent sırtını kam burla tırmış, boynunu uzatmış bakıyordu. Yeşilimsi ayna, yüzüne vahşetçi bir ifade kazandırıyor.

Bol suyla yüzünü gözünü yıkadı, muayenesinden memnun oldu. Giyindi, her zamanki gibi sükûnetle dairesine

gitti. Orada heyecanlı bir sesle kazayı anlattı. Arkadaşları gazetelerin yazdığı haberleri okudukları zaman Laurent gerçek bir kahraman kesildi. Orleans tren memurları tam bir hafta başka konudan konu madılar. Grivet köprülerinin üstünden suyun akışını kolay kolay seyretmek dururken Seine Nehri'nin açıklarında böyle ihtiyatsızca bir maceraya ne diye atıldıklarını sorup duruyordu.

Laurent'ın gizli bir endişesi vardı. Camille'in ölümü resmen saptanmamıştı.

Therese'in kocası gerçekten fakat katil bu olayın resmen zaptı geçmesi için cesedi bulmak istiyordu. Kazanın ertesi günü cesedi boğuş yere aramışlardı; adaların kovuklarında, çukurların bir yerinde tıklıp kalmış olduğu hükmettiler. Birtakım ıpsız sapsız herifler para için Seine Nehri'ni karı karı arıyorlardı.

Laurent her sabah daireye giderken morgu ramayış edindi. Kendi işlerini kendi görmeye yeminliydi. Gönlünü bulandıran tiksintiye, içini sarsan ürpertilere rağmen morgun masalarına yatırdıkları boğuş insan cesetlerinin yüzlerini görmek için sekiz günden fazla düzenli bir şekilde oraya gitmeyi sürdürdü.

çeri girdi iş zaman fena bir koku, çürümüş bir et kokusu midesini bulandırır, vücudundan soğuk soğuk ürpermeler geçirirdi. Giysileri sanki duvarların

rutubetinden a ırla mı gibi omuzlarını çökertirdi. Do ruca seyircileri cesetlerden ayıran camekânın önüne gider, sapsan yüzünü cama yapı tırır, bakardı. Önünde kur uni maltata ların dan setler uzanıyordu. Bu ta ların üzerinde çıplak vücutlar orda burda ye il, sarı, beyaz kırmızı lekeler olu turuyorlardı. Bazılarında ölümün kar ıla tırdı ı etler da ılmamı tı; bazıları ise kanlı ve çürümü et parçalan halindeydi. Geride duvara acıklı bir halde asılı duran pantolon eteklik vb... yerdekilerin çıplaklı ıyla alay ediyor gibiydi. Laurent önce cesetlerin, giysilerin çe itli renklerle yer yer lekeledi i duvarlarla, ta ların hüznü manzarasından ba ka bir ey göremezdi. Kula ına bir su ırlıtısı gelirdi.

Yava yava gözü cesetleri seçmeye ba lardı. Birini bırakır ötekine giderdi. Onun ilgisini yalnız suda bo ulanlar çekirdi. Sudan i mi , morarmı cesetler çok oldu u zaman içlerinde Camille'i bulabilmek için tela la bakardı. Bunlar, ço u kez yüzlerinin etleri parça parça dökülmü , kemikleri yumu ayarak derilerini delmi , darmada ın olurlardı. Laurent cesetleri inceler, kurbanının cılız vücudunu bulmaya çalı ırdı. Fakat bütün bu cesetler i mandı. Laurent i kin karılar, kabarık butlar, yuvarlak ve "bes li kollar görüyordu. Artık bir ey bilmiyordu, yüzlerinin korkunç gerginli iyle alay eder gibi duran bütün bu ye ilimtırak cesetlerin önünde titriyordu. Bir sabah tam manasıyla korku geçirdi. Birkaç dakikadan beri kısa boylu, yüzü gözü müthi suretle bozulmu bir cesede bakıyordu. Bu bo ulmu insan cesedinin etleri 0 kadar yumu amı ve da ılmı tı ki, üzerinden akan su onları lif lif alıp götürüyo rdu. Yüzüne dökülen su, burnunun sol tarafında bir çukur yapmı tı. Birdenbire burun yassılandı, dudaklar beyaz di leri gösterecek ekilde da ıldı. Cesedin yüzü kahkahayla güldü.

Laurent'in kalbini, Camille'e benzetti i her cesedin kar ısında bir ate kaplıyordu. Hem onu bulmak için iddetli bir arzu duyuyor, hem de Camille'in cesedini gözlerinin önünde canlandırınca alçakçasına korkuyordu. Bu n org ziyaretleri ba layalı uykusunda karabasanlar geçiriyor, yerinden sıçırıyor, nefesi darla ıyordu. Korkuyu alay etmesine, bu hali çocukça bulmasına ra men morgun rutubetli sofasında bütün varlı ını korku ve nefret kaplıyor, vücudu isyan ediyordu. Ta sıraların en gerisinde suda bo ulmu ceset bulunmazsa rahat nefes alıyor, nisbeten az tiksiniyordu. O zaman yalnızca bir meraklı oluyor, kaza sonucu ölenleri, acayip vaziyetlerle yakından seyretmekten garip bir zevk duyuyordu. Hele çıplak boyunlarını uzatmı kadın cesetleri bulunursa bu seyir onu daha ziyade e lendiriyordu.

Hoyratça sergilenen bu çıplaklık, ötesinden berisinden delik de ik olmu bu kanlı vücutlar onu çekiyor orada tutuyordu. Bir keresinde ta ların üstünde uyur gibi görünen yirmi ya larında gürbüz yapılı bir genç kadın, bir halk kızı gördü. Taze ve toplu vücudu gayet ince bir tenin totl renkleriyle beyazlanıyordu. Gülümsüyormu gibi görünüyordu, ba ı biraz e ilmi , gö sü tahrik edici bir halde ileri do ru çıkmı tı. E er boynunda gerdanlık gibi duran mor bir iz olmasaydı dü mü bir hayat kadını sanılabilir di. Bu, ümitsiz bir a k yüzünden kendini asarak intihar etmi genç bir kızdı. Laurent bu kıza uzun uzun baktı. Bakı larını korkulu bir arzu ile vücudunda dola tırdı durdu.

Her sabah oradayken arkasından gelip geçen kalabalığın girip çıktığını duyardı. Morg her keseye elverişli bir yerdi. Zengin, yoksul her gelip geçen bu seyirden parasız yararlanabilirdi. Kapı açıktı, isteyen girerdi. Öyle meraklılar vardı ki, bu ölüm sergisinde gözden bir şey kaçırmamak için dört tarafını dolaşırlardı. Ertelerin üstüboş bu meraklılar üzümlere, mırıldanarak çıkıp giderlerdi. Talar dolaysa, kusursuz bir insan etisergisi varsa ziyaretçiler telalanırlar, birbirlerini bol bol heyecana getirirler, korkarlar, lenirler, tiyatroyaymı gibi alkırlarlar, ya da ısıklarlar, "Bu gün morg harikaydı" diyerek tatmin edilmiş bir halde oradan giderlerdi. Laurent buradaki halkı çabuk tanıdı. Bu karmakarışık, birbirine uymayan halk hep birden acınıyor, ya da kıs kıs gülüyordu. Koltuklarında ekmekleri ve aletleriyle ilerine giderken uyan amele, ölümü gülünç buluyordu: içlerinde bazı soytarıları bulunurdu. Her cesedin yüzündeki ifadeye alaycı bir söz söyleyerek etrafındakileri güldürürlerdi. Asılmı, boşulmu, öldürülmüş insanlar, delik delik olmuş cesetlerin onları akacı taraflarını tahrik ederdi. Salonun ürpertici sessizliği içinde biraz titreyen sesleriyle komik komik cümleler söylerlerdi. Sonra küçük esnaflar, kuru, zayıf ihtiyarlar, yapacak işleri olmadığı için morga gelip rahat ve nazik insanların asık suratıyla sersem sersem cesetlere bakan işsiz güçsüzler hep oradaydı. Kadınlar pek çoktu. Pırıl pırıl giysileriyle, pespembe çiçek kızlar, bir maazanın camekânında yepyeni bir şey rediyormuş gibi gözlerini dikkatli açarak birbirlerini dolaşırlardı. Acınacak tavırlar takınan sokak kadınları, ipekli giysilerinin eteklerini sürüyen üstüboş temiz madamlar vardı.

Bir gün Laurent bu üstüboş temiz kadınlardan bir tanesinin camekândan birkaç adım uzakta, burnuna patiska bir mendil tutarak durduğunu gördü. Gümüş ipekliden zarif bir elbise, siyah dantelden güzel bir manto giymiş, yüzüne bir tül örtmüştü; eldivenli elleri küçük ve çok zarif duruyordu. Çevresinde güzel bir menekes kokusu yayılıyordu. Kadın bir cesede bakıyordu. Birkaç adım ötede, bir tavanın üzerine yapı iskelesinden atlayarak kendini öldüren bir duvarcı delikanlısının cesedi uzatılmıştı. Delikanlının geniş gözü, iri ve kısa kasları beyaz bir teni vardı. Ölüm bu teni mermerle tirmişti. Kadın cesedi inceliyor, bakışlarıyla her yanını araştırıyor, bu adamı seyretmekten kendini alamıyordu. Sonunda, tülünün bir ucunu kaldırıp bir müddet daha baktıktan sonra çıktı gitti.

Bazen de on iki ile on beş yarı arasındaki küçük çapkınlar alayı gelir, camekân boyunca koşurlar, yalnız kadın cesetlerinin önünde dururlardı. Ellerini camlara dayarlar, utanmaz bakışlarını çıplak kadın göğüslerinde dolaştırırlardı. Birbirlerini dirsekleriyle dürterler, açık saçık iaretle yaparlar, kötülüğü ölüm okulunda öğrenirlerdi. Bu genç çapkınlar ilk metreslerini morgda bulurlardı.

Bir hafta sonra Laurent'e tiksinti geldi. Gündüz gördüğü cesetler geceleri rüyasına giriyordu. Bu ıstırap, her gün duyduğunu öğrenme öyle bir derecede içini altüst etti ki, iki kere daha gidip artık bir daha oraya ulaşmamaya karar verdi. Ertesi gün morgdan içeriye girdiği zaman kalbi iddetle çarptı. Tam karışında tavan üzerinde Camille boş kalkık, gözleri yarı açık, uzanmış ona bakıyordu.

Katil manyatizma edilmiş gibi, gözlerini öldürdüğü adamdan ayırmadan yavaşça cama yaklaştı. Üzüntü duymuyordu, yalnız içinden bir ümitsizlikle derisinin üzerinde

hafifürpermeler duyuyordu. uursuz bir dalgınlık içinde, kar ısındaki manzaranın bütün korkunç çizgilerini, bütün kirli renklerini istemeye istemeye hafızasına geçirerek be uzun dakika orada kıpırdamadan kaldı.

Camille çok kötü görünüyordu. On be gün suyun içinde kalmı tı. Yüzü hâlâ sa lam ve sert görünüyordu. Çizgileri bozulmamı , yalnız teni çamurlu ve sarımtırak bir renk almı tı. Zayıf ve kemikli kafası hafifçe i mi , buru mu tu. Hafifçe yana e ik duruyordu; saçları akaklarına

yapı mı , kalkık gözkapakları gözlerinin renksiz yuvarla ını meydana çıkarmı tı.

A zının bir tarafına do ru çekilmi büzük dudaklarında korkunç bir alaycılık vardı.

Di lerinin beyazlı ı arasından simsiyah dilinin bir ucu görünüyordu. nsani

görünü ünü koruyan bu sarımtırak mor rengindeki uzamı kafa, çekti i acıdan,

korkudan deh et verici bir hal almı tı. Vücut da ılmı bir yı ın ete benziyordu. Çok

ıstırap çekmi ti. Kolların artık tutmadı ı anla ılıyordu. Köprücük kemikleri omuz

ba larından derisini delmi ti. Gö sünde kaburgaları siyah çizgiler yapmı tı. Bütün

gövde çürümü tü. Nispeten sa lamca bacaklar upuzun uzanmı tı. Ayaklar

devrilmi ti.

Laurent, Camille'e baktı. Bu kadar korkunç bir ölü görmemi ti. Ceset ufalmı , zayıf

ve zavallı görünüyordu. Çürürken sanki büzölmü , küçük bir yı ın vücuda getirmi ti.

Sanki bu halinden, annesinin ıhlamurla besledi i, hastalıklı, bin iki yüz frank yıllı ı

olan ahmak bir memur oldu u anla ılabilirdi. Sıcacık yorganlar içinde büyüyen bu

zavallı vücut imdi ta ların üstünde titriyordu.

Laurent sonunda bu derin merakın a zı açık ve hareketsiz bırakan tecessüsünden

kendisini kurtarmayı ba ararak oradan çıktı, kaldırımın üstünde hızlı hızlı yürüme e

ba ladı. Yürürken kendi kendine tekrarlıyordu. " te onu bu hale getirdim, berbat bir

ey. Fena bir koku, bu çürüyen vücuttan yayılması icap eden bir koku kendisiyle

beraber geliyormu gibiydi.

Gitti, ihtiyar Michaud'yu buldu. Ona morgda Camil le'i tanıdı ını söyledi. Gereken

i lemleri tamamladılar. Camille'i gömdüler. Ölüm ilmühaberi çıkarttılar. Bundan

sonra içi rahat eden Laurent, cinayeti ve sonraki can sıkıcı sahneleri unutmaya

koyuldu.

xrv

Pont Neuf geçidindeki dükkân üç gün kapalı kaldı. Tekrar açıldı ı zaman daha iç

karartıcı, daha rutubetli gibi görünüyordu. Tozdan kararan raflar sanki evin matemini

yüklenmi ti. Kirli camekânların içinde bütün nesnelere orada unutulmu gibi

kalakalmı tı. Paslı kancalara asılı çama ırların arkasında Therese'in yüzü u ursuz bir

sükûnetin hareketsizli i içinde daha solgun, daha renksiz, daha donuk duruyordu.

Geçitteki bütün esnafonlara acıyordu. Yapay takı satan kadın her mü teriye

merhametli ve alakalı bir merakla, genç dulun zayıflayan profilini gösteriyordu.

Mme. Raquin'le Therese konu madan, hatta birbirlerini görmeden üç gün

yataklarında kaldılar. Mme. Raqu in yata ının içinde yastıklarına dayanarak

oturmu , sersem gözlerle müphem bir ekilde önüne bakıyordu. O lunun ölümü,

kafasına bir nesneyle vurulmu çasına onu hırpalamı tı. Saatlerce hareketsiz sakin,

üzüntünün sonsuz derinliklerine dalarak öylece duruyor, sonra bazen bir sinir krizi

geçirerek alıyor, bağıyor, çalıyor, saçma sapan sözler sayıklıyordu. Biti ik odada Therese uyuyor gibiydi. Yüzünü duvara dönmüştü, yorganı gözlerine kadar çekmişti. Öylece sessiz ve kaskatı uzanmış kalmıştı. Üstünü örten yorganı hiçbir hıçkırık kıpırdatmıyordu. Onu böyle katıla tıran dü ünceleri, yatağının kuytu köşesinde saklıyor denilebilirdi. ki kadına da bakan Suzanne ayaklarını usul usul basarak birinden ötekine gidip balmumu gibi yüzüyle üstlerine emiliyordu. Fakat ne Therese'in yüzünü bu tarafa derin acıdan çevirebiliyor, ne de daldığı derin acıdan ayıran bir ses duymasıyla gözyaşları boşanan Madame Raquin'i avutabiliyordu. Üçüncü gün Therese ani bir kararla çabucak yorganı atarak, içinde oturdu, saçlarını arkaya atıp ellerini bacaklarına dayadı, gözlerini bir noktaya dikti. Böylece hâlâ dü ünüyormuş gibi bir müddet kaldı. Sonra halının üstüne atladı. Kolları bacakları harareten kızarmış, titriyordu. Çiğnemmiş gibi yer yer katmerleşen derisinin üzerinde mermerlerde olduğu gibi mor, lekeler vardı. Adeta ihtiyarlanmıştı. Odaya giren Suzanne onu kalkmış görünce ağırdı kaldı. Sakin ve gevrek bir sesle yatmasını, biraz daha dinlenmesini tavsiye etti. Therese onu dinlemiyordu. Titreyerek, telaşla, giysilerini arıyor, giyiniyordu. Giyinmesi bitince aynaya gitti, gözlerini ovuşturdu, bir şey silmek istermiş gibi elleriyle yüzünü sıvadı. Sonra bir kelime söylemeden süratle yemek odasından geçti, Mme Raquin'nin yanına girdi. Madame Raquin, sakin a kınlık anlarından birini yağıyordu. Therese içeri girdi i zaman bağına çevirdi, sessiz ve sıkıntılı bir şekilde karışında duran Therese'i gözleriyle izledi. ki kadın; biri gittikçe artan bir üzüntüyle, öteki hafızasının yoğun çabasıyla birkaç dakika bakıyorlar. Mme. Raquin sonunda her şeyi hatırlayarak kollarını uzattı. Therese'in boynuna sarılıp haykırdı:

Zavallı çocuğum, zavallı Camille'im!..

Alıyordu. Gözlerinin yağı kupkuru gözlerini yorganın kıvrımları arasına saklayan genç dul kadının derisi üzerinde kuruyordu. Therese ihtiyar annenin gözyaşları tükeninceye kadar böylece iki kat kaldı. Cinayetten beri bu ilk karışla madan çekiniyordu. Bu acı geciktirmek, oynayacağı zor rolü rahatça dü ünebilmek için yataktan çıkmamıştı.

Therese Mme. Raquin'in biraz sakinleştiğini görünce onun etrafında döndü dolaştı. Ona kalkıp dükkâna inmesini tavsiye etti. İhtiyar tuhafiyeci çocuktan farksız gibiydi. Yeninin birdenbire karışına çıkması onda daha yoğun bir krize yol açmıştı. Kendisine baktığından dolayı Suzan ne'ate ekkür etti. Artık sayıklamadan, fakat zaman zaman soluk almasını engelleyen keder içinde, zayıf bir sesle konuştu. Therese dolaırken birdenbire gözlerine dolan yaşlarla ona bakıyor, sonra yanına çalırıp hıçkırıklarla boynuna sarılıyor, dünyada ondan başka kimsesi kalmadığını söylüyordu.

Akşam kalkıp bir parça bir şey yemeyi kabul etti. Therese, bu olayın halasına nasıl ağır bir darbe indirdiğini o zaman görebildi. İhtiyar kadının bacakları ağırlaşmıştı. Yemek odasına gidebilmek için bastona dayanmaya mecbur oldu. Duvarlar etrafında sallanıyor gibi geliyordu.

Bununla beraber ertesi günden itibaren dükkânın açılmasını istedi. Odasında yapayalnız kalırsa aklını yitirmekten korkuyordu. Tahta merdiveni her basamakta

iki aya nı birle tirerek a ır a ır indi, tezgâhın arkasına geçti, oturdu. O günden itibaren suskun bir ıstırap içinde oraya mihlandı kaldı.

Onun yanında Therese dü ünüyor ve bekliyordu. Dükkân eski ezik dinginli ine yeniden dönmü tü.

XV

Laurent iki üç günde bir ak amları dükkâna geliyordu. Yarım saat kadar Mm . Raquin'le konu uyor sonra Therese'in yüzüne bakmadan çıkıp gidiyordu. İhtiyar tuhafiyeci ona ye enini kurtaran, o lunu da kurtarmak için elinden geleni yapan yüce gönüllü bir adam gözüyle bakıyordu.

Bir per embe ak ama Laurent oradayken ihtiyar Mic haud ile Grivet de geldi. Saat sekizi çalıyordu. Eski komiserle tren memuru kimsenin canını sıkmadan sevgili alı kanlıklarını sürdürebilecekleri sonucuna varmı lar ve sanki aym zembere in etkisiyle hareket etmi gibi aynı dakikada gelmi lerdı. Arkalarından Clivier ile Suzanne girdiler.

Yemek odasına çıkıldı. Mme Raquin kimsenin gelece inden haberi olmadı ı için, lambayı yakıp tela la çay yapmaya giri ti. Herkes önünde birer çay fincanı masanın etrafında otururken domino kutusu bo alınca zavallı anne birdenbire geçmi günleri hatırladı. Hıçkıra hıçkıra a lamaya ba ladı. Masada bo bir yer duruyordu, bu o lunun yeriydi.

Bu keder meclise so uk du etkisi yaptı, herkesin keyfi kaçtı. Bütün suratlarda, bir halinden ho nutluk okunuyordu. Kalblerinde Camille'in en ufak canlı bir hatırasını ta ımayan bu insanlar, Mme Raquin'in bu halini can sıkıcı buldular.

Michaud:

Yoo! Aziz madam böyle müteessir olmayınız, sonra hastalanırsınız, diye ba ırdı. Grivet de:

Hepimiz ölece iz... dedi. Olivier ise:

A lamakla o lunuz geri gelmez ki... diye bir hikmet savurdu.

Suzanne:

Yalvarırım size bizi üzmezsiniz, diye mırıldandı.

Mme Raquin gözya larını zapt edemeyip daha fazla hıçkırmaya ba layınca;

Michaud:

Haydi bakalım, biraz cesaret. Buraya sizi biraz avutmak için geldi imizi biliyorsunuz. Kendimizi kedere kaptırmayalım. Unutmaya çalı alım... Partisini iki sous'ya oynuyor, ha?.. Ne dersiniz, dedi.

Mme Raquin büyük bir çaba harcayarak gözya larını içine akıttı. Belki de konuklarının bu vurdumduymaz mutluluklarını sezinlemi ti. Hâlâ sarsıntı içinde gözlerini sildi.

Dominolar zavallı ellerinde titriyor, gözlerine biriken ya lar görmesine engel oluyordu.

Oynadılar.

Laurent ile Therese'in bu kısa sahne sırasında so ukkanlı ve sessiz vakur bir halleri vardı. Genç adam per embe toplantılarının tekrarlanmasından memnundu.

Maksadına eri ebilmek için bu toplantılara ihtiyacı olaca nı bildi inden onları

hararetle istiyordu. Ayrıca, nedenini bilmediği halde bu tanıdık insanların yanında içinin rahatladığını hissediyor, Therese'in yüzüne bakmaya cesaret edebiliyordu. Laurent'a siyahlar giyinmiş solgun ve mazbut tavırlı genç kadının imdiye de in fark etmediği bir güzelliği var gibi göründü. Bakırlarının karılla masından ve onunkole rin kendi gözlerinde cesur bir dirençle durmasından Laurent mutlu oldu. Therese her zaman onundu, ruhça da bedence de.

XVI

On beş ay geçti. İlk günlerin azabı hafifledi. Her geçen günde biraz daha sükûnet, biraz daha sını vardı. Hayat bezgin bir tavırla eski yolunu tutmuş, büyük krizlerin ardından oluşan yeknesak uyuşukluğadü mü tü. Ba langıçta Laurent'la Therese de kendilerini deşitiren yeni hayata uydular, bütün amaçları anlatılacak olsa büyük bir dikkatle tahlil edilmesi gereken gizli bir çaba göstermeye başladılar.

Laurent artık eskisi gibi her akşam dükkâna geliyordu. Fakat yemeğini orada yemiyor, uzun uzun oturmuyordu. Dokuz buçukta gelip dükkânı kapadıktan sonra gidiyordu. Kadının hizmetlerine bakmakla bir görevi yerine getiriyor denilebilirdi. Bir gün görevini ihmal edecek olsa, ertesi gün bir uşak alçakgönüllülüğüyle özür diliyordu. Perembe günleri Mme. Raquin ateş yakmakta evin hizmetini görmekte yardım ediyor, istediği şeyleri önceden sükûnetle kefedip ihtiyar tuhafiyeciyi memnun ediyordu.

Therese Laurent'ın böyle etrafında pervane olmasını sakın sakın seyrediyordu. Yüzünün solgunluğu kalmamıştı, daha sıhhatli, daha neşeli, daha sakın görünüyordu. Zaman zaman dudakları sinirli bir kasılmayla kısılacak olursa yüzüne garip bir ıstırap ve korku ifadesi veren iki derin çizgi oluşuyordu. Kadınlık artık birbirlerini yalnız görme yollarını aramıyorlardı. Bulmak için randevu vermiyorlar, kaçamak dahi olsa birbirlerini öpmek istemiyorlardı.

Cinayet bir müddet için vücutlarının ehvetli hararetini söndürmüş gibiydi. Birbirlerinin kollarında avutamadıkları o doymak bilmez iddetli arzularını sanki Camille'i öldürmekle doyurmuşlardı. Cinayet onları sevgiliye kavumaktan nefret ettiren, tiksindiren kuvvetli bir hazdı sanki.

Halbuki hayalinin onları cinayete sevkettiği serbest aklar hayatına devam edebilmeleri için bin türlü kolaylık olabilirdi. Kadın ve sakat Mme. Raquin bir engel sayılmazdı. Ev onların demektir, nereye canları isterse oraya çıkıp gidebilirlerdi. Fakat artık kadın onlara göre deşildi. O eski iş tahları kalmamıştı. Oracıkta sakın sakın konuşup birbirlerinin yüzüne kızarmadan titremeden bakarak bir zamanlar bedenlerini hırpalayan, kemiklerini çatırdatan sarmal maları unuttuğu gibi duruyorlardı. Hatta yalnız kalmaktan kaçınıyorlardı. Böyle zamanlarda aralarında konuşacak bir şey bulamıyorlar, ikisi de fazla konuşmaktan çekiniyorlardı. Birbirlerinin elini sıktıkları zaman derilerinin temasından bir nevi rahatsızlık duyuyorlardı.

Aslında ikisi de böyle birbirlerine karşı kayıtsız ve çekingen durmalarının sebebinin kendi kendilerine açıklayabileceklerini zannediyorlardı. Bu konuşma tavırları ihtiyatlı oldukları içindi. Sakın duruşları, çekingen halleri onlara göre büyük akıllılık eseri idi. Kalplerinin böyle uykuya varmasını, vücutlarının bu sükûnetini onlar kendileri istediklerini iddia ediyorlardı. Bir taraftan da hissettikleri rahatsızlığın gizli bir

korkusu oldu unu görüyorlardı. Bazen ümitlenmek için kendilerini zorluyorlar, eski ate li dü lerini yeniden canlandırmak için u ra ıyorlar, ama dü lerinin solmu oldu unu görerek a irakalıyorlardı. O zaman biricik evlilik dü üne tutunuyorlardı. Emellerine eri ince, çekinecek hiçbir ey kalmayınca, birbirine sahip olunca tutkulu a klarını bulacaklar, dü ledikleri zevklerini tadacaklardı. Bu ümit onları sakınle tiriyor, içlerinde kazılan bo lu un derinliklerine kadar inmelerine engel oluyordu. Birbirlerini eskisi gibi sevdiklerine inanıyorlar, sonsuza dek ba lanıp tümüyle mutlu olacakları günü bekliyorlardı.

Therese hiçbir zaman ruhen bu kadar sakın olmamı tı. Gittikçe iyile ti i besbelliydi. Vücudunun tatmin edilemeyen istekleri gev emi ti. Geceleri yata ında yapayalnız yatarken mutluydu. Yanında Camille'in onu hiddetlendiren, doyurulamayan isteklere dü üren suratını, çelimsiz bedenini görmüyordu. Kendini beyaz perdelerin arasında, sessizli in, karardıkların içinde el de memi bir genç kız zannediyordu. Geni odası, yüksek tavanı, lo kö eleri manastır kokusuyla ho una gidiyordu. Hattâ penceresinin önünde yükselen siyah duvarı bile sevmeye ba ladı. Bütün bir yaz her gece bu duvarın kur uni ta larına,

bacalarla damların arasından gördü ü yıldızlı gökyüzüne bakmakla saatler geçirirdi. Laurent'ı ancak bir karabasanla uykusundan sıçradı ı zaman aklına getirirdi. O zaman gözleri büyümü bir halde geceli ine sarılarak titre ye titreye yata ında oturur, kendi kendine, yanında bir erkek yatacak olsa böyle ani korkulara dü meyece ini söylerdi. A kım kendine bekçilik edip koruyan bir köpe i dü ünür gibi dü ünüyor, taptaze, sakın vücudunda hiçbir istek ürpermesi duymuyordu. Gündüzleri dükkânda, dı arda olup bitenlerle ilgileniyordu. Artık içten içe hiddetlenerek, kin ve intikam dü üncelerine dalmıyordu. Dü kurmaktan sıkılıyordu. Görmek, hareket etmek istiyordu. Sabahtan ak ama kadar geçitten geçen insanlara bakıyordu. Bu amatalar, bu gidip gelmeler onu e lendiriyordu. Meraklı ve geveze oluyor, bir kelime ile kadınla ıyordu; zira imdiye kadar fikirleri de hareketleri de erkekçe idi.

Çevreye bakınmak için hazırladı ı kö eden, civar otellerden birinde oturan ve her gün dükkânın önünden geçen bir genç üniversteli dikkatini çekti. Bu o lanın airler gibi uzun saçları, subaylarınki gibi bıyıklarıyla solgun bir güzelli i vardı. Therese bu genci pek kibar buldu. Bir hafta kadar ona â ık oldu. Romanlar okudu, genç üniversiteliyi Laurent'a kar ıla tırdı ve bunun sonunda Laurent'ın adamakıllı kaba saba oldu unu anladı. Okumak gözlerinin önünde onun imdiye kadar bilmedi i airane ufuklar açmı tı. O imdiye kadar bedeniyle sevmi ti. imdi kafasıyla sevmeye ba ladı. Sonra, ö renci ortadan kayboldu, oturdu u yeri de i tirmi olacaktı. Therese birkaç saat içinde onu unuttu.

Edebi kitaplara abone oldu. Okudu u romanların bütün kahramanlarına tutuldu. Bu birdenbire gelen okuma a kının benli inde büyük etkisi oldu. Durup dururken gülmesine ya da a lamasına yol açan sinirceli bir yapı edindi. Yapısında olu turmak istedi i dengesi bozulmu tu. Ne oldu u belli olmayan dü ler kurmaya ba ladı. Bazen Ca mille'i hatırına getirdikçe sarsılıyordu. O zaman Lau rent'ı korku ve itimatsızlıkla dolu yepyeni arzularla dü ünüyordu. Böylece azaplı günler tekrar ba lamı oldu.

Bazen â 1 ıyla hemen evlenmenin çarelerini ara tırır, bazen de kaçmak, onu bir daha görmemek isterdi. Namus ve erdemden söz eden romanlar, iradesi ile güdüleri arasına bir engel koyuyordu. Seine Nehri ile dövü meye kalkı an sonra da kendini iddetle günah hayatına atan zap tedilmez, idraksiz bir hayvan halinde kalmı ; fakat iyili i, yumu aklı ı da ö renmi ti. Olivier'nin karısındaki o ölgün hali, yüzünün uysal manasını anladı, insanın kocasını öldürmeden mutlu olabilece ini idrak etti. O zaman da artık kendini bilemez hale geldi. Müthi bir kararsızlık içinde kaldı. Öte yanda Laurent da sükûnetin, hararetin çe itli a amalarından geçti. Ba langıçta sonsuz bir huzur duydu, büyük bir yükten kurtulmu gibiydi. Bazen hayretle kendi kendine soruyordu, acaba kötü bir rüya mı görmü tü? Gerçekten Camille'i nehire atmı mıydı? Sonra da cesedini morgda görmü müydü? Cinayetinin hatırası onu garip bir ekilde a ırtıyordu. Cinayet i leyecek güçte oldu unu kesinlikle sanmazdı. Bütün tedbiri, bütün korkaklı ıyla titriyordu. Cinayeti i ledi ini anlayıp kendisini giyotine götürmeleri olasılı ı aklına geldikçe alnından buz gibi terler döküyor, ensesinde bıça ın so uklu unu duyuyordu. Bu i i. yaptı ı zaman körü körüne bir inatla burnunun do rusuna gitmi ti. imdi arkasına bakıyor, geçti i uçu rumlu yolları görünce korku ve ümitsizlik duyuyordu.

Muhakkak sarho tum diye dü ünüyordu. Bu kadın, a kıyla beni sarho etti. Aman Tanrım, aklımı mı yitirmi tim, deli miydim, neydim? Böyle bir macera için g iyotini göze aldım. Neyse ki her i yolunda gitti. Bir daha böyle bir ey yapmak gerekse herhalde kabullenmezdim.

Laurent çökmü , eski dirili ini kaybetmi , imdiye kadar oldu undan daha ihtiyatlı, daha korkak olmu tu. Bir kimse bu toplu sinirsiz ve kemiksiz gibi duran koca vücudu tetkik edecek olsa onu iddet ve zulümle suçlandırmayı aklına bile getirmez.

Eski alı kanlıklarına döndü. Aylarca görevini örnek sayılacak derecede bir ahmaklıkla yaparak örnek bir memur oldu. Ak amları Saint Victor soka ında bir sütçüde karnını do yuruyordu Ekmek lokmalarını küçük küçük koparıp, yava yava çi neyerek yemek yeme süresini olabildi ince uzatıyordu. Sonra arka üstü devriliyor, duvara yaslanıp piposunu tüttürüyordu. Ya ım ba ını almı bir baba gibiydi.

Gündüzleri hiçbir ey dü ünüyor, geceleri rüyasız, a ır bir uyku uyuyordu. Pembe, besili yüzü, i man karnı, bombo beyniyle mutluydu.

Vücudu uyu mu gibiydi. Theres'i hemen hiç dü ünüyor. Bazen onu, ilerde, belli olmayan bir zaman sonra evlenece i bir kadın olarak hatırına getiriyordu. Kadını unutup evlendi i zaman hasıl olacak olan yeni durumunu dü leyerek sabırla Bekliyordu. O zaman i inden ayrılacak, keyfi için resim yapacak, serserilik edecekti. Hissetti i belli belirsiz rahatsızlı a ra men bu ümitler her ak am onu dükkâna sürüklüyordu.

Bir pazar günü ne yapaca ını bilmez bir halde canı sıkılıp dururken uzun zaman beraber oturdu u eski kollej arkada ı genç ressama gitti. Sanatçı sergiye koymak üzere bir kuma parçası üzerine yatmı bir vaziyette çıplak bir Bacchante (*) tablosuna çalı ıyordu. Atölyenin gerisinde de bir kadın ba ını arkaya atmı , gövdesini bükümü , kalçasını çıkarmı yatıyordu. Bu kadın ara sıra gülüyor, gö sünü gerip kollarını uzatarak dinlenmek için geriniyordu. Laurent tam kadının kar ısına

oturmu , bir taraftan arkada ıyla konu up sigara içerken bir taraftan da ona bakıyordu. Bu manzaradan kalbi çarpmaya, sinirleri harekete gelmeye başladı. Ak ama kadar oradan ayrılamadı,

(*) arap Tanrısı Bakus'un esrarının ayinini yapan rahibe.

ak amleyin kadını aldı, evine götürdü. Bir seneye yakın bir zaman onu metres olarak yanında alıyordu. Zavallı kızca ız, Laurent'i güzel buldu u için sevmeye ba lamı tı. Sabahleyin erkenden modellik etmek için çıkıp gidiyor, ak amları muntazaman aynı saatte geliyordu. Kendi kazandı ı para ile yiyip, içip, giyiniyor, böylece Laurent'e on para bile masrafı olmuyordu. O da onun nerelere gitti ini, neler yaptı nı merak bile etmiyordu. Bu kadın hayatına daha fazla bir denge getirmi ti. Laurent bu kadını, bedeninin sa lık ve esenli i için gereken bir e ya gibi kabul etmi ti. Onu sevip sevmedi ini hiç dü ünüyor, The rese'e sadakatsizlik etti i hiç aklına gelmiyordu. Kendini daha düzgün daha mutlu hissediyordu, i te o kadar.

Bu sıralarda Therese'in matem bitmi ti. Genç kadın açık renk giysiler giymeye başladı, sonunda bir ak am Laurent onun güzelle mi , gençle mi oldu unu fark etti. Fakat onun yanında sürekli bir sıkıntı hissediyordu. Bir süredir Therese'in ate li halini, durup dururken ne elenip kederlendi ini, garip garip heveslere kapıldı nı görüyordu. Onda gördü ü bu kararsızlık Laurent'i korkutuyordu; zira bu hallerden onun iç karı ıklı nı, mücadelesini kısmen ke fediyordu. Kendi rahatını bozmak tehlikesinden son derece korktu u için tereddüt etmeye başladı. imdi isteklerini ılımlı bir ekilde doyurarak rahatça ya ıyordu. Bir zamanlar ihtiraslı muhabbetinin kendini deliye çeviren asabi bir kadına ba lanarak ya amının dengesini bozmaktan çekiniyordu. Esasen bütün bu eyleri muhakeme ile de il, Therese'e sahip olursa kar ıla aca ı sıkıntıları sezgi yoluyla hissediyordu.

Bu içten çökö sırasında onu sarsan ilk darbe, sonunda evlilik dü ünmesi gerekti i oldu. Camille öleli on be aya yakın olmu tu. Bir an için Laurent hiç evlenmemeyi, Therese'i bırakıp ucuz ve mültefit a kı kendisine yeten model kadını alıkoymayı dü ündü. Sonra da bir hiç için adam öldürmü olamayaca nı hatırına getirdi; cinayeti hatırlayarak imdi onu rahatsız eden bu kadına tek ba ına sahip olabilmek için harcadı ı büyük çabalanan, müthi gayretleri dü ündükçe onunla evlenmezse bu cinayetin lüzumsuz yere, merhametsizce i lenmi olaca nı dü ündü. Karısını elde etmek için bir adamı nehirde bo mak, on be ay bekledikten sonra vücudunu atölyelerde te hir eden bir kadınla ya amaya karar vermek Laurent'a pek gülünç göründü. Zaten Therese'e kardı ve korkunç bir ba ile ba lı de il mi idi? Therese onundu. Suç orta ndan korkuyordu, onunla evlenmezse, Therese kıskançlık öç almak için gidip hepsini anlatabilirdi. Bütün bu dü ünceler Laurent'ın kafasının içinde çarpı ıyordu. çine ate bastı.

Bu sıralarda model kadın da birdenbire Laurent'ı bıraktı. Bir pazar eve dönmedi; herhalde daha sıcak, daha rahat bir yer bulmu tu. Laurent buna pek üzülmedi. Ne var ki geceleri yanında bir kadının bulunmasına alı mı tı, birdenbire bir bo luk hissetti. Sekiz gün sonra sinirleri kopacak kadar gerildi. Tekrar gecelerce gelip dükkânda oturmaya, Therese'e gözlerinde çabucak yanıp sönen pırıltılarla bakmaya başladı. Uzun uzun okudu u romanla

rın etkisiyle heyecan içinde olan genç kadın bu bakımların altında sararıp soluyor, kendinden geçiyordu.

Kayıtsız ve tiksintiyle dolu olarak geçen bir senelik bir bekleyimin ardından yeniden arzu ve heyecan duymaya başladılar. Bir akşam Laurent dükkânı kapatırken Therese'i geçitte biraz tuttu, ateşli bir sesle:

İster misin? Bu akşam odana geleyim mi? diye sordu.

Genç kadın ürkmü gibi bir hareket yaptı:

Hayır... hayır... bekleyelim... ihtiyatlı olalım.

Uzun zamandır bekliyorum... Beklemekten bıktım, seni istiyorum.

Therese, Laurent'a delice baktı. Yüzü, elleri ateş gibi yanıyordu. Biraz tereddüt eder gibi göründü, sonra birdenbire:

Evlenelim, senin olacağım dedi.

XVII

Laurent geçitten gergin bir ruh hali, huzursuz bir bedenle ayrıldı. Havanın sıcaklığı, Therese'in onayı eski ihtirasını alevlendirmişti. Gökyüzünün bütün serinliğini yüzünde duyabilmek için apkasını eline aldı, kaldırımların üstünde yürümeye başladı.

Saint Victor sokasında, kaldırımların yerin kapısına geldiği zaman yukarıya çıkıp yalnız kalmaktan korktu. Anlatılmaz çocukça bir korkuyla yukarıda odasında bir adamın saklı olduğunu düşünmeye başladı. İmdiye kadar hiç böyle bir korkunun pençesine düşmemişti. Bu garip korkunun nedenini araştırmaya bile çalışmadı. Bir meyhaneye girdi. Gece yarısına kadar, bir masa başında koca koca arap bardaklarını devirip oturdu. Therese'i düşünüyordu. Kendisini bu akşam odasına almak istemeyen genç kadına kızılıyordu. Therese'le beraber olaydı böyle korkmayacaktı. Meyhaneciler dükkânı kapadılar, Laurent'i kapı dışarı ettiler. Kibrit istemek için otele girdi. Otelin idare odası birinci katta idi. Halbuki amdanını alabilmesi için Laurent'ın uzun bir yoldan geçmesi, birkaç basamak merdiven çıkması gerekiyordu. Bu zifiri karanlık yolla merdiven onu korkutuyordu. Bu akşam zili çalmaya da cesaret edemiyordu, mahzen kapılarının arkalarında katiller saklanmışlar, geçerken birdenbire çıkıp boğazına sarılacaklarmı gibi geliyordu. Sonunda zili çaldı, bir kibrit çaktı, yoldan geçmeye karar verdi. Kibrit söndü. Laurent kaçmaya cesaret edemedi orada hareketsiz kalakaldı, ellerinin titremesine yol açan korkunç bir heyecanla kibritleri rutubetli duvara sürtüyordu. Birtakım gürültüler, ayak sesleri iğir gibi oluyordu. Kibritler parmaklarının arasında kırılıyordu. Sonunda birini yakabildi. Kibritin ucundaki kükürt Laurent'ın sıkıntısını arttıran bir yavaşlıkla yanıp tahtasını tuttu. Kükürdün soluk, mavimsi, titrek ışığında Laurent son derece korkunç şekiller görür gibi oldu. Nihayet kibrit tamamıyla tuttu, alevi parladı. Laurent'ın içi biraz rahatladı, kibriti söndürmemeye çalışarak dikkatle yürüdü. Arap mahzeninin önünden geçmek gerektiğinde karşı taraftaki duvara yapıtı, mahzenin önünde onu alabilirdi diye korkutan bir gölge yığını vardı. Nihayet otelin yönetim odasına giden birkaç adımlık yolu da hızla geçti. Amdanını eline aldı ve zaman biraz rahatladı. Öteki katları amdanı yukarı kaldırıp geçeceği yerlerin bütün köşelerini aydınlatarak

daha yava a ıktı. Elde ı ık merdivenden çıkarken olu an kocaman ve garip gölgeler önünde oyna maya ba layınca; Laurent belli belirsiz bir i kence duygusu duydu. Yukarı kınca kapısını açtı. eri girip kapıyı kapadı. ık i i yata ına bakmak, birisinin saklanıp saklanmadı ını anlamak için odanın her tarafını inceden inceye ara tırmak oldu. Birinin içeri atlamaması için tavan penceresini kapadı. Gereken nlemleri aldıktan sonra, bu korkaklı ına kendi de a ırarak soyunma a ba ladı. ocuklu una gülümsedi. imdiye de in hiç böyle korkaklık etmemi ti. Bu anı korku krizinin nedenine bir anlam veremiyordu.

Yattı. Yata ının ılık örtüleri arasında korkudan unuttu u Therese'i yeniden d nmeye ba ladı. Gözlerini ısrarla kapayıp uyumaya çalı masına ra men d ncelerinin faaliyetine, bir fikirden ötekine atlamasına, Therese ile evlenmesinin kârlı bir i olaca ını hatırına getirmesine engel olamadı. Arada sırada yata ında dönüyor, kendi kendine "artık d nmeyeyim de uyumaya bakayım, daireye gitmek için yarın sekizde kalkmam lazım" diye söyleniyor, uykuya dalabilmek için gayretler sarfediyordu. Fakat d nceler birbirini izliyor, muhakemesinin gizli faaliyeti tekrar ba lıyordu. Evlenmesinin zorunlu oldu unu, arzusu ile ihtiyatının Therese'e sahip olmanın, biri lehinde di eri aleyhinde yürüttükleri kamtları kafasının içinde iyice yerle tiren bir nevi buhranlı bir hlye içindeydi.

Uyuyamadı ını, uykusuzluktan da sinirlerinin iyice bozuldu unu görerek arkası üstü döndü, gözlerini alabildi ine açtı. Zihnini Therese'in hatırası kaplasın diye serbest bıraktı. Dengesi bozulmu , eski ate li tutkusu yine onu sarsmaya ba lamı tı, aklına yataktan kalkıp Pont Neuf geçidine gitmek geldi. Parmaklı ı açacak, merdivenin küçük kapısını vuracak, Therese de onu içeri alacaktı. Bu d nceyle kanı beynine çıkıyordu.

Hlyaları, a ırtacak kadar netti. Kendinin sokaklardan, evlerin önünden çabucak geçti ini görüyor, " u sokaktan gidersem, u dört yol a zından geersem daha çabuk varırım" diye söyleniyordu. Sonra geçidin parmaklı ı gıcırıyor, Laurent, yapay takılar satan kadın görmeden bir an evvel Therese'in yanına gidebilmek için dar, bo ve karanlık geçitte ilerliyor, sonra da kendini kezlerce geçti i o küçük merdivende buluyordu. Orada o eski yakıcı sevinci, haz veren heyecanları, o günahın zevkini hissediyordu. Anıları bütün duygularını etkileyen gerçeklere dn yor, geçidin yavan kokusunu duyuyor, yapı kan duvarlara tutunuyor, kımıldayan gölgeleri görüyordu. Arzuladı ı kadına böyle korku içinde yakla ırken, arzularının doyuma ula tı ını hissederek merdivenin, her basama ını soluklarını tutarak kulak kabarta kabarta çıkıyordu. Nihayet kapıyı tıkırdatıyor, kapı açılıyor ve Therese bembeyaz giysileriyle orada onu bekliyordu.

D nceler gözünün önünde gerçek görüntüler halinde geçit yapıyordu. Gözlerini karanlı a dikmi bütün bunları görüyordu. Sokaklarda gidi inden, geçide girip dar merdivenden çıkı ımdan sonra Therese'i hararetli ve solgun bir halde gördü n hayal etti i anda: "Gitmeliyim beni bekliyor" diye mırıldanarak yataktan fırladı. Yaptı ı bu ani hareket gözünün önündeki hayali kovdu. Ayakları yerin so uklu una de ince ürktü. Bir an plak ayak kulak kabartarak ortalı ı dinledi. Sofada birtakım gürültüler duyuyormu gibi geldi. Therese'e gidecek olursa yeniden a a ıdaki

mahzenin kapısının önünden geçmesi gerekecekti. Bu dü ünceyle sırtından so uk bir ürperti geçti: korkmaya ba ladı. Aptalca ve ezici bir korkuydu bu. Odasına ku ku dolu bakı larla göz gezdirdi, yer yer ı ıklar görülüyordu. Tela lı bir sıkıntıdan gelme bir ihtiyatla yata ına girdi. Kendini tehdit eden bir silahtan, bir bıçaktan ka çıyormu gibi büzülüp gizlendi.

Kanı beynine hücum etti. Boynu yanıyordu, elini götürdü, parmaklarının altında Camille'in ısırđı ı yeri hissetti.

Bu yarayı neredeyse unutmu tu. Onu tekrar böyle elinin altında duyunca deh ete dü tü. Yara sanki etini kemiri yordu. Elini hemen çekti, fakat onun, boynunu oydu unu duyuyordu. Tırna ının ucuyla yarayı hafifçe ka ımak istedi, yanıklık fazlalata tı; derisini paralamamak için ellerini iki büklüm dizlerinin arasına sıkı tırdı. Boynu oyula oyu la, korkudan di leri çarpa çarpa, kaskatı oldu, öfkesinden ta kesildi.

imdi dü ünceleri korkunç bir inatla Camille'e takılmı tı. imdiye de in Camille geceleri onu rahatsız etmemi ti. Fakat i te Therese'i dü ünme, kocasının hayaletinin kar ısına dikilmesini neden oluyordu. Katil artık gözlerini açmaya korkar olmu tu. Odanın bir kö esinde Ca mille'i görece ini sanıyordu. Bir an geldi ki karyolası garip bir surette sarsılıyor gibi geldi. Camille gizlenmi de onu dü ürüp ısırılmak için karyolayı böyle sarsıyormu zan ' netti. Korkudan saçları havaya dikildi, ilteye sarıldı. Sarsıntı giderek artıyor gibiydi.

Nihayet karyolanın kıpırdamadı ını gördü, yata ının içinde oturdu, amdanı yaktı, budalalık etti ini anlıyordu. Hararetini söndürmek için bir bardak dolusu su. içti. "Meyhanede içmekle yanlı yaptım" diye dü ündü. "Bu gece neyim var bilmiyorum. Aptallık bu. Bugün dairede azar i itece im. Hemen yatıp uyumalıyım, böyle saçma sapan eyler dü ünmemeliyim, bunlar beni uykusuz bırakıyor., uyumahyım..." I ı ı yeniden söndürüp ba ını yastı a gömdü. Biraz fe rahlamı tı. Bir ey dü ünmemeye, artık korkmamaya karar verdi. Yorgunluk sinirlerini gev etmeye ba lamı tı.

Her zamanki a ır ve derin uykusuyla uyuyamadı, uykuyla uyanıklık arasında bir dalınlı a daldı. Sadece uyu mu gibi tatlı ve zevkli bir sersemlik içine dalmı gibiydi. Uyurken bedeninin varlı ını hissediyordu. Zihni uyanıktı; dü üncelerini kovmu , uyanmasının önüne geçmi ti. Sonra büsbütün dalınca, kuvveti kalmayıp, iradesi elinden gidince dü ünceler yava ça geri geldi. Bitkin varlı ına egemen oldular. Rüyalar yine ba ladı; Therese'le aralarındaki yolu yine geçti: A a ı indi, mahzenin önünden ko arak geçti; kendini sokakta buldu; gözleri açıkken yürüdü ü bütün yolları izledi. Pont Neuf geçidine girdi küçük merdivenden çıktı; kapıyı tıkırdattı, fakat beyaz giysili genç kadın, Therese'in yerine kapıyı çırılçıplak Camille açtı; tıpkı morgta gördü ü gibi, feci bir surette de i en ekli, yeme il rengiyle Camille! Ceset, Laurent'a kollarını uzatıyor, beyaz di lerinin arasından kapkapa dilinin bir ucunu göstererek pis pis gülüyordu.

Laurent bir çı lık kopardı, sıçrayarak uyandı. Buz gibi tere batmı tı. Yorganı tekrar gözlerine kadar çekti, kendi kendine hiddetleniyor, küfürleri basıyordu. Yeniden uyumak istedi.

Az önceki gibi son derece güçlükle daldı. radesi uykuyla uyanıklık arasında elinden gidince, yine yola koyuldu. Sabit fikrinin onu sevketti i tarafa döndü: Therese'i görmek için ko tu, fakat yine kapıyı açan o bo ulmu cesetti.

Zavallı sefil deh et içinde yata ında oturdu. u sabit hayalden kurtulmak için her eyi verirdi. Dü üncelerini ezecek kur un gibi a ır bir uyku istiyordu. Uyanık oldu u sürece canına kıydı ı adamın hayaletini kovacak gücü vardı. Fakat ruhunun idaresini yitirdi i andan itibaren, ruhu onu zevke do ru götürürken korkuya da sürüklüyordu. Tekrar uyumayı denedi. Aynı kâbuslu dalgınlık, aynı sıçrayarak uyanmalar birbirini izledi. Kudurmu bir inatla hep Therese'e gidiyor, yine Camille'in cesediyle kar ıla ıyordu. On kezden fazla aynı yolculu u yaptı. Ate gibi yanan bedeniyle aynı yollardan yürüdü. Aynı eyleri hissetti, inceden inceye bütün ayrıntılarıyla aynı hareketleri yaptı. Ve on kezden fazla metresini kucaklamak için uzattı ı kollarının arasında o bo ulmu cesedi buldu. Her seferde onu soluk solu a bitkin bir halde uyandıran aynı korkunç sonuç, arzusunun cesaretini kırmıyordu. Uykuya dalar dalmaz arzusu Camille'in bo ulan korkunç cesedini unutuyor, bir kadının yumu ak ve sıcak bedeninin pe inden ko uyordu. Laurent, belki bir saat kadar sürekli yinelenen ve her sıçrayı ta giderek artan bir korkuyla onu kırıp geçiren karabasanların içinde kaldı.

En son geçirdi i sarsıntı öyle iddetli oldu ki artık daha fazla mücadele etmemeye karar verdi. Sabah oluyordu, gökyüzünün kül rengi beyazlı ında dört kö e bir parça gösteren damın penceresinden içeriye solgun kur uni bir aydınlık giriyordu. Laurent için için hırslanarak yava ça giyinmeye ba ladı. Uyuyamadı ı için öfkeleniyor, imdi çocukça buldu u böyle bir korkuya kapıldı ı için kızıyordu. Pantolonunu giyerken kollarına, bacaklarına masaj yapıyor, geçirdi i sı kıntıu gecedен karmakarı ık bir hale gelen yüzünü sıvazlayarak kendi kendine söyleniyordu:

Böyle eyler dü ünmemeliydim. O zaman uyur imdi de dinlenmi , dipdiri olurdum. Ah Therese dün ak am isteseydi. Therese dün ak am benimle beraber yatsay dı...

Laurent, korkusunu Therese'in engelleyebilece ini dü ününce biraz sakinle ti. Bir daha böyle bir gece geçirmekten çok korkuyordu.

Yüzüne su serpti, saçını taradı. Bu hareket ba ını biraz serinletti, son korkularını da da ıttı. imdi daha rahat yargılıyor, vücudunda hissetti i a ırı yorgunluktan ba ka bir ey duymuyordu. Giyinirken:

Ben korkak bir insan da de ilim, diye söyleniyordu. Camille'den çekindi im yok. Bu zavallının karyolanın altında saklandı ını zannetmek pek saçma. Fakat belki de her gece böyle bir dü ünüye kapılaca ım tutar. Muhakkak hemen evlenmeliyim. Therese beni kollarına aldı ı zaman artık Camille'i aklıma getirmem. Boynuma sarı lir, ben de artık orada hissetti im o müthi acıyı duymam. u yaraya bir bakayım hele...

Aynaya yakla tı, boynunu uzattı baktı. Yara, soluk pembe renk almı tı. Laurent, Camill'in di lerinin izini görünce birden heyecana kapıldı. Kan ba ına kadar çıktı.

Tam o sırada garip bir olay oldu. Kanın yukarıya hücumundan yara kızıl bir renk aldı, kanlandı, Laurent'ın besili ve beyaz boynunda kıpkırmızı açıldı. Aynı zamanda Laurent binlerce i ne batırıyorlarmı gibi bir yangı duydu. Hemen gömle inin yakasını kaldırdı:

Haydi ordan! dedi. Therese onu iyi eder, birkaç öpücük yeti ir... Amma da aptalım ha!.. Neler dü ünüyo-
rum!

apkasını giydi, a a ı indi. Hava almaya, yürümeye ihtiyacı vardı. Mahzenin kapısının önünden geçerken gülümsedi. Aynı zamanda kapının çengelinin sa lamı na baktı. Dı arı çıktı, sabahın serinli inde, تنها sokaklarda a ır adımlarla yürüdü. Saat, be sıralarıydı. Zor bir gün geçirdi. Ö leden sonra dairede bastıran uyku ile mücadele etmek zorunda kaldı. A ırla an, a rıyan ba ı bütün çabasına kar ın önüne dü üyordu, eflerinden birinin ayak sesini duyunca önüne dü en ba ını birdenbire kaldırıyordu. Ak amleyn pek yorgun oldu u halde gidip Therese'i görmek istedi. Onu kendi gibi yorgun, bitkin ve ate li gördü.

Laurent oturdu u zaman Mme. Raquin:

Zavallı Therese'ci imiz fena bir gece geçirdi, dedi. Kâbuslar içinde sabaha kadar uyuyamadı galiba, kaç kere ba ırdı ını duydum, bu sabah hastadan farksızdı. Halası konu urken Therese, Laurent'e bakıyordu. kisi de korkularının ortak oklu unu ke fettiler. Çünkü ikisinin de yüzünde aynı asabi ürperti dola tı. CamiUe'e kar ı birle ecekleri zamanı saptamak için bakı larıyla birbirlerine yalvararak saat ona kadar öteden, beriden konu up durdular.

XVIII

Therese'de bu sıkıntılı geceyi Camille'in hayaletiyle geçirmi ti.

Laurent'in bir seneden fazla süren kayıtsızlı ından sonra birdenbire hararetle bulu mak teklifinde bulunması, Therese'i adamakıllı sarsmı tı. Yalnız kalıp da yata ına girdi i zaman yakında evlenmesi gerekti ini dü ününce, içini bir eyler kemirmeye ba ladı. Uyuyamamanın verdi i rahatsızlık içinde Camille'in bo ulmu cesedi kar ısına dikildi, o da Laurent gibi korku ile arzu arasında çırpındı, onun gibi â ı ının kollarında böyle korkmayaca ını, böyle ıstırap çekmeyece ini dü ündü. Bu erkek de, bu kadın da aynı zamanda, kendilerini korkunç a klarına iade eden asabi rahatsızlı ı duymu lardı. Aralarında bir kan ve ehvet ili kisi olu mu tu. Aynı eylerden korkuyorlar, kalbleri bir nevi birle meyle aynı üzüntülerden sıkılıyordu. O zamandan itibaren sevinci de kederi de duymak için tek beden, tek ruh haline geldiler. Bu katılım bu kar ılıklı anla ma ço u kez asabi sarsıntılarını iddetle birbirine yakla tırdı ı kimselerde görülen psikolojik ve fizyolojik olaylardır. Laurent de Therese de, bir yıldan fazla zamandır ellerini kollarını birle tiren perçinli zinciri pek duymamı lardı; cinayetın bunalımlı, müthi günlerini izleyen yorgunlu un arasında, bu iki suçlu tiksintiyle sükûn ve unutmaya ihtiyacı içinde özgür olduklarını sandılar, demirden bir ba ile ba lı olduklarına inanmadılar. Aralarındaki zincir gev emi yerlerde sürünüyor, onlar da dinleniyorlardı. Bir tür mutlu bir a kınlık içinde ba kalarını sevmek, ya amak istediler. Ama olayların itimiyle bir

gün gelip de birbirlerine yeniden ate li sözler söylemeye ba layınca zincir iddetle gerildi, öyle bir sarsılma ile sarsıldılar ki artık sonsuza dek ba lı olduklarını anladılar.

Ertesi günden itibaren Therese i e ba ladı. Laurent'la evlenmek için gizli gizli u ra tı.

te bu i , tehlikeli güç bir i ti. Â ıklar bir açık vermektten, ku ku uyandırıp Camill'in ölümünden çıkarları oldu unun çabucak ortaya çıkmasından ödleri kopuyordu. Kimseye evlilikten söz edemeyeceklerini bildikleri için gayet akıllıca bir plan tasarladılar, kendilerinin teklif edemedikleri durumu bizzat Mme. Raquin'le per embe konuklarına teklif ettirmeyi dü ündüler. Bu saf adamlara Therese'i tekrar evlendirmek fikrini vermek, bu fikrin de yine kendilerinden geldi ine onları inandırmak gerekirdi.

Bu komedyayı oynamak uzun ve nazik bir i oldu. Therese de, Laurent de rolleri payla tılar; son derecede bir ihtiyatla ilerliyorlar, en küçük bir hareketi, en ufak bir sözü hesaplıyorlardı. çlerinden de sınırlarını geren ve sert le tiren bir sabırsızlık içinde idiler.

Sürekli kızgın ya adıkları halde güler yüz gösterip sakin tavırlar almak için bütün alçaklıklarını kullanmaları gerekiyordu.

i bir an önce tamamlamak istemelerinin nedeni artık birbirlerinden ayrı, yalnız ya ayamaz olu larındandı. Bo ulan Camille, onlara her gece görünüyordu. Her gece uykusuzluktan sanki ate ten bir yatakta yatıyorlar, vücutlarını da layan kızgın ma alarla yata ın içinde dört dönüyorlardı. çinde buldukları bu gerginlik her gece önlerine korkunç hayaller dikeyor, her ak am kanlarının ate ini bütün bütün körüklüyordu. Ak amın karanlı ı basınca Therese odasına çıkmaya korkuyor, ı ı ı söndürür söndürmez acayip ı ıklar, hayaletlerle dolan bu koca odada sabaha kadar yalnız ba ına kalmaktan deh etli i kence çekiyordu. Gözlerini açık tutabilmek için mumu söndürme yip uyanık durmak istedi. Fakat yorgunluktan gözkapak ları dü er dü mez kar ısında karanlık içinde Camille'i görüyor, sıçrayarak gözlerini tekrar açıyordu. Ertesi gün gündüz uyudu u birkaç saatlik uyku ile bitkin bir halde sürükleniyordu. Laurent'a gelince, mahzenin önünden geçerken korku duydu u ak amdan beri adamakıllı korkak bir insan olmu tu. Eskiden algılaması olmayan bir hayvan gibi güvenlik içinde ya ardı. imdi en ufak bir gürültüden titriyor, küçük çocuklar gibi sapsarı kesiliyordu. Ani bir titreme ile vücudu sarsılmı tı bir kez, artık bu hal ondan gitmiyordu. Geceleri Therese'den daha fazla ıstırap duyuyordu. Korku bu gayretsiz, ruhsuz vücutta derin izler bırakmı tı. Her ak am, korkunç ku kularla güne in batmasına bakıyordu. Kaç kez evine girmemek, bütün geceyi bombo sokaklarda dola arak geçirmek istedi. Bir kere bardaktan bo anırcasına ya mur ya arken sabaha kadar bir köprünün altında yattı; ü ümü , büzülmü bir halde, rıhtıma çıkmak için aya a kalkmaya cesaret edemeden altı saat kadar yanı ba ından akan kirli suya baka baka orada kaldı; bazen korkusundan yere yatıp topra a yapı ıyordu. Köprünün altından bir sürü bo ulmu insanın, suyun akıntısına kapılıp sıra sıra geçtiklerini görüyor gibi oluyordu. Yorgunluktan kendinden geçti i zaman afak sökünceye kadar korkunç humma nöbetleri içinde çırpınıyordu. Aynı kâbus

ısrarla pe ini bırakmıyordu. Sürekli, Therese'in ate li kollarından Camille'in buz gibi yapı kan kollarına dü üyordu. Metresinin sıcak bir çember gibi onu kucaklamasını dü lerken, Camille'in çürümü gö sünde buz gibi bir sarma madan ba kasını görmüyordu. Zevkle tiksinden, üstünde art arda bıraktı ı eki, a k dolu sıcacık kollardan bataklıkta çürümü bir cesedin kollarına dü mesi Laurent'ı mahvediyor, solu unu kesiyor, bo azına bir yumru un oturmasına neden oluyordu.

Â ıkların korkuları her gün biraz daha artıyor, her gün kâbusların sıkıntısı onları deliye döndürüyordu. Uykusuzlu u yok edebilmek için ancak öpücüklerine güveniyorlardı. htiyat olmak üzere bulu maya cesaret edemiyorlar, evlenecekleri günü, bahtiyar bir geceden sonra gelen bir kurtulu günü gibi bekliyorlardı.

Böylece sakin bir uyku uyuyabilmek için duydukları bütün arzuyla birle meyi istiyorlardı. Birbirlerine kar ı kayıtsız buldukları sıralarda ikisi de kendilerini cinayet i lemeye sevkeden bencil ve ihtiraslı nedenleri göz ardı edip evlenmek hususunda tereddüt etmi lerd. Ate yeniden vücutlarını sarınca, akıllarınca yasal bir evlenmeyle kavu acakları zevkleri tatmak için hodbinlik ve ihtiras hisleri içinde bir zamanlar Camille'i öldürmelerine yol açan nedenleri yeniden gördüler.

Zaten açıktan açığı a, birle mek için verdikleri büyük kararda, korku da vardı. çten içe bir endi e duyuyorlardı. Sanki derin bir uçurumun korkunç cazibesine tutulup birbirlerinin üstüne abartmı lardı. Kar ılıklı e ilmi ler, sarılmı lar, sessiz duruyorlar, oysa ate li bir ehvetin ba döndürücü zevki onları güçten dü ürüyor, onlara sukutun cinnetini veriyordu. Fakat imdi buldukları durumda, bu sıkıntılı a amasında, bu mütereddit arzuların içinde gelecek için a k dolu, sakin, sevinçli günler hayal etmenin gerekti ini hissediyorlardı. Birbirlerinin önünde titredikçe atılacakları uçurumun derinli ini daha fazla görüyorlar, bunu gördükçe de kendi kendilerine mutluluk vaat etmek için fırsat arıyorlar, evlenmelerini hazırlayacak olayları yaratıyorlardı.

Therese bilhassa yalnızlıktan korktu u, bedeni de Laurent'ın kuvvetli sevgisini iddetle istedi i için evlenmek istiyordu. Tutsa ı oldu u sinir krizleriyle deliye dönüyordu. Daha do rusu fazla muhakeme etmeden, kafası okudu u romanların etkisiyle karmakar ık, haftalardan beri uykusuz geçen gecelerden ayaklanan sinirleriyle kendini ihtirasa atıyordu.

Daha kaba tabiatlı olan Laurent, korkularıyla arzularına teslim olup kararında isabet etti ine inanmak istiyordu. Therese'le evlenmesinin kesinlikle gerekti ini, artık tam anlamıyla mutlu olmak zamanının geldi ini kendi kendine kanıtlayıp nereden geldi ini bilmedi i endi elerini da ıtmak için eski hesapları ortaya koyuyordu.

Jeuços se köylüsü olan babası ölmemekte inat ettikçe mirasını uzun zaman beklemek gerekti ini dü ünüyordu. Hatta bu mirasın babasının yanında çiftçilik yapan, toprakta onunla beraber çalı an amcasının o ullarından birinin cebine girmesi ihtimalinden de endi e ediyordu. Böyle olunca Laurent daima para sıkıntısı çekecek, tavan arasında, fena yerlerde kadınsız yatacak, karnım da ucuz yemeklerle doyuracaktı. Zaten bütün ömrünce çalı madan ya amayı aklına koymu tu. Dairede çok fazla sıkılmaya ba lamı tı. Ona teslim ettikleri en ufak bir i , tembelli inin yüzünden koca bir yük gibi geliyordu. Bütün dü üncelerinde hep en büyük iste inin hiçbir i yapmamak

oldu u sonucunu çıkarıyordu. O zaman, Therese'le evlenip artık hiç çalı mamak için Camille'i öldürdü ünü hatırlıyordu. Cinayeti i lemesinde metresine yalnız ba ına sahip olmak arzusunun büyük etkisi vardı; fakat asıl onu cinayete sevke den ey Camille'in yerine geçip onun gibi bakılmak, günün her saatinde sonsuz bir mutluluk tatmaktı. Salt a k yüzünden bu i i yapsaydı, bu kadar korkaklık, bu kadar ihtiyat gösteremezdi. Gerçekten de cinayet i lemekle ya amını çalı madan ve rahat geçirmeyi sa lamak iste ini, sürekli doyurmak istemi ti. uurunun altında gizli kalan ya da kendi kendine itirafetti i bütün bu dü ünceler aklına geliyordu. Kendine cesaret vermek için Camille'in ölümünden beklenen istifade zamanının artık geldi ini yineleyip duruyordu. Biricik ya amında elde edece i kârları, duyaca ı mutlulu u gözünün önüne getiriyordu: Daireden ayrılacak, güzel,"tembel bir ya am sürecektir, yiyip içecek; uykuya doycak, kanının, sinirlerinin dengesini sa lamak için de elinin altında hep ate li bir kadın bulunacaktı. Yakında Mme. Raquin'in kırk bin kadar frangına da konacaktı. Zira zavallı ihtiyar kadın her gün ölüme biraz daha yakla ıyordu; sonunda kendisine mesut bir ya ayı yaratıp her eyi unutacaktı. Therese'le aralarında evlenmeye karar verdikleri andan itibaren her saat Laurent bunları dü ünerek daha ba ka çıkarları ara tırıyor, vurdumduymazlık içinde kendisini Camille'in karısıyla evlenmek zorunda bırakan yeni bir kanıt buldukça ne eleniyordu. Fakat ümitlenmek için bo una gayret sarfediyor, bo una tembellik ve zevkle dolu bir hayat hayal ediyordu; daima vücudunu ü üten ürpertiler, zaman zaman sevincini kursa ında bırakan sıkıntılar hissetmekten kendini alamıyordu.

XIX

Bununla beraber Therese'le Laurent'in el altında çalı malarının ürünleri olu maya ba lamı tı. Therese son derecede içine kapanık ve hüznü bir tavır takınmı tı. Bu hal Mme. Raquin'i meraklandırdı. htiyar kadın ye enini böyle kederlendiren eyin ne oldu unu ö renmek istedi. O zaman genç kadın teselli bulmaz dul rolünü oynamakta büyük bir maharet gösterdi. Can sıkıntısından, bezginlikten, asabi a rılardan açıkça söz etmeden onlara belli belirsiz de indi. Halası sorularıyla onu sıkı tırdıkça "iyiyim" diye cevap veriyor, neden a ladı ım, onu böyle yıldırın eyi bilmedi ini söylüyordu. Bunlar da devamlı iç sıkıntılar, yürekler parçalayan renksiz gülümseyi ler, sürekli acının ve bombo bir hayatın ezici suskunlu uydu. Böyle bilinmez bir hastalıktan yava yava ölüyormu gibi kendi içine çekilen genç kadının kar ısında Mme. Raquin ciddi tela a dü tü. Dünyada ye eninden ba ka kimsesi yoktu. Ölürken gözlerini kapaması için, her gece Allaha bu çocu u kendisine ba ı lamasını yalvarıyordu. htiyarlık döneminin bu son muhabbetine biraz da duyarsızlık kar ı ıyordu. Ya amasına yardım eden bu zayıf teselliler içinde Therese'i kaybetmek, rutubetli dükkânın bir kö esinde yalnız ba ına ölmek olasılı ı aklına geldikçe vurulmu a dönüyordu. Artık gözünü Therese'den ayırmaz oldu. Genç kadının kederini korku içinde incelemeye ba ladı, kendi kendine ye eninin bu sessiz üzüntüsünü geçirebilmek için neler yapabilece ini dü ündü.

Böyle kötü ko ullar içinde ihtiyar dostu Michaud'nun fikrini almayı uygun gördü. Bir per embe ak amı Michaud'yu dükkânda alıkoydu. Endi elerini anlattı. htiyar adam eski mesle i icabı do rudan do ruya:

Vallahi ben de Therese'in epey zamandır surat astı nın farkındayım, dedi. Yüzünün de kederli ve sapsarı bir halde olmasının sebebinin biliyorum.

Mme. Raquin:

Biliyor musunuz? diye sordu. Çabuk söyleyin. Ah bir çaresini bulabilsek!..

Michaud gülerek:

Çaresi basit! diye cevap verdi. Ye eniniz sıkılıyor, çünkü iki seneye yakın bir zamandan beri ak amlan odasında yalnız. Koca istiyor, gözlerinin içine bakınca bu anla ılır.

Eski komiserin dobra dobra söyledi i bu sözler Mme. Raquin'e pek acı geldi. O korkunç Saint Ouen kazasından beri kalbinde kanayan yaranın genç dulun kalbinde de aynı iddetle, aynı acı ile kanadı nı zannediyordu. O lu öldükten sonra ye enine artık ba ka kimse koca olamaz diye dü ün mü tü. Fakat i te Michaud kaba kaba gülerek onun kocasızlık yüzünden hastalandı nı söylemi ti. Giderken de:

Evlendirin, daha çok eriyip bitti ini görmek istemezseniz bir an önce evlendirin onu. Benim fikrim bu... Aziz Mme. R. hem inanınız iyi bir fikir bu... demi ti.

Mme. Raquin o lunun çoktan unutulmu olmasına çabucak alı amadı. İhtiyar Michaud, Camille'in adını bile anmadan Therese'in hastalı ıyla alay ediyordu.

Zavallı anne sevgili evladının anısını yüre inin derinli inde saklayanın yalnız kendisi oldu unu anladı. A ladı. Ona, Camil le ikinci defa olarak öldü gibi geldi.

yice a layıp, üzüntüden yorgun bir hale geldikten sonra ister istemez Camil le'i ikinci defa öldüren bir evlenme pahasına bir parça saadet elde etmek fikrine kendini alı tırdı. Dükkânın buz gibi sessizli i içinde bitkin ve kederli Therese'le kar ı kar ıya gelince içine fenalıklar geliyordu. Devamlı bir üzüntü içinde ya amaktan acı bir lezzet duyan kuru ve katı ruhlu insanlardan de ildi. Onda fedakârlık, yumu aklık, hislerini meydana koyan, hatır, gönül alan iyi kadın hali vardı. Ye eni dükkânda hiç konu madan, gündün güne zayıflıyordu.

Böyle zayıflayarak, sapsarı bir halde oturdukça hayat Mme. Raquin için tahammül olunmaz bir hale geliyor, dükkân bir mezara dönüyordu. Ölünceye kadar rahatça ya ayabilmesi için etrafında biraz canlılık, biraz sevgi, biraz tatlı ve ne eli eyler istiyordu. Bu uuru dı ndaki istekler ona Therese'i tekrar evlendirmek fikrini kabul ettirdi. Hatta o lunu bile biraz unuttu. Sönük hayatında bu olay bir uyanıklık bir emel gibi zihninin yeni bir me guliyeti oldu. Ye eni için koca arıyordu. Bütün dü ün cesini kaplayan imdi bu idi. Koca seçmek i i mühim bir i ti. Zavallı ihtiyar kadın Terese'i bizzat kendi bahtiyarlı nı da sa lamak suretiyle evlendirmek istiyordu. Zira genç kadının yeni kocası son ihtiyarlık günlerine bir huzursuzluk getirir diye endi e ediyordu. Bir yabancıнын her günkü hayatına girmesinden korkuyordu. Yalnız bu dü ün ce onu tutuyor, ye enine açıkça evlenmekten söz açmasına engel oluyordu. Bir taraftan Therese gördü ü terbiyenin kendisine verdi i riyakârlıkla can sıkıntısı ve halsizlik oyununu oynarken, öte yandan Laurent üstüne hizmet etmeyi seven, hisli bir adam rolünü almı tı. ki kadının da en ufak i lerine kadar bakıyor, bilhassa Mme. Raquin'i nazik davranı larıyla ho nut ediyordu. Yava yava dükkâna mutlaka gerekli bir insan oldu unu kabul ettirdi. Bu karanlık yere yalnız o biraz ne e getiriyordu. Ak amleyin Laurent orada bulunmazsa Mme. Raquin etrafını ara tırıyor,

bir eysi eksikmi gibi rahat edemiyor, Therese'in ahları oflarryla ba ba a kalmaktan adeta korkuyordu. Zaten Lau rent'in bir ak am gelmemezlik etmesi ancak gücünü onlara daha iyi kabul ettirebilmek için olurdu. Her gün daireden çıkar çıkmaz dükkâna geliyor, geçidin kapanaca ı saate kadar kalıyordu. Alı veri yapıyor, artık pek zor yürüyebilen Mme. Raquin'e ihtiyacı oldu u en ufak eyleri veriyordu. Sonra oturup sohbet ediyordu. Tatlı ve içe i leyen bir aktör sesi bulmu tu; zavallı ihtiyar kadınca ızın kula ını da, kalbini de ok amak için bu sesi kullanıyordu. Özellikle, ba kalarının acılarını içinde duyan, sevecen biri, bir dost gibi sa lı ını çok merak ediyormu gibi görünüyordu. Bir çok defalar Mme. Raquin'i bir kenara çekip genç kadını yüzündeki de i iklikten, bitkin halinden kendi de çok korkuyormu gibi görünerek kadınca ızı deh ete dü ürürdü. A lar gibi bir sesle:

Yakında onu da kaybedece iz diye mırıldanıyordu. Kendi kendimizden saklayamayız ya, i te çok hasta. Ah yazık saadetimize, o sakin, tatlı gecelerimize... Mme. Raquin onu azap içinde dinliyordu. Laurent cüretini Camille'den bahsedecek kadar ileri vardırarak:

Görüyorsunuz ya! derdi. Zavallı arkada ımın ölümü onun için pek müthi oldu. ki yıldır, Camille'i kaybetti i o matemli günden beri Therese de yava yava ölüyor. Hiçbir ey onu iyi edemez, hiçbir ey onu avutamaz. Sabırla beklemekten ba ka yapacak ey yok.

Bu edepsizce yalanlar zavallı ihtiyar kadının sıcak gözya ları akıtmasına neden oluyordu. O lunun anısıyla acı duyuyor, gözleri etrafını görmüyordu. Camille'in ismi söylendikçe hıçkırıklarla bo anarak kendini koyuveriyor, o lunu anan kimseyi kucaklamak istiyordu. Laurent bu adın onun üzerinde yarattı ı etkinin farkına vardı. stedi i zaman kadını a latıp, onda çevresinde olup bitenleri açıkça görmesini engelleyen heyecanı uyandırabiliyordu. Mme. Raquin'i daima elemli ve uysal bir halde avucunun içinde tutabilmek için bu gücünden yararlanıyordu. çten içe isyan etti i halde Camille'in herkeste bulunmayan yeteneklerinden, sevecenli inden, yüce gönüllü ünden söz ediyordu. Öldürdü ü adamı tam bir küstahlıkla methediyordu. Bazen Therese'in garip bir surette gözlerine dikilen bakı larıyla kar ıla ınca titriyor. Camille için söyledi i bütün iyiliklere kendi de inanıp müthi bir kıskançlı a kapılarak sözünü birdenbire kesiyor, bir zamanlar suda bo du u imdi riyakârca methetti i bu adamı Therese'in sevmesinden endi e ediyordu. Bütün bu kar ılıklı konu ma esnasında Mme. Raquin gözleri ya içinde, etrafında dönen i leri görmüyordu. A larken de Laurent'in sevecen, yüce gönüllü oldu unu dü ünüyordu. O lunu yalnız o hatırlıyor, yalnız o Camille'den heyecandan titreyen bir sesle bahsediyordu. Gözlerinin ya ını silerken genç adama sonsuz bir efkatle bakıyor, onu öz evladı gibi seviyordu.

Bir per embe ak ama Michaud ile Grivet yemek odasında iken Laurent girdi, Therese'e yakla ıp tatlı bir ilgiyle sa lı ını sordu. Odada bulunanlara kar ı muhabbetli ve endi eli bir dost rolünü oynayarak Therese'in yanında biraz oturdu. ki genç birbirine yakla mı birkaç lakırtı ederken onlara bakan Michaud, Mme. Raquin'e do ru e ilip Laurent'i göstererek yava sesle:

te ye eninize göre bir koca, dedi. Hemen bu i i yapınız, gerekirse biz size yardım ederiz.

Michaud keyifli keyifli gülüyordu. Aklımca Therese'in böyle güçlü, kuvvetli bir kocaya ihtiyacı vardı. Mme. Raquin'in gözlerinin önünde sanki bir ık parladı. There se'le Laurent'in evlenmesindeki çıkarını bir anda görüver di. Bu evlenme, o lunun bu eski arkada ıyla ak amları gelip onlari oyalayan bu iyi kalbli insanla kendisinin de ye eninin de aralarında zaten mevcut olan ba ı bir kat daha sıkla tırmaktan ba ka bir ey yapmayacaktı. Böylelikle eve bir yabancı girmeyecek, Mme. Raquin mutsuz olmak tehlikesiyle kar ı kar ıya kalmayacaktı. Therese'e de böyle bir dayanak noktası bulduktan sonra son ihtiyarlık günlerinde biraz ne e bulacak, zaten üç yıldır kendisine evlat muhabbeti gösteren Laurent'i ikinci bir o lu sayacaktı. Sonra Therese, Laurent'la evlenmekle Camil le'in anısına daha az ihanet etmi olacaktı. Gönül dininin acayip incelikleri vardır. Ye enini bir yabancıyı kucaklamasından son derece rahatsız olacak olan Mme. Raquin, onu o lunun eski arkadaşının kollarına teslim etmek dü ünncesinden hiçbir isyan hissi duymuyordu. O gece, toplantı devam etti i sürece, konuklar domino oynarlarken ihtiyar tuhafiyeci efkatle bu genç çifte bakıyordu. Bu bakı genç kadına da, Larunet'a da oynadıkları komedyanın ba arıya ula tı nı, sonuca da yakla ıldı nı hissettirdi. Michaud gitmeden evvel Mme. Raquin'le kısaca fısılda tı. Sonra Lurent'in koluna muhabbetle girerek yolda biraz onunla yürüyece ini söyledi. Laurent ayrılırken Therese'le aralarında sıkı tembihlerle dolu seri bir bakı ma oldu.

Laurent'ın a zını aramak i ini Michaud üstüne almı tı. Genç adamı bu kadınlara kar ı çok fedakâr, fakat The rese'le evlenmek fikrini de çok hayret etmi bir vaziyette buldu. Laurent heyecanlı bir sesle zavallı arkadaşının karısını kız karde i gibi sevdi ini onunla evlenmesinin bir günah olaca nı bildirdi. Eski polis komiseri ısrar etti. Onu razı etmek için bin türlü haklı sebepler gösterdi, fedakârlıktan bile söz etti, hatta Mme. Raquin'e bir evlat, Therese'e bir koca olmanın onun görevi olması gerekti ini söyleyecek kadar i i ileri götürdü. Laurent yava yava ma lup oldu. Kendini heyecana kapılmı gibi gösterip bu evlenme fikrini Allah'tan gelme bir fikir, Michaud'nun dedi i gibi görevin, fedakârlı nın emretti i bir durum gibi gördü ünü söyledi. Michaud kesin yanıtı alınca ellerini ovu turarak arkadaşından ayrıldı büyük bir zafer kazandı nı zannediyor, per embe toplantılarına eski ne esini verecek olan bu evlenmeyi ilk defa dü ünümü oldu u için kendi kendisini alkı lıyordu.

Michaud böyle sokakta yava yava yürüyerek Lau rent'la konu urken Mme. Raquin de Therese'le aynı konuyu konu uyordu. Tam Therese her zamanki gibi sapsarı bir halle sallana sallana odasına çekilece i sırada ihtiyar kadın onu biraz alıkoydu.

efkat dolu bir sesle sorular sordu, onu böyle hükmü altına alan kederin ne oldu unu açıkça söylemesi için yalvarıp yakardı. Therese'den belirsiz yanıtlardan ba kasını elde edemeyince dul olmanın ya amda yol açtı ı bo luklardan bahsetti. Sözü yava yava yeni bir evlenme teklifine kadar getirerek Therese'e açıkça, tekrar evlenmek için gizli bir arzusu olup olmadı nı sormakla sözünü bitirdi. Therese iddetle itiraz etti. Böyle bir ey dü ünmedi ini Camüle'e sadık kalaca nı söyledi. Mme. Raquin a lamaya ba ladı. çinden gelen duyguların tersine sözler söyledi. Matemın sonsuza

dek olamayaca nını anlattı. Nihayet genç kadın CamiUe'in yerini kimseye veremeyece ini ba ırarak söyleyince, ya lı kadının a zından birdenbire Laurent'ın adı çıktı. Böyle bir birle menin uygunlu unu, faydalarını sayıp döktü, içini bo alttı. Gece kendi kendine dü ündüklerini Therese'e tekrar etti. Bu iki sevgili evladının arasında geçirece i ömrünün son mesut günlerini betimledi. Therese ba ını önüne e mi , halasının en ufak arzusunu yerine getirmeye hazır bir durumda uysallık ve sabırla dinliyordu. Halası susunca kederli bir tavırla:

Laurent'ı karde im gibi severim dedi. Ama siz istedi inize göre koca gibi sevmeye de çalı ırım. Ben sizi

mutlu görmek isterim... Beni rahat rahat a lamaya bırakacaksınız zannediyordum. Sizin mutlulu unuz söz konusu oldu una göre, artık a lamayaca ım.

O lunu herkesten önce kendisinin unutmı oldu unu görmekten hayret ve deh et içinde kalan ihtiyar kadınca ızı kucakladı. Mme. Raquin genç dulun sade bir özveriyle kabul etti i bu evlenmeyi duyarsız bir dü ünçeyle kendisi istedi i için Therese'den daya dayanıksız olmakla kendini suçlu bularak yata ına yatarken acı acı a ladı.

Ertesi gün geçitte, dükkânın önünde Michaud ile Mme. Raquin arasında kısa bir konu ma oldu. kisi de elde etti i sonucu birbirine bildirdi. leri çabucak bitirmek üzere gençleri hatta o gece ni anlanmak için zorlamayı kararla tırdılar.

Ak amleyn saat be te Laurent dükkâna geldi i zaman Michaud çoktan oradaydı. Genç adam oturur oturmaz eski komiser onun kula ına:

Kabul ediyor, dedi.

Bu kısa sözü Therese i itti, sarardı, gözlerini küstah bir tavırla Laurent'e dikti, iki a ık birbirlerinin onayını alır gibi birkaç saniye bakı tı. kisi de durumu tereddüt etmeden kabul etmek, bir seferde bu i i bitirmek gerekti ini anladılar. Laurent aya a kalkıp gözya larını zapt etmek için bütün gayretini sarfeden Mme. Raquin'in elini tuttu, gülümseyerek:

Sevgili anneci im, dedi. Dün ak am Mösyö Micha ud ile sizin mutlulu unuz için konu tuk. Çocuklarınız sizin mutlulu unuzu isterler.

Zavallı ihtiyar kadınca ız kendisine "Sevgili anneci im, diye hitap edildi ini duyunca gözya larını salıverdi. Hiçbir söz söylemeden Therese'in elini yakaladı ı gibi La urent'ın elinin içine koydu.

Â ıklar derilerinin birbirine dokundu unu duyunca titrediler. Asabi bir sıkı la ate li parmaklan birbirine geçti. Genç adam kararsız bir sesle:

Therese! Halanıza rahat ve ne eli bir hayat kuralım ister misiniz? dedi.

Genç kadın hafifçe:

Evet, dedi. Bu bizim görevimizdir.

O zaman Laurent, Mme. Raquin'e döndü, sapsarı bir halde ekledi:

Camille suya dü tü ü zaman, bana "karımı kurtar, onu sana emanet ediyorum" diye ba ırmı tı. Therese'le evlenerek onun son arzusunu yerine getirdi imi sanıyorum.

Therese bu sözleri i itince Laurent'nın elini bıraktı. Sanki gö süne bir yumruk yemi ti. Â 1 ının küstahlı ı onu son derece a ırtmı tı. a kın a kın Laurent'a baktı. Bu esnada hıçkırıktan bo ulan Mme. Raquin mırıldanıyordu:

Evet, evet yavrum, Therese'le evlen, onu mutlu et, o lum mezarında rahat yatar. Laurent sallandı nı hissederek bir sandalyanın arkalı na dayandı. Michaud, o da heyecandan gözleri ya içinde Laurent'ı Therese'e do ru iterek:

Haydi kucaklasınız, bu sizin ni anlanmanız olsun dedi.

Genç adam dudaklarını Therese'in yanaklarına kondururken garip bir rahatsızlık duydu. Therese de sanki â 1 ının öpücü ünden yanakları yanmı gibi birdenbire geri çekildi. Bakalarının yanında bu adamın kendisini ilk öpme siydi. Yüzüne kan hücum etti, vücudunu ate bastı. Kıpkırmızı oldu. Oysa Therese yaptı ı en açık akalarda bile hiç kızarmaz, utanmak nedir bilmezdi.

Bu tehlikeyi atlattıktan sonra iki katil rahat bir soluk aldılar.

Evlenmeleri kararla tırılmı tı. Uzun zamandan beri beklediklerine sonunda ula ıyorlardı. Her ey hemen o ak am düzenlendi. O geceden sonraki per embe günü Grivet'ye, Olivier ile karısına da haber verildi. Michaud bu haberi verirken çok memnundu. Ellerini ovu turarak:

Bu i i ben dü ündüm, diye tekrar ediyordu, onları ben evlendiriyorum.

Göreceksiniz ne güzel bir çift olacaklar.

Suzanne sessizce gelip Therese'i kucakladı. Bu zavallı mahluk bembeyaz yüzü, sönük ve zayıfhaliyle, hırçın ve gamlı Therese'e muhabbet ba lamı tı. Bir çocuk gibi onu saygılı bir korkuyla seviyordu. Olivier, halayla ye eni kutladı. Grivet ortalı a baya ı bir tesir bırakan akalar yapmaya kalkı tı. Özetle hepsi memnun, hepsi sevinç içinde görünüyordu, her eyin yolunda oldu unu söylüyorlar, çoktan dü ün olmu farzediyorlardı.

Therese'le Laurent'ın onurlu ve bilgili bir duru ları vardı. Birbirlerine sadece efkat ve iltifat gösteriyorlardı. Büyük bir fedakârlık yapan insanların halini takınmı lardı. çlerini altüst eden korkuyu, arzuyu yüzlerinin hiçbir mimi i göstermiyordu. Mme. Raquin onlara solgun solgun gülümseyerek iyi niyetlerle, minnetle bakıyordu. Yerine getirilmesi gereken i lemler vardı. Laurent babasının rızasını almak için ona mektup yazmak zorunda kaldı. Paris'te bir o lu oldu unu umutmu gibi olan ihtiyar Jeufosse köylüsü "ister evlensin, isterse kendini astırsın" diye dört satırla cevap verdi. Ona bir metelik bile vermeyece ini anlatarak istedi i delili i yapması için ba nı bo bırakıyordu. Bu ekilde verilen izin Laurent'ı çok kaygılandırdı.

Mme. Raquin bu hissiz babanın mektubunu okuyunca, kendisini budalaca bir i yapmaya sürükleyen bir iyilik etme sevdasına dü tü. Kırk bin küsur frangını ye eninin üstüne çevirdi. Sırf onların iyiliklerine güvenip bütün mutlulu unun minnetini ödemek isteyerek, varını yo unu yeni evlilere verdi. Laurent bu evlenmeye hiçbir malla katılmıyordu. Hatta memuriyetinde bile durmayıp belki resimle ilgilenece ini anlattı. Zaten küçük ailenin gelece i güvence altına alınmı tı. Kırk bin frangın geliri tuhafıye ticaretinin kârıyla birlikte üç ki iyi rahatça geçindirebilir di. Mutlu olmak için yeterli paraları olacaktı.

Evlenme hazırlıkları acele yapıldı. Resmi i lemler mümkün oldu u kadar kısaltıldı. Sanki Laurent'ı There se'in odasına göndermek için herkeste bir tela vardı. s ıenilen gün sonunda geldi.

XX

Sabahleyin Laurent da Therese de, her ikisi de kendi odalarında aynı derin sevinç içinde uyandılar: kisi de son korkulu gecenin bitti ini dü ündü. Artık yalnız yatmayacaklar, Camille'e kar ı kendilerini birlikte savunabileceklerdi.

Therese etrafına bakındı, geni karyolasını gözleriyle ölçerek garip bir gülümseyi le güldü. Kalktı, gelin ba ını yapmak için yardıma gelecek olan Suzanne'ı beklerken yava yava giyindi.

Laurent yata ında oturdu. Gözüne pek çirkin görünen bu tavan arasına veda ederek birkaç dakika öyle kaldı. Artık bu pis odayı bırakıyor, bir karısı oluyordu. Aylardan eylüldü. Laurent titriyordu. "Ak ama tam ısınırım" diye yere atladı.

Mme. Raquin onun ne kadar sıkıntıda oldu unu bildi i için sekiz gün önce be yüz franklık tasarrufunu bir keseye koyarak onun eline sıkı tırmı tı. Lauret hiç sıkılmadan parayı kabul etmi , kendine yeni takım yaptırmı tı. İhtiyar tuhafiyecinin parası, âdet olan hediyeleri Th re se'e alma olana ını da sa lamı tı.

Siyah pantolon, frank, beyaz yelek, ince ketenden gömlek, kıavat iki sandalyenin üzerinde serilmi duruyordu. Laurent sabunla yıkandı, vücudu güzel koksun diye bir i e kolonya süründü. Sonra özenle hazırlanmaya koyuldu. Güzel olmak istiyordu. Yakalı ını takarken boynu çok acıdı. Yakalı ın dü mesi parmaklarından kurtuluyor. Laurent sabırsızlanıyordu. Kolalı kuma sanki boynunu kesiyordu. Görmek istedi, çenesini kaldırdı: o zaman Ca mille'in ısırdı ı yeri kıpkırmızı kızarmı bir halde gördü. Yakalık, yarayı hafifçe sıyırmı tı. Laurent dudaklarını kıstı, sapsarı oldu. Boynunu mosmor lekeleyen bu yaranın manzarası u saatte onu korkuttu, hiddetlendirdi. Yakalı ı buru turdu, bir ba kasını aldı, bin bir dikkatle taktı. Sonra giyinmesini tamamladı. A a ıya indi i zaman yeni giysilerin dimdik kolalı kuma ların arasında hapis olan boynunu çevirmeye cesaret edemiyordu. Her harekette, bu katı kuma ların bir kıvrımı, Camille'in di lerinin etinde oydu u yeri sanki cımbızla çekiyordu. te böyle i ne acıları içinde kıvrılırken Therese'i alıp belediye dairesine, kiliseye götürmek için bir arabaya bindi.

ahitlik edecek olan ihtiyar Michaud ile Orleans tren memurlarından birini geçerken yanına aldı. Dükkâna geldikleri zaman herkes hazırды. Therese'in ahitleri Grivet ile Oliver, küçük kız çocuklarının elbise giydirdikleri bebe e bakmaları gibi geline bakan Suzanne, hep oradaydılar. Mame. Raquin artık hiç yürüyemedi i halde çocuklarıyla beraber gitmek istedi, onu da bir arabaya oturtup yola koyuldular. Kilisede de, belediye dairesinde de her i yolunda gitti. Yeni evlilerin mütevazı ve sakin duru larının herkes farkına vardı ve takdir etti. Dini ayinde "evet" i öyle bir heyecanla telaffuz ettiler ki, Grivet bile altüst oldu. Rüyada gibiydiler. Yan yana sükûnetle oturup veya diz çöktükleri zaman korkunç dü ünceler ellerinde olmadan içlerini kemiriyordu. Yüz yüze bakmaktan çekindiler. Tekrar arabaya bindikleri zaman birbirlerine evvelkinden daha yabancıydılar sanki.

Yeme i Belleville tepelerinde, küçük bir lokantada ailece yemeye karar verdi. Tek davetlileri Mic hau'larla Grivet'lerdi. Saat altı oluncaya kadar dü ün halkı araba ile bütün bulvarları dola tı. Nihayet küçük lokantanın yedi ki ilik bir masa hazırlanmı olan toz ve arap kokulu, sarı badanalı bir odasına girdiler.

Yemek orada bir ne e içinde geçti. Gelin, güvey vakur ve dü ünceli duruyorlardı. Sabahtan beri aslını aramaya kalkı mak istemedikleri de i ik duygular içindeydiler. Daha ilk saatlerden itibaren kendilerini ebediyen birbirine ba layan törenin ve i lemin çabucak biti ine a ırmı lardı. Sonra bulvarlardaki o uzun gezintide be ik gibi sallanmı lar, uyu mu lardı. Bu gezinti onlara sanki aylarca sürmü gibi gelmi ti. Hiç sabırsızlanmadan dükkânlara, gelen geçenlere bo gözlerle baka baka, onları a kınlı a dü üren bir uyu ukluk içinde sokakların de i meyen manzarasına kendilerini bırakmı lardı. Lokantaya girdikleri zaman üstlerine a ır bir yorgunluk çökmü , vücutlarını gittikçe artan bir uyu ukluk kaplamı tı.

Kar ı kar ıya oturdukları masada zoraki bir gülü le gü lümsüyorlar, sürekli dalıyorlardı. Yemeleri, konu maları, kollarını hareket ettirmeleri makine gibiydi. Bu beyin yorgunlu unda sürekli aynı dü ünceler birbirini izleyerek geçit yapıyordu. Evlenmi lerdı. Fakat bunun yeni bir durum olu turaca ına inanmıyorlardı. Bu onları müthi suretle hayrete dü ürüyordu. Hâlâ aralarında bir uçurum tasavvur ediyorlardı. Bazen kendi kendilerine bu uçurumu nasıl a abileceklerini soruyorlardı. Cinayetten evvelki gibi sanki maddi bir engel vardı. Sonra birdenbire bu ak am birkaç saat sonra beraber yatacaklarını hatırlıyorlar, birbirlerine bakıp bu iznin sebebini bir türlü anlayamıyorlardı. Bu birle meyi bir türlü hissedemiyorlar, tam tersine onları iddetle birbirinden ayırıp birini bir tarafa birini öte tarafa atmı lar gibi geliyordu.

Çevrelerinde aptal aptal sırtan konuklar bu sıkıcı havayı da ıtmak için onların senlibenli konu malarını isteyince Therese'le Laurent kızarıp bozardılar, bir türlü herkesin önünde birbirlerine sevgili gibi davranmakta tereddüt ettiler.

Uzun bekleyi in sonucunda arzuları sönmü , bütün mazi uçup gitmi ti. O iddetli sevi me iste ini yitirmi ler, hatta sabahki sevinçlerini, bir daha korku duymayacaklarını dü ünerek duydukları sevinci bile unutmu lardı. Olan i lerden yalnız yorgun dü mü ler, sersemlemi lerdı. Gününün olayları beyinlerinin içinde karmakar ık bir halde dönüp duruyordu. Bir ey beklemeden, bir ey ummadan gülümseyerek sessiz sessiz duruyorlardı. Bu bezginli in derinliklerinde belli belirsiz bir acı veren bir sıkıntının kımıldanı ı vardı.

Laurent da boynunun her hareketinde etini koparan iddetli bir yanma duyuyordu; takma yakalık Camille'in ısırđı ı yeri kesiyor, sanki etimden et koparıyordu. Nikâh memuru konu urken rahip, Tanrı'dan söz ederken, bu uzun günün her dakikasında hep Camille'in di lerinin derisine geçti ini hissetmi ti. Ara sıra bir kan sızıntısı gö süne do ru akıp beyaz yele ini kıpkırmızı yapacak zannediyordu.

Mme. Raquin gelin güveyin böyle a ır duru larına içinden minnet duydu. Gürültülü bir ne e zavallı anneyi incitecekti. Ona göre o lu; Therese'i Laurent'in ellerine tes lim etmek için u anda yanlarındaydı. Grivet böyle dü ünüyordu. O bu dü ünü çok kederli buluyordu. Bo yere ne elendirmeye çalı ıyor. Michaud ile Olivier'nin her kezde onu sandalyesine mıhlıyan bakı larına ra men bir eyler yumurtlamak için ikide birde aya a kalkmak istiyordu. Bir kez de olsa sonunda istedi ini elde etti.

Kadehini kaldırıp en bir sesle:

Madamla Mösyönün çocuklarının erefine içiyorum dedi.

Kadehleri toku turmak gerekti. Grivet'nin sözünü Therese'le Laurent'ın rengi attı. Çocukları olabilece i olasılı ını hiç dü ünmemi lerd i. Bu dü ünçe buz gibi bir ürperi le içlerine geçti. Sinirli bir hareketle kadeh toku turdular, böyle kar ı kar ıya bulunmaktan korkmu ve a ırmı bir halde birbirlerine dikkatle baktılar. Masada çok oyalanmadılar. Konuklar yeni evlileri zifaf odasına kadar götürmek istediler. Dü ün halkı geçitteki dükkâna geldi i zaman saat henüz dokuz buçuktan fazla de ildi. Yapay elması satan kadın hâlâ dükkânının gerisinde, mavi kadife dö eli kutunun önünde oturuyordu. Ba ını kaldırıp gelinle güveye gülümseyerek merakla baktı. Onlar bu bakı tan ku kulanıp korktular. Belki de bu ihtiyar kadın bir zamanlar Laurent'in arka kapıdan giri lerini görmü tü, o bulu malardan haberi vardı. Therese eve gelir gelmez Mme. Raquin ve Suzan ne'la beraber odasına çekildi. Gelin gece tuvaletini yaptı ı sırada erkekler yemek odasında kaldılar. Laurent gev ek ve bitkin bir halde en ufak bir sabırsızlık göstermeden, Michaud ile Grivet'nin, kadınların orada bulunmadı ı sırada e lene e lene yaptıkları kaba saba akaları memnunlukla dinliyordu. Suzanne'la Mme. Raquin zifaf odasından çıkarak ihtiyar kadın heyecanlı bir sesle karısının kendisini bekledi ini haber verince Laurent titredi. Bir an a kınla tı; sonra kendisine uzatılan elleri bir hamlede sıkıp sarho bir adam gibi kapıya tutunarak There se'in odasına girdi.

XXI

Laurent kapıyı usulca kapadı. Endi eli, sıkıntılı bakı larla odaya bakarak bir müddet kapıya dayandı durdu. öminede parlak bir ate , duvarlarda, tavanda oyna an sarı ı ıklar saçarak alevleniyordu. Oda böylece canlı ve oynak bir ı ıkla aydınlanmı tı. Masanın üstündeki lamba bu aydınlı ın ortasında solgun duruyordu. Madam Raquin bu bembeyaz, güzel kokulu odayı genç ve taze a klara yuva hazırlar gibi uh bir tarzda düzeltmek istemi , yata a dantellerle, öminenin vazoları kocaman güllerle odada tatlı bir sıcaklık, ılık ılık kokular vardı. Hava ehvetli bir rehavetle sinmi ve sakindi. Ürpertici sessizlik içinde oca ın çıtırtısı hafif hafif sesler çıkarıyordu. Sanki burası dı arının gürültüsüne kapılarını kapamı , a k esrarının ihtiyaçları, zevkleri için hazırlanmı , sıcak, güzel kokulu, mutlu, ıssız bir yer, meçhul bir kö eydi. Therese öminenin sa tarafında alçak bir sandalyenin üstüne oturmı tu. Çenesini eline dayamı , gözlerini canlı alevlere dikmi bakıyordu. Laurent odaya girdi i zaman ba ım çevirmedi. Beyaz ve dantel i lemeli geceli iy le oca ın kuvvetli aydınlı ında keskin bir beyazlı ı vardı. Geceli i biraz kaymı , siyah bir saç büklümünün altında yarı saklanan pembe omzunun bir kısmı meydana çıkmı tı. Laurent konu madan birkaç adım attı. Giysisini, yele ini çıkardı. Frenkgömlerle iyle kaldı ı zaman hâlâ kımıldamayan Therese'e bir daha baktı. Kararsız bir hali vardı. Derken kadının omzunu gördü. Dudaklarını bu çıplak omuza yapı tırmak için titreyerek e ildi. Genç kadın birdenbire dönüp omzunu geri çekti. Laurent'a korku ve tiksinti içinde öyle garip bir bakı la baktı ki, Laurent rahatsız oldu, o da deh et ve nefret duymu çasına geri çekildi.

öminenin öteki tarafına, Therese'in karısına oturdu. Böylece hareketsiz ve sessiz kaldılar. Bazen odunlardan kırmızı alevler yükseliyor, o zaman katillerin yüzlerinde kanlı akisler dolaıyordu.

Sevgililer yaklaık iki yıldır böyle yalnız, aynı odada baıba kalmamı lardı. Therese'in Saint Victor sokaına gelip de Laurent'a cinayet fikrini aıladı ı günden beri bulmamı lardı. İhtiyatlı bulunmak düüncesi onları bu arzudan mahrum bırakmı tı. Ancak arada bir, kaçamak bir el sıkıması, bir öpücük mümkün oluyordu. Camille'i öldürdükten sonra yeni arzularla yandıkları zamanlar kendilerini tutmu lar, düün gecesini bekleyerek, cezasız kalmaktan emin olacakları o gece için kendilerine çılgınca bulmalar vaat etmi lardı. Sonunda düün gecesi de gelmi ti. Fakat onlar birbirlerinin karısında birden yabancıla mı , sıkıntı içinde oturuyorlardı. İhtiraslı bir sarma ma için kollarını uzatmak yeterdi. Fakat bu kollar çoktan aktan yorulmu ve bıkmı gibi gev ekti. Gündüzün yorgunlu u gittikçe onları eziyordu. Böyle so uk ve sessiz durmaktan muztarip; birbirlerine isteksiz ve korku dolu bir kararsızlık içinde bakıyorlardı. Ate li düleri garip bir gerçekle sona ermi ti. Camille'i öldürmeye, birbirleriyle evlenmeye muvaffak olmaları, Laurent'ın dudaklarının Therese'in omzuna hafifçe teması ihtiraslarının tiksinti ve deh et duyacak kadar doymalarına yetmi ti.

Ruhlarını tutu turan o eski ihtirastan birazını olsun ümitsizlik içinde aradılar. Bedenlerinde sinir, kas kalmamı gibiydi. Tereddütleri, endi eleri artıyordu; birbirlerinin karısında böyle suskun ve asık suratlı durmaktan utanıyorlardı. Kendilerine karı abtai görünmemek için birbirlerine sarılmak ve harap olmak istiyorlardı. te birbirlerinin olmu lardı; her saat arzularını tatmin ederken hayasızlık içinde yuvarlanabilmek için, bir adam öldürüp müthi bir, komedi oynadıkları halde imdi biri öminenin bir kö esinde, öteki öbür kö esinde donmu , bitkin, a kın bir halde isteksiz isteksiz duruyorlardı. Böyle bir sonuç onlara korkunç olabildi ine tuhafgörünyordu. Laurent muhabbetini canlandırmak için dü gücüne ba vurarak geçmi in anılarını canlandırmak, aktan söz etmeyi denedi; genç kadına do ru e ilerek:

Therese, dedi, ö leden sonraları bu odada geçirdi imiz saatleri hatırlıyor musun? u kapıdan girerdim... Bugün bundan girdim. Serbestiz, sükûn içinde birbirimizi sevebiliriz.

Tereddütlü bir sesle yava ça konu uyordu. Genç kadın alçak iskemlenin üzerinde büzülmü , düünceli bir halde sürekli alevlere bakıyor, söylenenlerin bir tekini dinlemiyordu. Laurent devam etti:

Hatırlıyor musun ben bir dü kurmu tum. Bütün bir geceyi seninle beraber geçirmek, kollarında uyumak, sabahleyin senin öpücüklerinle uyanmak istiyordum. Bu dü ü gerçekle tirece im.

Therese kulaklarına fısıldayan bu sesi duymaktan irkil mi gibi bir hareket yaptı; Laurent'a döndü. O sırada Laurent'ın yüzüne ocaktan kızıl bir aydınlık aksetmi ti. Therese bu kızıl yüze baktı ve titredi.

Genç adam daha kaygılı bir halde tekrarladı:

Ba ardık Therese, bütün engelleri yıktık, imdi sen benimsin ben seninim... Gelecek bizim de il mi? Mutluluk dolu, doyum içinde bir a kla dolu sakın bir gelecek... Artık aramızda Camille yok...

Laurent bo azı kurumu , nefesi kesilmi bir halde, devam edemeyerek durdu. Camille'in adını duyunca Therese bo lu una bir tekme yemi gibi oldu. ki katil sapsarı ve a kın bir halde titreyerek birbirlerine baktılar. Oca ın sarı alevleri tavanda, duvarlarda sürekli titre iyor, güllerin ılık kokusu yayılıyor, odunlar sessizlik içinde hafif çıtırtılar çıkarıyordu.

Kendilerini anılarına bırakmı lardı. Camille'in canlanan hayaleti evlilerin arasına, alevlenen ate in kar ısına gelip oturuvermi ti. Therese de Laurent de bo ulan Camille'in so uk ve rutubetli kokusunu soludukları sıcak havanın içinde duydular. Orada yanı ba larında bir cenazenin bulundu unu dü ünüyorlar ve kımıldamaya cesaret edemeden birbirlerine bakıyorlardı. O zaman cinayetlerinin bütün korkunç a amaları belleklerinde geçit resmi yaptı. Kurbanlarının adı bütün benliklerinin geçmi le dolmasına onlara cinayetin bütün sıkıntılı anlarını tekrar ya atmaya yetti. A ızlarını açmadılar, bakı tılar, ikisi de aynı zamanda aynı karabasana tutuldu, ikisi de birbirlerinin gözlerinde aynı acımasız öyküyü okudu. Deh ete dü en bu bakı malar, cinayet hakkında birbirlerine anlattıkları bu sessiz öykü onlarda önüne geçilmez, iddetli bir kuruntuya neden oldu. Gerilen sinirleri bir krizin gelece ini haber veriyordu; ba ırabilirler, belki de dövü ebilirlerdi.

Laurent hatıraları kovmak için kendini Therese'in bakı ı altında bulunduran bu korkulu rüya halinden kurtardı, odada birkaç adım attı potinlerini çıkardı. Terliklerini giydi, öminenin yanına geldi oturdu; havadan sudan söz etmek istedi.

Therese onun bu iste ini anladı. Laurent'in sorularına cevap verebilmek için kendini zorladı. Ya murdan, güzel havalardan bahsettiler. Sıradan bir konu maya dalabilmek için kendilerini zorlamak istediler. Laurent odanın çok sıcak oldu unu söyledi.

Therese'se merdivenin küçük kapısının altından so uk geldi ini söyledi. Ve ani bir ürperi le ikisi de küçük kapıya do ru döndüler. Genç adam acele acele güllerden, ate ten, odada gördü ü eylerden bahsetti. Genç kadın konu mayı kesmemek için tek heceli kelimeler bulmaya u ra ıyordu. Birbirlerinden birkaç adım uzakla mı lardı; kim olduklarını unutmaya, birbirlerine kaderin kar ı kar ıya koydu u iki yabancı gibi davranmaya çalı ıyorlardı.

Fakat buna ra men anlamsız sözler söylerken ikisi de garip bir hal ile ötekinin dü üncelerini ke fediyordu. Israrla Camille'i dü ünüyorlardı. Geli igüzel sürüklenen yüksek sesli konu manın altında, gözleri sessiz ve art arda gelen bir konu mayla geçmi e de inmeyi sürdürüyordu. A ızlarından sözcüklerin hiç anlamı, birbiriyle ilintisi yoktu. Bütün varlıklarını müthi anılarının sessiz alı veri ine bırakmı lardı. Laurent güllerden, ate ten, undan bundan bahsederken Therese tamamıyla sandaldaki mücadeleyi, Camille'in bo uk bo uk ba ırarak suya dü ü ü nü hatırlıyor; Therese manasız bir soruya "evet" veya "hayır" diye cevap verirken Laurent cinayetin bir 'amasını dü ünüyordu. Böylece ba ka eylerden söz ederlerken sözcüklere ihtiyaç duymadan, kalpleriyle konu uyorlardı. Zaten söyledikleri sözlerin farkında olmadıklarından gizli dü üncelerini cümle cümle takip ediyorlardı.

Anlamından hiçbir şey kaybetmeden bu gizli konu maya birdenbire yüksek sesle devam edebilirlerdi. Kehanetin bu nevi hafızlarının böyle mütemadiyen Camille'in hayalini karılarına çıkarmasındaki inadı, onları yavaş yavaş çileden çıkarıyordu; birbirlerinin içinden geçeni anladıklarının farkındaydılar; susmayacak olurlarsa sözcükler kendiliğinden ağızlarına gelecek, boğuklukları adamın adını söyleyerek cinayeti tasvir edecekti. Ağızlarını sımsıkı kapadılar, konu madılar.

Buldukları ezici sessiz hava içinde iki katil hâlâ onu düşünüyordu. Bakışlarının birbirlerinin içlerine işlediğini, içlerine vazih ve işleyici cümleler soktuğunu hisseder gibi oldular. Zaman zaman yüksek sesle konu tüklerini zannediyorlardı; duyguları bozuluyor, görme duygusu bir nevi işitme duygusu haline geliyordu. Düşüncelerini birbirlerinin yüzünde öyle açıkça okuyorlardı ki, bu düşünceler bütün bedenlerini sarsan garip ve iddetli bir ses halini alıyordu. Ortalık yırtan bir sesle "Biz Camille'i öldürdük, cesedi de burada, aramızda uzanmış, elimizi, ayağımızı donduruyor, diye avaz avaz bahşalar birbirlerini bundan daha iyi anlayamazlardı.

Laurent'la Therese bu sessiz öyküye ta dükkanında ilk buldukları gündün başlamışlardı. Sonra anılar sırayla birbirini izlemişti: tehvetli saatleri, hiddet ve tereddüt anlarını, korkunç cinayet dakikasını hep içlerinden geçirmişlerdi. İşte o zaman havadan sudan konu urken Camille'in adını istemeyerek ağızlarından kaçırırlar korkusu ile susmuşlardı. Fakat düşünceleri durmamış, onları cinayetten sonraki korkulu ve sıkıntılı zamanlara kadar getirmişti. Böylelikle sıra Camille'in morgda uzatılmış cesedini düşünmeye gelmişti. Laurent bir bakışta bütün korkusunu Therese'e anlattı. Therese sabrı tükenmiş bir halde o zamana kadar sımsıkı kapalı duran ağızını demirden bir el zorlaması gibi birdenbire açmak zorunda kaldı ve sessiz karışıklı konu ma, yüksek sesle sürdürdü. Therese Camille'in adını söylemeden:

Sen onu morgda gördün mü? diye sordu.

Laurent böyle bir soruyu bekliyor gibiydi. Deminden beri bunu genç kadının bembeyaz yüzünden okuyordu. Boğukluk bir sesle:

Evet! dedi.

Katiller ürperdiler. Ateş yaklaştılar: sıcak odanın içinde birdenbire buzdaki bir hava esmesi gibi ellerini alevlere uzattılar. Büzülmüş tortop olmuştaki bir vaziyette bir müddet sustular. Sonra Therese boğuk boğuk devam etti:

Çok ıstırap çekmiş gibi miydi!?!..

Laurent cevap vermedi. Kötü bir manzarayı uzaklaştıran korku hareketi yaptı. Ayağa kalktı, karyolaya doğru gitti, hızla geri döndü, Therese'e doğru kollarını açıp ilerleyerek:

Öp beni! diye boynunu uzattı.

Therese gecelikte sapsarı, ayağa kalkmıştı. Dirseğini öminenin mermerine dayamış arkaya doğru devrilmemiş bir vaziyette duruyordu. Laurent'ın boynuna baktı. Beyaz tenin üzerinde pembe bir leke gördü. Yukarı hücum eden kan bu lekeyi büyüttü, leke kıpkırmızı oldu. Yüzü gözünü kızaran Laurent:

Öp beni, öp beni! diye tekrarlayıp duruyordu.

Genç kadın öpmemek için başını bütün bütün geri çekti. Parmaklarının ucunu Camille'in ısırdığı yere dokundurarak kocasına sordu:

Nedir bu? Bu yarayı hiç görmemi tim.

Laurent'a Therese'in parma ı bo azını deliyormu gibi geldi. Hafif bir feryatla birdenbire geri çekildi.

Bu mu? diye kekeledi. Bu mu?..

Tereddüt etti, fakat yalan söyleyemedi, do ruyu söylemek zorunda kaldı:

Biliyorsun ya. Camille beni sandalda ısırma tı. Bir ey de il... Geçti... Öp beni, öp beni.

Ve bu sefil insan kendini yakan boynunu uzatıyordu. Therese'in bu yarayı öpmesini istiyordu. Bu kadının öpücü ünün etini parçalayan o bin i ne acısını geçirece ini sanıyordu. Çenesini kaldırmı , boynunu uzatmı bekliyordu. Therese neredeyse öminenin mermeri üstüne yatar gibi bir hareket yaptı. Bu hareket bütün nefretini gösteriyordu, yalvaran bir sesle:

Ooo! Oradan de il, kan var diye ba ırdı.

Tekrar alçak iskemlenin üzerine dü tü, titreyerek ellerini alnına koydu. Laurent aptalla tı, çenesini indirdi, bulanık gözlerle Therese'e baktı. Sonra birdenbire vah i bir hayvan kuvvetiyle Therese'in ba ını büyük ellerinin arasına aldı. Onun dudaklarını zorla boynuna, yaranın üstüne yap ı tırdı. Therese teslim olmu tu. Bo uk ikâyet sesleri çıkarıyor; Laurent'ın boynunun üstünde nefes alamıyordu. Ellerinden kurtulur kurtulmaz dudaklarını hızla, öfkeyle oca ın içine tükürdü. Bir kelime bile söylememi ti.

Laurent bu kabalı ndan utandı, karyoladan pencereye do ru yava ça yürümeye ba ladı. Therese'in öpücü ünü istemesinin tek nedeni duydu u fiziksel ve tinsel acıydı. Fakat Therese'in dudakları bu yanan yaranın üstüne so uk so uk de ince daha çok acı duymu tu. Zorla aldı ı bu öpücük onu hurdaha etmi ti. Bir daha dünyayı verseler tekrarını istemezdi, sarsıntı o kadar ıstıraplı olmu tu. Ate in kar ısında sırtını Laurent'a çevirerek titreye titre ye büzülüp oturan beraber ya amaya mecbur oldu u bu kadına bakıyor, onu artık hiç sevmedi ini o kadının da kendini sevmedi ini anlıyordu. Bir saate yakın bir zaman Therese öyle çökmü bir vaziyette oturdu. Laurent bir a a ı bir yukarı sessizce dola tı. kisi de ihtiraslarının artık söndü ünü, Camille'i öldürmekle kendi arzularını da öldürdüklerini deh etle itiraf ediyorlardı. Ate yava yava sönüyor. Küllerin üstünde kıpkızıl bir kor ı ıldıyordu. Odada sıcaklık bo ucu bir hal aldı, çiçekler solmaya ba ladı, a ır kokuları yo un havayı bozuyordu.

Laurent birdenbire bir hayal görür gibi oldu. Pencereden karyolaya do ru gelirken karanlık bir kö ede aynalı dolapta öminenin arasında Camille'i gördü. Yüzü tıpkı morgda gördü ü gibi yeme il de i ik bir halde idi. Laurent halının üstünde mihlandı kaldı, a zından bo uk bir, ses çıktı. Therese ba ını kaldırdı.

Laurent kolunu uzatmı Camille'in korkunç yüzünü gördü ü o karanlık kö eyi gösteriyordu. Therese korku içinde Laurent'a sokuldu. Eski kocasının resimdeki ekli sanki duyacakmı gibi yava sesle:

Onun resmi, diye mırıldandı. Saçları havaya dikilen Laurent:

Onun resmi mi? diye yineledi.

Evet ya!.. Senin yaptığın resim bilmiyor musun? Halam bugün kendi odasına alacaktı, unutmuş olacak.

Sahi, onun resmi...

Katil resmi tanımakta güçlük çekiyordu. Kendini korkutan bu biçimsiz çizgiler, bu kirli renkleri kendisinin yaptığını a kınlık arasında unutuyordu. Korkudan, tablo ona kaba saba, çarpuk çarpuk, kirli, siyah bir zemin üstünde ölü yüzü gibi sırtan yüzüyle oldu u gibi görünüyordu, hele o bingil bingil sapsarı yuvalarının içinde kımıldayan iki ak göz ona Camille'in morgdaki çürümüş gözlerini anımsattı. Bir müddet nefes alamadan kaldı. Therese onu inandırmak için yalan söylüyor zannediyordu. Sonra çerçeveyi sakınle ti. Genç kadına yava ça:

Git onu indir oradan, dedi. Öteki ürpererek yanıtladı:

Ooo, yoo, korkuyorum.

Laurent titremeye başladı. Çerçeve bazen kayboluyor, Laurent üzerine dikilen ak gözlerden başka bir şey göremez oluyordu.

Yalvarırım sana, onu indir oradan.

Yoo, yoo.

Yüzünü duvara çevirelim, o zaman korkmayız.

Hayır, yapamam.

i

Âciz, korkak katil, genç kadını resime doğru itiyor, Camille'in bakımlarından kurtulmak için onun arkasına saklanıyordu. Kadın elinden kurtuldu. Laurent çaresiz kaldı. Bir cesaret gösterisinde bulunmak için tabloya yaklaştı. Çivi bulmak için elini kaldırdı, fakat portre o denli kötü, ezici bir bakımla baktı ki, Laurent, bütün direnç istemine karın yenildi. Laurent bitkin bir halde mırıldanarak çekildi:

Hayır, hakkın var Therese, yapamayacağım... Halan yarın indirir, dedi.

Bağın önüne eğildi, hâlâ portrenin bakımlarının etkisi altında bir ağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Arada sırada resimden tarafa öyle bir bakmaktan kendini alamıyor, her seferinde karanlık köşede Camille'in donuk, ölü gözlerini görüyordu. Camille'in bu düğün gecesinde Therese'le onu gözetlemek üzere odaya saklanması olası bir aklına geldikçe korkudan deliye dönüyordu.

Başka birinin gülüp geçeceği bu olay Laurent'ın aklını bütün bütün bağında aldı.

Öminenin önünde bulunduğunda sırada bir tırmalama sesi duydu. Sarardı, gürültü merdivene açılan küçük kapı tarafından geldiği halde portreden geliyor zannetti. Therese'e baktı. O da korkmuştu.

Merdivende biri var, kim olabilir?

Genç kadın cevap vermedi. İki de Camille'i düğünüyordu. Buz gibi bir ter akaklarını ıslattı. Odanın ta gerisine kaçtılar, kapı birdenbire açılıp Camille'in cesedi yuvarlanarak içeri girecek diye beklediler. Gürültü daha düzensiz daha sert sert devam ettikçe kurbanları içeri girmek için tırnaklarıyla tahtayı oyuyor zannettiler. Beş dakika kadar kımıldamaya cesaret edemediler. Nihayet bir miyavlama duyular. Laurent yaklaştı, bir de baktı ki Mme. Raquin'in yanlılıkla odada kapalı kalan tekir kedisi dışarı çıkmak için küçük kapıyı pençeleriyle sarsalayıp duruyor. Francois, Laurent'ten korktu, iskemlenin üzerine sıçradı, tüylerini dikti, ayaklarını gerdi, yeni

efendisine vah i ve sert bir bakı la baktı. Genç adam kedileri sevmezdi. Hele François'dan adeta ürküyordu. Bu buhranlı, bu korkulu saatte Camille'in öcünü almak için kedi yüzüne atılverecek zannetti. Bu hayvan her eyi bilebilirdi, garip bir ekilde alabilirdi ine açılan testekerlek gözlerinde manalar vardı. Laurent hayvanın bu sabit bakı ı kar ısında gözlerini kapadı, tam François'ya tekme indirdi i sırada Therese:

Hayvanın canını acıtma, diye ba ırdı.

Bu feryat Laurent'da garip bir his uyandırdı. Bütün bütün abes bir fikre saplandı.

Camille bu kedinin içine girmi , diye dü ündü, bu hayvanı öldürmeliyim... Onda bir insan hali var.

Kedi, Camille'in sesiyle konu acak diye korktu u için hayvana tekme indirmedi. Sonra, sevi tikleri zamanlarda, kedinin onların öpü melerine ahit oldu u sıralarda Therese'in yaptı ı akalar aklına geldi. O zaman b.' kedinin çok ey bildi ini, o halde onu pencereden atma'c gerekti ini dü ündü. Fakat kararını yerine getirecek ces re ti kendinde bulamadı. Francois savı^ durumunu koru\ ır du. Tırnaklarını çıkarmı , sırtını sinsi bir hiddetle kaba t mı , dü manının en ufak bir hareketini büyük bir sükûnei le takip ediyordu. Laurent onun bakı larının madeni parıltısından sıkıldı, hemen yemek odasının kapısını açtı. Kedi keskin bir miyavlama ile çıkıp gitti. Therese sönen oca ın önüne tekrar oturdu. Laurent yine pencereden karyolaya, karyoladan pencereye yürümesine ba ladı.

Böylece sabahı beklediler. Yatmak akıllarına gelmedi. Yüreklere de bedenlere de so umu tu. Yalnız bir ey istiyorlardı. çinde bo uldukları bu odadan çıkmak. Aynı odada beraber bulunmak, aynı havayı solumak onlara tam anlamıyla bir i kence oluyordu.

Sonunda sabah oldu. Sisli, poslu, iliklere geçen bir sabah. Soluk bir aydınlık ortalı ı kapladı ı zaman, çeneleri birbirine çarpan Laurent biraz kendine geldi. Camille'in portresine kar ıdan baktı, portre evvelki hali gibi baya ı ve acemiceydi. Aptalca davrandı ını anladı, omuz silkeleyerek gidip tabloyu indirdi. Therese kalkmı , halasını aldatmak, mutlu bir gece geçirdiklerine inandırmak için yata ı bozuyordu. Laurent sert sert:

Ha! Ya! dedi, artık bu gece uyuruz herhalde... Bu çocukluklar böyle devam edemez.

Therese ona derin, a ır bir bakı la baktı. Laurent:

Anlıyor musun? diye devam etti. Ben uykusuz geceler geçirmek için evlenmedim. Çocuk gibiyiz. Garip tavırlarınla sen beni a ırttın. Bu ak am ne eli olmaya çalı , beni de korkutma...

Gülümsemeye çalı tı. Genç kadın yava ça:

Çalı ırım diye cevap verdi.

Theres'le Laurent'ın zifaf geceleri i te böyle geçti.

XXII

Sonraki geceler daha müthi oldu. Katiller Camille'e kar ı kendilerini korumak için bir araya gelmek istemi lerdiler. Fakat garip bir tesirin altında ikisi birle tikten sonra daha çok korkmaya ba ladılar. En sade bir konu mada, en sade bir bakı mada

sinirleri ayaklanıyor, hırslanıyorlar, ıstırabın, dehşetin en korkunç krizine yakalanıyorlardı. Aralarında geçen en ufak bir konu mada, biraz ba-ba-a kalsalar ortalığı kıp kıp kıp görüyorlar, deliye dönüyorlardı.

Therese'in kuru ve asabi yaratılışı, Laurent'ın kaba saba bünyesini garip bir şekilde etkilemişti. Bir zamanlar, seviştikleri günlerinde, mizaçlarındaki bu fark, bu adamla bu kadının arasında bir denge kurup bedenlerini tamamlayarak birbirine kuvvetle bağlı bir çift oluşturmıştı. Erkek kanından, kadın sinirinden veriyor, böylece varlıklarının mekanizmasını düzenlemek için birbirlerinin kusurlarına muhtaç, birbirlerinin içinde yaşıyorlardı. Fakat şimdi denge bozulmuştu. Therese'in çok heyecanlı sinirleri egemen olmuştu, Laurent birdenbire kendini asabi bir gerginlik içinde bulmuştu; genç kadının hararetli tesiri altında tabiatı yavaş yavaş iddettirici bir sinir hastalığıyla sarsılan bir genç kız tabiatı gibi olmuştu. Ete-ba-layan bu delilik bütün ergenlerde beyinle birlikte gecikmez.

Therese'i tanımadan önce Laurent'da ihtiyatlı bir sükûnet, ağırlık, bir köylü çocuğunun kanlı canlı hayatı vardı. Hayvan gibi yer, içer, yatar uyurdu. Her saat, günün her olayında yavaş yavaş vücuduyla biraz da ahlakla mı bir halde kendi kendinden memnun, rahat rahat derin soluk alırdı. Ancak ağırlıklı vücudunun ta içinde bazen bir gıcıklanma duyardı. İşte bu gıcıklanmaları Therese korkunç çarpınmalar halinde meydana çıkarmıştı, bu yumuşak, yavaş, koskoca vücutta hayret verecek derecede hassas bir sinir ağı oluşturmıştı. Vaktiyle hayatı sinirlerinden ziyade kanıyla sevmiş olan Laurent şimdi kabalığı daha az olan hisler geliştirmişti. Metresinin ilk öpücüğünde birdenbire kendisi için yepyeni, keskin, asabi bir varlık ortaya çıkmıştı. Bu yeni varlık arzularını on misli arttırmıştı, zevklerine öyle keskin bir nitelik kazandırmıştı ki Laurent önce ağına dönmüşü. Kanının şimdiye kadar ona hiç bahsetmediği sarhoşluğa kendini çılgın gibi koyuvermişti. O zaman vücudunda garip bir faaliyet başladı; sinirler gelişip kan ötesine aştı, bastı, bu olaydan sonra Laurent'ın huyu değişti. Sükûnetini, ağır hareketlerini bıraktı. Artık uyuk bir hayat yaşamaz oldu. Bir zaman geldi ki sinirleri ile kanı dengesini buldu. O zaman da derin bir zevkle dolu mükemmel bir hayat başladı. Sonra sinirler hâkim bir vaziyete gelince Laurent da yolunu aştıran vücut ve ruhların sıkıntısına düştü.

İşte bundan dolayı karanlık bir köşenin önünde çocuklar gibi titremişti. Kaba saba köylüden çıkan bu yeni kimlik, bu ürkek ve vahşi mahluk, asabi bünyelerin sıkıntılarını, korkularını hep kendinde duyuyordu.

Therese'in bütün halleri, bütün o yabancıl sevgisi cinayetin buhranı, sonra zevk hayatını korku içinde beklemesi, hislerini heyecana getirip, sinirleri üzerine ani ve art arda etkiler Laurent'ı deliye döndürmüştü. Sonunda kaçınılmaz olan uykusuzluklar, hayaletlerle beraber gelip çattı. O zamandan beri de Laurent bu dayanılmaz yaşamda devamlı bir korku içinde yuvarlanıp durdu.

Azap yalnız, ama yalnız maddi idi. Ayaklanan sinirleri, titreyen vücudu, bütün bedeniyle bozulan Camille'den korkuyordu. Vicdanının bu korku ile hiç alakası yoktu. Camille'i öldürdüğünden dolayı en ufak bir pişmanlık duy

Therese Raquin

muyordu. Sakin oldu u sıralarda, hayalet görünmedi i zamanlar, çıkarı olaca ını dü ünse yine cinayeti i lerdi. Gündüz olunca geceki korkularıyla alay ediyor, ak ama daha kuvvetli olmak için kendi kendine söz veriyor, zihnini bulandırıyor diye Therese'i azarlıyordu. Onun fikrine göre ürken yalnız Therese'di, ak amlan odanın içinde korkunç sahneleri hatıra getiren hep o idi. Oysa gece olup da karısıyla bir odaya kapanır kapanmaz vücudunu buz gibi bir ter kaplıyor, korkudan çocuklar gibi sarsılıyordu. Böylece hep aynı saatlerde buhranlar geçiriyor, her ak am kurbanının yeme il, berbat suratını görüp sinir nöbetlerine tutuluyordu. Korkunç bir hastalı ın nöbetleri, bir nevi isteri gibi bir eydi bu. Hastalık sözü, sinir hastalı ı sözü Laurent'ın bu haline tamamıyla uygun bir sözdü. Yüzü gözü birbirine karı ıyor, kolları bacakları kaskatı kesiliyordu. Sinirlerinin dü üm dü üm oldu u görülüyordu. Beden müthi surette ıstırap çekiyordu, ruh ise ortada yoktu. A a ılık adam hiç pi manlık duymuyordu. Therese'in ihtirası ona korkunç bir rahatsızlık vermi ti, i te o kadar.

Therese de derin sarsıntıların esiri idi. Fakat ondaki de i iklik a ırı heyecana gelmesinden ba ka bir ey de ildi. Bu kadın Camille'i hırıldadı ı i renç kokulu odada büyüdü ü için on ya ından beri asabi hırçınlıklarla sarsılırdı. Sonradan hakiki boralar halinde patlayacak olan fırtınalar, seller o zamandan birikmi ti. Therese Laurent için ne oldu ise, Laurent de Therese için o olmu tu, bir nevi iddetli bir sarsıntı, daha ilk sarılı mada kuru ve ehvetli tabiatı vah i bir kudretle geli mi , yalnız a k ihtirası için ya ar olmu tu. çini tutu turan ate lere kendini bıraktıkça marazi bir a kınlı a dü mü tü. Olaylar onu eziyor, her ey onu cinnete sürüklüyordu. Onun duydu u korkular kocasına nisbetle daha kadınca idi; belli belirsiz bir vicdan azabı, itiraf edemedi i bir pi manlık duyuyordu. Camille'in hayaletinin önünde dize varıp' pi manlıkla yalvarmak onu avutaca ına yemin edip af dilemek istiyordu. Belki de Laurent Therese'in bu zilletinin farkındaydı. Beraberce bir korkuya kapıldıkları zaman ona kızıyor, kaba davranıyordu.

lk geceler yata a giremediler. Dü ün gecesi yaptıkları gibi kâh ate in kar ısında oturup, kâh odada bir a a ı bir yukarı dola arak sabahı beklediler. Karyolada yan yana yatmayı dü ündükçe korkunç bir tiksinti duyuyorlardı. Sessiz bir anla ma ile kucakla maktan çekindiler, sabahları, Theres'in bozdu u yata a bakmadılar bile. Yorgunluktan bitkin bir hale geldikleri zaman koltuklarının üzerinde bir, iki saat uyuklarlar, korkunç karabasanların ardından sıçrayarak uyanırlardı. Sabahleyin kollarında, bacaklarında bir kesiklik, bir katılık, yüzleri yer yer morarmı , so uktan, uykusuzluktan tir tir titrerler, orada bulunmalarına hayret etmi bir halde, birbirlerinin kar ısında garip bir utanç duyarak, tiksintilerini, duydukları deh eti aç ı a vurdukları için utanç içinde a kın a kın bak ırlardı.

Zaten uyku ile ellerinden geldi i kadar mücadele ediyorlardı. öminenin birer kö esine oturup konu mayı kesmemek için büyük bir gayret sarfederek bin türlü saçma sapan sözler ederlerdi. Oca ın kar ısında aralarında geni bir mesafe vardı. Ba larını çevirdikleri zaman Camil le bir iskemle alıp aralarındaki bu bo yere oturmu , hazin hazin alay ederek ayaklarını ısıtıyor zannederlerdi. Dü ün gecesi

gözlerinin önüne gelen bu manzarayı, her gece görüyorlardı. Aralarına giren bu dilsiz, bu alaycı ölü, hiç oradan ayrılmayan bu korkunç ekilde bozulmuş ceset onları devamlı bir azap içinde kıvrandırıyor. Kımıldamaya bile cesaret edemiyorlar, sıcak alevlere bakmaktan gözleri körle iyordu. Dayanamayıp da yanlarına korka korka bir bakacak olsalar ateşin sıcaklığından kamaşan gözlerinin önünde hemen kızıl akisleriyle hayalet belirliyordu.

Sonunda Laurent oturmaktan bıktı. Bu arzunun sebebini Therese'e itiraf etmek istemiyordu. Therese Laurent'ın da kendisi gibi Camille'i gördüğünü anladı; sıcak dokunur diye ocağın biraz uzakta oturmanın daha iyi olacağını söyledi. Koltuğunu karyolanın ayakucuna çekti, kocası odada gezinmeye başladı. Aynı zaman o da koltukta çöktü. Kaldı. Laurent arada sırada pencereyi açıp kasımın buz gibi soğuk gece rüzgârını odaya dolduruyordu. Bu onun hararetini yatırtıyordu.

Yeni evliler gecelerini bir hafta böyle geçirdiler. Gündüzleri Therese dükkân tezgâhının arkasında, Laurent dairede biraz uyukluyor, dinleniyorlardı. Gece ıstırap ve korku içinde idiler. Asıl garip olan şey birbirlerinin karşısında takındıkları durumdu. Aralarında aklı kin söz geçmiyor, geçmişini unutmuş gibi görünüyorlardı. Tıpkı, müterek ıstıraplarına karşı gizli bir merhamet duyan hastalar gibi birbirlerine hoş görülü davranıyorlar, durumu oldu gibi kabul ediyorlardı. Kisi de korkularını, nefretlerini gizleyebildiklerini zannediyorlar, hiçbiri geçirdikleri gecelerin ne kadar garip olduğunu, buldukları gerçeğin ne olduğunu, birbirlerine anlatmak gerektiğini düşünmüyorlardı. En ufak bir gürültüden sapsarı kesilerek hemen hemen hiç konuşmadan sabaha kadar uyanık durdukları geceler, bütün yeni evlilerin böyle hareket ettiklerine inanır gibi görünüyorlardı. Bu hal bu iki delinin beceriksizce ikiyüzlülüğüydü.

Yorgunluktan öyle bitkin bir hale geldiler ki, bir akşam karyolanın üstüne yatmaya karar verdiler. Soyunmadır, üstlerindeki giysilerle yatak örtüsünün üzerine kendilerini attılar, birbirlerine dokunmaktan çekmiyorlardı. En ufak bir dokunuş onlara ıstıraplı bir sarsıntı verecekmiş gibi geliyordu. Her gece böyle kullu bir uyku uyuduktan sonra giysilerini çıkarıp yatağın içine girmeye karar verdiler. Fakat birbirlerinden uzak yatıyorlar, birbirlerine dokunmamak için tedbirler alıyorlardı. Karyolaya önce Therese çıkıyor, ta arkaya duvarın dibine yatıyordu. Laurent onun iyice yerle mesini bekledikten sonra karyolanın en kenarına iliyordu. Aralarında geniş bir yer kalıyordu; orada da Camille'in cesedi yatıyordu.

Her katil ayın yorganın altında uzanıp gözlerini kapadıkları zaman aralarında kurbanlarının rutubetli cesedini vücutları buz kesilerek hissediyorlardı. Bu onları birbirinden ayıran korkunç bir engeldi. Hezeyana kapılıp bu engeli tamamıyla maddilemiş görüyorlar, elleriyle dokunuyorlar, kokumuş, yemyeşil olmuş et parçası halinde cesedi yanlarında uzanmış buluyorlardı. Bu çürümüş insan vücudunun pis kokusunu soluyorlar, bütün duyguları hislerine dayanılmaz bir acı vererek gerçekdışı şeyleri yaratıyordu. Bu iğrenç yatak arkadaşları onları sıkıntıdan serseme çeviriyor, sessiz ve hareketsiz bırakıyordu. Laurent bazen birdenbire Therese'i kollarının arasına almayı düşünüyor, fakat Camille'in yumuşak etine dokunmadan kolunu uzatamayacağını aklına getirdiği için kımıldamaya cesaret

edemiyordu. O zaman da Camille'in kucakla malarına engel olmak için özellikle aralarına gelip yattığını düşünüyor, sonunda bu bozulmuş insanın onları kıskandırdığını anlıyordu.

Yine de zaman zaman acaba ne olacak diye görmek için Therese'le öpmeye kalkıyordu. Karısına gelip kendisini öpmesini alay ederek söylüyordu. Fakat dudakları o kadar soğuktaki, sanki ölüm azabının arasında idi. Midesine bulantılar geliyordu, Therese de dehşetten titriyordu. Onun dillerinin birbirine çarptığını gören Laurent çıkarak:

Ne titriyorsun? diye bağırdı. Yoksa Camille'den mi korkuyorsun? Haydi oradan, zavallı adamcağzın şimdi kemikleri bile kalmadı.

Kisi de titremelerinin sebebini birbirine söylemekten çekmiyorlardı. Hangisinin gözünün önünde bulunan Camille'in renksiz maskesi dikilirse o, daha korkunç bir krize neden olmaktan çekindiği için gördüğü hayalden ötekine bahsetmeye cesaret edemez, gözlerini kapatıp dehşet içinde büzülürdü. Laurent üzüntüden kudurmuş bir halde kendini kaybettiği zaman Camille'den korkuyor diye bütün suçu Therese'in üstüne yüklüyordu. Bu ismin yüksek sesle söylenmesi duydukları azabı iki misli artıyordu; katil çılgıncasına genç kadına dönüp:

Evet, evet diye kekeliyordu: Camille'den korkuyorsun... Vallahi gayet iyi anlıyorum!... Sen ahmanın birisin. ki paralık cesaretin yok. Rahatça uyumana bak. Benimle beraber yatıyorsun diye ilk kocanın gelip de ayaklarından çeker mi zannediyorsun...

Bu düşünce, Camille'in gelip de ayaklarından çekebilmesi olasılığı Laurent'ın saçlarını kafasında dimdik ediyordu.

Bir gün seni mezarla götürmeli... Camille'in tabutunu açarız, nasıl çürümü oldu bunu görürsün! O zaman belki artık korkmazsın... Haydi canım, o bizim kendini nehire attığını bilmiyor ki.

Therese banyo yorganının altına sokup bozulmuş bozulmuş inliyordu. Kocası:

Onu suya attık, çünkü bizi rahatsız ediyordu. Yine de atarız değil mi?... Böyle çocukluk etme. Dayanıklı ol.

Mutluluğumuza böyle bozmak aptallık... Bak canım, ölürsek sersem birini Seine Nehri'ne attık diye toprağın altında ne az ne de çok bahtiyar oluruz. şimdi aklımızın rahatça tadını çıkaralım, kârdır... Haydi bakayım sarıl bana.

Genç kadın donmuş ve delirmi bir halde kocasını kucaklıyor, Laurent de titremekte ondan ayrı kalmıyordu.

Laurent on beş günden fazladır Camille'i tekrar nasıl öldürecekini düşünüyordu. Onu nehire atmıştı. Fakat yeterince ölmemi olacak ki her gece gelip Therese'in yatağına yatıyordu. Katiller cinayeti tamamladıklarını zannedip de kendilerini rahatça muhabbetin zevklerine verecekleri sırada, Camille yataklarını buz gibi dondurmak için tekrar canlanıyordu. Therese dul de ildi. Laurent kendini bozulmuş bir insandan kocası olan bir kadınla evlenmiş zannediyordu.

XXIII

Laurent gitgide aklını kaçırma derecesine geldi. Camille'i yatağından kovmaya karar verdi. Önce bütünüyle giyinik yatıyordu, sonra Therese'in vücuduna elini sürmekten

çekinmi ti. Sonunda öfke ve acıdan karısını kurbanının hayaletine bırakmaktansa, gö süne çekip sıkmak istedi. Bu, hayvanlı ının son gazap noktası oldu.

Kıscası Laurent sırf Therese'in öpücükleri uykusuzlu a ifa olacak ümidiyle genç kadının odasına yerle mi ti. Vücudun en iddetli buhranlarla ezilerek kendisi bu odanın efendisi oldu u zaman ifa bulmak çaresini dü ünmemisti. Böylece her eyi Therese'e sahip olmak için yaptı ını unutup, imdi ona sahip oldu u halde acısı yo unla madan elini bile dokunduramayarak üç hafta bitkin bir halde kalmı tı. Azabın doru u onu bu sersemlikten ayılttı. İlk a kınlık anında, dü ün gecesinin o garip yorgunlu u içinde kendisini evlenmeye sürükleyen nedenleri unutmı tu. Fakat karabasanların birbiri arkasına gelen darbeleri altında korkularının üstüne çıkan gizli bir hiddete kapılıp aklı ba ına geldi. Karısına çıkan gizli bir hiddete kapılıp aklı ba ına geldi. Karısına sımsıkı sarılarak kötü dü leri kovmak için evlendi ini hatırladı. Ve birdenbire Camille'in cesedini çi nemek tehlikesini bile göze alarak Therese'i kucakladı. Kendine çekti.

Genç kadının da takati tükenmi ti; alevler onu temiz lese, ıstırabından kurtarsa kendisini ate e bile atardı. Laurent'ın kuca ında yanıp kavrulmak avunma iste iyle bu adamın kucaklamasına kar ılık verdi.

Korkunç bir sarma ma ile birbirlerine sarıldılar. Arzu yerine ıstırap ve korku onları tutuyordu. Vücutları birbirine de di i zaman kendilerini kızgın korun üstüne dü mü zannettiler. Bir feryat kopardılar, vücutlarının arasında Camille'e yer bırakmamak için daha sıkı sarıldılar. Fakat daima aralarında onun, vücutlarının birer tarafı alev] alev yanarken birer tarafını buz gibi dondurarak et parça \ lan halinde i renç bir ekilde ezildi ini duyuyorlardı.

Öpü meleri korkunç bir iddetle oldu. Therese dudaklarıyla Laurent'ın i mi ve kaskatı boynunda Camille'in ısırđı ı yeri aradı ve hırsla a zını oraya yapı tırdı. Taze yara orada idi. Bu yara iyi olursa katiller rahatça uyuyabileceklerdi. Genç kadın bunu anlıyordu; dudaklarının ate iyle yarayı da lamak istiyordu. Fakat dudakları yandı, Laurent da bo uk bir inilti çıkararak iddetle kadını itti; sanki boynuna kızgın bir demir yapı tırmı lardı. Thersse delirmi bir halde tekrar yakla tı, yarayı yine öpmek istedi; Camille'in di lerini geçirdi i bu ete a zını yapı tırmaktan acı bir zevk duyuyordu. Bir aralık kocasının boynunu aynı yerden ısırarak, oradan eski yaranın izlerini çıkarmak için koskoca bir et parçası koparmak, daha derin bir yara açmak dü ünmesine kapıldı. Fakat Laurent, There se'in öpü lerine kar ı boynunu koruyordu, pek iddetli bir yangı duyuyor, kadının dudaklarını her uzatı ında onu itiyordu. Böylece hırlayarak, dövü erek birbirlerine dokunmanın verdi i nefret içinde güre tiler durdular.

Istırabı arttırmaktan ba ka bir ey yapmadıklarını arılıyorlardı. Bo yere müthi sarma malarla harap oluyorlar, canlan acıyor, ba ır ıyorlar, tutu up, mahvoluyorlar dı da yine ürküp ayaklanan sinirlerini yatı tıramıyorlardı. Her kucakla ma, duydukları nefreti keskinle tirmekten ba ka bir eye yaramıyordu. Bu korkunç öpü meler sırasında korkunç hayallerin esiri idiler. Bo ulan Camille gelip ayaklarından çekiyor, karyolaya basarak iddetle sarsılıyor zannediyorlardı.

Bir aralık birbirlerini bıraktılar, tiksiniyorlar, sınırları önüne geçilmez bir ekilde isyan ediyordu. Yenilmek istemediler, yeni bir kucakla ma ile sımsıkı sarıldılar. Sanki vücutlarına kızgın i ler saplanıyormu gibi tekrar ayrıldılar. Böyle birçok defalar sınırlarını yorup harap ederek her eyi unutmak, duydukları tiksintinin önüne geçmek istediler. Fakat her seferinde sınırları ayaklandı, gerildi, onları öyle bir gazap ve öfke içine dü ürdü ki birbirlerinin kollarında kalsalar belki de ölürlerdiler. Do rudan do ruya kendi vücutlarına kar ı yaptıkları bu cenkle me onları kudurmak derecesinde co turmu tu; inat edip bu hali yenmek istiyorlardı. Sonunda a ır bir krizle sıfırı tükettiler, i itilmemi iddette bir sarsıntı içinde bir yerden dü üyorlar zannettiler.

Yata ın birer kenarına bereli ve yanık dü üp hıçkırmaya ba ladılar.

Hıçkırıklarının arasında bunlarla alay ederek tekrar yorganın altına giren Camille'in zafer kahkahalarını i itiyorlar gibi geldi. Onu yataktan atamamı lar, yenilmi lerdiler. Camille usulcacık yine aralarına girmi ti. Oysa Laurent güçsüzlü üne a lıyor, Therese de yasal kocası olmak sıfatıyla hortla ın zaferinden faydalanmak hevesine kapılıp kendini çürümü kollarının arasına almasından korkuyordu. En son çareyi denemi ler, yenilince artık imdiden sonra bir kere bile öpü meye cesaret edemeyeceklerini anlamı lardı. Korkuyu öldürmek için meydana getirineye kalkı tıkları delice a k krizi onları daha derin korkuların içine atmı tı. imdi artık onları birbirinden sonsuza de in ayıran cesedin so uk temasını hissederken kanlı gözya ları döküyorlar, hallerinin ne olaca ını azap içinde kendi kendilerine soruyorlardı.

XXIV

htiyar Michaud'nun Therese'le Laurent'ı evlendirmek için çabaladı ı sıralarda umdu u gibi dü ünün ertesi gününden itibaren per embe geceleri eski ne esini buldu. Bu geceler Camille'in ölümünden sonra büyük bir tehlike geçirmi ti. Bu matemli eve çekine çekine gelen konuklar bir gün bütün bütün kendilerine yol verilmesinden korkuyorlardı. Eninde sonunda bir gün dükkân kapısının yüzlerine kapanaca ını dü ünme alı kanlıklarına bir hayvan güdüsüyle ba lı olan Michaud ile Grivet'yi ürkütüyordu. htiyar anne ile genç dul ölülerine a lamak için kalkıp Vernon'a ya da ba ka bir yere gidebilirlerdi. O zaman bunlar per embe ak amlan ne yapacaklarını bilmeden sokakta kalacaklardı. Geçitte acınacak bir halde o uzun domino partilerini anımsayarak dola tıklarını gözlerinin önüne getiriyorlardı. Bu fena günleri beklerken imdi kavu tukları mutlulu a içten içe seviniyorlardı. Dükkâna endi eli ve yapmacık tavırlarla gelirler, her geli lerinde de bunun son geli oldu unu kendi kendilerine tekrar edip dururlardı. Bu korku bir yıldan fazla sürdü, Mme. Raquin'in gözya larıyla Therese'in sükûtu kar ısında gülüp söylemeye cesaret edemediler. Camille'in zamanında oldu u gibi kendilerini kendi evlerinde farzedemiyor lar, yemek odasındaki masanın etrafında geçirdikleri her i gecede bir i retilik duyuyorlardı. te bu ümitsiz artlar içinde ihtiyar Micaud'nun bencilli i onu Camille'in dul ka J rısını evlendirmek gibi ustalıklı bir i e sürüklemi ti. Dü ünden sonraki per embe günü Michaud ile Grivet zafer kazanmı çasına içeriye girdiler. stedikleri olmu tu, yemek odası yine onlarındı, artık kendilerine yol

verilmesinden korkmuyorlardı. Mesut insanlar gibi girdiler, yayılıp o turdular, eski akalarını birbiri arkasına sıraladılar. Bu tasasız, güvenli hallerine bakılırsa onlar için bir de i iklik oldu u anla ılırdı. Camille'in hatırası orada yoktu, ya ayan koca ölen kocayı, ortalı ı buz gibi donduran bu hayaleti kovmu tu.

Onun ne esiyle geçmi yeniden canlanıyordu. Laurent Camille'in yerini tutuyor, kederlenmenin sebepleri ortadan kalkıyordu. Konuklar kimseye keder vermeden güle bilirlerdi. Hatta kendilerini kabul eden bu mükemmel aileyi ne elendirmek için gülmeleri gerekirdi. On sekiz ay danberi Mme. Raquin'i avutmak bahanesiyle dükkâna gelen Grivet ile Michaud artık bu ikiyüzlülü ü bir tarafa bırakıp dominolardan çıkan tıkırtılarla açıkça uyuklamak için gelebiliyorlardı.

Her hafta, bir per embe gecesi getiriyor, her hafta bir zamanlar Therese'i sinirlendiren bu kaba saba, duygusuz

kafaları masanın çevresine topluyordu. Genç kadın bu adamları kapı dı arı etmek istemi ti. Aptal aptal gülü leri, ahmakça dü ünü leriyle onu kızdırıyorlardı. Fakat Laurent bunlara yol vermenin hata oldu unu ona anlattı. imdiki zaman olabildi ince geçmi e benzemeliydi, bilhassa bütün üphelere kar ı onları koruyan polis de, bu ahmakların da dostluklarını korumak gerekiyordu. There se itaat etti; iyi bir kabul gören davetliler önlerinde uzun, ılık gecelerin birbiri arkasına uzandı nı büyük bir mutlulukla gördüler.

te bu sıralarda karı kocanın hayatı adeta ikiye bölündü.

Sabahleyin gün ı ı ı, geceki korkuları da ıttı ı zaman Laurent aceleyle giyinirdi. Ancak yemek odasında There se'in hazırladı ı koca bir fincan sütlü kahvenin kar ısında sofraya oturdu u zaman rahat eder, sükünet bulurdu. Ancak dükkâna kadar inebilen sakat Mme. Raquin onun yemek yemesini bir anne gülümseyi iyle seyrederdi. Laurent kızarmı ekmekleri midesine yuvarlar, karnını tıka basa doyurur, içine biraz güven gelirdi. Kahveden sonra bir kadeh de konyak içerdi. Bu onu tamamıyla kendine getirirdi. Mme. Raquin'le Therese'i kucaklamaya lüzum görmeden "allahaismarladık" der haylaz haylaz dairenin yolunu tutardı. İkbahar geliyordu, rıhtımın a açlan açık ye il bir dantel gibi yapraklanıyordu. A a ıda nehir, kulakları ok ayan bir ırıldı ile akıyor, yukarda ilkbahar günesinin ı ıkları ortalı a tatlı bir ılıkılık veriyordu. Bu taptaze havanın içinde Laurent yeniden do du unu zannederdi. Bu nisan ve mayıs göklerinde esen taze hayat rüzgârını geni nefeslerle içine çeker, güne i arar, Seine Neh ri'ni hareketlendiren gümü yansımaları seyretmek için durur, rıhtımın gürültüsünü dinler, aydınlık ve ne eli sabahtan bütün duygularıyla zevk alırdı. Ku kusuz Camil le'i bütünüyle unutmu de ildi; bazen elinde olmadan gidip nehrin öte tarafındaki morgu seyretmeyi dü ünürdü. O zaman bu bo ulmu insanı kendisindeki aptalca korkuyu anlayan cesur bir adam mı gibi dü ünürdü. Tok midesi, serinleyen yüzüyle o kaba sükünetini tekrar bulur, daireye gelir, bütün günü çıkı saatini bekleyerek esneye es neye geçirirdi. Bombo kafasıyla, hayvanla mı ve usanmı haliyle artık ötekiler gibi bir memur de ildi. Tek dü üncesi istifasını verip bir atölye kiralamaktı; belli belirsiz bir hülya içinde yeni bir tembel ya amı dü ünüyor, bu dü ünce onu ak ama kadar oyalamaya yetiyordu. Geçitteki dükkânın anısı onu hiç rahatsız etmezdi. Sabahtan beri bekledi i paydos

zamanı gelince, daireden üzüntülü üzüntülü çıkar, kaldırımlarda gizli bir tasa ve rahatsızlık içinde yürürdü. Adımlarını ne kadar yavaş atsa da; sonunda yine dükkâna girmek gerekirdi. Orada Laurent'ı korku bekliyordu. Therese de aynı duygular içindeydi. Yanında Laurent olmadığı zamanlar rahattı. Dükkânda da, evde de her şeyin pislik içinde süründüğü önü ileri sürerek hizmetçi kadını savmıyordu. Hareket etmeye, katılan vücudunun yorulmaya ihtiyacı vardı. Sabahları ortalığı süpürüp toz alıyor, odaları siliyor, kabı kaçıyı yıkıyor, durmadan fırıl fırıl dolaıyor, bir zamanlar nefret ettiği evi her biriyle uğraşıyordu. Bu işleri onu öyleye dek tek kelime konu madan ayak üstünde meşgul ediyor, tavandan sarkan bir örümcek ağından, tabakların yağından başka bir şey düşünmesine meydan vermiyordu. Sonra mutfaka girip öle yemeğini hazırlıyordu. Mme. Raquin onun yemek getirmek için ikide bir de sofradan kalkmasına üzülür, yemeninin bu kadar çalı masına hem sevinir hem üzülür, ona darılırdı; Therese de idareli ya amaları gerektiğini söylerdi. Yemekten sonra genç kadın giyinir, dükkâna halasının yanına giderdi. Orada uyuklamaya başlardı. Uykusuz gecelerin verdiği yorgunlukla oturur oturmaz vücudunu kaplayan tatlı bir uykuluğa kendini koyverirdi. Ancak belirsiz bir ifayla dolu olan bu uykuluklar sinirlerini biraz yatırırdı. Camille zihninden gider, ıstırapı birdenbire dinen bir hasta gibi derin derin dinlenmenin zevkini tadardı. Vücudunda bir yumuşaklık, serbestlik hissediyor, ılık ve dinlendirici bir bölgeye kendini bırakırdı. Bu dinginlik olmasaydı sinirlerinin gerginliğinden bedeni çatlayabilirdi. Geceleyin çekeceği ıstırapa, korkuya dayanabilmek için gereken kuvveti bu dinginlikten alırdı. Zaten tam manasıyla uyuduğu yoktu. Bir sükkûnet rüyası içinde kendinden geçer, gözlerini kapatırdı. Bir müddet geldiği zaman gözlerini açar, satılan eşyanın birkaç kuru parasını aldıktan sonra yine daldan dala uçan hülyalarına dalardı. Böylelikle tam bir mutluluk içinde üç dört saat geçirirdi. Halasına kısa kısa yanıtlar verir, kafasından düşünceyi çıkarıp onu kendinden geçiren bu baygınlıklara gerçek bir sevinçle kendini koyuverirdi. Geçide uzaktan uzağa öyle bir göz atar, bulutlu, karanlık havalarda kuytu köşede bu bezgin halini gizleyebilirdi için için daha rahat ederdi. Maltaların üzerine emsiyelerinden sular damlayan sırsıklam bir sürü zavallı insanın geçtiği bu pis, rutubetli geçit Therese'e kimsenin kendini arayıp sormayacağı kirli, uşursuz bir dehliz, kötü bir evin yolu gibi gelirdi. Arada sırada etrafında süren solgun ışıkları gördükçe, rutubetin acı kokusunu duydukça kendini toprağın altında için için vıgıl vıgıl ölü kaynayan bir çukurun dibinde diri diri gömülmüş, zannederdi. Bu düşünce onu biraz avutur, yatırırdı; şimdi güvenlik içindeydi; ölecek ve artık ıstırap çekmeyecekti. Bazen gözlerini açık tutması gerekirdi. Suzanne gelir, tezgâhın yanında öleden akama kadar oturur, eli işleri. Olivi er'nin karısı ruhsuz yüzü, ağır hareketleriyle şimdi Therese'in hoşuna gidiyordu. Therese bu zavallı silik mahlûka baktıkça garip bir teselli bulurdu. Onunla arkadaş olmuştum. Onun soluk gülümseyişiyle dükkânın içine tatsız bir mezarlık hissi vererek, cansız cansız yanında oturmasından hoşlanıyordu. Suzanne'ın cam gibi şeffaf mavi gözleri kendi gözlerine mihlandığı zaman iliklerinde ifa veren bir üzüme hissedirdi. Therese böylece saat dördü beklerdi. Dörtte mutfaka gider, yorulmak için yeniden bahaneler arar, ateşli bir telaşla Laurent'ın akam

yeme ini hazırlardı. Kocasını kapının e i inde görününce, bo azı sıkılmı gibi olur, ıstırap yeniden bütün varlı ını burardı.

Karıkocanın duyguları hemen hemen her gün aynıydı. Gündüz birbirlerinin yüzünü görmedikleri zaman güzel dinlenme saatlerinin tadını tadıyorlar, ak amleynin bir araya gelir gelmez, keskin bir azap vücutlarını kaplıyordu.

Aslında yatıncaya kadar geçen zaman sakin zamanlardı. Therese de Laurent da odalarına çekilme zamanını dü ündükçe ürperirler, mümkün oldu u kadar geç saatlere kadar otururlardı. kisinin de arasında geni bir koltukta uyuklayan Mme. Raquin sakin bir sesle konu urdu. Vernon'dan bahseder, sürekli o lunu dü ünür, fakat bir tür nezaket hissiyle onun adını söylemekten çekinirdi; sevgili çocuklarına gülümseyerek bakar, onlar için gelecek tasarıları kurardı. Lambanın solgun ı ıkları beyaz yüzüne vurur, sözleri bu sessiz, a ır havanın içinde fevkalade tathla ırdı. Yanında da iki katil kendilerinden geçmi bir halde onu dinler gibi dururlardı. Gerçekteyse ihtiyar kadınca ızın söylediklerini dinlemeyi hiç dü ünmezler, yalnız kendi dü üncelerinin yankılarını duymaktan alıkoyan bu tatlı söz ahenginden bahtiyar olurlardı. Birbirlerine bakmaya cesaret edemezler, a kınlık göstermemek için yalnızca Mme. Raquin'e bakarlardı. Gidip yatmaktan söz bile açmazlar, Mme. Raquin'e bakarlardı. Gidip yatmaktan söz bile açmazlar, Mme. Raquin yata a gitmek istemese, orada, eski tuhafiyecinin rahatlatan onun etrafına verdi i rahatlık içinde sabaha kadar oturmak isterlerdi. Yatma zamanı gelince yemek odasından çıkarlar, sanki bir uçurumun dibine atılıyorlarmı gibi kederle odalarına girerlerdi. Bir zaman sonra per embe ak amlarını bu mahrem gecelere ye lediler. Mme. Raquin'le yalnız kaldıkları zaman bütün bütün kendilerini unutamıyorlardı. Halalarının tül gibi hafif sesi, mahzun ne esi onların içlerini parlayan feryatları susturamazdı. Yatma zamanının yakla tı ını hissederler, gözleri tesadüfen yatak odasının kapısına ili se titrerlerdi. Zaman ilerledikçe yalnız kalacakları zamanı beklemek daha azaplı olurdu. Per embe geceleri ise aksine olarak türlü saçmalıklardan sersemle irler, ikisi de birbirlerinin varlı ını unuttur, daha az ıstırap çekerlerdi. Sonunda Therese bile bu kabul günlerini iddetle istemeye ba ladı. Michaud ile Grivet gelmeyecek olsalar, gidip onları kendisi getirecek olurdu. Yemek odasında onunla Laurent arasında yabancılar bulundu u zaman daha çok rahat ederdi. Evlerinde her zaman konuklar bulunsun, gürültü patırdı edilsin, kendini unutturacak, bulundu u çevreden ayıracak bir eyler olsun isterdi. Herkesin yanında asabi bir ne e takınıyordu. Laurent de köylü akalarını, dolgun gülü lerini, eski resim ö rencili i döneminden kalma kaba saba maskaralıkları tekrarlayıp duruyordu. Kabul günleri hiçbir zaman bu kadar ne eli, bu kadar gürültülü olmamı tı. Ancak bu suretle Therese'le Laurent haftada bir defa birbirlerinin kar ısında titremeden durabiliyorlardı.

Aradan biraz zaman geçince ikisini de bir tasa aldı. Mme. Raquin'in bütün vücudunu yava yava yayılıyordu.

Günün birinde onun bunamı , kötürüm olmu bir halde koltu a mıhlanıp kalaca ını anladılar. Zavallı ihtiyar kadın birbirini tutmayan cümleleri kekeliye kekeleye söylüyordu; Sesi daha zayıf çıkıyor, bedeni yava yava ö lüyordu. Yava yava

cansız bir cisim haline geliyordu. Therese de Laurent de kendilerini kötü dü llerden ayıran, birbirlerinden uzakla tıran bu yaratı ın yava yava göçmesini deh etle görüyorlardı. İhtiyar tuhafiyeci uurunun kaybedip de koltu unda dilsiz, kaskatı bir halde kaldı ı zaman onlar da kendi kendilerine kalacaklardı. Ak amları ba ba a oturacaklar, bundan kaçınmak ellerinden gelmeyecekti. O zamana kadar gece yarısı ba layan korkular saat altıda kendini gösterecekti. Deli olmak i ten de ildi. Mme. Raquin'in, kendileri için pek de erli olan sa lı ını korumak için bütün gayretlerini sarfettiler. Doktorlar getirttiler, etrafında pervane oldular, Hatta bu hastabakı cılık i inde çabalarını iki misline çıkararak bir rahatlık duyuyorlar, her eyi unutuyorlardı. Ak am saatlerini dayanılır kılan bu üçüncü kimseyi aralarından eksilmesini yemek odasının da, bütün evin de kendi odaları gibi korkunç ve u ursuz gelmesini istemiyorlardı. Mme. Raquin kendisine böyle özenle baktıkları için çok duygulanıyordu. Onları birbiriyle evlendirdi ine, kırk bin frangını verdi ine gözya ları içinde ükrediyordu. O lu öldükten sonra, son deminde böyle bir sevgi görece ini dünyada ummazdı. İhtiyarlık günleri, sevgili evlatlarının muhabbetiyle acılı ını kaybediyor, her eye ra men günden güne vücudunu daha fazla katıla tıran felci bile duymuyordu.

Bununla beraber Therese de Laurent da iki türlü ya amlarına devam ediyorlardı.

kisinde de, birbirinden tamamıyla ayrı iki ki ilik gibi: gün batır batmaz titremeye ba layan korkak, sinirli, güne do ar do maz rahat nefes alan uyu uk ve dalgın iki ahsiyet vardı. İki türlü hayat ge çiriyorlardı. Yalnız kaldıkları zaman ıstıraptan ba ırıyorlar, ba kalarının yanında sükûnetle gülümsüyorlardı. Yalnızken içlerini yırtan bu azabı herkesin içinde gözlerinden anlamak olası de ildi. Görünü te sakin ve bahtiyar duruyorlar, çektikleri ıstırapı belli bir güdünün kimisiyle herkesten gizliyorlardı.

Onları gündüz böyle sakin gören hiç kimse geceleri hayaletlerin i kencesine dü tüklerinden ku kulanamazdı. Herkes onları Tanrı'nın kutsadı ı tam anlamıyla

mutlu bir hayat ya ayan bir aile zannediyordu. Grivet çapkın çapkın bakarak onlara "Çifte kumrular" adını takmı tı. Uykusuzluktan gözlerinin altı mor bir halka ile çevrildi i zaman: "Vaftiz ne zamana" diye alay ederdi. Herkes de gülü ürdü.

Laurent'la Therese sararırlar, gülümsemeye, ihtiyar memurun bu tehlikeli akalarına uymaya çalı ırlar. Yemek odasında buldukları müddetçe korkularına hâkimdiler. Yatak odalarına kapanır kapanmaz kendilerinde ortaya çıkan korkunç de i ikli e akıl ermezdi: Bilhassa per embe geceleri bu de i iklik öyle iddetli olurdu ki, sanki do aüstü bir yerde oluyormu gibi gelirdi. Geçirdikleri gecelerin bu garip hali bu vah i hırslarla dolu faciası bütün imanların üstüne çıkıyor ve yalnız onların kederli benliklerinin içinde derin derin gizli duruyordu. Söyleyecek olsalar herkes onların deli oldu unu zannederdi.

İhtiyar Michaud çok kez:

Ne mesut eyler bu â ıklar, demi ti. Çok konu muyorlar, ama a kı az dü ünmüyorlar, biz çekildi imiz zaman birbirlerini yutarcasına kucakla tıklarına bahse girerim.

ler herkesin onlar hakkındaki dü üncesi böyleydi. Therese'le Laurent örnek bir aile gibi tanıtıldı. Bütün Pont Neuf geçidi halkı bu sevgiyi, bu sakin saadeti, evlilerin bu sonsuz balaylarını kutluyorlardı. Camille'in cesedinin her gece aralarında yattığını onlardan başka kimse bilmiyordu. Yüzlerinin sakin derisi altında, geceleri korkunç bir şekilde çekip yüzerek yüzlerinin sakin ifadesini çirkin ve ıstıraplı bir hale getiren sinirli kasılmaları yalnız onlar hissediyorlardı.

XXV

Aradan dört ay geçince Laurent evlendiği zaman kendisine vaat edilen paranın faizini bankadan çekmeyi dü üdü. Çıkarı onu geçitteki dükkâna bırakılmasaydı, evlendiğinin üçüncü günü karısını bırakıp gider, Camille'in de hayaletinden kurtulurdu. Yaptığı cinayetin kârını elden kaçırmamak için onu böylece bu sıkıntılara, bu korkunç gecelere katlanıyordu. Therese'den ayrılırsa görevinde kalmak zorunda olacak, yine yoksulluğa düşecekti. Oysa, onun yanında kalırsa Mme. Raquin'in, Therese'in adına yatırdığı paranın geliriyle hiç çalışmadan refah içinde yaşayacak, tembelliğe doycaktı. Eline geçirebilseydi kırk bin frankla kaçıp kurtulabilirdi. Fakat ihtiyar tuhafiyeci kadın Michaud'nun ölümlüyle mukaveledeye eninin çıkarını gözetmek gereğini duymuştu. Laurent bundan dolayı Therese'e kuvvetli bir baskı yapıyordu. Geceleri çektiği azapları telafi etmek için hiç olmazsa tembel tembel oturup kendisini besletmeli, iyi giyinmeli, iyi yemeli, cebinde de keyfince harcamak için parası bulunmalıydı. Ancak bu ödüllere karşılık geceleri böylece cesetle beraber yatmaya razı olabilirdi.

Bir akşam Mme. Raquin'le karısına istifasını verdiğini, on beş güne kadar daireden ayrılacağını bildirdi. Therese endişeyle baktı. Laurent hemen bir atölye kiralayıp resimle uğraşmasını ilave etti. Memurluk hayatının sıkıntılarını, sanatın kendisine açacağı geniş ufukları uzun uzadıya anlattı. İmdi birkaç frank parası, baskıyı denemek olanağı varken büyük işler yapıp yapamayacağını görmek istiyordu. Bu konu üzerinde uzun uzun konuşurken eski atölye hayatına dönmek için duyduğu müthiş arzuyu gizlemişti. Therese dudaklarını kıstı, hiç cevap vermedi. Kocasını onu razı etmek için sıkı tırnaca kısa kupkuru cevaplar verip, daireden ayrılırsa hiç para kazanamayacağını, tamamıyla kendisine yük olacağını Laurent'a anlatmak istedi. Therese söylerken Laurent ona öyle keskin bir bakışla baktı ki kadın korktu, ret cevabı böylece dü ümlendi kaldı. Suç ortağının gözlerinde: kabul etmezsen her şeyi söylerim, diye tehdit eden bir ifade okudu. Kekeleyerek cevap verdi. O zaman Mme. Raquin sevgili ölünün bu isteğinde haklı olduğunu, ünlü biri olması için her olanağı kullanmak gerektiğini söyledi. İyi kalpli kadıncağız eskiden Camille'i imarttı gibi şimdi de Laurent'ı imartıyordu. Delikanlının kendisine gösterdiği sevgiden yüreği öyle yufkalamıştı ki hep onun tarafında olur, onun fikrine göre hareket ederdi.

Sanatkârın bir atölye kiralaması, çeşitli masrafları için de kendisine ayda yüz frank verilmesi kararlaştırıldı. Ailenin bütçesi böyle düzenlenmişti. Tuhafiye ticaretinden elde edilecek kârla, dükkânla apartmanın kirası ödendiği gibi bu para gündelik masraflara da hemen hemen yetecekti. Laurent atölyenin kirasıyla kendi yüz frangını paranın iki bin yüz frank gelirinden alacaktı. Bu gelirin geriye kalan kısmı da genel

ihtiyaçlara karılıklı olacaktı. Bu suretle ana paraya dokunulmayacaktı. Therese'in içi biraz rahat etti. Kendisine ayrılan paradan fazlasını istemeyeceğine kocasına yemin ettirdi. Zaten Therese'in imzası olmadan Laurent'ın kırk bin franga dokunamayacağını biliyor, hiç bir kâğıdı imzalamamak için de kendi kendine söz veriyordu.

Hemen ertesi gün Laurent Mazarine sokağının ortasında, bir aydan beri istediği küçük bir atölyeyi kiraladı. Gündüzleri Therese'den uzak rahatça geçirebilmek için sınamacak bir yer bulmadan önce işini bırakmak istememişti. On beş gün sonra bütün arkadaşları ile vedalaştı.

Grivet ağırdı. Önünde bu kadar parlak bir geleceği olan bir genç, diyordu, dört yılda kendisinin şimdi aldığı maaşı alsın da Grivet o paraya ulaşabilmek için yirmi sene emek vermişti. Laurent kendini tamamıyla resme vereceğini söyleyerek onu bütün bütün hayrete düşürdü.

Laurent sonunda atölyesine yerleşti. Burası dört köşe, çatı arası gibi bir şeydi. Eni, boyu beş, altı metre kadar vardı. Tavanı dik bir mail ekinde birdenbire iniyor, bu tavandan açılan geniş bir pencereden yerlere, kapkara duvarlara beyaz, çirkinlik vuruyordu. Sokağın gürültüsü bu kadar yükseklerle çıkmıyordu. Penceresi gökyüzüne açılan bu sessiz, soğuk oda, kuruni bir balçık içinde oyulmuş bir deliğe, bir mahzene benziyordu. Laurent bu mahzeni iyi kötü döşedi. Hasırları dökülmüş iki iskemle, yere kayıp düşmüş mesin diye duvara dayadığı bir masal eski bir mutfak büfesi, boya kutusu, bir de eski resim sehpasını getirdi. Odanın en lüksüne yası koltukçudan otuz franga aldığı geniş divandı.

On beş gün fırçalarına el sürmeyi aklına bile getirmeden geçti. Sabahleyin saat sekizle dokuz arasında gelir, divanın üstünde yatar, sigara içer, daha henüz erken oldu mu, akşam kadar önünde uzun saatler bulunmuş memnun bir halde öleni beklerdi. Öleyin yemeğe gider, sonra Therese'in soluk yüzünü görmemek, yalnız kalmak için acele odasına dönerdi. Yediklerini sindirir, uyur, akşam kadar yuvarlanır dururdu. Atölyesi sınamaydı. Bir gün bu sevgili sınamaya da gelmek istedi. Laurent "olmaz" dedi. Buna rağmen Therese gidip kapıyı vurdu, Laurent açmadı; akşam karısına, o günü Louvre Müzesi'nde geçirdiğini söyledi.

Therese'in Camille'in hayaletini de beraber getirmesinden korkuyordu.

Nihayet tembellik canına tak dedi. Tuval aldı, boyalar aldı, işe koyuldu. Model tutmak için yeter derecede parası olmadığı için tabiata fazla aldırılmadan keyfine göre fantezi resimler yapmaya karar verdi. Bir resmetmeye başladı.

Artık eskisi kadar atölyede kapanıp oturmuyordu. Her sabah iki, üç saat çalışıyor, öğleden sonraları orda, burda, Paris'te veya civarlarda dolaşarak zaman geçiriyordu. Bir gün bu uzun gezintilerden birinden döndüğü sırada enstitünün önünde, eserleri son sergide arkadaşlarınınca beşenilip beşenilip kazanan eski bir koleji arkadaşına rastladı. Ressam:

Ne? Sen misin? diye bağırdı. Zavallı Laurent'cının. Dünyada tanıyamazdım. Zayıflamışın yahu!

Laurent sıkılarak:

Evlendim, diye cevap verdi.

Evlendin ha?... Öyleyse seni bu halde gördü üme a madım. E imdi ne i le me gulsün?

Bir atölye kiraladım, sabahları biraz resim yapıyorum.

Laurent evlenmesini birkaç kelime ile anlattı; sonra gelece e ili kin dü üncelerini tela lı bir sesle ortaya döktü. Arkada ı Laurent'ı sıkkan, endi eye dü üren bir hayretle ona bakıyordu. Do rusu aranırssa ressam, Therese'in imdiki kocasını bir zamanlar tanıdı ı kaba ve baya ı o lana pek benzetemiyordu. Laurent'ın tavırları kibarla mı gibiydi. Yüzü incelmi , çehresine hisli bir tabiatın solgunlu u çökmü , bütün vücudu daha zarif, daha vakur bir hal almı tı. Sanatkâr:

Güzel delikanlı olmu sun yahu! diye ba ırmaktan kendini alamadı. Sende bir sefir hali var. Son derece zarif. Hangi ekoldensin? Geçirdi i sınav Laurent'ı çok sıkıyordu. Birdenbire ayrılmaya da cesaret edemiyordu. Bir türlü gitmeyen arkada ına sonunda:

Biraz benim atölyeye kadar çıkar mısın? dedi.

Hay hay!

Ressam gördü ü de i ikli in aslını anlamadı ı halde arkada ının atölyesini görmek istiyordu. Be kat merdiveni üphesiz Laurent'ın mide bulandırıcı eserlerini görmek için çıkmıyordu. Yalnızca merakını gidermek istiyordu.

Yukarı çıkıp da duvarlara asılı tuvallere göz atınca hayreti iki kat arttı. Be tane etüt vardı, gerçek bir gayretle yapılmı iki kadın, üç erkek ba ı. Üslup sa lam ve dolgundu. Her biri açık kur unî bir zemin üzerinden parlak renklerle meydana çıkıyordu. Sanatkâr birdenbire yakla tı. Hayret içinde, hatta hayretini gizleme gere ini de görmeyerek:

Bunları sen mi yaptın? diye Laurent'a sordu. Laurent:

Evet, diye cevap verdi. Bunlar birtakım taslaklar, hazırladı ım büyük bir tablo için i ime yarayacak.

Haydi haydi, atma. Sahi bütün bunları sen mi yaptın?

Evet dedim ya, neden yapmayacak mı ım?.

Ressam u sözleri söylemeye cesaret edemedi. "Çünkü bu resimler bir sanatkâr i i, sense hiçbir zaman kaba bir sıvacıdan ba ka bir ey de ilsin" Etütlerin önünde uzun müddet bir ey söylemeden durdu. üphesiz bu etütler acemice idi, Son derece geli mi bir sanat hissini veriyorlardı. Geli kin birer resim denilebilirdi. Laurent'ın arkada ı hiç bu kadar yüksek vaatlerle dolu resim tasarısı görmemi ti. Hepsini iyice inceledikten sonra ressama döndü:

Do rusunu istersen, dedi, senin bu kadar resim yapabilece ini zannetmezdim. Bu mehreti nereden ö rendin Allah a kına! Ö renmekle de olmaz o.

Sesi imdi kendisine daha tatlı gelen, her hareketinde bir zarafet bulunan Laurent'a dikkatle bakıyordu. Bu adamı böyle de i tiren, onda kadınca sinirleri, keskin ve ince hisleri geli tiren müthi sarsıntıyı ke fedemiyordu. üphesiz Camille'in katilinin bedeninde garip bir olay olmu tur. Bu kadar derinliklere nüfuz edip tahlil etmek zordur. Laurent aklını da, bedenini de altüst eden o sarsılmadan sonra korkak oldu u gibi belki de sanatkâr da olmu tur. Evvelce kanının a ır yükü altında bunalıyordu.

Etrafını kalın bir sa lamalık sisi kaplamı , bir ey görmüyordu. İmdi ise zayıflamı , ürpermi , endi eli bir dü ünçe, asabi mizaçtaki insanların canlı ve keskin hislerini edinmi ti. Geçirdi i korkulu hayatta hezeyan eden fikirleri, dehanın vecdine kadar yükseliyordu. Bütün vücudunu sarsan bir nevi ruh hastalı ı, sinir hastalı ı onda sanat hissini garip bir açıklıkla belirtmi ti. Camille'i öldürdü ünden beri vücudu hafiflemi gibiydi. a kım beyni ona pek geni lemi gibi geliyor ve dü üncesinin bu ani geni lemesinde nefis yaradı lar, air dü leri görüyordu. Böylece tavırlarına bir zariflik gelmi , eserleri güzel olmu , birdenbire ki ilik kazanmı , canhla mı tı. Arkada ı bu sanatçının nasıl do uverdi ini fazla ara tırmadı. Hayret içinde çıkıp gitti. Gitmeden evvel resimlere bir kez daha baktı. Laurent'a:

Yalnız bir ele tirim var, dedi. Bütün bu etütlerde bir aile havası var. Bu be ba da birbirine benziyor. Kadınların bile, bilmem nasıl, öyle keskin bir ifadeleri vardı ki onlara kadın kıyafetine girmi erkek hali veriyor. Anlıyor musun? Bu taslaklardan bir tablo yapmak istersen çehrelerin bazılarını de i tirmelisin. Bir tablodaki bütün ahıslar karde olamaz, sonra herkes güler.

Atölyeden çıktı, aralıkta durdu. Gülerek:

Sahi söylüyorum yahu! Seni gördü üme çok memnunum, mucizelere inanaca ım artık... Tanrım nelere kadir de ilsin.

Merdivenlerden indi Laurent deh etli bir rahatsızlık içinde atölyeye girdi. Arkada ı ona bütün bu ba etütlerinde bir aile havası bulundu unu söyledi i zaman yüzünün sararmasını göstermemek için arkasını dönmü tü. Bu u ursuz benzeyi daha önce onun da gözüne çarpmı tı. Yava yava gelip tuvallerin kar ısına oturdu; onları seyrettikçe birinden ötekine geçtikte buz gibi bir ter sırtını kaplıyordu.

Hakkı var, diye mırıldandı. Hepsi birbirine benziyor, hepsi Camille'e benziyor... Geri çekildi, gözlerini eskizlerden ayıramıyordu, gitti divanın üzerine oturdu. Biri beyaz uzun sakalıyla bir ihtiyar yüzüydü. Bu beyaz sakalın altında Laurent Camille'in zayıf çenesini görüyordu. kincisi sarı ın bir genç kızdı, bu genç kız da ona kurbanının mavi gözleriyle bakıyordu. Öteki üç resmin de her birinde bu suda bo ulan insanın birkaç yüz çizgisi vardı. Sanki Camille yüzünü de i ti-rip kâh ihtiyar, kâh genç halinde, ressamın ona vermek istedi i de i ik ekle girerek daima simasının umumi karakterini muhafaza ediyordu. Bu ba larda ba ka bir korkunç benzeyi de vardı. Hepsinde "deh etli ürkek ve acı çeken bir ifade vardı. Hepsi aynı müthi korkunun etkisiyle ezilmi gibiydi. Her birinin a zının sol kenarındaki hafif bir kıvrıntı ile dudakları yana çekiliyor, yüzleri buru uyordu. Lurent'in, bo ulmu Camille'in kasılmı yüzünde gördü ü, hatırladı ı bu kıvrıntı hepsini korkunç akraba gibi benzerli iyle birbirine benzetiyordu. Laurent morgta Camille'e çok bakmı oldu unu anladı. Cesedin yüzü zihnine iyice kazınmı tı. İmdi hiç farkında olmadan elleri sürekli her yerde kendisini izleyen bu korkunç çehrenin hatlarını çiziveriyordu.

Divanın üstüne devrilen ressam, yüzlerin yava yava canlandı ını sandı. Önünde be tane Camille vardı, kendi elleriyle yarattı ı bu be Camille, oldukça tuhaf bir ekilde her ya ve her cinse girmi ti. Aya a kalktı, tuvalleri parçaladı, dı arı attı. Kurbanının portreleri ile atölyeyi doldurursa sonra orada korkudan ölürdü.

imdi Laurent'ı korku almı tı: Bo ulan Camille'in yüzünü çizmeden bir ba resmi yapamamaktan korkuyordu. Eline hükmedip edemeyece ini çabucak denemek istedi. Sehpanın üstüne beyaz bir tuval koydu. Bir füzen parçasıyla birkaç çizgide bir yüz çizdi. Yüz Camille'e benziyordu. Laurent derhal bu tasla ı sildi. Bir ba kasını denedi. Parmaklarını sürükleyen u ursuzlukla bir saat mücadele etti. Her yeni denemede kar ısına Camille çıkıyordu. Bo yere iradesini zorlayarak çok iyi tanıdı ı o çizgilerden kaçınmı tı. Eline olmadan hep o çizgileri çiziyor, kaslarına isyan eden sınırlarına itaat ediyordu. Önceleri krokileri çabuk çabuk yapıyordu, sonraları füzeni yava ça yürütmeye çalı tı. Sonuç aynı oldu: Camille kasılmı , acı çeken yüzüyle tuvalin üstünde görünüyordu. Sanatkâr birbiri arkasına birbirinden çok farklı taslaklar yaptı. Melek ba ları, etrafında ı ıktan hâle ile Meryem ba lan, ba larında mi ferleri ile Roma sava çıları pembe beyaz çocuklar, yüzlerinde yara izleriyle haydutlar. Fakat hep bo ulan Camille ortaya çıkıyor, sırayla melek. Meryem, muharip, çocuk, haydut kılı ına giriyordu. Bu sefer Laurent karikatüre ba vurdu, çizgileri abartılı yaptı, pek çirkin profiller çizdi, kaba saba ba lar yaptı, fakat bütün bu gayretler kurbanının portrelerini daha korkunç bir hale getirmekten ba ka bir i e yaramadı. Sonunda hayvan resimleri, kediler, köpekler yapmaya ba ladı. Kediler de, köpekler de belli, belirsiz Camille'e benziyordu.

Laurent için için kuduruyordu. Kederle, yapaca ı büyük tabloyu dü ünerek bir yumrukta tuvali parçaladı. İmdi artık onu dü ünmemeliydi. Bundan sonra Camille'in ba ından ba ka bir eyin resmini yapamayaca ını iyice anlıyordu. Arkada ının dedi i gibi tabloda hep birbirine benzeyen çehreler gülünç olurdu. Eserinin nasıl olabilece ini gözünün önüne getiriyor, kadın, erkek bütün ahısların omuzlarının üstünde Camille'in renksiz ve ürkmü ba ını görüyordu. Gözünün önünde canlandırdı ı bu garip manzara acı acı gülünecek bir eydi, Laurent'ı hırslandırdı.

Artık çalı maya cesaret edemeyecekti, en ufak bir fırça vuru unda sürekli kurbanını tekrar canlandırmaktan korkacaktı. Atölyesinde rahatça ya amak istiyorsa, hiç resim yapmamalıydı. Parmaklarının böyle daima Camille'in portresini yapmakta uursuz ve u ursuz bir melekesi oldu unu dü ününce Laurent eline baktı, bu elin sahibi sanki artık kendisi de ildi.

XXVI

Mme. Raquin'i tehdit eden kriz sonunda kendini gösterdi. Aylardan beri yava yava bedenini saran felç nihayet bo azından yakaladı, vücudunu kapladı. Bir ak am Therese ve Laurent'la sakin sakin konu urken cümlelerin ortasında a zı açık kalakaldı, bo uluyormu gibi oldu. Ba ırıp ça ırmak istedi. Fakat bo uk bo uk kekelemekten ba ka bir ey yapamadı. Dili ta kesilmi ti. Elleri, ayakları katıla mı dilsiz, hareketsiz kalmı tı.

Therese'le Laurent ihtiyar kadınca ızı be saniyeden bile daha az bir zamanda ezip büzen bu yıldırım gibi vuru un kar ısında deh et içinde aya a kalktılar. Kadınca ız kaskatı kesilip yalvaran bakı larını üzerlerine dikti i zaman, ıstırabının sebebini anlamak için birbiri arkasına sorular sordular. Hiç cevap veremedi, derin bir sıkıntı içinde onlara bakmakta devam etti. Therese de Laurent da

o zaman anladılar ki önlerindeki kadın canlı bir cesetten başka bir şey de ildir, onları gören, i iten fakat konu amayan yarı canlı bir ceset. Bu hal onları çok üzdü. Kötü rüm kadının acısına aldırıyorlardı. Asıl imdiden sonra sonsuza dek başka başka kalacaklarına, kendilerine a lıyorlardı.

O günden itibaren karıkocanın hayatı çekilmez bir hale geldi. Tatlı tatlı gevezelik ederek korkularını artık uyu turmayan ihtiyar kötürümün kar ısında müthi geceler geçirdiler. Mme. Raquin bir koltu un içinde bir paket, bir e ya gibi yatıyor, onlar da masanın iki ucunda sıkıntı içinde, endi e içinde oturuyorlardı! Bu ceset artık onları birbirinden uzakla tıramıyordu. Bazen onu unutup e ya ile karı tırıyorlardı. O zaman gece korkulan b a lıyor, yemek odası da yatak odaları gibi Camille'in hayaletinin önlerine dikildi i korkunç bir yer oluyordu. Böylelikle her gün be saat daha fazla ıstırap çekiyorlardı. Gün batır batmaz birbirlerinin yüzünü görmemek için abajuru indirip, Mme. Raquin'in kendisinin orada oldu unu bildirmek için neredeyse konu maya b a layaca ına inanmak isteyerek tir tir titriyorlardı. Onu yanlarında alıkoyup b a larından atmıyorlarsa bu sırfkadının gözlerinde henüz can bulunmasındandı; bu gözler ara sıra kımıldayıp parla dıkça onlar biraz avunur gibi oluyorlardı.

htiyar kötürümü sürekli gözlerinin önünde tutmak daima yüzünü görebilmek için lambanın güçlü ı ının altına oturuyorlardı. Bu soluk, ruhsuz yüz b a kaları için dayanılmaz bir görünü olurdu. Fakat onların o kadar arkada a ihtiyaçları vardı ki, bakı larını gerçekten bir sevinçle üzerinde dinlendiriyorlardı. Bu yüze ortasında iki canlı göz bulunan bir ölü maskesi denilebilirdi. Yalnız yuvalarının içinde fırl fırl dönen bu gözler kımıldayabiliyorlardı. Yanaklar, a ız ta kesilmi gibi insana deh et veren bir hareketsizlik içindeydi. Mme. Raquin uyuyaca ı zaman göz kapaklarını indirince bembeyaz, sessiz yüzü gerçekten bir ölüyü andırıyordu. Therese'le Laurent kendilerini yalnız bulunca, kötürüm kadın gözlerini açıp bakıncaya kadar gürültü yapıyorlar, böylelikle onu uyanık durmaya zorluyorlardı.

Mme. Raquin'e kendilerini karabasanlardan koruyan bir e lence gözüyle bakıyorlardı. Sakat oldu undan beri ona çocuk gibi bakmak gerekiyordu. Onun i lerini görürken zihinleri me gul oluyordu. Laurent sabahları kadınca ızı kaldırır, koltu una götürür, ak amları da yeniden yata ına yatırır. Mme. Raquin henüz a ırdı, Laurent usulcacık kuca ına alıp ta ıyabilmek için bütün gücünü harcardı. Koltu u sürükleyen de Laurent'dı. Öteki i ler de Therese'e aitti. Kötürüm kadını Therese giydirir, yedirir, içirir, en ufak bir iste ini anlamaya çalı ırdı. Mme. Raquin ilk günlerde ellerini kullanabilmi ti, küçük bir ta tahtanın üzerine yazıp ihtiyacı olan e yleri isteyebiliyordu sonra elleri de cansız kaldı, onları kımıldatmak kalem tutmak imkânsız oldu. Artık istedi ini anlatmak için gözlerinden başka bir eyi yoktu.

Bundan sonra onun istedikle-

rini ke fetmek ye enine kalıyordu. Genç kadın kendini bu güç hasta bakıcılık görevine adadı. Bu, içine ferahlık veren bir zihin ve beden me guliyeti oluyordu. Karıkoca yüz yüze kalmamak için sabahleyin erkenden zavallı ihtiyar kadınca ızı koltu unu yemek odasına çekiyorlardı. Sanki onların ya amaları için kesinlikle ge rekliymi gibi ortalarına alıyorlar, konu urken, yemek yerken hep orda

bulunduruyorlardı. Odasına gitmek istedi ini hal diliyle anlatmak istedi i zaman anlamamazlık tan geliyorlardı. Ancak onların ba ba a kalmalarına engel oldu u zaman iyiydi. Onun ba ka yerde ya amaya hakkı yoktu. Saat sekizde Laurent atölyesine, Therese de dükkâna indi i için kötürüm kadın ö leye kadar yemek odasında yalnız kalıyordu. Yemekten sonra da saat altıya kadar yine yalnızdı. Ço u kez ye eni gündüzleri yukarı çıkıp bir eksi i olup olmadı ına bakıyor, etrafında fırl fırl dönüyordu. Ailenin dostları Therese'le Laurent'ın bu erdemlerini övmek için ne söyleyeceklerini bilemiyorlardı.

Per embe kabulleri yine sürdü, eskiden oldu u gibi Mme. Raquin aralarında idi. Onun koltu unu masaya yakla tırıldardı. Mme. Raquin sekizden on bire kadar gözlerini kırpmadan etkili parıltılarla konuklara bakardı. İlk günlerde ihtiyar Michaud ile Grivet eski ahbaplarının bu hali kar ısında biraz sıkıldılar, ne tavır takınacaklarını bilemediler; üzüntüleri pek azdı ama, ne derece kederlenmek gerekti ini de bilmiyorlardı. Bu ölü yüzlü kadınla konu mak mı yoksa hiç aldırı etmemek mi gerekirdi. Derken hiçbir ey olmamı gibi davranmak istediler, nihayet gidip onunla konu maya sorular sorup yanıtlar vermeye ba ladılar. Yüzünün sert manasından hiç a ırmadan onun hesabına da kendi hesaplarına da gülüp söylediler. Bu, çok garip bir görünü olu turdu. Bu adamlar tıpkı küçük kız çocuklarının bebekleriyle konu maları gibi bu heykele mantıklı, muhakemeli sözler söylüyorlardı. nmeli kadın onların kar ısında kaskatı, sessiz durur, onlar da gevezelik ederler, ellerini, kollarını sallaya sallaya aralarında canlı konu malar olu tururlardı. Michaud ile Grivet bu çok güzel hareketlerinden dolayı kendi kendilerini alkı lıyorlardı. Böyle davranmakla nezaket göstermi olduklarını sanıyorlardı. Bundan ba ka âdet olan teselli sözlerini söylemek sıkıntısından da kurtulmu oluyorlardı. Mme. Raquin'in kendisine sa lam bir insanmı gibi davranılmasma sevinmi olması gerekirdi, o halde Michaud ile Grivet'nin onun yanında ne elenmelerine hiçbir engel yoktu.

Grivet'yi bir merak sardı. Mme. Raquin'le kesinlikle anla abildi im onun bir bakı ında hemen ne demek istedi ini anladı mını iddia ediyordu. te bu ince bir dikkat eseri idi. Yalnız Grivet her seferinde aklanıyordu. Ekseriya domino oyununu yarıda kesip, oyunu gözleriyle sakın sakın takip eden kötürüm kadını incelemeye ba lar, unu veya bunu istedi ini ortaya sürerdi. yice ara tırılınca Mme. Raquin'in ya hiçbir ey istemedi i, ya da bütün bütün ba ka bir ey istedi i anla ılırdı. Bu hal Grivet'yi yıldırılmaz, zafer kazanmı çasına, "Ben size demedim miydi!" diye bir laf savurup, birkaç dakika sonra aynı eyi tekrar ederdi. nmeli kadın açıktan açı a bir ey istedi i zaman i bütün bütün ba kaydı. Therese, Laurent, konuklar isteyebilece i e yanın adlarını birer birer sayarlardı. Grivet o zaman da beceriksizce teklifleriyle ortaya çıkardı. Kafasından o dakikada ne geçiyorsa yerli yersiz hepsini söyler, daima da Mme. Raquin'in istedi inden ba ka bir eyi ona vermeye kalkardı. Bütün bunlar onu:

Ben onun gözlerinin içini kitap okur gibi okurum, i te benim için hakkı var diyor., de il mi aziz Madam... Evet evet, demekten alıkoyamazdı:

Zaten zavallı ihtiyar kadının arzularını kavrayabilmek kolay bir işti. Bu beceriyi yalnız Therese gösterebiliyordu. O, bu ölü vücutta gömülü fakat henüz ya ayan kapalı zekâyla oldukça kolay anlaşıyordu. Hiçbir nasibi olmadığı halde ancak hayatta bulunmak için ya ayan bu zavallı mahlukun içinden kimbilir neler geçiyordu?. Görüp işitiyordu, hiç üphesiz açık, belli dü ünceleri vardı, fakat bütün bu içinden geçenleri başkalarına bildirmek için ne hareket edebiliyor, ne de ses çıkarabiliyordu. Dü ünceleri belki onunda bunaltıyordu. Söyleyece işöz, yapacağı hareket bütün dünyanın yazgısını ilgilendiren bir şey dahi olsa, ne elini kaldırma ne de ağzını açma olanağı vardı. Dü üncesi tıpkı ölmüş zanniyle gömülüp de, toprağın altında, iki üç metre derinlikte dirilen insanlarınkine benziyordu. Başırıp çırpınsalar da onların bu feryatlarını duyan olmaz, basıp üzerlerinden geçerlerdi. Laurent çoğuz zaman dudaklarını kısar, ellerini dizlerinin üzerinde uzatır, bütün dikkatini canlı gözlerinde toplayarak Mme. Raquin'e bakar:

Kim bilir kendi kendine neler düşünüyor... derdi. Bu ölü insanın içinden herhalde müthiş facialar geçiyordu.

Laurent aldamyordu Mme. Raquin mutluydu. Sevgili evlatlarının gösterdikleri sevgiden, bakımdan dolayı mutluluk duyuyordu. Hayatının böyle sevgi ile, fedakârlıkla çevrilerek yavaş yavaş sona ermesini hep düşünürdü. Üphesiz onun rahat rahat ölmesine yardım eden bütün dostlarına teşekkür edebilmek için söz söyleyebilmek isterdi. Fakat bu halini de isyan etmeden kabul ediyordu. Daima sakin ve dünyadan el etek çekmiş gibi yaşamı olması, mizacının yumuşaklığı kötüruşlü düşünün, dilsizliğin ıstırabını şiddetle duymasına engel oluyordu. Tekrar çocuk olmuştun, hiç sıkılmadan önüne bakıp, geçmiş günleri düşünmekle vaktini geçiriyordu. Hatta küçücük bir kız gibi koltuğunda uslu usul oturmaktan zevk bile duymaya başlamıştı.

Bakışları her gün daha yoğun parlaklık alıyor, giderek daha çok tathlışıyordu. Bir şey istemek, teşekkür etmek için gözlerini tıpkı el gibi, ağız gibi kullanmaya alışmıştı. Bu suretle garip ve hoş bir şekilde kendisinde bulunmayan uzuvlarının eksikliğini gideriyordu. Bakışları güzeldi, yumuşak etleri buruşuk buruşuk sarkan yüzün ortasında gökler gibi güzeldi. Dudakları kısılmış bir halde hareketsiz kalıp da gülümseyemediğinden beri gözleri büyük bir şeffaflıkla gülümsüyordu. Yuvalarından nemli ışıklar, gün ışıkları saçılıyordu. Bu ölü çehrede böyle dudaklar gibi gülmesini bilen bu gözler kadar garip hiçbir şey yoktu. Yüzün alt kısmı karanlık ve soluk, yukarısı ise ilahi bir aydınlıkla parlıyordu. Özellikle sevgili çocukları en basit bir bakışına bütün sevgisini, minnetini dolduruyordu. Akşam sabah Laurent onu götürmek için kucağına aldığuz zaman sevgi dolu çoğuk bir şeffaflıkla dolu bakışlarıyla teşekkür ediyordu.

Birkaç hafta böylece ölümü bekleyerek, artık kendini her türlü felaketten uzak farzederek yaşadı. Hayatta payına düşen ıstırabı ödemiş olduğuzunu düşünüyordu. Fakat aldamyordu. Bir akşam çok korkunç bir darbe ile içten yıkıldı.

Therese'le Laurent böylece onu aralarına alıyorlar, ışığı altına oturtuyorlardı. Artık Mme. Raquin onları birbirlerinden uzaklaştıracak, sıkıntılarından kurtaracak derecede canlı sayılamazdı. Kadının yanlarında bulunduğuzunu, kendilerini görüp,

sözlerini itti ini unuttukları zaman cinnet ba lıyor, Camille'i görüyorlar, onu kovmaya u ra ıyorlardı. O zamana kekelemeye ba lıyorlar, ellerinde olmadan a ızlarından bazı itiraflar kaçırıyorlardı, nihayet bu itiraflar Mme. Raquin'e her eyi açıkça anlattı. Bir gün Laurent öyle bir buhrana tutuldu ki, tıpkı kendinden geçen bir insan gibi konu maya ba ladı. nmeli kadın birdenbire her eyi anladı.

Yüzünün çizgilerinde öyle bir çekilip toplanma oldu, içinde öyle bir sarsılma hissetti ki, Therese onu hemen yerinden sıçrayıp ba ırarak zannetti. Sonra, kadınca ız yine demir gibi kaskatı kesildi. Bu darbe bir cesedin elektriklenmesi kadar korkunç oldu. Bir an geri gelen duyarlılık tekrar yok oldu. Kötürüm kadın bütün bütün ezildi, bütün bütün donuk bir hal aldı. Her zaman o kadar tatlı olan bakı ları bir maden parçası gibi simsiyah ve sert oldu.

Keder, hiçbir canlıda bu kadar iddetle etkisini göstermemi tir. Korkunç gerçek bir im ek gibi inmeli kadının gözlerini yaktı ve iddetli bir yıldırım çarpmasıyla içine geçti. Kalkabilseydi, bo azın kadar çıkan korkunç feryatları savurabilseydi, o lunun katillerini lanetleyebilseydi, bu kadar ıstırap çekmezdi. Fakat i te her eyi i ittikten, her eyi ö rendikten sonra bütün acısını içinde saklayarak sessiz ve hareketsiz kalmaya mecburdu. Ona öyle geliyordu kiTherese'le Laurent onu koltu una oturtmu lar, atılmasın diye de sımsıkı ba layıp, mıhlamı lar, sonra da feryatlarını bo mak için a zına bir tıkaç tı kayıp kar ısına geçmi ler: "Biz Camille'i öldürdük, biz Camille'i öldürdük" diye tekrar etmekten vah ice bir zevk duyuyorlar. Deh et ve azap, çıkacak hiçbir yol bulamadan vücudunun içinde iddetle dola ıyordu. Kendini ezen bu yükü üstünden kaldırmak, bo azını yırtmak, böylece bu ıstırap dalgasına yol açmak için insanlı ın üstünde gayretler sarfedi yordu. Fakat bütün bu gayretler bo a gidiyor, so uk dili bütün bütün dama ına yapı ıyor, bir türlü ölü gibi hareketsiz kalmaktan kurtulamıyor, bir ceset kudretsizli iyle kaskatı kalıyordu. Duyguları tıpkı bayılmı ken gömülüp a zı kefenle örtülü oldu u halde ba ının üstünde kürek kürek atılan topra ın bo uk sesini duyan bir insanın duygularına benziyordu.

çinde duydu u yıkılma daha müthi oldu. Her eyi kırıp geçiren bir yıkılma ile içinden yıkıldı. Bütün hayatı mahvolmu tu, bütün sevgileri, bütün iyilikleri, bütün fedakârlıkları birdenbire ayaklar altına dü mü , sürünüyordu. Muhabbetli ve tatlı bir hayat sürmü , son deminde tam sakin bir mutlulu a duydu u inançla mezara gidece i sırada bir ses her eyin yalan, her hareketin cinayet oldu unu haykırıyordu. Yırtılan perde, varlı ına inandı ı sevginin, dostlu un arkasında korkunç bir kan ve utanç manzarası gösteriyordu. E er küfür savurabilecek güçte olsaydı, Tanrı'ya küfredirdi. Tanrı onu iyi, yumu ak ba lı küçük bir kız gibi gözlerini yalan mutluluk levhalarıyla e lendirerek altmı seneden fazla aldatmı tı. O da bin türlü bo eylere aptalcasına inanarak, ihtirasların çamurunda sürüklenen gerçek hayatı görmeden çocuk gibi ya amı tı. Allah fena bir Allah'tı, ona gerçe i daha önce bildirmeliydi, ya da bütün masumlu u, bütün bilgisizli i ile göçüp gitmesine izin vermeliydi. imdi artık ölmekten ba ka yapacak bir ey yoktu. Sevgiyi inkâr etmek, dostlu u, fedakârlı ı inkâr etmek ve ölmek. Hayatta cinayet ve ehvetten ba ka bir ey yok. Ne? Camili, Therese'li Laurent'ın elleriyle ölmü tü ha? Hem de bunlar bu cinayeti zina rezaletleri arasında yapmı lardı. Bu tasavvur Mme. Raquin için öyle akıl

almayacak derecede idi ki dü ünemiyor, bu i i açıklı ıyla, ayrıntılarıyla kavrayamıyordu. Yalnız bir ey hissediyor, korkunç bir sükût; so uk ve simsiyah bir çukura yuvarlanı yormu gibi oluyor, kendi kendine de ' imdi a a ıda parçalanaca ım' diyordu.

İlk sarsıntıdan sonra cinayetin vah eti ona inanılmaz gibi göründü. Bir zamanlar anlam çıkaramadı ı ufak tefek bazı eyleri hatırlayıp da cinayet ve rezalet oldu una inanınca delirmekten korktu. Therese'le Laurent Camil le'in katilleriydiler. Bakıp büyüttü ü Therese bir anne efkatiyle, anne fedakârlı ıyla sevdi i Laurent. Ba ının içinde kulakları sa ır eden bir gürültüyle bir çark dönüyordu sanki. Öyle çirkin ayrıntıların ayırdına varıyor, öyle müthi bir ikiyüzlülü ün içine dalıyor, öyle acımasız bir alaycılı ın iki yüzünü görüyordu ki, artık dü ünmemek için ölmeyi isterdi. Yalnız bir fikir, hiç aman vermeyen, makine gibi i leyen bir fikir beynini eziyordu. Kendi kendine: "Çocuklarım, evladımı öldürdüler" diye tekrar edip duruyor, yasını ifade etmek için de ba ka hiçbir ey bulamıyordu. Kalbinin böyle birdenbire de i mesinde a kın a kın kendini yokluyor da eski halini göremiyordu; hayatının bütün iyiliklerini yok eden bir intikam dü üncesinin istilas ı altında ezilmi ti. Bu de i iklikte içi karardı, can çeki en vücudunda, yeni bir varlı ın, o lunun katillerini ısırarak isteyen merhametsiz ve zalim bir yaratı ın do du unu hissetti.

Felcin aciz bırakan cenderesi altında ezilip de bo mak istedi i Therese'le Laurent'ın gırtlata atılamayaca ını anladı ı zaman tevekkülle sessiz ve hareketsiz kalmaya mecbur oldu, fakat gözlerinden iri ya taneleri dökülmeye ba ladı. Hiçbir ey bu sessiz, hareketsiz keder kadar içler acısı olmamı tır. Hiçbir kırık ı kımıldamayan bu ölü yüzden a a ı yuvarlanan gözyla ları bütün çizgileriyle a layamayan bu ruhsuz ve soluk çehrede yalnız gözlerin hıçkırması pek acıklı bir manzaraydı.

Therese korku içinde bir merhamet duydu. Halasını göstererek Lauret'a:

Yatırmalı, dedi.

Laurent yatalak kadının koltu unu çekmek için yerinden fırladı. Sonra kuca ına almak için e ildi. Bu sırada Mme. Raquin kuvvetli bir yayın etkisiyle aya a kalkabilece ini zannetti. Son derecede bir gayret sarfetti. Allah Laurent'ın onu gö sünde ta ımasına müsaade edemezdi; Laurent böyle canavarca bir küstahlı a kalkı ırsa herhalde onu yıldırım çarpardı. Fakat hiçbir yay Mme. Raqu in'i aya a kaldırmadı, gökyüzü de bütün yıldırımlarını sakladı. htihar kötürüm yılgın ve bitkin, paçavra gibi kalakaldı. Katil onu yakaladı, kaldırdı, götürdü. Mme. Raquin Camille'in katilinin kollarında kudretsiz kalmanın bütün azabını duydu. Ba ı Laurent'in omzuna yuvarlandı, deh etle açılan gözleriyle ona baktı. Laurent mırıldandı.

Haydi haydi, bana iyi bak, gözlerin beni yiyemez...

Karyolanın üzerine fırlatıp attı, inmeli kadın yata a baygın dü tü. Son duygusu müthi bir korku ve nefret oldu. Bundan sonra sabah ak am Laurent'in pis kollarına dayanmak gerekti.

Bir korku nöbeti karıkocayı söyletmeye, Mme. Raquin'in yanında itiraflarda bulunmaya sürüklemi ti. Yoksa ikisi de o kadar acımasız de ildi. Kendi emniyetleri onları susmak zorunda bırakmasa bile insanlık gere i böyle bir açıklamadan kaçınırlardı.

Ertesi per embe adamakıllı endi eye dü tüler. There se Laurent'a halasını o gece yemek odasında alıkoymak ihtiyatlı bir hareket olur mu, olmaz mı diye sormu tu. Kadın her eyi biliyordu. Belki de haber verebilirdi. Laurent:

Haydi haydi, dedi, küçük parma ını bile kıpırdatmasına imkân yok, nasıl bir ey söyleyebilir?..

Therese:

Belki bir çaresini bulur, diye cevap verdi, geçen geceden beri ben onun gözlerinde teskin olunmaz bir dü ünçe görüyorum.

Hayır hayır, doktor bana onun için artık her eyin bitmi oldu unu söyledi. Bir daha konu ursa ancak çene atarken konu ur, buna da çok zaman yok, vazgeç; onu bu gece toplantısından mahrum edip de vicdanımıza yeni büyük yüklersek aptallık olur. Therese titredi.

Canım anlamadın diye ba ırdı. Oh... Haklısın... Kan yeter artık... Ben diyorum ki halamı odasına kapatır, konuklara da rahatsız oldu unu, uyudu unu söyleriz.

Tamam, bir de o ahmak Michaud: "Ne olursa olsun eski ahbabımı görece im., diye girsin odasına; i te o zaman güzelce mahvoldu umuz gündür.

Laurent tereddüt içinde sakin görünmek istiyor fakat sıkıntısından kekeliyordu.

Olayları olurluna bırakmak daha iyi diye devam etti.

Bu adamlar kaz gibi aptaldırlar: İhtiyar kadının bu sessiz sedasız kederinden do al olarak bir ey anlamayacaklardır. Hiçbir eyden üphelenemezler, gerçekten o kadar uzaktadırlar ki. Bak göreceksin her ey yolunda gidecek.

Gece, konuklar geldi i zaman Mme. Raquin masa ile sobanın arasında her zamanki yerinde oturuyordu. There se'le Laurent nasıl olsa çıkacak olan olayı sıkıntı içinde bekliyorlar, heyecanlarını gizleyerek ne eli gibi görünüyorlardı. Abajuru iyice a a ı indirmi lerdı. Lambanın ı ı ı yalnız masanın mu ambasını aydınlatıyordu.

Konuklar her zaman oldu u gibi dominonun ilk partisinden evvelki o baya ı ve gürültülü konu malarına ba ladılar. Grivet ile Michaud inmeli kadına dönüp sa lı ının nasıl oldu una ili kin sorular sormaktan geri kalmadılar, her zaman oldu u gibi yine kendileri mükemmel cevaplar verdiler. Ondan sonra da zavallı ihtiyar kadınla artık me gul olmadan cümbür cemaat zevk içinde oyuna daldılar.

Mme. Raquin korkunç sırrı ö rendi inden beri ate li bir halde bu geceyi bekliyordu.

Suçluları haber vermek için son kuvvetlerini toplamı tı. Son dakikaya kadar toplantıda bulunamamaktan korkmu tu. Laurent onu yok eder, belki de öldürür, yahut hiç olmazsa odasına kapatır diye dü ünümü tü. Yemek odasında kalıp da konuklarla yan yana oldu unu görünce o lunun intikamını almak te ebbüsüne giri ebilece ini dü ünerek büyük bir sevinç duydu. Dilinin tamamıyla hareketsiz oldu unu bildi i için yeni bir dil kurmayı denedi. Hayret edilecek bir irade kuvveti ile sa elini adeta elektriklemeğe muvaffak oldu. Her zaman dizinin üzerinde hareketsiz duran bu eli kaldırdı, sonra önünde duran masanın aya ına yava yava

tırmandırarak masanın üzerine koyabildi. Orada herkesin dikkatini çekmek için hafif hafif parmaklarını oynatmaya başladı.

Oyuncular bu beyaz ve yumu ak ölü elini ortalarında görünce çok a ırdılar. Grivet tam zafer kazanmı bir tavırla iki altıyı yerle tirece i sırada kolu havada kaldı.

Michaud:

Bakın hele Therese! diye ba ırdı. Bakın Mme. Raquin parmaklarını oynatıyor, muhakkak bir ey istiyor.

Therese cevap veremedi. O da Laurent gibi Mme. Raquin'in gayretini takip etmi , lambanın çi aydınlı ında halasının soluk eline nerede ise laf söyleyecek, intikam alacak birine bakar gibi bakıyordu. ki katil nefes nefese bekliyorlardı. Grivet:

Vallahi sahi! dedi. Bir ey istiyor... Biz ikimiz iyi anla ıyoruz... Domino oynamak istiyor... Ha! De il mi sevgili madam?..

Mme. Raquin iddetle ret i areti yaptı. Parmaklarının birini uzattı bin zahmetle .ötekileri büktü. Masanın üzerine gayet güçlkle harfler yazmaya başladı. Daha birkaç harfi aret etmemi ti ki Grivet gene zaferle ba ırdı:

Anladım, diyor ki: ben iki altıyı koyarsam çok iyi ederim.

nmeli kadın ihtiyar memura korkunç bir bakı fırlattı ve yazmak istedi i cümleye tekrar başladı. Fakat her dakika Grivet "anladım" diyerek yarıda bıraktırıyor.

Münasebetsiz bir ey ortaya sürüyordu. Nihayet Michaud onu susturdu:

Hay Allah! Bırakın canım Mme. Raquin söylesin. Söyleyin benim ihtiyar dostum. Sanki bir ey i itmek için kulak veriyormu gibi gözlerini mu ambanın üzerine dikti. Fakat Mme. Raquin'in parmakları yoruluyordu. Bir kelimeyi on defadan fazladır ki tekrar ediyor. Sa a sola sapmadan çizemiyordu. Michaud ile Grivet abanmı lar, bir türlü okuyamıyorlar, sürekli kadınca ızı ilk harfleri tekrar yazsın diye zorluyorlardı. Birdenbire Olivier:

Hah! Güzel diye ba ırdı. Bu sefer okudum... Sizin isminizi yazdı Therese...Hadi bakayım: "Thörese ile... devam ediniz aziz madam.

Therese sıkıntısından az kaldı ba ıracaktı. Mu ambanın üstünde halasının parmaklarının kaymasına bakıyor ona bu parmaklar ismini de, i ledi i cinayeti de ate ten harflerle yazıyor gibi geliyordu. Laurent birdenbire aya a kalkmı tı. Kötürüm kadının üstüne atılıp da kolunu kırmalı mı? diye kendi kendine soruyordu. Her ey mahvolmu zannetti, Camille'in katilini haber vermek için, tekrar canlanan bu eli görünce cezayı bütün so uklu uyla, a ırlı ıyla bütün varlı ında hissetti.

Mme. Raquin gittikçe daha tereddütle yazıyordu. Olivier bir müddet sonra karıkocaya bakarak:

Mükemmel! Gayet iyi okuyorum diye tekrar etti. Halanız ikinizin ismini yazıyor: "Therese'le Laurent...

htiyar kadın katillere ezici bakı lar fırlatarak birbiri üstüne tasdik i aretleri yapıyordu, sonra tamamlamak istedi. Fakat parmaklan sertle mi ti. Onları elektrikleleyen o fevkalade irade kuvveti elinden gidiyordu. Felcin kolu boyunca tekrar yayıldı mı, elini kapladı nı hissediyordu. Gayret etti: "Therese'le Laurent...

Olivier:

Sevgili çocuklarınıza ne oldu? Diye sordu.

Müthi bir korkuya kapılan katiller az kaldı yüksek sesle cümleyi tamamlayacaklardı. İntikamını alan eli a kın ve sabit bakı larla seyredelerken birdenbire bu el bir çırpınmayla masanın üstünde yassıldı: Cansız bir et yı nını gibi kaydı kadının dizinin üstüne dü tü. Felç tekrar kaplamı , cezayı durdurmu tu. Michaud ile Olivier üzgün bir halde tekrar yerlerine oturdular, halbuki Therese'le Laurent öyle iddetli bir sevinç duydular ki, gö üslerinde güm güm atan kalblerine hücum eden kandan az kaldı bayılacaklardı.

Grivet sözüne inanılmadı ı için sıkıntı içindeydi. Mme. Raquin'in cümlesini tamamlayarak do ru dü ündü ünü anlatmanın zamanı geldi ini dü ündü. Herkes cümlenin manasını ara tırdı ı sırada:

Gayet açık, dedi. Cümlenin tamamını ben Mme. Raquin'in gözlerinden anlıyorum. Masanın üzerine yazmasına gerek yok: Gözlerinin bir bakı ı yeter... "Therese'le Laurent bana çok iyi bakıyorlar" demek istiyor.

Grivet bu tasavvurundan dolayı kendini alkı lamalıydı. Zira herkes aynı fikirde idi. Misafirler zavallı kadına kar ı bu kadar iyi davranan karıkocayı övmeye ba ladılar. İhtiyar Michaud ciddi ciddi:

Üphesiz Mme. Raquine çocuklarının kendine sevgi ile bakmalarından dolayı te ekkür etmek istemi tir. Bu bütün aile için bir ereftir.

Dominoları eline alarak .ilave etti:

Haydi devam edelim, nerede kaldıktı? Zannederim Grivet iki altıyı koyacaktı.

Grivet iki altısını koydu. Monoton oyuna akılsızcasına tekrar ba ladılar.

Kötürüm kadın müthi bir keder içinde eline bakıyordu. Eli ona ihanet etmi ti. İmdi o el kur un gibi a ırdı. Artık dünyada bir daha yerinden kalkamazdı. Allah Ca mille'in intikamını alınmasını istemiyordu. O lunun katilinin haber verebilece i tek çareyi de annesinin elinden alıyordu. Zavallı bahtsız kadınca ız artık topra ın altına gidip o luna kavu maktan ba ka yapacak bir eyi olmadı nını anlıyordu. İmdiden sonra artık hayatta lüzumsuz oldu unu hissetti. Kendini imdiden mezarın karanlı nda far zedebilmek için gözlerini kapadı.

XXVIII

ki aydan beri Therese'le Laurent beraber bulunmanın verdi i sıkıntı içinde çırpınıyorlardı. Biri ötekine azap

veriyordu. Gitgide aralarında bir dü manlık belirliyordu. Nihayet birbirlerine gizli tehditlerle dolu bakı larla hiddetli hiddetli bakmaya ba ladılar.

Dü manlı ın ba laması kaçınılmazdı. Birbirlerini hayvani, bir ekilde ate li bir tutkuyla sevmi lerdı. Cinayetin ardındaki olaylarla bu a kı korkuya dönmü , öpü melerinde maddi bir ürküntü duymu lardı.

Korkunç yankılarıyla bu, vah i bir dü manlık oldu. Birbirlerine sıkıntı verdiklerini arılıyorlardı; her gün böyle kar ı kar ıya bulunmasalar daha rahat bir hayat geçireceklerini kendi kendilerine söylüyorlardı. Beraberken sanki büyük bir a ırlık onları bo uyordu. Bu a ırlı ı savmak istiyorlardı. Dudaklar kısılır, parlak gözlerinde keskin dü ünceler dola ır, birbirlerini parçalamak isterlerdi.

Asıl bir tek dü ünçe onları kemiriyordu. İledikleri cinayete öfkeleniyorlar, hayatlarını ebediyen huzursuzlu a mahkûm etmi olduklarından dolayı ümitsizli e

dü ü rü yorlardı. Bütün hiddetleri, bütün kinleri buradan geliyordu. Fenalı ın tamir edilmez oldu unu, ölünceye kadar Camille'i öldürmü olmanın verdi i ıstırapla ya ayacaklarını anlıyorlar, ıstırapın böyle sürekli ve sonsuza dek olması onları çıldırtıyordu. Kime çatacaklarını bilemedikleri için suçu birbirlerine yüklüyorlar birbirlerinden nefret ediyorlardı.

Birbirleriyle evlenmekle i ledikleri cinayetin kaçınılmaz olan cezasına çarpıldıklarını anlamak istemiyorlar, geçirdikleri hayatın evrelerini önlerine yayan, onlara gerçe i haykıran vicdan sesini duymamazlıktan geliyorlardı. Bununla beraber bu öfke buhranlarının sarsıntısı içinde, her biri bu hiddetin içyüzünü açıkça okuyordu, istinasını doyurabilmek için onları cinayete sürükleyip, cinayetten sonra da gamlı ve dayanılmaz bir hayattan ba ka bir ey bulamayan o bencil ruhlarının gazabını arıyorlardı. Geçmi i dü ünüyorlar, sakin bir saadet, zevkli bir hayat bekleyen ümitlerinin bo a çıkmasından, yalnız bundan dolayı vicdan azabı çektiklerini biliyorlardı. Rahatça sevi ebilse ler, ne e içinde ya ayabilse lerd i Camille'e hiç a lamayacaklar, cinayetten yarar görmü olacaktı. Fakat vücutları isyan etmi ti. Bu korkunun, bu nefretin onları daha nerelere kadar sürükleyece ini bilmiyorlardı. Önlerinde gördükleri u ursuz, ıstıraplı bir gelecek korkunç bir sonuçtu. Bir araya ba lanmı iki dü man bu zoraki beraberlikten kurtulmak için nasıl bo emekler sarfederse, bunlar da sinirlerini, adalelerini uzatıp geriyorlar, fakat kurtula mıyorlardı. Bu ba dan hiçbir zaman kurtulamayacaklarını anlayınca etlerine geçen zincirlerden büsbütün kudurmu bir halde birbirlerine dokunmaktan i reniyorlar, huzursuzluklarının gittikçe fazlala tı ını hissederek kısıvrak ba lı olduklarını unutup bu ba lılı a fazla dayanamayarak birbirlerine müthi a a ılayıcı sözler savuruyorlar dı: bu feryatlar, bu ithamlarla kendilerini unutup savurdukları küfürlerle kalplerinde açtıkları yaraları sarmak, daha az ıstırap çekmek istiyorlardı.

Her ak am bir kavga patlardı. Sanki katiller gerilen sinirlerini yatı tırmak için öfkelenmeye bahane ararlardı. Birbirlerine gözetlerler, yiyecek gibi bakı ıp kalplerinde ki yaraları e eleyerek birbirlerini ıstıraptan ba ırtmaktan acı bir tat duyarlardı. Böylece daimi bir hiddet içinde kendi kendilerinden bezmi bir halde ya ıyorlar, her hareketten, her bakı tan azap duyuyorlar, deliriyorlardı. Tepeden tırna a kadar gazap kesilmi lerd i. En küçük bir sabırsızlık, en basbaya ı bir anla mamazlık onların düzeni bozulmu uzviyetlerinde garip bir ekilde büyüyor, birdenbire hayvanca bir kabalık haline geliveriyordu. Bir hiç yüzünden ertes i güne kadar süren bir fırtına çıkıyordu. Fazla sıcak bir yemek, açıkta kalan bir pencere, bir yalanlama, basit bir fikir yürütme onları gerçekten öfke nöbetlerine sürüklemek için yetiyordu. Her gün de kavga sırasında bo dukları Camille'i birbirlerinin yüzüne fırlatıyorlardı. Sözden söze geçerken Saint Ouen'deki bo ma olayında her biri ötekini suçlu buluyordu. O zamanda da gözleri kızıyor, kudurmak derecesinde co uyorlardı. There se'le Laurent ço unlukla yemekten sonra böyle öfkelere kapılırlardı. Gürültü duyulmasın diye yemek odasına kapanırlardı. Orada, lambanın sarımtırak ı ıklarla aydınlattı ı bu mahzen gibi yerde, bu rutubetli odada rahatça birbirlerini kemirirlerdi. Ortalı ın sessizli i, sükûneti içinde

sesleri yırtıcı bir kuruluk olu tururdu. Yorgunluktan bitkin bir hale gelinceye kadar kavgayı bırakmazlardı. Ancak o zaman gidip dinlenmeleri mümkün olurdu. Bu kavgalar onlar için bir ihtiyaç, sınırlarını bunaltıp biraz uyku uyuyabilmek için bir çare haline geldi.

Mme. Raquin bütün bunları duyuyordu. Elleri dizlerinin üstüne sarkmış, başı dimdik, yüzü hareketsiz, orada. Daima koltuğunun içindeydi. Her şeyi izliyordu. Fakat ölmü vücutunda bir titreme bile yoktu. Yalnız gözleri katillerin üzerine keskin bir bakışla saplanıyordu. Çektiği kence herhalde pek müthetti. Bu suretle Camille'in öldürülmesinden önceki, sonraki olanları ayrıntılarıyla öğrenmişti. "Sevgili evlatlarım" dediği kimselerin alçaklıklarını, cinayetlerini gitgide anlıyordu.

Karıkocanın kavgaları Mme. Raquin'e her şeyi öğretti, korkunç serüvenin bütün ayrıntılarını amalarım önüne döktü. Kadınca ız bu kanlı çirkefin içine daldıkça Allah'tan yardım diliyor alçaklığın son sınırını gördü ünü zannederken daha, daha derinlere iniyordu. Her akşam yeni bir şey öğreniyor, her gün bu elemli hikâyeye önünde açılıyordu. Sonu gelmeyen korkulu bir rüya âlemine dalmış gibiydi. İlk itiraf çok iddetli, çok ezici olmuştuk, fakat bu birbiri arkasına her gün tekrarlayan darbeler, karıkocanın kavga esnasında ayrıntılarından kaçırdıkları küçük küçük olaylar cinayeti korkunç ayrıntılar halinde aydınlatıyor, Mme. Raquin'e daha fazla ıstırap veriyordu. Bu durum her gün daha korkunç bir hal alıyor, nedenleri, sonuçlarıyla anlatılıyor, her gün daha zalimce, kulaklarında gürlüyordu.

Bazen Therese iri göz yaşlarının sessizce yuvarlandığını gördü ü bu soluk çehrenin önünde vicdan azabı duyardı. Halasını gösterir, sussun diye gözleriyle Laurent'a yalvarırdı. Beriki hayvancasına:

Bırak canım! diye baırırdı. Bizi haber veremeyeceğini pekâlâ biliyorsun, sanki ben ondan daha mı çok mutluyum? Parası elimizde ya, kendimi sıkıntıya koyamam. Kavga, Camille'i tekrar tekrar öldürerek, gürültülü, halin sürüp gidiyordu. Ne Therese ne de Laurent arada sırada duydukları merhamete kapılıp kötürüm kadını, kavga sırasında cinayetin safhalarını dinlemesin diye odasına kapamaya cesaret edemiyorlardı. Aralarında bu yarı canlı ceset bulunmazsa dövü mekten korkuyorlardı. Alçaklık merhamete galip geliyor, Mme. Raquin anlatılamaz acılar çekiyordu. Çünkü Therese'le Laurent hayallerden korunmak için onun varlığına muhtaçtırlar.

Bütün kavgaları birbirine benziyor, onları aynı suçlamalara sürüklüyordu. Camille'in adı geçip de biri ötekini bu adamı öldürmekle itham edince korkunç bir çarpı madır baırıyordu.

Bir akşam, yemekte öfkelenmek için bahane arayan Laurent'a sürahinin suyu ılık geldi. Hıksudan midesi bu landığını, soğuk su istediğini söyledi. Therese:

Buz bulamadım, diye ters ters cevap verdi.

Ben de içmem.

Pekâlâ su, içti.

Hem sıcak, hem de toprak kokuyor, nehir suyu gibi.

Nehir suyu...

Therese hıçkırarak a lamaya ba ladı. Zihninde bir ça rı ım yapmı tı. Laurent:
Niye a lıyorsun? diye sordu.

Bu sorunun yanıtını bildi i için de sararmaya ba lamı tı. Genç kadın:

A lıyorum, diye hıçkırdı; a lıyorum., çünkü., sen de pekâlâ bilirsin... Oh, Allahım... Allahım... Onu sen öldürdün.

Katil iddetle ba ırdı:

Yalan söylüyorsun; yalan söyledi ini itiraf et bakayım. E er ben onu Seine Nehri'ne attımsa, beni bu cinayete sürükleyen sendin.

Ben? Ben mi?..

Evet sen ya!.. Bilmez gibi görünme, gerçe i sana zorla itiraf ettirmeye beni mecbur etme... Bu cinayette sen de kendine dü en payı kabul etmelisin, sen de bu i i yaptı ını söylemelisin. Buna ihtiyacım var, bu beni teselli ediyor, rahatla tırıyor.

Amma Camille'i suda bo an ben de ilim ki.

Evet, sensin, bin kere evet!.. Evet! Unutmu gibi duruyor, a ıyormu gibi davranıyorsun. Bak sana hatırlatayım.

Masadan kalkıp genç kadına do ru e ildi, yüzü kıpkırmızı bir halde suratına ba ırdı:

Sen suyun kıyısındaydın hatırlıyorsun ya! Ben sana usulca: "Onu nehire ataca ım" dedim. O zaman sen kabul ettin ve sandala bindin... Görüyorsun ya, sen de benimle beraber onu öldürdün.

Yalan!.. Aklım ba ımda de ildi, ne yaptı ımı artık bilmiyorum, fakat hiçbir zaman onu öldürmek istemedim di. Cinayeti i leyen yalnız sensin.

Bu inkârlar Laurent'ı kavrandırıyordu. Bir suç orta ı oldu unu dü ünme söyledi i gibi onu avutuyordu. Cesaret etse cinayetin bütün deh etinin Therese'in üstüne yüklendi ine kendi kendine inandırmaya çalı acaktı. Genç kadının kendisinden daha suçlu oldu unu itiraf ettirmek için içinden onu dövmek geliyordu.

Mme. Raquin'in sabit bakı ları altında çılgın gibi ba ıra ça ıra, odanın içinde enine boyuna dola maya ba ladı. Bo uk bir sesle:

Ah alçak, alçak diye kekeliyordu. Beni çıldırtmak istiyor... Ya bir ak am bir orospu gibi benim odama kadar gelmedin mi? Öpücüklerinde beni sarho edip seni kocandan kurtarmak kararını bana verdirmedin mi? Kocanı be enmiyordun, buraya seni görmeye geldi im zaman bana onun hasta çocuk gibi koktu unu söylüyordun... Tam üç sene oluyor, benim böyle eyler aklıma geliyor muydu?.. Ben alçak bir adam mıydım? Namusumla rahat rahat ya ıyordum. Sinek bile öldüremezdim.

Therese, Laurent'ın aklını ba ından alan ümitsiz bir inatla:

Camille'i öldüren sensin, diye yineledi. Laurent müthi bir gürlleme ile cevap verdi:

Hayır! Sen, sensin diyorum sana... Beni çıldırtma sonu fena olur... Alçak... nasıl da unutuyorsun, bir fahi e gibi burada, kocanın odasında kendini bana verdin; burada, beni delirten zevkleri bana tanıttın. tiraf et bakayım, bütün bunlar hesaplıydı, Camille'den nefret ediyordun, çoktan beri onu öldürmek istiyordun. Hiç üphesiz kocanın aleyhinde kı kırtıp onu ortadan kaldırtmak için beni kendine dost tuttun.

Yalan söylüyorsun! Bu söylediklerin pek müthi eyler... Benim zaafımı böyle yüzüme vurmaya hakkın yok. Ben de s^Anin dedi in gibi, seni tanımadan önce kimseye fenalık etmemi , namuslu bir kadındım. Ben seni deli et

Therese Raquin

231

timse, sen beni daha fazla çıldırtmı tın. Kavga etmeyelim Laurent, i itiyor musun? Sonra çok kabahatlerini bulurum.

Hangi kabahatlerimi bulursun bakayım?

Hayır, hiç... Sen beni kurtarmadın, yalnızlı ımdan yararlandın; hayatımı mahvetmekten zevk aldın... Bütün bunları affediyorum, fakat Allah rızası için beni, Camille'i öldürmekle suçlama. Cinayetini kendine sakla, beni daha fazla korkutmaya kalkı ma!

Laurent, Therese'in suratına indirmek için elini kaldırdı.

Döv beni, daha iyi, ıstırabım azalır.

Therese suratını uzattı. Laurent kendini tuttu. Bir sandalye alıp genç kadının yanına oturdu, sesini sakinle tirmeye çalışarak:

Dinle bak dedi. Cinayetten kendine dü en payı inkâr etmen alçaklıktır. Gayet iyi biliyorsun ki bu i i beraber yaptık, sen de benim kadar suçlusun, bunu da iyi biliyorsun. Neye kendini masum gösterip de benim vicdanımın yükünü a ırla tırıyorsun? Sen masum olsaydın benimle evlenmeyi kabullenmezdin. Cinayetten sonraki iki seneyi iyi hatırla. Kanıtını denemek ister misin? Savcıya gider hepsini anlatırım, bakalım ikimizi de mahkûm ederler mi, etmezler mi? Görürsün.

Onlar beni mahkûm ederler belki, fakat Camille her eyi senin yaptı ını biliyor... Geceleri seni rahatsız etti i gibi beni rahatsız etmiyor.

Laurent sapsarı bir halde titreyerek:

Camille beni rahat bırakıyor, dedi, geceleri karabasanlar içinde onu gören asıl sensin, kaç defa ba ırdı ını duydum.

Genç kadın öfkeyle:

Böyle söyleme, diye haykırdı. Ben ba ırmadım. Ben hayalin gelmesini istemiyorum, sen onun yolunu bana çevirmeye u ra ıyorsun... Ben masumum. Yorgunluktan bitkin bir halde kaldılar, suda bo ulan hortla ı davet etmi sayıldık mı diye deh et içinde bakı tılar. Kavgaları hep bu ekilde sona eriyordu. Birbirlerinin masumlu unu kabul etmiyorlar, fena hayalleri kaçırabil mek için kendi kendilerini aldatmaya çalış ıyorlardı. Cinayetin sorumlulu unu nöbetle e birbirine atmak, bir mahkeme huzurunda kendilerini savunma yapıyorlarmı gibi en a ır suçları birbirine yüklemek devamlı çaba sarfedi yorlardı. in asıl garip tarafı kendi yeminlerine kendileri inanmıyorlar, cinayetin bütüj a amalarını bütünüyle hatırlıyorlardı. Dudakları birbirinin yalanını ortaya çıkarırken gözlerinde itiraflar okunuyordu. Bütün bunlar çocukça iftiralar, gülünç ifadeler, yalan.söylemeyi dahi beceremeyen iki sefilin sırf yalan söylemek için söyledikleri yalanlardı. Biri bırakıyor, öteki davacı rolünü alıyor, davayı hiçbir zaman bir sona ba layamadıkları için her ak am yeni bir azgınlıkla tekrar ba lıyorlardı. Hiçbir eyi kanıtla yamayacaklarını, geçmi i silip atmaya ba aramayacaklarını bildikleri halde yine her gün buna te ebbüs ediyorlardı; sonunda ıstırabın deh etinden i neli fiçiya girmi gibi, ezici gerçe in kar ısında çoktan yenilmi , yine vicdan sıkıntısına dü üyorlardı. Bütün bu

kavgalardan tek kârları bu ba ır ına, bu söz fırtınasının patırtıcı arasında bir zaman için sersemle meleriydi.

Bu öfkeler, bu ithamlar devam etti i sürece Mme. Raquin gözlerini onların üstünden ayırmıyor, Laurent koskoca elini Therese'in suratına do ru kaldırdı ı zaman gözlerinde sevinç kıvılcımları parlıyordu.

XXIX

Yeni bir a ama ba ladı. Korkudan son dereceye gelen Therese avunacak bir nokta bulamayınca Laurent'ın önünde Camille için ba ıra ba ıra a lamaya ba ladı. Onda, birdenbire bir içten çökme oldu. Çok gergin sınırları yoruldu, kuru, sert tabiatı yumu adı. Evvelce, evlenmesinin ilk günlerinde de böyle üzüntülere kapılmı tı. Bu üzüntüler yeniden ba ladı. Genç kadın sinir kuvveti sayesinde hortlak Camille'le mücadele etmi ti; aylarca gizli gizli hırs içinde kendi ıstırabına kar ı isyan duyup, bu dertten yalnız kendi iradesiyle kurtulmaya çalı arak ya arken birdenbire öyle bir yorgunluk duydu ki, hemen çöktü, ma lup oldu. O zaman korkuların kar ısında gerilip, sapsa lam, dimdik durmaya kuvvet bulamayınca bir teselli ümidiyle tekrar kadın, hatta küçük bir kız gibi kendini acıya, gözya larına, pi manlı a verdi.

Vücudunun da ruhunun da zaafından istifade etmek tecrübesine giri ti. Belki hırsla, öfke ile yenemedi i hortlak, gözya ları kar ısında duramazdı. Camille'i memnun etmek, avutmak için tutulacak en iyi yolun bu oldu unu dü ünerek hesaplı bir vicdan azabına dü tü. Bazı ikiyüzlü dindarların dudaklarını kıpırdatarak dua ile, tövbe isti farla Allah'ı aldatacaklarını, onun affına kavu acaklarını zannetmeleri gibi There se de kalbinin derinli inde korkudan, alçaklıktan ba ka bir ey olmadı ı halde gö sünü yumruklayarak pi manlık sözleri buldu. Aslında hiç direnmeden kendini koyver mekten, halsiz, bitkin hissetmekten maddi bir zevk duyuyordu.

Mme. Raquin'i gözya ları içinde teessürle bo du. Kö türüm kadın onun her gün kullandı ı bir e ya hükmüne girdi. Önünde hiç çekinmeden kabahatlerini söyleyip af dileyece i bir e ya, bir nevi dua yastı ı hizmetini görüyordu. Therese a lamak, hıçkırıklarla teselli bulmak ihtiyacını duyunca hemen onun önünde diz çöküp, ba ırıyor, bo uluyor, yalnız kendini aldatan bir pi manlık sahnesi oynayarak kuvvetten dü üyor, bu ekilde teselli buluyordu.

Ben sefil bir kadını, diye kekeliyordu. Hiçbir lûtu fa layık de ilim, sizi aldattım, o lunuzu ölüme sürükle dim. Beni hiçbir zaman affetmezsiniz... Fakat yüre imi parçalayan vicdan azabını bir anlasanız, bir bilseniz ne kadar ıstırap çekiyorum, belki merhamet ederdiniz... Hayır merhamet istemiyorum... Böyle utançtan, ıstıraptan ezilerek ayaklarınızın dibinde ölmek istiyorum.

Kimi zaman keder, kimi zaman ümit içinde kendini mahkûm ediyor, bazen affediyor, saatlerce bu tarzda konu uyordu. Bazen kesik kesik söylüyor, bazen hasta bir kız çocu unun inilti sesini takınıyordu; alçaklı ın ve gururun, pi manlı ın ve isyanın kafasının içinden geçen bütün ekillerine itaat ederek yerlere kapanıyor, sonra yine do ruluyordu. Bazen hatta Mme. Raquin'in önünde diz çökmü bulundu unu unutup monologuna rüyada imi gibi devam ediyordu. Kendi sözlerinden iyice sersemle ince a kın a kın, sallana sallana kalkıyor, artık mü terilerinin önünde birdenbire hıçkırıklarla bo anmaktan korkusu olmadı ı için sakın sakın a a ıya, dükkâna

iniyordu. Yeni bir vicdan sıkıntısına dü tü ü zaman hemen tekrar yukarı çıkıp halasının ayaklarına kapanıyordu. Bu sahne böyle günde on defa tekrarlanıp duruyordu.

Therese gözya ları döküp pi manlı nı böyle ortaya almakla halasını tarif edilmez sıkıntılara soktu unu hiç dü ünüyordu. Gerçekten de Mme. Raquin'e ıstırap vermek için bir i kence icat etmek istense dünyada ye eninin ona oynadı ı bu pi manlık komedyelerinden daha müthi i bulunamazdı. Kötürüm kadın ıstırapın bu ekilde önüne dökülmesinde saklı olan bencil ruhu anlıyordu. Ca mille'in öldürülmesini her dakika önüne koyan her zaman dinlemeye mecbur oldu u bu uzun monologlardan müthi ıstıraplar duyuyordu. Affetmesine imkân yoktu, kudretsizli in iddetlendirdi i onmaz bir intikam hissi içindeydi. Ama her gün bu af dilemeleri, bu alçakça, bu rezilce yalvarm ları i itmesi gerekiyordu. Bunlara cevap vermek isterdi, ı 3 eninin bazı cümlelerinden bo azına kadar çıkan müthi isyanlar duyuyordu, fakat Therese'i kendi davasını müdafaada serbest bırakmaya, susmaya mecburdu.

Ba ıramamak, kulaklarını tıkayamamak ona, anlatılmaz azaplar veriyordu. Genç kadının sözleri birer birer insanı çileden çıkarana r, inilti bir arkı gibi içine i liyordu. Bir aralık katillerin eytanca bir zalimlikle kendisine bu i kenceyi uyguladıklarını zannetti. Ye eni önünde diz çöktü ü zaman tek savunma yolu gözlerini kapama maktı; sözlerini iitse de hiç olmazsa kendini görmüyordu. Therese nihayet halasını kucaklayacak kadar cüretini arttırdı. Bir gün bir pi manlık nöbeti esnasında kötürüm kadının gözlerinde bir merhamet dü üncesi gördü ünü zannetti; dizlerinin üstünde sürünerek aya a kalktı, çılgın bir sesle: "Afettiniz de il mi? Beni affettiniz... diye ba ırdı. Sonra ba nı geriye çekemeyen ihtiyar kadının alnını, yanaklarını öptü. Dudaklarını dokundurdu u bu so uk ten ona müthi bir tiksinti verdi. Bu tiksinti de gözya ları gibi sinirlerini yatı tırmak için mükemmel bir ilaç olur diye dü ünerek teselli bulmak için kendine bir ceza olmak üzere her gün kötürüm kadını kucklamaya devam etti. Bazen:

Oh ne kadar iyi kalplisiniz, diye ba ırıyordu. Görüyorum, gözya larını sizi üzüyor... bakı larınız merhamet dolu... kurtuldum artık...

Kadını ok uyor, ba nı dizlerinin üzerine koyup, ellerini öpüyor, memnun bir gülümsemeye gülümsüyor, müthi sevgi gösteri leriyle i lerine bakıyordu. Bir müddet sonra, oynadı ı bu komedyanın gerçekli ine kendi de inandı, Mme. Raquin'in affetti ini tasavvur ederek artık bir lütuftan hissetti i sevinçle davranmaya ba ladı.

Bu kadarı kötürüm kadın için artık pek fazla idi. Ölecek gibi oldu. Laurent onu kuca na alıp da yata na götürürken duydu u tiksintiyi, hiddeti ye eninin bu öpü lerinde de duyuyordu. O luna ihanet eden, onu öldüren bu sefil kadının pis dudaklarına katlanmak zorunda kalıyordu, hatta bu buselerin yüzünde bıraktı ı izi dahi silmek elinde de ildi. Kendisini yakan bu buseleri saatlerce yüzünde hissedirdi. Bu suretle Camille'in katillerinin elinde bir bebek, kendi i lerine, isteklerine göre sa a sola çevirip giydirdikleri bir bebek olmu tu sanki. ç i saman dolu imi gibi ellerinde hareketsiz kalıyordu. Bununla beraber içi ya ıyordu, Therese'le Laurent'in en ufak bir dokunmasıyla

yırtılarak, isyan duyarak ya ıyordu. Onu en çok öfkelenndiren ey, gözleriyle katil kadına yıldırımlar ya dırmak istedi i bir sırada onun o gözlerde merhamet belirtileri gördü ünü iddiaya kar ı ba ırabilmek için müthi çabalar sarfedip, bütün kinini gözlerine toplardı. Fakat günde yirmi defa affedildi ini tekrar etmek Therese'in pek i ine geldi i için hiçbir ey anlamak istemez, ok amalarını iki misli arttırırdı. Kötürüm kadının kalbi reddetti i halde bu te ekkürleri, bu önüne dökülmeleri kabul etmesi gerekiyordu. Bundan dolayı kendisini mükâfatlandırmak için ilahi bir lütuf dedi i sevgileri, efkatleri arayan ye eninin kar ısında kudretsiz ve acı bir öfke içinde ya adı durdu.

Therese, Mme. Raquin'in önüne çöktü ü zaman Laurent orada ise ha in ha in karısını yerden kaldırır:

Artisli e gerek yok, bak ben a lıyormuyum? Ben yerlere kapanıyor muyum? Bütün bunları sen beni rahatsız etmek için yapıyorsun, derdi.

Therese'in bu hali onu garip bir ekilde rahatsız ediyordu. Suç orta ının yalvaran dudakları, a lamaktan kızarmı gözleriyle yerlerde sürünmesi ona daha ziyade azap veriyordu. Bu canlı keder manzarası korkularını ço altıyor, rahatsızlı ını arttırıyordu. Pi manlı ın karısını bir gün her eyi meydana çıkarmaya sürüklemesinden korkuyordu. Onun kaskatı, tehdit dolu bir halde yırtıcı bir ekilde kendisini savunmasını ye lledi. Fakat Therese huy de i tirmi ti. İmdi cinayetdeki payını memnunlukla

kabul ediyor, kendi kendini suçlu buluyor, gev ek, kuvvetsiz bir halde ve müthi bir zilletle günahından kurtulmak istiyordu. Bu vaziyet Laurent'ı kızdırıyordu. Kavgaları her ak am daha korkunç, daha yorucu olmaya ba ladı. Therese kocasına:

Dinle, diyordu, suçumuz çok büyük. Biraz rahatlık istiyorsak tövbe etmemiz gerek. Bak a lamaya ba ladı ımdan beri daha rahatım. Sen de benim gibi yap, i ledi imiz korkunç cinayetin bedelini ödedi imizi beraberce söyleyelim.

Laurent iddetle:

Sen ne istersen söyle, diyordu, ben senin ne kadar eytan gibi becerikli ve ikiyüzlü oldu unu bilirim. A lamak seni avutuyorsa a la. Fakat yalvarırım benim kafamı i irme.

Ah sen ne fena adamsın, tövbe etmek istemiyorsun. Aynı zamanda korkaksın da, Camille'e sinsi sinsi hücum ettin.

Suçlu yalnız ben miyim, bunu mu söylemek istiyorsun?

Hayır öyle demek istemiyorum. Ben suçluyum, senden daha fazla suçluyum. Kocamı senin ellerinden kurtarmalıydım. Oh hatamın ne kadar korkunç oldu unu biliyorum, fakat bu suçumu affettirmeye çalı ıyorum... Halbuki, Laurent, sen ümitsiz bir hayatı sürüklemekte devam edip gideceksin... Zavallı halamdan alçakça öfkeni dahi saklamayacak kadar kalpsizsin, daha ona pi manlı ını bildirecek bir kelime bile söylemedin.

Sonra da gözlerini kapayan Mme. Raquin'i kucaklıyordu. Ba ının yastı ını düzelterek bin türlü muhabbet alâmeti ile etrafında dönüyordu. Laurent kızdı:

Bırak unu, diye ba ırdı, görmüyor musun, senin manzaran, senin hizmetin ona nefret veriyor, elini kaldı rabilse tokadı indirecek.

Karısının a ır a ır, iniltili, iniltili konu ması, Laurent'ı etrafını görmeyecek derecede öfkeleniyordu. Takti inin ne oldu unu pekâlâ biliyordu. Camille'in baskısından kurtulmak için, teessürle kendi ba ına kalmak istiyordu. Laurent bazen kendi kendine, Therese'in iyi bir yol tuttu unu, bu gözya larının onu korkularından kurtaraca ını dü ünüyor ve yalnız ba ına ıstırap çekmek, yalnız ba ına korkmak aklına geldikçe titriyordu. O da pi man olmak, hiç olmazsa denemek için bu komedyayı oynamak isterdi, fakat bunun için lazım olan kelimeleri bulamıyor, a la yamıyordu. Gene hiddetleniyor, Therese'i de kendi gibi hiddetlendirip çılgına çevirmek için sarsılıyordu. Genç kadın hiç aldırmadan onun bu gazaplı feryatlarına kar ı gözya larıyla kar ılık vererek önceleri ne kadar sertse imdi o kadar bedbaht ve tövbekar görünmeye karar vermi ti. Bu halden de Laurant kudurmak derecesine geliyordu.

Therese onun gazabını son raddeye getirmek için her gün Camille'i methediyor, meziyetlerini sayıp döküyordu:

Çok iyi adamdı, aklından hiçbir fenalık geçmeyen bu iyi kalpli insana saldırdı ımız için b 7 ne kadar zalim olmalıyız.

Laurent:

Evet iyi adamdı, biliyorum, diye alay ediyordu. Aptaldı demek istiyorsun de il mi? Unuttun mu en ufak bir sözünün seni sinirlendirdi ini, a zını açar açmaz mutlaka saçma bir ey söyledi ini iddia eder dururdun.

E lenme... imdi bir de öldürdü ün adamı tahkir etmek kaldı. Kadın kalbini hiç bilmiyorsun Laurent; Camil le beni seviyordu, ben de onu.

Camille'i seviyordun ha!.. Do rusu bunu güzel buldun... üphesiz kocanı sevdi in için beni kendine dost tuttun... Bir gün hatırlıyorum, gö süme sürtünürken: Camille'in vücuduna parmaklarını de dirdi in zaman ellerin balçığı a batmı gibi gönlünün nasıl bulandı ını söylüyordun... Biliyorum, o zaman beni niçin sevdi ini biliyorum. Sana o zavallı miskin kollarından ba ka türlü, kuvvetli kollar lazımdı.

Ben onu bir karde gibi seviyordum. O benim velinimetimin o lu idi. Bütün zayıf yaratılı lı insanlar gibi çok nazikti; yüksek kalpli idi, asildi, iyilik etmeyi severdi, efkatli idi... Allahım, Allahım, biz onu öldürdük...

A lıyor, a lamaktan katılıyordu. Mme. Raquin, Camille'in övülmesini böyle bir a ızdan i itmekten tiksinti duydu u için, Therese'e keskin keskin bakıyordu. Laurent bu gözya ı tufanına kar ı bir ey yapamadan odanın içinde hızlı hızlı dola ıyor, Therese'i susturmak için son bir çare arıyordu. Camille hakkında i itti i bütün iyi sözler sonunda ona müthi bir sıkıntıya sokuyordu; bazen karısının yırtıcı ahengine kendini kaptırıp Camille'in meziyetlerine gerçekten inanıyor, o zaman korkusu iki misli artıyordu. Fakat asıl onu çileden çıkarıp çok iddetli hareketler yapmaya sürükleyen ey, Therese'in birinci kocasıyla ikincisi arasında, fakat hep birincisinin lehine olarak kar ıla tırma yapmaktan geri durmamasıydı.

Evet, elbette, diye haykırıyordu. Senden çok iyiydi. Ke ke o ya asa idi de, onun yerine sen topra ın altında olaydın.

Laurent önce omuz silkiyordu. Therese canlanarak:

Ne dersen de, diye devam ediyordu, sa ken belki onu sevmedim, fakat imdi hatırladıkça seviyorum. Onu seviyorum, senden nefret ediyorum, anlıyor musun?. Sen katilin birisin...

Laurent uluyarak:

Susmayacak mısın sen? dedi.

O kurban gitti, namuslu bir adamdı, alça ın biri onu öldürdü. Oh, beni korkutamazsın. Sefil, kaba, kalpsiz, ruhsuz bir adam oldu unu elbet bilirsin. Camille'in kanıyla ellerin bula mı ken seni nasıl sevebilirim. Camille bana kar ı çok sevecendi. E er seni öldürmekle Camille'in dirilece ini, a kına tekrar kavu aca ımı bilsem seni öldürürdüm, anlıyor musun?

Susacak mısın sefil?

Niye susacağımı m, gerçe i söylüyorum. Senin kanın pahasına iyili e ula mı olaca ım. Ah, a layayım, dövüneyim; bu canı, kocamı öldürdü ise suç bende... Bir gece gidip de dinlendi i topra ı öpmeliyim. Artık benim son zevkim orada... Laurent, Therese'in gözünün önüne yaydı ı bu müthi manzaralardan deli gibi hiddetlenerek kadının üstüne atılıyor, onu yere devirip aya ının altına alarak yumru unu kaldırıyor.

Therese:

Tamam i te; diye ba ırıyor. Döv beni... Öldür beni... Camille hiçbir zaman bana elini kaldırmadı, fakat sen, sen bir canavarsın!

Laurent bu sözlerden kamçılanmı gibi bütün bütün hırslanarak kadını sarsalıyor, dövüyor, yumrukluyor, vücudunu çürük içinde bırakıyordu. ki keresinde az kaldı bo acaktı. Therese daha fazla dayak atsın diye kocasını kı kırtıyordu. Çekti i ıstırapların bir ilacı da buydu. yice dayak yedi i ak amın gecesinde iyi uyuyordu. Ye enini Laurent böyle yerlerde sürükleyip de vücudunu tekmeledi i zaman, Mme. Raquin içinı tutu turan zevkler duyuyordu.

Therese, Camille için ba ıra ba ıra a layarak, tövbeler etmek gib iblisçe icadı buldu u günden beri katilin hali berbattı. O zamandan beri sefil adam sonsuza dek kur banıyla kaldı; her dakika birinci kocasına acıyan, onu öven Therese'i dinlemek zorundaydı. En ufak bir tesadüf bir bahane oluyordu. Camille unu yapardı, Camille bunu yapardı. Her gün "Camille" diyen, her gün Camille'in ölüsüne a layan kederli cümleler. Therese kendini kurtarmak için Laurent'a verdi i bu i kenceyi daha zalim bir hale getirmek için bütün kötülü ünü kullanıyordu. En mahrem ayrıntılara giri ip, gençli inin bin bir bo eylerini içinı çeke çeke, üzüntü içinde anlatarak Camille'in anısını her günkü i lerine kar ı tırıyordu. Eve zaten sık sık gelen hortlak artık adamakıllı oraya yerle ti. Koltuklara oturdu, masanın ba ına çöktü, yata a uzandı, ortadaki e yayı, ufak tefe i hep kullandı. Artık Laurent hiçbir e yaya dokunamaz olmu tu; onu Camille'in bir zamanlar kullanmı oldu unu kesinlikle hissettirirdi. Öldürdü ü adamlar böyle sürekli burun buruna kalması Laurent'ı neredeyse deli edecek derecede garip bir duyguya sürükledi. Camille'le kar ıla tırılmak onun kullandı ı e yayı kullanmak zorunda olunca kendini Camille zannetmeye, kurban ile aynı insan oldu unu farzetmeye ba ladı. Kafası çatlayacak gibi oluyordu. O zaman

karısını susturmak, kendini çılgına çeviren sözlerini i itmemek için kadının üzerine yürüyordu. Bütün kavgaları dayakla sona eriyordu.

XXX

Bir zaman geldi ki Mme. Raquin çekti i ıstıraplardan kurtulmak için kendini açlıktan öldürmeye kalktı. Takati tükenmi ti, daima gözünün önünde duran katillerin ona yükledikleri i kencelere artık daha fazla dayanamayacaktı. Ölümde büyük bir teselli bulacağını umuyordu. Her gün Therese boynuna sarıldıkça, Laurent kucağına alıp ta ıdıkkça ıstırapı iddetleniyordu. Kendisine müthiş nefretler yeren bu kucaklamalardan, bu sarma malardan kurtulmaya karar verdi. Madem ki o lunun intikamını alabilmek için yeterince canlı de ildi. Bütün bütün ölüp katillerin elinde istedikleri gibi oynayacakları hissiz bir ceset bırakmayı tercih ederdi.

ki gün sonra gücünü harcıyıp di lerini sıkarak; zorla a zına koyduklarını tekrar çıkararak kendisine verilen yemeklerin hepsini reddetti. Therese ümitsizle meye ba lamı tı. Halası olmazsa hangi ta ın dibine kapanıp a layacaktı. Ona mutlak ya aması gerekti ini kanıtlamak için bitmez tükenmez nutuklar söyledi. A ladı, sızladı. Hatta eski hiddetli halini takınarak azarladı, direnen bir hayvanın çenesini açar gibi kötürüm kadının a zını açmaya çalı tı. Mme. Raquin iddetle dayamyordu. Bu, korkunç bir mücadele idi.

Bu durum kar ısında Laurent bütünüyle kayıtsız ve tarafsız duruyordu. Kötürüm kadının intiharına engel olmak için Therese'in bu kadar tela lanmasına a ıyordu.

htiyar kadının varlı ından onlara bir fayda olmadı ına göre ölmesi daha iyiydi. Kendisi onu öldürmeyecekti, ölmek istiyorsa bu ölümün olana ından onu yoksun bırakmak gerekmezdi. Karısına:

Ee... Bırak unu, kurtuluruz fena mı?.. Ölür giderse belki daha mutlu oluruz. Diyordu.

Önünde kezlerce yinelenen bu sözler Mme. Raquin'de garip bir heyecan uyandırdı. Laurent'ın ümidi gerçek oluverirse, kendi öldükten sonra onların sakin ve mutlu bir ya am süreceklerinden korktu. "Ölmek korkaklıktır, bu kötü serüvenin sonunu görmeden göçüp gitmeye hakkım yok" diye dü ündü. Ancak o zaman Camille'e "intikamın alındı" demek için öteki dünyaya gidebilirdi. Bu sonucu ö renmeden mezara gitmek birdenbire aklına gelince intihar fikri ona pek a ır geldi. Orada so uk ve sessiz topra ın altında bu cellatların nasıl cezalandıklarını bilmezse son uykusunu sonsuza dek rahat uyuyamayacak tı. Ölüm uykusunu rahatça uyuyabilmesi için intikamın yakıcı zevkinin doyumuyla, mezara, alınmı bir öcün dü üyle gitmesi gerekiyordu. Ye eninin verdi i yiyecekleri yedi, tekrar ya amaya razı oldu. Zaten sonucun pek uzak olmadığını görüyordu. Karı kocanın durumunu her günü biraz daha gerginle iyor, daha çekilmez bir hal alıyordu. Neredeyse bir fırtına patlak verecek, her ey mahvolacaktı. Therese'le Laurent her saat birbirlerinin kar ısına daha tehdit dolu bir halde dikiliyorlardı. Yalnız geceleri mahrem zamanlarında de il; gündüzleri de müthiş sıkıntı çekiyorlardı. Her eyden korkuyorlar, her eyden ıstırap duyuyorlardı. Her yaptıkları eyi; her söyledikleri sözü acı ve zalim bir hale getiriyorlar, ayaklarının dibinde hissettikleri uçuruma birbirlerini dü ürmek isterken

ikisi de içine yuvarlanıyor, böylece birbirlerini yiyerek bir cehennem hayatı geçiriyorlardı.

Ayrılmak fikri akıllarına gelmemi de ildi. kisi de kendi kendine, bir tarafa kaçıp, rutubeti, murdarlı ı ile onların bu ümitsiz hayatına göre yapılmı gibi duran Pont Neuf geçidinden uzak bir yerde biraz rahat etmeyi kurmu tu. Fakat cesaret edemiyorlar, kaçamıyorlardı. Kar ılıklı birbirlerini kemirmeden, ıstırap çekmeden, çektirmeden durmak onlar için imkânsızdı. Kinin, vah etin inadı vardı onlarda. Bir çekme ve itme kuvveti onları bir taraftan uzakla tırıyor, bir taraftan ya kınla tırıyor. Tıpkı birbirleriyle kavga edip de ayrılmak istedikleri halde bir türlü ayrılamayan ve dönüp dönüp yeniden küfürler savuran iki insanın garip hissini duyuyorlardı. Sonra kaçmak için maddi engeller de vardı. Kötürümü ne yaparlardı? Per embe konuklarına ne derlerdi? Kaçacak olurlarsa belki ku kulanırlardı. O zaman sanki hemen arkalarından geliyorlar, bunları yakalayıp giyotine götürüyorlar gibi geliyor, korkularından bir yere gidemiyorlar, kalıyorlar da geçirdikleri bu i renç hayatla sefil sefil sürünüyorlardı.

Laurent evde olmadığı zamanlar, sabah, ak am The resc her gün içini oyan bo lu u nasıl dolduracağını bilemeden sıkıntı içinde, endi e içinde yemek odasından dükkâna iniyordu. Kocasından dayak yemedi i, küfürler i itmedi i günler, yahut Mme. Raquin'in ayaklarının dibinde a lamadı ı zamanlar bo ta kalıyordu. Dükkânda yalnız kalır kalmaz pis, karardık geçitten geçen insanlara a kın a kın bakıyor, bu mezarlık kokan mahzenin içinde son derece azap duyuyordu. Sonunda gündüzleri gelip yanında kalması için Suzanne'a yalvardı, bu solgun, yumu ak tabiatlı kadın yanında olursa belki biraz rahatlayacağını umuyordu.

Suzanne teklifi sevinçle kabul etti; Therese'i daima saygıyla karı ık bir dostlukla severdi; Olivier dairesinde iken o da gelip Therese'le beraber çalı mayı çoktandır istiyordu. El i ini getirip tezgâhın arkasında Mme. Raquin'in bo kalan yerine oturdu. O günden sonra Therese halasını biraz serbest bıraktı. Halasının dizlerine kapanıp a lamak, yüzünü gözünü öpmek için yukarıya daha seyrek çıkmaya ba ladı. İmdi ba ka bir u ra ı vardı. Evinden, de i meyen hayatının bin türlü baya ılıklarından bahseden Suzanne'ın gevezeliklerini zoraki bir ilgiyle dinliyordu. Bu ekilde kendini unutuyordu. Bazen sonradan acı acı güldü ü bu budalaca eylere nasıl ilgi duydu una a ardı.

Gitgide dükkânın bütün mü terisini kaybetti. Halasının yukarda koltu unda oturup kaldı ndan beri dükkânda, mallar da toz toprak, rutubet içinde çürüyordu. Ortalık küf kokusu içindeydi, tavandan a a ı örümcekler sallanıyordu, yer belki hiç süpürülmemi ti. Bundan ba ka mü teriyi asıl kaçıranı ey Therese'in bazen onlara yaptı ı acayip davranmı lardı. Yukarda Laurent'dan dayak yedi i, ya da bir korku nöbetiyle sarsıldı ı sıralarda dükkân kapısının zili iddetle çalınırsa, saçlarını düzeltmeye hatta gözya larını silmeye zaman bulamadan hemen a a ıya inmesi gerekirdi; o zaman a a ıda bekleyen mü teriye ters ters davranır, hatta ço unlukla inip hizmetine de bakmak istemedi i için tahta merdivenin yukarsından aradıkları eyin dükkânda bulunmadı ını söylerdi. Bu pek de ho olmayan tavırlarla mü teri tutulmazdı. Mme. Raquin'in iyi muamelesine alı mı olan küçük i çi kızları The

res'in sertli i, deli gibi bakı ları kar ısında dükkâna gelmez oldular. Hele Therese, Suzanne'ı yanına aldıktan sonra mü teri bütün bütün çekildi; iki genç kadın gevezelik ederlerken rahatsız olmamak için son bir iki alıcının da ayaklarını dükkândan kesmeye karar verdiler. Ondan sonra da tuhafiyeye ticareti evin masrafına bir para bile getirmez oldu. Bankadaki kırk bin franka dokunmak gerekti.

Bazen Therese ö leden sonra soka a çıkıyor, ak ama kadar gelmiyordu. Nereye gitti ini kimse bilmiyordu. Suzanne'ı yalnız kendisine arkadaşlık etmesi için de il, kendi yokken dükkâna bekçilik etsin diye de ça ırmı tı. Ak amleyin yorgunluktan gözkapakları simsiyah, kendisi bit-

kin bir halde sokaktan döndü ü zaman Olivier'nin karısını tezgâhın arkasında büzülmü , be saat evvel giderken nasıl bıraktıysa yine öyle, dudaklarında hafif bir gülümseme ile otururken bulurdu.

Therese evlendikten be ay kadar sonra bir korku geçirmi ti. Gebe oldu unu anlamı tı. Sebebini bilmedi i halde Laurent'dan bir çocuk sahibi olmak ona pek korkunç görünüyordu. Suda bo ulmu bir çocuk do urmaktan korkuyordu. Karnının içinde çürümü bir cesedin so uklu u r.u duyuyordu. Kanını buz gibi donduran bu çocu u daha fazla karnında ta ıyamayaca ı için ne pahasına olursa olsun ondan kurtulmak istedi. Kocasına hiçbir ey söylemedi. Bir gün Laurent'ı iyice kı kırttı, o da tekmelemek için aya ını kaldırıncaya karnının uzattı. Öldürücü bir tekme yedi. Ertesi günü çocu unu dü ürdü.

Laurent'a gelince, o da berbat bir hayat sürüklüyordu. Günler, ona dayanılmayacak kadar uzun geliyordu. Her geçen gün, ona belirli saatlerde yılgınlık veren ezici bir de i mezlik ve düzenle dolu olarak geliyordu. Her ak am o günün anısıyla, ertesi günü beklemenin korkusu içinde hayatını sürüklüyordu. Bundan sonra gelecek her günün birbirine benzeyece ini, hepsinin kendisine aynı ıstırapları getirece ini biliyordu. Birbiri arkasına dizilen haftaların, ayların, yılların karanlık, amansız bir halde onu bo acak gibi üstüne yı ıldıklarını görüyordu. Gelecekte bir ümit olmayınca, halde korkunç acılarla doluyor.

Laurent artık isyan etmiyordu, gev emi ti, çoktan bütün varlı ını kaplayan bo lu a kendini koyuvermi ti. sizlik onu öldürüyordu. Sabahleyin nereye gidece ini bilmeden evden çıkar, bir gün önce yaptıklarını aklına getirince tiksindir, fakat buna ra men gene aynı eyleri yapardı. Sabit bir fikirle, alı kanlıkla atölyesine giderdi. Penceresinden ıssız gökyüzünün ancak dört kö e bir parçası gözüken bu kur uni duvarlı odada içini sıkıntılar basardı. Kolları sark mı , dü üncesi a ırla mı bir halde divanın üzerinde yuvarlanıp dururdu. Fırçalara el sürmeye cesaret edemezdi. Yeni deneylere giri mi , her seferinde Camille'in alay eden yüzü tuvalin üstünde belirmi ti. i delili e kadar vardırırmamak için boya kutusunu bir kö eye fırlatıp tam bir tembellik içinde ya amak zorunda kalmı tı. Bu katlanmak zorunda oldu u tembellik ona inanılmayacak derecede a ır geliyordu.

Ö leden sonra sıkıntı içinde ne yapaca ını kendi kendine sorardı. Mazarine soka ının kaldırımında belki yarım saat nasıl zaman geçirece ini dü ünür, tereddüt ederdi. Atölyesine gitmek istemezdi, daima Genegaud soka ından inip, rihtım boyunca yürümeye karar verirdi. Ak ama kadar a kın a kın dola ır, Seine Nehri'ne

baktıkça da ürperirdi. Atölyesinde olsun, sokakta bulunsun çekt i sıkıntı hep birdi. Ertesi gün gene aynı eyleri tekrar eder, sabahları divanın üstünde, ak amlan rıhtım boyunca sürü nürdü. Bu hal böyle aylardan beri devam etti i gibi daha yıllarca da devam edebilirdi.

Laurent bazen Camille'i hiçbir i görmeden ya ayabilmek için öldürdü ünü aklına getirir, i te imdi hiçbir i yapmadı i halde bu kadar azap çekmesine hayret ederdi. Mesut olmak için kendini zorlamak isterdi, böyle ıstırap çekmekte hata etti ini, ellerini kavu turmaktan ba ka yapacak bir ey olmadı i için büyük bir mutluluk içinde bulundu unu, bu mutlulu u rahat rahat tatmadı i için de aptalın biri oldu unu kendi kendine anlatmaya çalı ırdı. Fakat bütün bu yargılamalar, olayların önünde suya dü üyordu. Bu avare geçen hayatın her saat ona ümitsiz halini dü ündürdü ünü, acısının iddetini unulmaz bir halde derinle tirdi ini içinden itirafetmek zorunda kalıyordu. Dü ledi i bu hayvanca ya ayı ona ceza olmu tu. Zaman zaman ona kendisini unutturacak bir u ra ı olmasını candan istedi i oluyordu. Sonra gene kendini salıveriyor, onu iyice mahvetmek için elini kolunu ba layan kaderin gizli pençesine dü üyordu.

Ancak Therese'i dövdü ü ak amlar biraz rahatlıyordu. Bu onu uyu uk uyu uk kederlenmekten kurtarıyordu.

Asıl en keskin ıstırabı, maddi ve manevi ıstırabı Camil le'in ısırđı ı yerde, boynunda duyuyordu. Bazen bu yaranın bütün vücudunu kapladı ını zannederdi. Geçmi i unutacak olsa, bu yara kızgın kızgın i neler batırmı lar gibi cayır cayır yanar, Laurent da bütün ruhuyla, bütün vücuduyla cinayeti hatırlardı. Onu her zaman ürküten o müthi olayı görmeden aynaya bakamazdı; heyecandan kan boynuna kadar çıkar, yara kıpkırmızı olur, boynunu kemirmeye ba lardı. Vücudunda daima canlı duran bu yara, en ufak bir heyecanla kızaran, tazelenen, kemiren bu yara Laurent'ı ürkütüyor, ona i kence ediyordu. Sonunda Camille'in, boynuna onu kemire kemire yiyen bir hayvanı tutup gömdü ü fikrine kapıldı. Boynunda yaranın bulundu u yer, ona artık vücudundan bir parça de ilmi gibi geliyordu. Bu sanki oraya yapı tırılmı yabancı bir et, vücudunun bütün kaslarını çürüten zehirli bir et parçası idi. te böylece cinayetinin canlı ve kemirici anısını her yerde beraber ta ıyordu. Therese, Laurent'dan dayak yedi i sıralarda orasını tırmalamaya çalı ırdı. Bazen tırnaklarını geçirir, Laurent da canının acısından feryat ederdi. Therese yarayı Laurent için daha dayanılmaz bir hale getirmek maksadıyla onu görür görmez yalandan hıçkırmaya ba lardı. Laurent'ın bütün hoyratlı ının intikamını Therese bu yaranın yardımıyla ona i kence etmek suretiyle alırdı.

Laurent tra olurken kezlerce, Camille'in di lerinin yerinin kaybolması için boynunu koparıp atmak istedi i olmu tu. Aynanın önünde çenesini kaldırıp da beyaz sabun köpüklerinin arasında kırmızı lekeyi görünce birdenbire hiddete kapılır, etini oldu u gibi kesmek için usturayı yakla tırdı. Fakat ustura derisinin üzerine so uk so uk dokununca kendine gelirdi. O zaman gücü tükenir, oturur, korkusu geçinceye kadar, tekrar tıra olabilecek hale gelinceye kadar beklemek zorunda kalırdı.

Ak amları, bu uyu ukluktan ancak körü körüne, çocukça hırslara kapılmak suretiyle kurtulurdu. Therese'le kavga etmekten, onu dövmekten usandı ı zamanlar, çocuklar

gibi duvarları tekmeler, kırıp dökcek bir şey arardı. Bu şekilde biraz sakinleşirdi. Laurent'ın, eve gelir gelmez gidip kötürüm kadının kucağına sırtını tekir kedi François'ya karşı da özel bir kibri vardı. İmdiye kadar onu öldürücü inin nedeni kediyi tutmaya cesareti olmadığı içindi. Kedi, Laurent'a koskoca, yusuvarlak gözleriyle eştani bir bakışla bakardı. Genç adamı asıl öfkeliendiren şey, her zaman üzerine dikilen bu gözlerdi. Larunet, "Üzerimden ayrılmayan bu gözler acaba benden ne istiyor" diye kendi kendine sorardı. Sonunda en olmayacak şeyleri aklına getirerek gerçek korkulara düşerdi. Sofrada, ya da başka bir yerde, kavga ederken, ya da uzun bir sessizlik içinde iken birdenbire başını çevirse François'nın kendini inceleyen ağız, amansız bakışlarıyla karşılaşırdı. Sapsarı kesilir, aklı başından girer, kediyeye: "Konu acaksan konu bakalım, ya da benden ne istiyorsun onu söyle... diye başıracak gibi olurdu. Şeyet ayağına ya da kuyruğuna vurabilecek olursa bu işi korku ile karşılık bir sevinç içinde yapardı, sonra da zavallı hayvanın miyavlamasını duyunca canı acıyan bir insanın feryadını işitmiş gibi dehşet duyardı. Laurent François'dan tam anlamıyla korkuyordu. Bilhassa hayvanın zapt olunmaz bir kaleye sırtınır gibi kötürüm kadının kucağına yerle ip oradan hiç ceza görmeyeceğinden emin bir halde yeşil gözlerini dümaninin üzerine dikmeye başladı. İğünden beri, Camille'in katili, bu kadınla bu hırslı hayvan arasında bir benzerlik görüyordu. Kendi kendine: "Kedinin de Mme. Raquin gibi cinayetden haberi var, bir gün konu acak olursa beni haber verecek diyordu.

Nihayet bir akşam François, gözlerini ayırmadan Laurent'a öyle dik dik baktı ki, son derece öfkelenen Laurent bu işe bir son vermeye karar verdi, yemek odasının penceresini ardına kadar açıp kediyeye ensesinden yakaladı. Mme. Raquin işi anladı; iki iri yağınesi yanaklarından ağağı yuvarlandı, kedi hırlamaya, gerilmeye başladı, kafasını döndürüp Laurent'ın elini ısırmaya çalıştı. Fakat beriki bırakmadı. Hayvanı havada iki üç defa çevirdikten sonra kolunun bütün kuvvetiyle karşı kapkara duvara çarptı. Hayvancağızın belkemi iş kırıldı, geçidin camekânının üstüne düştü. Bütün gece zavallı hayvan oluğun kenarında kırık belkemi inin acısından boğuk boğuk miyavladı. O gece Mme. Raquin hemen hemen Camille'e başladı kadar François'ya da başladı. Therese müthiş sinir krizine tutuldu, karanlıkta, pencerenin önünde kedinin iniltileri pek korkunçtu.

Bir müddet sonra Laurent yeni yeni endi elere düştü. Karısının halinde, vaziyetinde bazı deşiliklerin farkına vardı ve korkmaya başladı.

Therese somurtkan, suskun olmuştü. Artık Mme. Raquin'e pişmanlık dolu coşkunluklar göstermiyor, minnetle yüzünü gözünü öpmüyordu. İnmeli kadının önünde gene soğuk, merhametsiz duruğunu, bencil kayıtsızlığını takınmıştı, Sanki pişmanlığı denemiş de ondan bir teselli bulamayınca başka avuntu peşine düştü denilebilirdi. Böyle kederlenmesi hiç üşhesiz hayatına sükûnet veremeyişinden dendi. Kötürüm halasına artık onu teselli etmek işine bile yaramayan bir şey gibi kayıtsız kayıtsız bakıyordu. Açlıktan ölmemesi için ancak en gerekli ihtiyaçlarını yerine getiriyordu. O zamandan beri evin içinde hiç lakırtı etmeden halsiz sokağı çıkışlarını arttırdı, haftada dört beş defa çıkmaya başladı.

Bu de i iklikler Laurent'ı a ırttı, korkuttu. Vicdan azabının, Therese'de yeni bir ekil alarak böyle ezici bir can sıkıntısı halinde kendini gösterdi ini sandı. Bu can sıkıntısı Laurent'a evvelki ba ıra ça ıra a lamalardan çok daha tehlikeli göründü. Therese artık hiçbir ey söylemiyor, hiç kavga etmiyor, her eyi içinde saklıyor gibiydi. Laurent onu böyle içine çekilmi bir halde görmektense dayanma gücü tükeninceye kadar dinlemeyi ye lerdı. Bir gün azabından bunalıp da gider her eyi bir papaza, ya da birine anlatır diye korkuyordu.

Therese'in böyle sürekli soka a çıkmasından Laurent çok ku kulandı. Dı arda bir sırda aradı ını, bir ihanet hazırladı ını zannetti. ki kez onu izlemek istedi, fakat Therese sokaklarda izini kaybettirdi. Sabit bir fikre saplanmı tı: İstırabın son haddine gelen Therese her eyi meydana çıkaracaktı; o halde Laurent'ın da onun a zını tıkaması, itiraflarını kursa ında bo ması gerekiyordu.

XXX

Bir sabah Laurent atölyesine çıkaca ı yerde geçidin kar ısında Guenegaud soka ının bir kö esindeki arapçı dükkânına girdi. Oradan Mazarine soka ına çıkan insanları incelemeye ba ladı. Therese'i gözetliyordu. Genç kadın, bir ak am evvel, sabahleyin erkenden çıkaca ını ve ancak ak ama eve dönece ini söylemi ti.

Laurent uzun süren bir yarım saat bekledi. Karısının her zaman Mazarine soka ından gitti ini bilirdi; bununla beraber Seine soka ından gidip de gözünden kaçmı olmasından bir an için korktu. Geçide girmeyi, hatta evin yolunun üzerinde gizlenmeyi dü ündü. Tam artık sabırsızlanmaya ba ladı ı sırada Therese'i hızla geçitten çıkarken gördü. Açık renkte giysi giymi ti. Laurent, onun uzun kuyruklu giysisiyle genç bir kız gibi giyindi inin ilk defa olarak farkına vardı. Kaldırımın üstünde davet eden tavırlarla sallana sallana yürüyor, erkeklere bakıyor, etekli inin önünü eliyle tutup o kadar yukarı kaldırıyor ki, ba lı potinleri, beyaz çorapları hep gözüküyordu. Mazarine soka ını geçti, Laurent da onu izledi.

Hava güzeldi. Genç kadın, ba ı azıcık önde, saçları sırtına dökülmü yava yava yürüyordu. Önden onu gören erkekler, arkasından da görmek için dönüp bakıyorlardı.

Therese, Tıp Fakültesi'nin soka ında saptı. Laurent deh et içinde kaldı; oralarda bir yerde bir polis komiserli i oldu unu biliyordu. Karısının onu teslim etmek üzere oldu una artık ku kusu kalmadı. Therese komiserli in kapısından içeri adımını atacak olursa Laurent da onun üzerine atılıp yalvararak, ya da döverek onu sustaracaktı. Therese bir yolun dönemecinden geçen bir belediye çavuna baktı. Laurent onun bu belediye çavuna yakla tı ını görünce fenalıklar geçirdi; görünürse hemen oracıkta tevkif ederler korkusuyla içerlek bir kapının altına gizlendi. Bu izleme onun için, gerçek bir ölüm ıstırabı olmu tu. Halbuki karısı kaldırımın üstünde serbest serbest, edalı edalı, edepsiz edepsiz dola ıyordu. Laurent onun arkasından sapsarı bir halde titreyerek, artık her eyin bitti ini, kurtulu yolu kalmadı ını, artık giyotine götürülece ini kendi kendine söyleyip duruyordu. Kadının attı ı her adımı cezaya do ru atılmı bir adım olarak görüyordu. Korkudan körü körüne bir inanca saplanmı tı; genç kadının en ufak bir hareketi bu inancını peki tiriyordu. Onun pe inden, asılmaya gider gibi nereye giderse o da gidiyordu.

Eski Saint Michel meydanına çıkarken Therese birdenbire Monsieur le Prince sokağının köşesindeki bir kahveye doğru yürüdü. Kaldırımın üstüne konmuş masalardan birinin çevresinde kadınlardan, üniversite öğrencilerinden oluşan bir grubun arasına oturdu. Bütün bu insanların teklifsizce ellerini sıktı. Sonra kendisine sert bir içki getirtti.

Keyfi yerinde gibiydi, bir müddetten beri onu orada beklediğini anlaşılan sarı saçlı bir delikanlı ile sohbet ediyordu. Bulunduğu masaya iki sermaye kız gelip abandı, kısık sesleriyle senlibenli konuşmaya başladılar. Etrafındaki kadınlar sigara içiyorlar, erkekler sokak ortasında gelenin geçenin önünde kadınları kucaklıyorlardı. Açık saçık sözler, çapkınca gülüşmeler meydanın öte tarafında bir araba kapısının altına gizlenmiş olan Laurent'ın kulağına kadar geliyordu.

Therese içkisini içip bitince ayağa kalktı, sarı saçlı delikanlının koluna girdi, Harpe sokağından aşağı indi. Laurent onları Saint Andre des Arts sokağına kadar izledi. Orada mobilyalı bir eve girdiklerini gördü. Gözlerini evin cephesine dikti. Sokak ortasında kalakaldı. Karısı bir aralık ikinci katın açık bir penceresinde göründü. Sonra Laurent delikanlının kollarının Therese'in beline sarıldığını fark eder gibi oldu. Pencere sert bir gürültü ile kapandı.

Laurent anladı. Daha fazla beklemeden emin, mutlu, içi rahat olarak oradan ayrıldı. Rihtıma doğru inerken:

Puh, diyordu. Böylesi daha iyi, bu suretle bir uğraş var demektir, fenalık düşünmez... Bana oranla hayatın gibi zekiymiş.

Onu hayrete düşüren şey sefahate atılmayı önceden kendisinin düşünemeyişiydi. Belki korkularının önüne geçecek çareyi orada bulabilirdi. Bunu aklına getirmemişti, çünkü arzuları ölmüştü, sefahat hayatı için en ufak bir istek duymuyordu. Karısının ihanetine karşı tamamıyla kayıtsız kaldı. Onun başka bir erkeğin kollarında olduğunu düşünmek benlikinde hiçbir isyan uyandırmıyordu. Tam tersine bu ona engelceli geliyordu. Sanki bir arkadaşının karısını takip etmiş de kadının kocasına oynadığı oyuna kıs kıs gülüyormuş gibiydi. Therese bu konuda ona tamamıyla yabancı olmuştu. Artık yüreğinde onun hiçbir yeri yoktu. Bir saatlik bir sükkunet elde etmek için Therese'i yüz kere satar, yüz kere teslim ederdi.

Korkudan, mesut bir iç rahatlığına böyle birdenbire geçivermenin verdiği sevinç içinde dolaşmaya başladı. Tam polis komiserine gidiyor diye zannettiği bir sırada, aşağına gittiğinden dolayı karısına içinden hemen hemen tekkür ediyordu. Bu serüvenin hiç beklenmedik sonucu Laurent'ı tatlı tatlı hayrete düşürüyordu. Bütün bunlardan açıkça anladı ki şimdiye kadar titremekte hata etmişti. O da sefahat hayatının düşüncelerini daşıtıp kendisini avutup avutmayacağını görmek için bu hayatın tadını tatmıyordu.

Akşamleyin dükkâna döndüğü zaman Laurent, Therese'den birkaç bin frank istemeye, bunu elde etmek için de her çareye başvurmaya karar verdi. Sefahatin bir erkeğe epey paraya mal olacağını düşünüyor, kendisini satabilen kızların anlaşlarına belli belirsiz gıpta ediyordu. Daha eve dönmemiş olan Therese'i sabırsızlıkla bekledi. Geldiği zaman ona iyi davrandı, sabahki izlemesinden hiç bahsetmedi. Therese biraz sarhoştur. Üstü başı sarkmış, elbiselerinden ortalıkta kahvehanelerin keskin likör ve

tütün kokusu yayılıyordu. Yüzü pençe pençe morarmı , günün utanç verici yorgunlu undan bitkin bir halde, yorgun yorgun sallanıyordu.

Yemek sessiz geçti. Therese bir ey yemedi. Yeme in sonunda Laurent dirseklerini masanın üstüne dayayıp do rudan do ruya be bin frangı istedi. Therese sert sert:

Olmaz, diye cevap verdi. Seni serbest bıraksaydım, hasır üstüne kalırdık... Halimizi bilmiyor musun? Dosdo ru sefalete gidiyoruz.

Laurent sükûnetle:

Olabilir, dedi. Bana ne, ben para istiyorum.

Hayır, bin kere hayır. inden ayrıldın, satı artık durdu, benim çeyiz paramın geliriyle ya ayamayız tabi. Seni beslemek, benden kopardı ın yüz frangı her ay sana verebilmek için sürekli anaparadan alıyorum. Daha fazlasını alamazsın, i itiyor musun? Ne yapsan bo .

yi dü ün, böyle reddetme. Ben be bin frank istiyorum diyorum sana, nasıl olsa bu parayı senden alaca ım, nasıl olsa vereceksin.

ti:

Bu sakın inattan Therese kızdı, nihayet kendinden geçti.

Ah biliyorum, diye haykırdı, ba ladı ın gibi bitirmek istiyorsun... Dört senedir seni tanıyoruz, sen bize sadece yemek içmek için geldin. O zamandan beri de sırtımıza yük oldun. Efendi hiçbir i yapmaz, kollarını kavu turup benim paramla geçinmek için i ini yoluna koymu ... Hayır, hiçbir ey alamazsın, on para bile... Sana bir ey söyleyeyim mi? Sen bir...

Kelimeyi söyledi. Laurent omuzlarını silkip gülmeye ba ladı:

Beraber ya adı ın kimselerden güzel sözler ö reniyorsun, demekle yetindi. Bu, Therese'in a klarına ili kin Laurent'ın tek i nelemesi oldu. Therese ba ını do rulttu, sert bir tavırla:

Herhalde katillerle ya amıyorum, dedi.

Laurent sapsarı oldu. Gözlerini karısının üzerine dikip bir müddet cevap vermedi; sonra titrek bir sesle:

Dinle kızım, dedi. Birbirimize kızmayalım, bunun ne sana ne bana faydası var. Artık direncim kalmadı. Ba ımıza bir felaket gelmesini istemiyorsak birbirimizi dinlemek daha ihtiyatlı olur... Senden be bin frank istedim, çünkü ihtiyacım var; hatta unu da söyleyebilirim ki: Bu parayı sükûnetimizi temin etmek için harcamayı dü ünüyorum.

Garip bir gülümseme ile devam etti:

Haydi, bakayım, dü ün de son sözünü söyle. Genç kadın:

Her eyi dü ündüm, söyledim, on para alamazsın.

Kocası iddetle yerinden kalktı. Therese dayak yemekten korktu; yumruklara teslim olmamak için küçüldü, büzüldü. Fakat Laurent yakla madı bile. Yalnız, hayattan bıktı ını, cinayet meselesini gidip mahallenin polis komiserine anlataca ını so ukkanlılıkla söyledi.

Artık burama getirdin, ya amayı çekilmez kıldın. Artık bitsin, ikimiz de yargılanır, mahkûm oluruz. te o kadar.

Korkacak mıyım zannediyorsun. Ben de senin kadar hayattan bıktım. Sen gitmezsen ben gider polis komiserine haber veririm, dara acına kadar senin arkandan gelmeye hazırım, ben senin gibi korkak de ilim... Haydi gel komisere beraber gidelim.

Aya kalkmı , çoktan merdivene do ru yürüyordu. Laurent:

Tamam, haydi beraber gidelim, diye kekeledi.

Dükkâna indikleri zaman korku ve kaygıyla bakı tılar. Sanki yere mihlanmı lardı. Tahta merdiveni ininceye kadar geçen birkaç saniye, bir itirafın sonunda bütün olacakları gözlerinin önüne getirmeye yetti. Aynı zamanda jandarmaları, hapishaneyi, cinayet mahkemesini, giyotini, birdenbire, oldu u gibi gözlerinin önüne getirdiler. Dizlerinin ba ı çözüldü, birbirlerinin ayaklarına kapanıp bir yere gitmemek, hiçbir ey söylememek için yalvarmaya niyetleniyorlardı. Korkudan, sıkıntıdan birkaç dakika sessiz ve hareketsiz kaldılar. İlk konu an, her eye razı olan Therese oldu.

Aslında, dedi, bu para için seninle u ra mam da budalalık ya! Nasıl olsa günün birinde sen o parayı yiyeceksin. yisi mi imdi vereyim.

U radı ı daha fazla gizleme gere ini görmedi. Tezgâhın ba ına oturdu, be bin franklık bir senet imzaladı. Laurent bir sarraftan paraları alacaktı. O ak am artık komiser sözü edilmedi.

Altınları cebine indirir indirmez Laurent, içti, sarho oldu, kadınlar gitti, gürültülü, çılgınca bir hayatın içinde süründü. Geceleri eve gelmiyordu. Gündüz uyuyor, gece geziyordu. Kuvvetli heyecanlar arıyor, gerçeklerden kurtulmaya u ra ıyordu. Fakat daha fazla yılğınlı a dü mekten ba kasını ba aramıyordu. Etrafında ba rı tıkları zaman Laurent içinin o korkunç sükûtunu dinliyordu. Bir metresi onu kucaklarken, bir kadehi bo altırken, bütün arzularının tatmininde a ır bir kederden ba ka bir ey bulamıyordu. Artık sefahate, yiyip içmeye yarıyacak hali kalmamı tı. çinden katıla mı gibi her eyden so uyan varlı ıyla sekste de, yemeklerde de asabile iyordu. Daha görmeden i rençlik duydu u için hayale eri emiyor, arzularını da midesini de tahrik edemiyordu. Kendisini sefahate zorladıkça daha fazla ıstırap çekiyordu, i te o kadar. Sonra eve dönüp de Mme. Raquin'le Therese'i gene kar ısında görünce üstüne çöken yılğınlık, onun müthi korku nöbetleri geçirmesine neden oluyordu. O zaman ıstırapa alı mak, onu yenmek için bir daha dı arı çıkmamaya, evde kalmaya yeminler ediyordu.

Öte yandan Therese de gittikçe soka a daha az çıkmaya ba lamı tı. Bir ay, o da Laurent gibi kaldırımlarda, kahvelerde sürtmü tü. Ak amleyin eve bir aralık geliyor, Mme Raquin'e yiyece ini yediriyor, yatırıyor, sonra gene çıkıp ertesi güne kadar görünmüyordu. Bir keresinde karı koca birbirlerini dört gün görmemi lerdı. Sonra o da i renmeye ba ladı, sefahat hayatının, vicdan azabı komedyaları gibi bir i e yaramayaca ım anladı. Quartier Latin'in bütün otellerinde bo una sürünmü , bo una gürültülü ve kirli bir hayat ya amı tı. Sinirleri bozuktu; sefahat, maddi zevkler ona her eyi unutturacak derecede iddetli heyecanlar veremiyordu. En kuvvetli likörlerin keskinli ini duyamayacak kadar dama ı yanmı sarho lar gibiydi. ehvette ruhsuzdu, â ıklarının yanında yorgunluktan, sıkıntıdan ba ka bir ey bulamıyordu.

Hiçbir faydası olmadı nı görünce hepsini bıraktı. Sırtında kirli bir eteklik, eli yüzü pis içinde, saç ba darmada nık bir halde ümitsiz, ümitsiz, tembel tembel eve kapandı. Kendini pasaklılık içinde koyverdi.

ki katil birbirlerinden kurtulmak için ba vuracakları ba ka bir çare bulamayıp gene ba ba a kalınca, artık mücadele etmek için kuvvetleri kalmadı nı anladılar. Sefahat hayatı onları kabul etmemi , yine sıkıntılarının içine atmı tı. Kendilerini yeniden geçidin so uk, rutubetli evinde buldular. Bundan sonra artık orada hapsolmu gibiydiler, imdiye kadar kurtulmanın çaresine bakmı lar, fakat aralarındaki kanlı ba lan hiçbir zaman çözmeyi ba aramamı lardı. Mümkün olmayan bir i i artık tecrübe etmeyi dü ünmediler. Olaylarla birbirlerine o kadar sıkı ba landıklarını, o kadar tek beden olduklarını anlamı lardı ki bütün isyanların gülünç olaca na kesinlikle inandılar. Yine beraber ya amaya ba ladılar, fakat kinleri iddetli bir kudurganlık haline geldi.

Ak am kavgaları tekrar ba ladı. Zaten ba rı malar, dayaklar bütün gün devam ediyordu. Duydukları kine bir de güvensizlik eklendi bu da onları çılgına çevirdi. Birbirlerinden korkmaya ba ladılar. Laurent'ın be bin frangı istedi i ak am geçen sahne, imdi sabah, ak am tekrarlanıyordu. Kar ılıklı birbirlerini teslim edecekler diye sabit bir fikre saplanmı lardı. Bunun dı na çıka mıyorlardı. Birinden biri bir söz söyleyecek, bir hareket yapacak olsa, öteki hemen onun polis komiserine gidece ini zannediyordu. O zaman ya dövü üyorlar, ya da birbirlerine yalvarıyorlardı. Öfke sırasında gidip her eyi haber vereceklerini haykırıyorlar, bundan son derece korkuyorlardı; sonra titreyerek, alçakçasına acı gözya ları dökerek hiçbir eyi söylememek için kendi kendilerine söz veriyorlardı. Korkunç bir ekilde ıstırap duyuyorlar, fakat yarayı demirle da lamak cesaretini kendilerinde bulamıyorlardı. "Gidip cinayeti itiraf ediyorum" diye birbirlerini tehdit etmeleri yalnız ve yalnız birbirlerini korkutmak, akıllarını ba larından almak içindi, yoksa hiçbir zaman sükûneti cezada bulmak, ondan söz edecek güce sahip de illerdi. Yirmi defadan fazla biri ötekinin arkasından polis komiserinin kapısına kadar gitti. Bazen cinayetini itiraf etmek isteyen Laurent oluyor, bazen de Therese ko up kendini teslim etmek istiyordu. Daima da sokakta birbirlerine yeti iyorlar, hep a a ılamalardan, yalvarmalardan sonra daha beklemek gerekti ine karar veriyorlardı. Her yeni krizden sonra daha ku kucu, daha yabani oluyorlardı.

Sabahtan ak ama kadar birbirlerine casusluk ediyorlardı. Laurent geçitteki evden dı arı çıkmıyor, Therese de onu dı arıya yalnız bırakmıyordu. Bu ku kular bu itiraf korkuları, onları birbirlerine yakla tırmı , korkunç bir mahremlik içinde birle tirmi ti. Evlendiklerinden beri hiçbir zaman birbirlerine bu kadar sıkı sıkıya ba lı bir halde ya amamı lar, hiçbir zaman da bu kadar ıstırap duymamı lardı. Fakat kendilerine yükledikleri bu sıkıntıya ra men birbirlerini gözden ayırmıyorlar, bir saat ayrılmaktansa en keskin acıları çekmeye razı oluyorlardı. Therese dükkâna inecek olsa, belki bir mü teriye söyler diye Laurent da arkasından gidiyordu. Laurent kapının önünde durup da geçitten geçenleri seyredecek olsa, Therese onun biriyle konu up konu madı nı görmek için hemen yanında dikiliyordu. Per embe ak amları, konukların yanında katiller birbirlerine yalvaran gözlerle bakıyorlar, her

biri suç ortağının nerde ise bir itirafta bulunmasını bekliyor, ba ladıkları her cümleden tehlikeli anlamlar çıkararak birbirlerini korku içinde dinliyorlardı. Böyle bir mücadele hayatı daha fazla süremezdi.

Therese de Laurent da her biri kendi hesabına ikinci bir cinayet i leyerek birinci cinayetin sonucundan kurtulmayı düşünmeye başladılar. Ötekinin biraz soluk alabilmesi için birinden biri kesinlikle yok olmalıydı. Bu düşünce ikisine de aynı zamanda geldi; ikisi de ayrılmanın mutlak gerektiğini hissetti, ikisi de sonsuza dek bir ayrılığa istedi. Düşüncelerinde beliren bu cinayet onlara Camüle'in öldürülmesinin zorunlu sonucu gibi doğal ve kaçınılmaz geldi. Üzerinde fazla fikir yürütmediler bile, kurtulmanın tek çaresi olarak bu tasavvuru kabul ettiler. Laurent Therese'i öldürmeye karar verdi, çünkü Therese ona sıkıntı veriyordu. Bir sözle Laurent'ı mahvedebilirdi, dayanılmaz ıstıraplara sebep oluyordu; Therese de aynı sebeplerden Laurent'ı öldürmeye karar verdi.

Cinayet i lemeye kesinlikle karar verince biraz sakinleştiler. Hazırlık yaptılar. Fazla ihtiyatlı davranmıyorlar, ateş içinde hareket ediyorlardı. Cezasız kalmayı, kaçmayı salımlardan kaçınan bir cinayetin olası sonuçlarını akıllarına belli belirsiz getiriyorlardı. Birbirlerini öldürmek için önüne geçilmez bir ihtiyaç duyuyorlardı. İdraksiz, gözü kızmı hayvanlar gibi bu ihtiyacın tutsa olmuştular. O kadar ustaca gizledikleri birinci cinayetlerinden dolayı teslim olmayacaklardı; hiç saklamayı düşünmedikleri ikincisini i lemekle giyotine gitmek tehlikesine düşünüyorlardı. Bu tertipler öyle tutarsızdı ki bunun farkında bile deşildiler. Kaçabilirlerse bütün paralarını alıp yabancı bir memlekette yaşamayı düşünüyorlardı. Therese çeyiz parasından kalan birkaç bin frangı, on beş yirmi gündür bankadan alıp bir çekmecenin içinde saklıyordu, halbuki Laurent o çekmeceyi biliyordu. Mme. Raquin'in halinin nice olacağını bir an bile akıllarına getirmedi.

Laurent birkaç hafta evvel eski okul arkadaşlarından biriyle karışıldı. Arkadaşı şimdi, zehirli maddelerle uğraşan ünlü bir kimyagerin yanında kalfalık ediyordu. . Çalıştığı laboratuvarı Laurent'a gezdirmiş, aletleri göstermiş, kimyasal maddelerin adlarını söylemişti. Cinayete karar verdikten sonra bir akşam Therese yanında bir bardak erbet içiyorken Laurent birdenbire bu laboratuvar da gördüğü ufak, topraktan asit prussique i esini hatırladı. Genç kalfanın bu zehirin müthiş etkileri hakkında söylediği sözleri, zehirin yıldırım gibi vurup da fazla iz bırakmayacağını hatırlama getirince, "tam iye yarayacak bir zehir" diye düşündü. Ertesi gün sıvı mayıba arıyarak arkadaşını ziyarete gitti, onun arkasını döndüğünde bir sırada küçük iye ağırdı. Aynı gün Therese Laurent'm yokluğunu fırsat bilerek kelleşkerlerini kırdıkları körmutfak bıçaklarını biletti, büfenin bir köşesine sakladı.

XXXI

Konuklar ev sahipleriyle kendilerini hep bir aileden saymakta devam ettikleri için, ertesi perembe Raquin'lerin toplantısı farklı bir neşede geçti. On bir buçuka kadar oturuldu. Grivet giderken şimdiye kadar hiç bu kadar hoş bir zaman geçirmediklerini söyledi.

Hamile olan Suzanne, Therese sürekli, arkadaşlarından, sevincinden bahsetti. Therese onu büyük bir merakla dinler gibi görünüyordu. Gözlerini bir noktaya dikmiş,

kısılmı dudaklarıyla arada sırada baını eiyor; kirpikleri bütün yüzünü gölgelendiriyordu. Öte tarafta Laurent da Olivier ile Michaud'nun anlattıklarını devamlı bir dikkatle dinliyordu. Bu adamların lafları da hiç bitmiyordu. Grivet, baba o ulun iki cümlesi arasında bir kelime sıkı tırmaya ancak muvaffak oluyordu. Aslında onlara saygısı vardı, konu malarını be enirdi. O ak am domino oynayacakları yerde konu maya daldıkları için Grivet, eski polis komiserinin sohbetinden domino partisinden e lendi i kadar e lendi ini saf bir tavırla söyledi. Yakla ık dört yıldır Michaud'larla Grivet per embe ak amlarını Raquin'lerde geçirirlerdi; sinir bozucu bir düzenlilikle yapılan bu tekdüze toplantılardan bir kere bile yorulmu de illerdi. Girdikleri zaman o kadar sakin, o kadar rahat görünen bu evin içinde dönen facialardan hiç ku kulanmamı lardı. Olivier her zaman polislere özgü bir aka yapar, yemek odasının namuslu insan koktu unu söylerdi. Grivet ondan geri kalmamak için oraya "Dinginlik Tapına ı" adını koymu tu. Son zamanlarda, birkaç kez Therese yüzünü mosmor çürüten lekelerin dü mekten oldu unu söylemi ti. Zaten hiçbirisi bunların Lau rent'ın yumruklarının izi oldu unu bilemezdi; her zaman konuk oldukları bu yuvanın örnek bir yuva oldu una inanıyorlardı.

Kötürüm kadın per embe toplantılarının bu sakin görünü ünün arkasında ne alçaklıklar gizlendi ini bildirmeye artık kalkı madı. Katillerin çırpınmalarını gördükçe günün birinde nasıl olsa bir fırtınanın patlak verece ini seziyordu. Olayların tam istedi i gibi birbiri arkasından bütün u ursuzlu uyla gelmesinden bu i te kendisine ihtiyaç olmadı ını anladı. Her eyi Camille'in öldürülmesi sonucuna bıraktı; o sonuç bir gün sırası gelince nasıl olsa katilleri öldürecekti. Yalnız, önceden anladı ı bir sonucu görebilecek kadar ya aması için Allah'a yalvardı. Son arzusu Therese'le Laurent ecel ıstıraplarıyla kıvranırlarken gözlerini doymayan bir hırsla üzerlerine dikmekti.

O ak am Grivet onun yanına geldi, her zaman yaptı ı gibi birçok sualler sorup cevaplarını vererek uzun uzun konu tu. Fakat Mme. Raquin ona bakmadı bile. Saat on bir buçu u çaldı ı zaman misafirler birdenbire kalktılar. Grivet:

Sizde o kadar ho zaman geçiyordu ki insan gitmeyi hiç aklına getirmiyor, dedi. Michaud do ruladı:

Her zaman dokuzda yatmak, âdetim oldu u halde burada hiç uykum gelmiyor. Olivier akayı yerle tirmenin zamanı geldi ine hükmedip sapsarı di lerini göstererek:

Burada namuslu insan kokusu var da onun için ho zaman geçiyor, dedi. Grivet kendisinden önce davranmalarından canı sıkılarak çalımli bir tavırla:

Burası dinginlik tapına ıdır, dedi.

Bu sırada Suzanne apkasının ba larını ba larken The rese'e:

Yarın sabah saat dokuzda gelirim, diyordu. Therese tela la:

Hayır, dedi. Ö leden sonra geliniz... Sabahleyin ben soka a çıkaca ım.

Garip titrek bir sesle konu uyordu. Geçide kadar konukları u urlardı. Laurent da elinde bir lamba ile a a ıya indi. Karıkoca yalnız kaldıkları zaman rahat bir nefes alı dılar; bütün gece gizli bir sabırsızlık içlerini kemirmi olmalıydı. Ak amdan beri birbirlerinin kar ısında daha endi eli, daha dü ünceli duruyorlardı. Yüz yüze

bakmaktan çekindiler, sessizce yukarıya çıktılar. Elleri hafifçe titriyordu. Laurent lambayı düürmemek için masanın üzerine koymak zorunda kaldı.

Mme. Raquin'in yatırmadan önce yemek odasını derleyip toplamak, gece için bir bardak erbet hazırlamak, bu i ler olup bitinceye kadar da Mme. Raquin'in önünde dönüp dola mak alı kanlı ındaydılar.

O ak am yukarıya çıkınca rengi uçmu dudaklar; bo bo bakı larla bir zaman oturup kaldılar. Bir süre konu madılar, sonra Laurent bir rüyadan sıçrayarak uyanır gibi:

E yatmayacak mıyız? diye sordu.

Therese, üüyormu çasına, di leri birbirine çarparak yanıt verdi.

Elbet yataca ız. Aya a kalkıp, sürahiyi aldı.

Kocası do al göstermeye çalı tı ı bir sesle ba ırdı:

Bırak, erbeti ben yaparım, sen halanla me gul ol.

Sürahiyi karısının elinden aldı, barda a su koydu. Sonra arkasını yarım dönerek toprak i enin içindekini barda a bo alttı. Bir parça da eker koydu. Bu sırada Th rese de büfenin önünde çömelmi , mutfak bıça ını eline almı , kemerinin altından sarkan kocaman ceplerinden birine yerle tirmeye çalı ıyordu.

Tam bu sırada tehlikenin/yakla tı ını önceden haber veren o garip hissin etkisiygt karıkoca, ikisi de ba larını çevirdiler. Birbirlerine baktılar, Th rese'in etekli inin kıvrımları arasında parlayan beyaz bıça ını fark etti. Birkaç saniye böylece Laurent masanın yanında, karısı büfenin önünde iki kat olmu bir vaziyette so uk, sessiz kaldılar. Anladılar. kisi de suç orta ının kafasında kendi dü üncesini görünce donakaldı. Karmakarı ık olan yüzlerinde birbirlerinin gizli niyetini okuyunca kendilerine acıdılar, korktular.

Sonucun yakla tı ını hisseden Mme. Raquin onlardan gözlerini ayırmadan keskin keskin bakıyordu.

Birdenbire The>ese de Laurent da hıçkırıklarla bo andılar. Müthi bir buhranla sarsıldılar, çocuklar gibi kuvvetleri kesildi, birbirlerinin kollarına atıldılar.

Gö üslerinde yumu ak, tatlı bir eyler uyanıyor gibi geldi. A ladılar, geçirdikleri berbat hayati, e er daha ya ayacak kadar al çaksalar geçireceklerini dü ünüp hiç konu madan a ladılar. Geçmi i hatırlarına getirdikçe o kadar yılynlık duydular, kendi kendilerinden o kadar i rendiler ki dinlenmek, yok olmak için çok büyük bir ihtiyaç duydular. Son defa olarak bakı tılar, bıça ın, zehir dolu barda ın önünde tekkür dolu bir bakı la bakı tılar. Therese barda ı aldı, yarısına kadar içip Laurent'a uzattı, o da bir hamlede kalanı bitirdi. Sanki bir im ek çaktı. Sonunda avunmayı ölmekte bularak yıldırım çarpmı gibi birbirlerinin üstüne yı ıldılar. Genç kadının a zı, kocasının boynunda Camil le'in di lerinden kalan yarayı buldu.

Cesetler, ertesi güne dek yemek odasında, abajurdan üzerlerine vuran sarı aydınlı ın altında kaldı.

Mme. Raquin ayaklarının dibinde sürünen cesetleri on iki saate yakın bir zaman, ertesi günü ö leye kadar a ır bakı larıyla ezerek, kaskatı, sessiz bir halde, bakmaya doyamadan seyretti durdu.

SON